

Hij heeft onder ons gewoond

Cor Bruins

Vergelijkende studie over de vier evangeliën

Oorspr. The Divine Design in the Gospels

VOORWOORD

Waarom is er zo'n verschil in de verhalen van de vier evangeliën? Waarom vermeldt de één bepaalde woorden en voorvallen wel, en laat de ander ze weg? Wat is de reden dat de éne evangelist een andere volgorde in het vermelden van de gebeurtenissen heeft dan de anderen?

Deze moeilijke kwestie wordt iets duidelijker als we gaan ontdekken dat elke evangeliëschrijver een bepaald doel en plan had toen hij, geïnspireerd door de Heilige Geest, zijn evangelie schreef. De evangeliën beschrijven ons de verschillende aspecten van het leven van die unieke Persoon, Jezus Christus. Hij is de grote Koning, en toch is Hij gekomen als de nederige Dienstknecht. Hij is de Mensenzoon, maar tevens de eeuwige Zoon van God. De verschillende facetten van zijn heerlijkheid zijn als de schitterende slijpvlakken van een kostbare diamant.

Cor Bruins (geboren 1930) was vanaf 1955 werkzaam als zendeling in Egypte. Van 1965 tot 1975 was zijn arbeidsterrein Libanon, vanwaar hij door de burgeroorlog verdreven werd. Hij woont nu met zijn gezin in Ipswich (Engeland), en terwijl hij enerzijds nog steeds in actief contact staat met het Midden-Oosten, bestaat zijn arbeid momenteel anderzijds in herderlijke en onderwijzende dienst in Engeland en in verschillende andere landen.

INLEIDING

Vanaf het ogenblik dat de Geest van God in mij het verlangen deed opkomen het Woord van God, en wel in het bijzonder de evangeliën, te bestuderen, kwamen er steeds weer vragen bij mij boven: Waarom is er zo'n verschil in de verhalen van de vier evangelisten? Waarom vermeldt de één bepaalde woorden en voorvallen wel, en laat de ander ze weg? Wat is de reden dat de éne evangelist een andere volgorde in het vermelden van de gebeurtenissen heeft dan de anderen?

Deze moeilijke kwestie werd, me iets duidelijker toen de Heilige Geest me leerde dat elke evangeliëschrijver een bepaald doel en plan had toen hij, geïnspireerd door de Heilige Geest, zijn evangelie schreef.

In het gewone leven zouden we iemands biografie kunnen schrijven vanuit verschillende gezichtspunten; bijvoorbeeld:

- 1) als echtgenoot: zijn gezinsleven;
- 2) als zakenman: zijn zakelijk leven;
- 3) als medemens: zijn maatschappelijk leven;
- 4) als werker voor God: zijn geestelijk leven.

De Heilige Geest leerde me om hetzelfde beginsel toe te passen bij het bestuderen van de evangeliën. Toen ik dit deed, begon ik verbazingwekkende en prachtige dingen te zien.

Om een paar belangrijke punten te noemen: de Heilige Geest laat ons in het evangelie van *Mattheus zien: Jezus als de Christus, de Messias, de Zoon van David en de Koning van Israël; de Koning, die komt om zijn koninkrijk op te richten*. Dit zien we het hele evangelie door:

Hoofdstuk 1: Het geslachtsregister van Jezus Christus vanaf Abraham en David tot Jozef.

2: De wijzen uit het Oosten eren Hem als de Koning van de Joden.

3: Johannes de dooper kondigt aan dat het koninkrijk der hemelen nabij gekomen is.

5, 6, 7: De grondbeginselen en wetten van het koninkrijk.

13: De Koning is verworpen door het volk. Hier zien we, door middel van gelijkenissen, het koninkrijk in zijn verborgen vorm.

17: Hier zien we iets van het komende koninkrijk.

18: De karaktertrekken van hen die tot het koninkrijk behoren.

25: Hoe de 'broeders' van de Koning gerechtvaardigd worden.

26, 27: De 'Koning der Joden' wordt gekruisigd (27:37).

Het Markusevangelie heeft een heel ander onderwerp. In dit evangelie laat de Heilige Geest ons *de dienst van Jezus Christus, de Zoon van God* zien.

Markus, die zelf gefaald had in zijn dienst, maar later 'van veel nut voor de dienst' was, mag, door de Heilige Geest geleid, schrijven over de '*trouwe Dienstknecht*'. Dit is een geweldige bemoediging voor allen die weten dat zij slechts 'onnutte dienstknechten' zijn.

Hoofdstuk 1: We vinden hier geen geslachtsregister. Dit is begrijpelijk, want van een dienstknecht hoeven we geen 'stamboom' te kennen; het belangrijkste is dat hij een goede dienstknecht is.

3: Hier zien we dat de Heer Jezus *goed doet op de sabbat*.

4: Dit hoofdstuk begint met de gelijkenis van de zaaier. Als we Mattheüs, Markus en Lukas met elkaar vergelijken, zien we dat elke evangelieschrijver de nadruk legt op een ander punt:

Markus legt de klemtoon op *het zaaien*: 'Zie, de zaaier ging uit om te *zaaien*' (vers 3).
Mattheüs legt de klemtoon op *de zaaier*: 'Hij die het goede zaad zaait, is de Zoon des mensen' (13:37).

Lukas legt de klemtoon op *het zaad*: 'Het zaad is het woord van God' (8:11).

6: Het ongeloof van de Joden is voor de Heer een verhindering om zijn *werk* te doen (vers 5).

16: De verheerlijkte Heer '*werkte mee*' met de discipelen (vers 20).

In het evangelie naar *Lukas* laat de Heilige Geest ons zien: *de genade van God, geopenbaard door de Mens Jezus*, en de morele wegen van God.

Hoofdstuk 3: De Heer *bad* toen Hij gedoopt was, als de *afhankelijke Mens*.

Het geslachtsregister van de Heer gaat hier, via Maria, door tot Adam: Hij is immers de tweede Mens en de laatste Adam.

6: Jezus, de Zoon des mensen is ook Heer van de sabbat (vers 5). De Heer brengt de nacht door in gebed tot God (vers 12).

9: Als de Heer op de berg verheerlijkt wordt is Hij weer in gebed (vers 29). In vers 30 worden Mozes en Elia eenvoudig beschreven als 'twee mannen'.

10: De Heer Jezus is 'de naaste' van iedereen die in nood is (vers 3G).

11: In vers 1 zien we de Heer weer in gebed.

14: De genade van God strekt zich uit tot mensen die het niet verdiend hebben. We moeten onthouden dat het middelste gedeelte van dit evangelie (van 9:5 tot 18:12) niet in chronologische volgorde staat. We vinden hier een verzameling van verschillende gebeurtenissen die ons geestelijke lessen geven. We zien hier de *morele schoonheid* van de Heer.

15: Dit prachtige hoofdstuk laat ons weer de genade van God zien die Hij bewijst aan een zondaar.

16, 17: Hier zien we hoe de *grondbeginselen van genade* praktisch uitgewerkt moeten worden in het leven van iemand die als zondaar genade en barmhartigheid ontvangen heeft, tegenover een broeder die zondigt (17:3> 4). Ook zien we de tekenen van de komst van *de Zoon des mensen*.

23: De Mens Jezus weent over Jeruzalem, en Hij bidt voor zijn vijanden.

In het evangelie geschreven door *Johannes* wordt de nadruk gelegd op de Godheid van Christus:

Hoofdstuk 1: Hij is het eeuwige Woord. In Hem was het leven en het licht.

2: Als Zoon van God had Hij toen en heeft Hij in de toekomst het recht om te oordelen en om de tempel te reinigen in de kracht van zijn opstanding.

3: De Heer Jezus is de Zoon van God en de gave van God aan een zondige wereld.

4: Sommigen nemen de Heer aan als de Christus en de Heiland van de wereld.

5: Het is Christus die de doden doet opstaan.

6: Christus is het brood uit de hemel. Hij geeft het levende water van de Heilige Geest.

8: Hij is het licht van het leven.

9: Hij is de Zoon van God die aan blinden het gezicht geeft.

10: Hij is de Goede Herder.

11: Hij is de opstanding.

12: Hij is de Koning van Israël (vers 15) en zie Zoon van David.

13, 14: Hij is Degene die ons invoert in de hemelse dingen.

15: Christus neemt de plaats in van Israël als de ware wijnstok.

16: Hij is de Zender van de Heilige Geest.

17: Hij is onze Voorspraak.

18,, 19: Het lijden van de Zoon van God.

20: Hij is het voorwerp van aanbidding en geloof.

21: Hij geeft kracht tot ware dienst.

Ik dank God dat ik gebruik heb mogen maken van goede beschouwingen die me geholpen hebben iets te zien van de prachtige eenheid en de inspiratie van de vier evangeliën. Ik heb gebruik mogen maken van de werken van vele geliefde broeders, zoals J. N. Darby, W. Kelly, F. W. Grant, J. G. Bellet en vele, anderen.

Toen kwam in mij het verlangen naar boven een boek te bezitten waarin een samenvatting zou staan van alles wat anderen over dit onderwerp geschreven hebben. In deze tijd van wetenschap en computers hebben de meeste mensen niet meer de tijd om delf al deze omvangrijke boeken te lezen. Vaak worden zij verward door een overvloed aan geleerde uiteenzettingen en argumenten. Door de bomen zien zij het bos niet meer. Wat de meeste mensen die vandaag aan bijbelstudie doen, aanspreekt, is een uitleg recht op de man af, een stof die overzichtelijk wordt aangeboden en gemakkelijk te lezen is.

Enkele jaren geleden ben ik voor mijn persoonlijke bijbelstudie begonnen korte samenvattingen en overzichten samen te stellen van wat ik in goede beschouwingen las over dit onderwerp. Het hielp me veel om de persoon van onze Heer en Heiland beter te leren kennen, om zijn woorden en daden beter te leren begrijpen. Ik ben met deze manier van bijbelstudie doorgedaan, biddend of de Heilige Geest me hierbij leiden wilde. Ik heb ervaren dat mijn geestelijke leven hierdoor rijker is geworden.

Nu zijn deze ‘verzamelde gedachten’ een boek geworden. Veel vrienden hebben me aangeraden mijn aantekeningen te publiceren.

Ik beweer niet origineel te zijn; ik heb volop gedronken van wat anderen voor mij geput hebben uit de bron. Ik heb veel gedachten van anderen overgenomen. Vaak heb ik letterlijk aangehaald wat anderen geschreven hebben. Ik heb een lijst samengesteld van boeken die ik geraadpleegd heb bij mijn studie van dit onderwerp, zodat de lezer als hij wil zelf deze boeken kan lezen.

De lezer moet ook begrijpen dat het niet mijn bedoeling geweest is een volledig overzicht van de vier evangeliën te geven. Ik heb geprobeerd iets te zeggen over het Goddelijke plan in de evangeliën. Het is mijn bedoeling duidelijke ‘verschillen’ aan te wijzen en me af te vragen waarom deze verschillen er zijn. Ook heb ik geprobeerd voor zover mogelijk een verklaring voor deze verschillen te geven.

Als basis voor mijn onderzoek ben ik uitgegaan van het evangelie naar Markus, omdat algemeen wordt aangenomen dat dit evangelie meestal een chronologische volgorde van de gebeurtenissen geeft. Ongetwijfeld zal de lezer weten dat Mattheüs en Lukas de gebeurtenissen niet op dezelfde wijze weergeven. De volgorde in Mattheüs staat in verband met de verandering van bedeling, terwijl in Lukas de volgorde veelal een geestelijke betekenis heeft. Het is een wonderlijk feit en het is meteen een bewijs van Goddelijke inspiratie dat Markus, die geen ‘ooggetuige’ geweest is van het optreden van de Heer, toch de historische volgorde van de gebeurtenissen in acht heeft genomen.

Ik heb dus het Markusevangelie als uitgangspunt genomen en heb de andere synoptische evangeliën met Markus vergeleken.

Ik ben er van overtuigd dat het nadenken over ‘verschillen’ tussen de evangeliën even gezegend kan zijn als nadenken over de dingen waarin zij overeenstemmen. Natuurlijk moeten we niet vergeten dat we in elk evangelie ook iets zien van de persoonlijke stijl en geaardheid van de schrijver. De verschillen beschouwen we niet als fouten en tekortkomingen, maar we zien hierin iets van de wijsheid van God en van zijn Goddelijk plan.

Bij de aanhaling van teksten uit het Oude Testament is gebruik gemaakt van de N.B.G.-vertaling 1951, bij aanhalingen uit het Nieuwe Testament van de zgn. Herziene Voorhoevevertaling 1982.

We willen van de volgorde waarin we de gebeurtenissen gerangschikt hebben geen dogmatisch punt maken; we dachten evenwel dat de meeste schriftuitleggers het met deze volgorde eens zijn.

Moge de Geest van de Heer, die de schrijver zelf geholpen heeft en hem rijkelijk gezegend heeft, ook alle lezers zegenen die dit boek nauwkeurig nalezen naast de geopende Bijbel, opdat zij onze Heer Jezus mogen aanschouwen, en Hem beter mogen leren kennen.

Beiroet 1973
Ipswich 1983

HOOFDSTUK 1

DE VOORBEREIDING VAN DE KOMST VAN DE MESSIAS

I. INLEIDING

Johannes 1:1-18

In de inleiding van het Johannesevangelie zien we de *Eeuwige Zoon van God*. Onze Heiland was *God* voordat Hij *Mens* werd. Hij was *eeuwig* voor Hij intrad in de *tijd*. Hij bestond dus al vóór het begin van zijn mensheid. Als we denken aan de Godheid van de Heer Jezus die geen begin heeft gekend, dan staan onze gedachten stil, vol eerbied jegens Hem.

Deze inleiding van het Johannesevangelie is passend en geheel in overeenstemming met het karakter van dit evangelie, want in dit evangelie laat de Heilige Geest ons de Heer zien als de *eeuwige Zoon van God*. Een voorwoord zoals we hier hebben, vinden we niet in de drie andere evangeliën.

en, want zij laten ons de *mensheid* van de Heer Jezus Christus zien, en wel respectievelijk als *Koning*, als *Dienstknecht* en als *Mens*.

Lukas 1:1-4

Hier wordt niet gesproken over onze Heer Jezus Christus, maar we lezen de reden waarom Lukas dit verhaal heeft opgesteld.

Lukas zegt in zijn inleiding niet dat de Heer hem heeft opgedragen dit evangelie te schrijven. Hij spreekt over zijn eigen menselijk verlangen om te schrijven aan zijn medebroeder Theófilus. Het spreekt vanzelf dat dit verlangen in hem was opgewekt door de Geest van God en dat de Geest hem ook geïnspireerd heeft bij het schrijven van dit evangelie, zonder echter het menselijk element, de persoonlijkheid van de schrijver, uit te schakelen. Dit is ook in overeenstemming met de bedoeling van de Geest in dit evangelie, namelijk om ons de *Mens* Christus te laten zien, de werkelijke *Mensheid* van de Heer Jezus.

Lukas zegt dat hij alles van het begin af nauwkeurig onderzocht heeft. Hier vinden we al een aanwijzing dat we in dit evangelie een nauwkeurige en levendige beschrijving zullen vinden van de meest belangrijke gebeurtenissen in het leven van Jezus Christus.

2. DE AANKONDIGING AAN ZACHARIAS

Lukas 1:5-25

Dat we deze aankondiging niet vinden in één van de andere evangeliën, heeft zeker een betekenis. Lukas laat ons in zijn eerste hoofdstuk Israël zien als een *priesterlijk* volk op zijn best. Er is een gelovig overblijfsel: Zacharia, Elizabeth, Simeon, Anna en andere gelovigen. Toch kon dit gelovig overblijfsel onder de wet niet de beloften erven. Jahweh is trouw aan zijn belofte, maar Hij verwelkomt ze alleen door de Verlosser die nu komen zal. Over deze ‘naaste bloedverwant’ die alleen de Verlosser kon zijn (Lev. 25:25), spreekt het Lukasevangelie.

Het *reukofferaltaar* waarop Zacharia het reukwerk moest offeren, spreekt van *gebed* en *afhankelijkheid*. In dit evangelie is de Heer Jezus de *afhankelijke Mens*, een Man van *gebed*.

De komst van de Heer wordt hier, hoewel niet rechtstreeks, aangekondigd aan een priester. Een priester is iemand die in de nabijheid van God verkeert.

3. DE AANKONDIGING AAN MARIA

Lukas 1:26-38

Ook deze gebeurtenis wordt niet vermeld in de andere evangeliën: Maria krijgt een boodschap van de engel. In Mattheüs is het Jozef met wie de engel spreekt.

In Lukas lezen we dat de engel rechtstreeks met Maria praat in haar woning, terwijl in Mattheüs de engel in een droom aan Jozef verschijnt en hem een mededeling geeft. Het eerste spreekt van *nabijheid*, het tweede van *afstand*. Hier in Lukas zien we de *Mens* die dicht bij de mensen staat. In Mattheüs zien we de *Koning* die op een afstand van zijn onderdanen staat.

4. HET BEZOEK VAN MARIA AAN ELIZABETH

Lukas 1:39-56

Ook deze geschiedenis vinden we alleen in dit evangelie. De genade van God strekt zich uit tot alle mensen. Maar toch is die genade in de eerste plaats voor het *Joodse overblijfsel*. Daarom wordt hier onze aandacht gericht op enkele vertegenwoordigers van die gelovigen. De moeder van de *Mens* Jezus Christus komt bij Elizabeth.

In het evangelie naar Mattheüs lezen we hoe de Heer vanaf het begin *verworpen* wordt door zijn eigen volk. De heidenen ontvangen Hem. Hier in Lukas ontvangen de gelovigen uit Israël Hem. Mattheüs suggereert als het ware een zacht verwijt aan de Joodse lezers, maar wat Lukas heeft geschreven, is tot beschaming van lezers uit de heidenen. Het geeft hen reden om de Heer te loven, niet om trots op zichzelf te zijn!

5. DE GEBOORTE VAN JOHANNES DE DOPER

Lukas 1:57-80

De profetie van Zacharia wordt ook wel genoemd het evangelie voor de *heidenen*. Toch wordt in deze profetie de klemtoon gelegd op het feit dat God weer de God van *Israël is* geworden. Hij heeft een hoorn van heil voor ons opgericht in het huis van David. De voorloper zal zijn volk kennis van het heil geven in de vergeving van hun zonden. Dit is in overeenstemming met dit evangelie, dat het karakter draagt van het *vredeoffer* (vgl. blz. 304). Al meteen aan het begin van dit evangelie laat God zijn liefhebbend hart en zijn medegevoel zien, waarvan het licht schijnt op hén die gezeten zijn in de duisternis, om hun voeten te richten op de weg van de *vrede*.

6. DE AANKONDIGING AAN JOZEF

Mattheüs 1:18-25

Zoals we later zullen zien neemt Jozef de belangrijkste plaats in het geslachtsregister van Mattheüs in. Ook bij de aankondiging hier neemt hij de belangrijkste plaats in, in tegenstelling tot het Lukas-evangelie, waar Maria de belangrijkste plaats inneemt.

7. DE GEBOORTE EN DE JEUGD VAN DE HEER JEZUS

Lukas 2:1-7

Eerst lezen we het verslag van de geboorte van de Heer Jezus zoals Lukas die beschreven heeft. Levendig beschrijft hij de vernederende omstandigheden waaronder Christus geboren is. De Heer van de ganse schepping werd neergelegd in de kribbe, als waarachtig *Mens*. De andere evangeliën geven niet zo'n levendige en aanschouwelijke beschrijving. Hier worden de doeken genoemd waarin de Heer gewikkeld werd. Dit 'teken' staat in verbinding met de nederigheid van zijn geboorte (vs. 12). Hier wordt niet gesproken over de ster, over de huldiging door de wijzen en de geschenken. Dat staat juist in Mattheüs: daar wordt Hij beschreven als de geboren *Koning*, terwijl *Lukas* ons iets laat zien van grote *zwakheid* en van volledige *afhankelijkheid*. Christus is aan de mensen gelijk geworden, en uiterlijk een mens bevonden, heeft Hij Zichzelf vernederd (Fil. 2:7, 8).

8. HET GESLACHTSREGISTER VAN DE HEER JEZUS

Mattheüs 1:1-17; Lukas 3:23-38

Slechts twee evangeliën geven een geslachtsregister. Dat we in *Markus* en *Johannes* geen geslachtsregister vinden is, naar onze mening, niet zonder reden. *Markus* stelt ons Christus voor als de *nederige Dienstknecht*. Wie vraagt nu een dienstknecht om zijn stamboom? Alles wat van een dienstknecht verlangd wordt, is dat hij trouw is. En hoe zullen we in *Johannes* naar een geslachtsregister zoeken? Hier wordt Hij immers voorgesteld als Degene die er in het begin al was, nog vóór de schepping van hemel en aarde. Hij was bij God en Hij was God. Hij is inderdaad het begin van alle geslachtsregisters!

In *Mattheüs* vinden we een geslachtsregister van Christus via koning David tot Abraham. De hele hoop en verwachting van Israël was gebaseerd op wat was geopenbaard aan deze twee personen. Christus kwam met al de kenmerken van het koninkrijk zoals beloofd aan de Zoon van David. Maar als Hij werd afgewezen als de Zoon van David, was Hij óók nog de Zoon van Abraham, met zegeningen niet alleen voor de Joden maar ook voor de heidenen.

Mattheüs gaat de afstamming van de Heer dus na vanaf Abraham. Hij laat ons de *koninklijke lijn* zien via Salomo (vs. 6).

Er zijn twee absolute voorwaarden waaraan de Messias moest voldoen: ten eerste moest Hij geboren worden uit *een maagd*, ten tweede moest Hij erfgenaam zijn van de *koninklijke rechten*. Dit was Hij alleen als nakomeling van de tak van Salomo, de zoon van David. Door Jozef, de man, van Maria, was Christus erfgenaam van de titel *Koning*, want Jozef was een rechtstreekse nakomeling van Salomo.

Lukas schreef zijn evangelie aan de *heidenen*. Vanzelfsprekend ging hun interesse niet in de eerste plaats uit naar de *Messias* van de Joden. Maar als zij in de eerste drie hoofdstukken tot op zekere hoogte gezien hadden wie de Heer Jezus was, was het toch interessant voor hen om te zien van wie Hij afstamde als *Mens*. Hier vinden we dan ook een geslachtsregister tot *Adam*, de stamvader van het hele menselijke geslacht.

Hier in Lukas komt het geslachtsregister na de doop in de Jordaan! Als een Jood het evangelie van Mattheüs las, was de eerste vraag die bij hem opkwam: ‘Was de geboorte van Jezus in overeenstemming met de profetieën uit het Oude Testament?’ Bij het Lukasevangelie kan de lezer zich afvragen: ‘Wie is toch deze *Mens* die gedoopt is door Johannes?’ Het geslachtsregister dat we hier vinden staa4niet in verband met Christus’ geboorte maar met zijn doop door Johannes in de Jordaan. Het geslachtsregister gaat niet door tot Adam, maar tot God. Christus, de *Mens*, was de Zoon van God.

Een ander belangrijk punt is dat deze lijn gaat via Nathan. Nathan was ook een zoon van koning David (vs. 31), maar hij had geen recht op de troon. Dat recht had namelijk Salomo. Wat we hier vinden is ongetwijfeld het geslachtsregister van Maria. De juiste manier om Lukas 3:23 te lezen is: ‘En Jezus Zelf, toen Hij begon op te treden, was ongeveer dertig jaar oud. Hij was, naar men meende, een zoon van Jozef, van Eli, van Matthat, van Levi enz.’ Maria was een dochter van Eli, een nakomeling van Nathan. Dit wordt bevestigd in de Talmud.

‘Hij was, naar men meende, een zoon van Jozef’. Dit is de juiste weergave van deze tussenzin. Het is vanzelfsprekend dat de satan suggereert dat deze twee geslachtsregisters met elkaar in strijd zijn. De fout die meestal gemaakt wordt, is dat men de zin: ‘Hij was, naar men meende, een zoon van Jozef’ niet tussen haakjes plaatst, maar dat men met deze zin het geslachtsregister laat beginnen. In werkelijkheid moet het beginnen met Eli, de vader van Maria.

W. Kelly

Jozef is, omdat hij de man is van Maria, de zoon (eigenlijk: de schoonzoon) van Eli. In het evangelie waarin Christus als *Mens* wordt voorgesteld, wordt de aandacht gevestigd op Maria. In het evangelie van de Koning valt de aandacht meer op Jozef. Hun respectievelijke geschiedenis bevestigt dit.

Hoewel Salomo zijn vader opvolgde als koning, was Nathan ouder dan Salomo, en hij had wettelijk de aanspraken van Salomo op de troon kunnen bestrijden. Dit ‘recht’ van Nathan op de troon wierp een schaduw op de koningstitel van Salomo. Maria, de moeder van de Heer Jezus, was een rechtstreekse nakomelinge van David, via Nathan. Maar zij komt niet voor in de koninklijke lijn die loopt via Salomo. Waardoor had de Heer Jezus recht om te zitten op de troon van David? Alleen door het huwelijk van Maria. God Zelf zorgde ervoor dat Maria, nadat de Heilige Geest haar overschaduw had, trouwde met Jozef. Toch kon hij niet de natuurlijke vader van de Heer Jezus zijn, want er lag een smet op zijn voorgeslacht. Jozef was immers een rechtstreekse nakomeling van David, via de koninklijke lijn van Salomo. Maar één van zijn voorouders was Jechonia (Matth. 1:11, 12), die in Jer. 22:24-30 Chonja genoemd wordt. God had een vloek over hem uitgesproken: geen nakomeling van Jechonia, dus ook niet van Jozef, zou op de troon van David zitten en over Juda regeren.

Bovendien bevestigt dit het feit van de bovennatuurlijke geboorte van de Heer Jezus. Het huwelijk van Jozef en Maria maakte Jezus tot de aangenomen zoon en de ‘wettige erfgenaam’ van Jozef. De vloek die was uitgesproken over Jechonia gold niet voor Jezus. Daarom had de Heer recht op de koningstitel en had Hij via Nathan en via Salomo de volledige rechten op de troon van David.

9. DE AANKONDIGING VAN DE ENGELEN AAN DE HERDERS

Lukas 2:8-20

Dat we dit gedeelte alleen vinden in het evangelie naar Lukas is niet onbegrijpelijk. In dit gedeelte zien we de kenmerken van de geboorte van een *mens* in al zijn eenvoud. De blijde boodschap wordt gebracht aan arme mensen, aan *herders*. Geen wijzen, geen ster, geen koninklijke geschenken zoals we vinden in Mattheüs. Inderdaad, aan *herders* wordt het nieuws verteld van de komst van de *goede Herder*, die het verlorene nagaat totdat Hij het vindt. De gelijkenis van de goede Herder vinden we alleen in het Lukasevangelie.

De engelen zingen. Er verschijnt geen ster aan de hemel als een teken, maar de hemel zelf gaat open en het ‘teken’ is op aarde, een kind in doeken gewikkeld en liggende in een kribbe (in Mattheüs vinden we dit niet). Dit alles is een teken van zwakheid en van grote afhankelijkheid.

Het bezoek van de wijzen uit het Oosten vond op een later tijdstip plaats.

10. DE BESNIJDENIS VAN DE HEER JEZUS

Lukas 2:21

Ook deze gebeurtenis vinden we alleen in het evangelie dat de *mensheid* van Christus beschrijft. Door de besnijdenis is Hij verplicht (zoals Paulus zegt in Gal. 5:3) ‘de hele wet te onderhouden’.

Hierbij neemt Hij op zich de wet volkomen te gehoorzamen. Voor anderen zal Hij de bron van *genade* zijn, voor zichzelf heeft Hij geen genade nodig. Dank zij God, dat Christus onder de wet gekomen is om hen die onder de wet waren vrij te kopen!

11. DE VOORSTELLING VAN DE HEER JEZUS IN DE TEMPEL

Lukas 2:22-39

Ofschoon Christus mens werd, was er geen zonde in Hem. Er hoefden geen offers gebracht te worden voor *zijn* reiniging, maar wel voor *hun* reiniging (vs. 22). In Leviticus 12 vinden we deze inzetting, maar we vinden hier niet dat het kind gereinigd zou moeten worden. Zij brachten het kleinste, het geringste offer: twee kleine vogeltjes. Dit is in overeenstemming met dit evangelie waar we de Heer zien in zijn nederigheid en geringheid als Mens. Er is niets dat indruk kan maken op de mens, maar alles voor het geloof en voor God.

Een verdere verwijzing naar de echte mensheid van Christus vinden we in de uitdrukking: ‘Alles wat mannelijk is, dat de moederschoot opent, zal de Here heilig genoemd worden’. Hier zien we een alledaags gezin: een vader, een moeder en een kind. De Heer Jezus heeft deelgenomen aan bloed en vlees (Hebr. 2:14). In alles was Hij aan de mensen gelijk, alleen was Hij zonder zonde.

Deze voorstelling in de tempel moet hebben plaatsgevonden vóór de komst van de wijzen uit het Oosten. Dit bezoek van de wijzen moeten we op een later tijdstip plaatsen. Het is mogelijk dat Jozef en Maria teruggegaan zijn naar Nazareth en later weer in Bethlehem waren, en dat toen de wijzen kwamen. Toen de wijzen kwamen waren Jozef en Maria niet meer in de overvolle herberg zoals bij de geboorte van Jezus. In Matth. 2:11 lezen we van de wijzen: ‘En toen zij *het huis* waren binnengegaan...’ We lezen in Lukas 2:41 dat zijn ouders jaarlijks op het feest van het pascha naar Jeruzalem gingen. Het is helemaal niet vreemd dat zij tijdens zo’n gelegenheid weer in Bethlehem waren en dat de wijzen hen toen bezocht hebben.

12. HET BEZOEK VAN DE WIJZEN UIT HET OOSTEN

Mattheüs 2:1-12

Wij geloven dat dit bezoek geruime tijd na de geboorte van Christus heeft plaatsgevonden. Dit blijkt wel als we vers 2, 7 en 16 met elkaar vergelijken. Herodes maakte zijn berekening en gaf het

bevel alle jongens van twee jaar en daar beneden om te brengen, overeenkomstig de tijd die hij bij de wijzen nauwkeurig onderzocht had.

Als het bezoek van de wijzen kort na de geboorte van Christus had plaatsgevonden, zou het volgende geweest zijn als Herodes de kinderen die jonger waren dan ongeveer zes maanden had laten ombrengen.

Er is een duidelijk verschil tussen dit verslag van Mattheüs over de dingen die gebeurd zijn bij de geboorte van de Heer Jezus en het verslag hierover in de andere evangeliën. Hier wordt de geboorte van de *Koning* aangekondigd door een *ster* aan de hemel. Mannen die beroemd, geleerd en rijk zijn, komen om Hem eer te bewijzen en om kostbare geschenken aan te bieden. Hier wordt niet gesproken over arme herders en over arme ouders die hun baby in doeken wikkelen en in een kribbe neerleggen. Hier is alles groots, passend bij een koning - alleen is Hij niet in een paleis.

We zien hier dus dat wijze mannen uit het Oosten komen om het Kind te aanbidden en niet de ouders. In Lukas zagen we dat Simeon de ouders zegende en niet het Kind. Opmerkelijke dingen, onder de leiding van de Heilige Geest opgeschreven.

13. DE VLUCHT NAAR EGYPTTE

Mattheüs 2:13-23

Niets van deze gebeurtenissen is te vinden in de andere evangeliën. Alleen lezen we in Lukas 2:39 dat '... zij terugkeerden naar Galiléa naar hun stad Nazareth' en dat dit gebeurde na de voorstelling in de tempel in Jeruzalem.

In *Mattheüs* komt Christus tot zijn eigen volk als hun *Koning* en *Messias*, maar vanaf het begin wordt Hij *verworpen*. Deze vlucht naar Egypte is een duidelijk bewijs van de werkelijke toestand van het volk Israël. 'Uit Egypte heb ik mijn zoon geroepen'. Uit deze woorden zien we dat de Heer dezelfde weg gaat die Israël eens gegaan is. Hij is het ware Israël (verg. Jesaja 49).

In vs. 18 lezen we over 'geween en veel geklaag'. Toen is inderdaad vervuld wat gesproken is door de profeet Jesaja. Maar het was ook een profetie die nog vervuld zou worden in de toekomst. Christus stond op het punt tot zijn volk te komen en hen te helpen in hun verdriet, maar zij zouden Hem verwerpen, en dat zou tot gevolg hebben dat zij bitter zouden moeten lijden.

Als de Heer Jezus terugkomt uit Egypte, kan Hij niet terugkeren naar Bethlehem, maar Hij gaat naar Nazareth (vs. 23), in die tijd een verachte plaats. Nathanaël vroeg zich af of er uit Nazareth iets goeds kon komen. De Heer zou veracht en verworpen worden door zijn eigen volk, tot wie Hij gekomen was als hun Messias.

We weten echter niets over de vroege jeugd van de Heer. Alleen lezen we nog in Lukas 2:40: 'Het kind nu groeide op en werd gesterkt, vervuld met wijsheid; en de genade van God was op Hem'. Hier zien we de Heer als waarachtig mens. Het is geheel in overeenstemming met de bedoeling van zijn evangelie dat Lukas deze 'menselijke trek' van de Heer heeft mogen opschrijven. Natuurlijk mogen we niet uit het oog verliezen dat de Heer Jezus in alle dingen *volmaakt* was. Bij Hem was geen sprake van een groeien van onvolmaaktheid tot volmaaktheid. Hij hoefde geen dingen af te leren. De uitdrukking 'groeide op en werd gesterkt' betekent dat Hij opgroeide van baby tot kind en van kind tot jongeling en vervolgens tot volwassenheid.

'Vervuld met wijsheid': dit laat zien dat zijn hart zich altijd tot God richtte, dat Hij nooit een verkeerde gedachte had, dat Hij nooit afweek. Hij was 'bekleed' met genade en handelde altijd in genade.

14. DE TWAALFJARIGE JEZUS IN DE TEMPEL

Lukas 2:41-50

Dit voorval dat plaats vond toen Jezus twaalf jaar oud was, vinden we alleen in Lukas.

We zien hier niet alleen de Heer als mens, maar we zien ook een heel menselijke reactie bij Jozef en Maria. ‘En toen zij Hem zagen stonden zij versteld’ (vs. 48). De Heer was verbaasd over hun reactie: ‘Waarom hebt u Mij gezocht? Wist u niet dat ik in de dingen van mijn Vader moet zijn?’ (vs. 49). Het was niet nodig geweest dat zij Hem drie dagen zochten. Waar anders dan in de tempel zouden zij Hem kunnen vinden? Uit hun verbazing toen zij Hem daar vonden en uit de verwijtende woorden van Maria blijkt hoe natuurlijk en menselijk zij over Hem dachten. Hoewel Hij Zelf nog een kind was, laat Hij door zijn zacht verwijt: ‘Wist u niet?’ zien hoe zwak, hoe menselijk zij gehandeld hadden.

Steeds weer blijkt dat de Heer Jezus, hoewel volkomen mens, tegelijk ook God was. Hoewel Hij in dit gedeelte nog een kind is, is Hij zich ook bewust van zijn verhouding tot God de Vader. Het hoeft niet tegen Hem gezegd te worden dat Hij de Zoon van God is. Dat wéét Hij, en zijn handelen en spreken stemt hiermee overeen. Maar ook zien we hier hoe volkomen Hij zich vernedert door zijn ouders onderdanig te zijn, door zich aan hen te onderwerpen. In vs. 52 lezen we weer dat Jezus toenam in wijsheid. De Heer zelf beschrijft later de groei van een plant: eerst de halm, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar (Markus 4:28). In elk stadium is een plant volkomen, volmaakt, en toch is er groei en ontwikkeling. Zo was het ook bij het kind Jezus, Hij was altijd volkomen, en toch was er groei en ontwikkeling bij Hem.

Over het leven van de Heer tussen zijn twaalfde en dertigste jaar zwijgt de Bijbel. Het verhaal over Hem gaat verder als Hij dertig jaar oud is. Ondertussen is er een andere persoon waarop de Schrift de aandacht richt: Johannes de doper.

15. HET BEGIN VAN DE DIENST VAN JOHANNES DE DOPER

Mattheüs 3:1-12; Markus 1:1-8; Lukas 3:1-18

Het verslag van Mattheüs (3:1-12)

Mattheüs begint zonder verdere inleiding met: ‘In die dagen nu trad Johannes de doper op’. In Lukas worden ‘die dagen’ nauwkeuriger aangegeven.

De boodschap van Johannes is in het kort: ‘Bekeert u’, met het oog op het komend koninkrijk. Hij haalt Jesaja 40:3-5 gedeeltelijk aan.

Zijn kleding wordt beschreven: een kleed van kameelhaar en een leren gordel. Zijn voedsel wordt genoemd: wilde honing en sprinkhanen,

Twee groepen mensen krijgen een bijzondere vermaning: de farizeeën en de sadduceeën. Hij verklaart dat hij alleen met water doopt tot bekering, en dat Jezus véér boven hem staat: ‘Ik ben niet waard zijn sandalen te dragen’, dat Christus zal dopen met de Heilige Geest en met vuur en dat zijn wan in zijn hand is.

We bevinden ons hier helemaal op Joodse bodem. Johannes roept *in de woestijn*. Het was in de woestijn waar Jahweh Zich de dagen van Israëls jeugd herinnerde, toen het volk uit Egypte trok. ‘Daarom’, zegt Jahweh, ‘zal Ik haar lokken en haar leiden in de woestijn en spreken tot haar hart’ (Hosea 2:13, 14). Maar de jaren waren voorbijgegaan en ze hadden geen herstel, geen terugkeer gebracht. De oproep tot Israël om zich te bekeren is daarom passend in dit evangelie.

Mattheüs haalt Jesaja 40:3-5 gedeeltelijk aan (verg. Lukas 3:4-G) maar hij stopt bij: ‘Elk dal ... En alle vlees zal de behoudenis van God zien’. Deze weglating is kenmerkend voor het doel van dit evangelie dat voor de Joden is geschreven.

Zijn kleding en voedsel passen goed bij zijn oproep tot bekering. Hij maakt niet de volle omvang van de genade van God bekend, maar hij roept alleen op tot bekering. Markus en Lukas voegen er aan toe: ‘... tot vergeving van zonden ...’ Hoewel in vers 6 staat: ‘terwijl zij hun zonden beleden’, wordt hier niet gesproken over kwijtschelding of vergeving van zonden.

Als hij de farizeeën en schriftgeleerden aanspreekt, vermaant hij hen: ‘Brenge dan vrucht voort, de bekering waardig’. Hij legt hier niet uit hoe een zondaar gered wordt of hoe God zonden vergeeft.

De uitdrukking dat ‘Christus zal dopen met de Heilige Geest en met vuur’ ziet op twee verschillende gebeurtenissen:

(a) de doop met de Heilige Geest: dit gebeurde met Pinksteren;

(b) de doop met vuur: dit ziet op het oordeel dat God zal uitoefenen over de ongelovigen. Dit zal plaatsvinden als Christus verschijnt in heerlijkheid.

De wan spreekt van de wraak die komen zal over degenen die Christus verworpen hebben. Het heeft niets te maken met wat Christus doet wanneer een ziel gered wordt.

Het verslag van Markus (1:1-8)

Markus’ verslag loopt parallel met Lukas als hij spreekt over Johannes, die de doop der bekering predikt en er aan toevoegt: ‘tot vergeving van zonden’. Zijn verslag loopt parallel met Mattheüs als hij Jesaja 40:3-5 aanhaalt en stopt bij: ‘Elk dal ...’. Net als in Mattheüs zien we Johannes in de woestijn, wat symbolisch duidt op de toestand van het volk van God en van Jeruzalem. Zij moeten uitgaan tot Johannes om hun juiste plaats voor God weer in te nemen.

Markus laat veel details weg die we wel vinden bij Mattheüs en Lukas. Het onderwerp waarop Markus steeds de aandacht vestigt is *de dienst*. Daarom begint hij meteen met de dienst, zonder de dienstknecht aan ons voor te stellen. ‘Johannes kwam en doopte in de woestijn en predikte...’. Zie ook vs. 14: als Johannes stopt met prediken komt Jezus naar Galiléa en predikt het evangelie. Dan begint de openbare dienst van de Heer.

Markus spreekt niet over de doop met vuur (vs. 8). Waarom niet? Hij spreekt alleen over dat gedeelte van het getuigenis van Johannes dat direct te maken heeft met de blijde boodschap die de Heer brengt, namelijk de doop met de Heilige Geest.

Uit al deze dingen blijkt het grote doel van de Heilige Geest: we moeten onze ogen van alle andere dingen afwenden en ze alleen richten op Jezus Christus, die nu zijn dienstwerk gaat beginnen.

Het verslag van Lukas (3:1-18)

Eerst vinden we een beschrijving van ‘die dagen’ die ook vermeld worden door Mattheüs, zonder dat hij er verder op ingaat.

In dit evangelie aan de *heidenen* is alles wat typisch joods was, verbroken. De heidenen hebben de macht in handen: zij regeren over de Joden. Het koninkrijk is van Israël afgenomen en heeft zijn Goddelijk karakter verloren. Wie heeft ooit gehoord van twee hogepriesters die er tegelijk zijn? Bovendien horen ze ook nog bij de groep van de Sadduceeën, die de opstanding loochenen. Ook het priesterschap heeft gefaald en heeft zijn Goddelijk karakter verloren. Het zou niet passend geweest zijn deze dingen te vermelden in Mattheüs en de aandacht van de Joden op deze feiten te richten.

Lukas geeft niet de historische volgorde aan, want dan zouden we na deze gebeurtenis eerst lezen van de doop van de Heer Jezus, de verzoeking, het getuigenis van Johannes over de Heer Jezus, de eerste discipelen, de bruiloft te Kana, de eerste tempelreiniging, Nicodemus, enz., vóórdat we komen bij het opsluiten van Johannes in de gevangenis. Dit vermeldt Lukas meteen na het begin van de dienst van Johannes (vs. 19, 20). De reden is’ misschien dat Lukas er de voorkeur aan gaf de feiten in groepen te rangschikken.

Johannes predikt in de woestijn ‘de doop van de bekering tot vergeving van zonden’. Lukas gaat verder wat betreft het aanbod van Gods genade: ‘Elk dal’ (vs. 5) en ‘alle vlees’ (vs. 6).

We lezen hier niet dat Johannes twee groepen van mensen aanspreekt, zoals in Mattheüs, namelijk de farizeeën en de Sadduceeën, maar hij spreekt tot *de menigten* (vs. 7). In dit evangelie wordt de wondere genade van God en de vergeving van zonden aan iedereen aangeboden. Hoewel Johannes de menigte ernstig waarschuwt, richt hij zijn woorden tot alle mensen: allemaal waren ze zondig en slecht, addereengebroed, of het nu gewone mensen waren of tollenaars of soldaten, allen waren zon-

daars. ‘Wij allen dwaalden als schapen, wij wendden ons ieder naar zijn eigen weg’ (Jes. 53:G). Waarom gaat de aanhaling van Jesaja 40 in Lukas verder dan in Mattheüs, terwijl in het algemeen Mattheüs de oudtestamentische Schriften veel nauwkeuriger aanhaalt dan Lukas? Misschien omdat Lukas ons wil laten zien dat de genade van God zich uitstrekt tot alle mensen.

Graag willen we nog wijzen op enkele bijzonderheden in de aanhaling uit Jesaja 40. God handelt in genade. Hij verwijdert alle verhinderingen en struikelblokken (waarbij we misschien ook mogen denken aan tradities, ceremoniën, enz.).

(a) ‘*Elk dal zal gevuld worden*’ (vs. 5): wat ontoereikend is en niet aan de maatstaf voldoet, zal aangevuld worden. Dit kunnen we misschien toepassen op de mensen die zeggen: ‘Wat moeten wij doen?’ (vs. 10).

(b) ‘*Elke berg en heuvel zal verlaagd worden*’: dit ziet misschien op de trotse farizeeën en sadduceeën.

(c) ‘*En wat krom is zal tot een rechte weg worden*’: hiermee kunnen de tollenaars bedoeld zijn.

(d) ‘*En de oneffen tot vlakke wegen*’: dit slaat misschien op de ruwe soldaten.

Christus kan tegemoetkomen aan elke toestand van de mens. Voor ieder bestaat de mogelijkheid gered te worden.

Hoewel Lukas in het algemeen uitvoeriger is met zijn beschrijving van de gebeurtenissen dan Mattheüs en Markus, maakt hij geen melding van de *kleding* en het *voedsel* van Johannes de dooper. We lezen hier niet over de sobere levenswijze van Johannes.

De adviezen die hij geeft aan de groepen mensen die tot hem komen, liggen meer op het vlak van de naastenliefde en hebben niet direct met hun behoud te maken. Alles wordt overgelaten aan de persoonlijke verhouding tegenover God. Elk mens moet, onafhankelijk van anderen, handelen in overeenstemming met zijn eigen kennis van God en de wil van God. Er worden geen algemeen geldende regels gegeven.

Maar wat we allen nodig hebben om de wil van God te kennen in ons leven is: *de doop* en het *vervuld zijn met de Heilige Geest*.

Lukas is de enige evangelist die de reden geeft waaróm Johannes tegen het volk zei dat hij zo’n nederige plaats als dienstknecht innam, niet waardig de schoenriem van Jezus los te maken. Lukas noemt, net als Mattheüs, de doop met vuur. Alles wat de toets van het vuur niet doorstaan kon, hetzij Jood hetzij heiden, zou verbranden. Het is dus terecht dat zowel in het evangelie voor de Jood (Mattheüs) als voor de heiden (Lukas) gesproken wordt over het oordeel van God dat over ieder komen zal die Christus verwerpt, hetzij Jood hetzij heiden.

Lukas beëindigt dit verhaal met vs. 18: ‘Hij gaf dan ook nog vele andere vermaningen en verkondigde aan het volk het evangelie’.

HOOFDSTUK 2

DE DIENST IN JUDÉA

16. DE DOOP VAN DE HEER JEZUS IN DE JORDAAN

Markus 1:9-11; Mattheüs 3:13-17; Lukas 3:21-23

Het verslag van Markus (1:9-11)

Zowel Markus als Mattheüs vermelden dat de Heer Jezus kwam uit Galiléa (Matth. 3:13), en wel uit de stad Nazareth waar Hij zijn jeugd had doorgebracht (zie onder 13).

De Heer begint zijn openbaar dienstwerk in Galiléa. De nederige dienstknecht bracht zijn jeugd door in dit verachte gebied en het grootste deel van zijn dienst werd verricht onder de eenvoudige mensen uit die streek (verg. Matth. 4:13-16). Zo deed de Heer de wil van God en vervulde het profetische woord. In dit gebied lagen de steden: Naïn, Nazareth, Kana, Tiberias, Magdala, Bethsaïda, Chorazin en Kapernaüm.

We lezen hier niet van het protest van Johannes de doper als de Heer hem vraagt om gedoopt te worden (verg. Matth. 3:14, 15). Hier komt de Heer als de nederige dienstknecht om gedoopt te worden. Hij is tot nu toe een onbekende voor de mensen. Hij gaat zijn weg nog onopgemerkt.

Maar juist in Mattheüs wordt meer bekendheid gegeven aan de gezalfde Messias, de Koning van Israël, die bekend was bij Johannes de doper. Op het verzoek van de Heer gedoopt te worden antwoordt Johannes: 'Ik heb nodig door U gedoopt te worden'.

Alle drie evangelisten vermelden dat de hemel geopend werd. De Heer Zelf zinspeelt op de geopende hemel in Joh. 1:52.

Het getuigenis van de Vader over de Zoon is praktisch gelijk in alle drie evangeliën. In Markus en Lukas is het letterlijk gelijk, in Mattheüs schijnt het meer tot de omstanders gesproken te worden dan tot Jezus Christus Zelf (zoals in Markus en Lukas).

Het verslag van Mattheüs (3:13-17)

Op wie in Israël had God, vol ontferming, het oog gericht? Op degenen die hun zonden beleden!

Genade deed de Heer Jezus naar de Jordaan gaan. Alle gerechtigheid moest vervuld worden, niet alleen de wet moest gehouden worden. Hoewel de Heer Jezus Zich volkomen bewust was van zijn eigen volmaakte heiligheid, nam Hij zijn plaats in met degenen in Israël die zichzelf vernederen voor God. Hij maakte Zich hiermee één met de gelovigen in Israël die hun zonden hadden beleden. Genade bracht Hem daar waar onze zonden óns gebracht hadden. Hij kwam tot de mensen die onder de wet waren om de wet en alle gerechtigheid te vervullen. Hij had de wet van Mozes al vervuld in de afgelopen dertig jaar, maar Hij gaat nog verder: *alle* gerechtigheid moest vervuld worden.

Maar God de Vader waakt over de plaats van zijn Zoon. Opdat niemand zou denken dat Hij ooit zonde gedaan had, opent God de hemel en verklaart aan de menigte toeschouwers: 'Deze is mijn geliefde Zoon, in Wie Ik welbehagen heb gevonden'. Deze woorden worden gericht tot het volk om de officiële heerlijkheid van de Heer aan te duiden: dit is mijn geliefde Zoon, die Ik beloofd heb te zenden.

In Markus en Lukas worden mensen aangesproken die onbekend zijn met de profetieën: Romeinen en Grieken. Daar lezen we de woorden: 'U bent ...'. God spreekt daar tot de eeuwige Zoon, staande aan de oever van de Jordaan als de geringe dienstknecht en nederige mens. De Vader geeft uitdrukking aan de vreugde die Hij in Hem heeft.

Het verslag van Lukas (3:21-23)

In dit verhaal vermeldt Lukas opeens dat Johannes de doper gevangen is genomen door Herodes (vs. 20). Dit zullen we later behandelen. Er moet wel een reden voor zijn dat deze gebeurtenis hier al vermeld wordt.

Eerst iets over de doop van de Heer Jezus. Net als in Markus lezen we hier niet dat Johannes eerst tegenwerpen maakt en dat de Heer antwoordt dat alle gerechtigheid moet worden vervuld. De reden hiervoor zagen we al in het voorgaande. Alleen Lukas vermeldt dat de Heilige Geest in lichamelijke gedaante als een duif op de Heer Jezus neerdaalde.

Kenmerkend voor dit evangelie is het feit dat alleen hier vermeld wordt dat de Heer in gebed was, als de afhankelijke Mens. In het volgende vers zien we dat de Heer toen dertig jaar oud was; ook dit feit wordt alleen vermeld in Lukas. Jezus Christus, de Zoon van God, de nederige Mens, staat op het punt zijn openbare dienst te beginnen.

17. DE VERZOEKING IN DE WOESTIJN

Markus 1:12-13; Mattheüs 4:1-11; Lukas 4:1-13

Het verslag van Markus (1:12-13)

Markus vermeldt deze gebeurtenis in twee verzen; Mattheüs in 12 en Lukas in 14 verzen.

De bedoeling van Markus is hoofdzakelijk te laten zien dat Jezus Christus het middelpunt is van het heelal: de wereld van de duivelen (Satan), de dieren die op de aarde wonen en de bewoners van de hemelen (de engelen die Hem dienen), allen stellen belang in deze Zoon des Mensen.

Alleen Markus gebruikt het woord ‘gedreven’ in plaats van ‘geleid’ zoals Mattheüs en Lukas. Christus’ heilige, maar ook menselijke ziel, deinsde ervoor terug om de vorst van de machten van de duisternis te ontmoeten. In Markus én Lukas lezen we dat de Heer de hele 40 dagen lang in de woestijn verzocht is, maar alleen Markus voegt er aan toe dat Hij ‘bij de wilde dieren was’. In deze twee verzen is in het kort samengevat hoe groot deze nederige Dienstknecht in werkelijkheid is: Hij is de Heer van de aarde, van de hemel en van de hel. De verzoeking van veertig dagen waarover zowel Markus als Lukas spreken, was een ‘bovenmenselijke verzoeking’, een verzoeking die alleen de Heer heeft ondergaan. Wij hoeven gelukkig niet bloot te staan aan zo’n verzoeking; ook worden wij niet veertig dagen de woestijn ingedreven. Wel kunnen wij verzoeken verwachten zoals die vermeld worden aan het eind van die veertig dagen. Mattheüs beschrijft ons ‘menselijke verzoeken’. Na veertig dagen, toen de Heer honger had, kwam de satan om Hem te verzoeken.

Het verslag van Mattheüs (4:1-11)

Hier schijnt de verzoeking voort te komen uit omstandigheden zoals die elk mens kunnen overkomen: na veertig dagen lang gevestigd te hebben, had de Heer honger. De anderen evangelisten laten ons zien dat de verzoeking al die veertig dagen lang is doorgegaan.

Mozes en Elia vastten om God te ontmoeten; de Heer Jezus vastte veertig dagen om de satan te ontmoeten!

Nu iets over de *volgorde* van de verzoeking: Mattheüs geeft de chronologische volgorde, terwijl Lukas ons de morele volgorde geeft.

De eerste verzoeking staat in verband met persoonlijke en lichamelijke behoeften. Hier geeft de Heer Jezus Zelf toe dat Hij een mens is, wanneer Hij antwoordt: ‘De mens zal van brood alleen niet leven...’ Dit appél op de natuurlijke verlangens moest Hem ertoe brengen de plaats van afhankelijkheid als waarachtig mens te verlaten door een macht te gebruiken die niet aan een mens eigen is. In zijn antwoord laat de Heer ons zien wat gehoorzaamheid, afhankelijkheid en gemeenschap is.

De tweede verzoeking was gericht tot de geestelijke zintuigen.

Mattheüs heeft hier de historische volgorde. Dit blijkt ook uit het woord ‘toen’ waarmee de tweede verzoeking begint in vs. 5. De derde verzoeking begint met het woord ‘opnieuw’ in vs. 8 en eindigt met het laatste bevel van de Heer: ‘Ga weg, Satan...’.

De satan haalt de Schrift hier niet juist aan (verg. Psalm 91 :11). Satan laat de woorden: ‘Dat zij u behoeden op *al uw wegen*’ weg. Deze woorden van Psalm 91 hebben inderdaad betrekking op de Messias. De Heer Jezus ontkent niet dat Hij de Messias is.

Deze verzoeking geeft Lukas aan als de derde. Lukas geeft ze in volgorde van grootte; hij begint met de natuurlijke verzoeking, dan de verzoeking die in betrekking staat tot de wereld, en tenslotte de verzoeking die in verband staat met de dienst van God. Een geestelijke verzoeking is voor een heilig persoon veel indringender dan een verzoeking die in verband staat met zijn lichamelijke behoeften of wensen wat betreft deze wereld.

De derde verzoeking probeert wereldse begeerten op te wekken.

Wat is de satan een geraffineerde verleider dat hij met zo'n verleiding komt bij een heilig Persoon! De Heer Jezus, tot wie deze verleiding komt, zien we hier als volkomen Mens. Maar Hij is meer dan alleen Mens, Hij is de Zoon van God. Hij zal eens alle koninkrijken van de wereld ontvangen om erover te regeren. En dat op de tijd die zijn Vader bepaald heeft en niet op de tijd die Satan voorstelt. Jezus was hier op aarde om God te verheerlijken. Hij was de afhankelijke Mens. Hij wilde het koninkrijk alleen ontvangen uit de hand van God.

Daarna gebiedt Jezus de satan: 'Ga weg, Satan!' Alleen in Mattheüs en Markus lezen we dat na de verzoeking de engelen kwamen en Hem dienden.

Het verslag van Lukas (4:1-13)

Zoals we al opgemerkt hebben volgt Lukas de morele volgorde, terwijl Mattheüs de historische volgorde geeft. Hij groepeerde de verzoeken dan ook in een opklimmende lijn: natuurlijk - wereldlijk - geestelijk.

De eerste verzoeking. Hierover hoeven we niets te zeggen, want deze verzoeking wordt hier net zo beschreven als in Mattheüs.

De tweede verzoeking in het Lukasevangelie is de derde in het evangelie naar Mattheüs. Over de betekenis van deze verzoeking hoeven we verder niets te zeggen; zie bij het verslag van Mattheüs. De uitdrukking: 'Ga weg, Satan' staat in Mattheüs aan het eind van deze verzoeking.

De derde verzoeking: bij deze verzoeking gebruikt de satan het Woord van God. Bij Lukas is dit de laatste verzoeking.

Sommige vertalingen hebben aan het eind van vers 8 de woorden: 'Ga weg, Satan' ingevoegd. In de oudste handschriften komt deze uitdrukking echter niet voor. Als de satan de Heer niet kan verleiden van het Woord *a f te wijken*, dan probeert hij de Heer te verleiden door het Woord te *gebruiken*. Wat een blinde onwetendheid!

18. HET GETUIGENIS VAN JOHANNES DE DOPER OVER DE HEER JEZUS

Johannes 1:19-34

In Johannes vinden we niets over de geboorte en jeugd van de Heer Jezus. Dit is volkomen in overeenstemming met de bedoeling van de Heilige Geest in dit evangelie. Hier wordt Christus immers voorgesteld als de eeuwige Zoon van God die geen begin en geen einde heeft. In vs. 18 vinden we als het ware het getuigenis van God de Vader over de Zoon. De Vader alleen kent de Zoon en de Zoon alleen kent de Vader in de diepste betekenis.

Maar uit vs. 19-34 blijkt dat God ook aan de mens gelegenheid geeft om een getuigenis af te leggen van Christus. Wat we hier vinden is totaal anders dan in de drie andere evangeliën: geen woord over addereengebroid, geen bijl die aan de wortel van de boom ligt, geen waarschuwing voor het komend oordeel, geen onuitblusbaar vuur, geen soberheid in voedsel en kleding. Johannes staat hier niet in de eerste plaats in de tegenwoordigheid van mensen, maar in de tegenwoordigheid van zijn Heer en Heiland.

Vol eerbied, vol bewondering spreekt Johannes over zijn Heer. Hij is alleen maar een geringe dienstknecht. Alle aandacht is voor de eeuwige Zoon van God.

Dit is inderdaad het evangelie van de heerlijkheid. We aanschouwen de heerlijkheid van een eniggeborene van de Vader, vol van genade en waarheid.

'Niet ik, maar Christus!' karakteriseert het getuigenis van Johannes. 'Zie, het Lam van God!' Hij alleen is belangrijk!

Het is opmerkelijk hoe kort zijn antwoorden aan de priesters en levieten zijn. Hij zegt alleen dat hij de Christus niet is en voegt er verder geen woorden van aanbeveling voor Jezus aan toe. Hij spreekt alleen over zijn eigen onwaardigheid.

In zijn getuigenis aan de discipelen zegt Johannes méér: Christus is het Lam van God (vs. 29) en Hij doopt met de Heilige Geest (vs. 33). Dit laatste feit wordt ook vermeld door de drie andere evangelisten. Niet degene die gedoopt wordt, maar die doopt staat hier voor ons.

In de eerste vier hoofdstukken van dit evangelie van Johannes wordt over Christus gesproken vóór zijn openbaar optreden in Galiléa. Het begin van de dienst van de Heer in Galiléa wordt vermeld, zoals we later zullen zien in Mattheüs 4:12, Markus 1:14 en Lukas 4:14. Hier is Johannes de doper nog niet in de gevangenis geworpen. Mattheüs, Markus en Lukas laten de openbare dienst van de Heer beginnen op het ogenblik dat Johannes in de gevangenis is geworpen.

Het kiezen van de eerste discipelen, het veranderen van water in wijn en de eerste tempelreiniging laten alle de heerlijkheid van de Heer zien als het begin van de tekenen, vóór zijn openbaar optreden in Galiléa. De Heer handelde in het volle bewustzijn dat Hij God is. Hij ‘zag’ Nathanaël onder de vijgeboom. Johannes komt dan ook tot deze uitspraak: ‘En ik heb gezien en getuigd dat deze de Zoon van God is’ (1:34).

19. DE EERSTE DISCIPELEN VAN JEZUS

Johannes 1:35-51

Christus wordt hier voorgesteld als Degene tot wie de ware discipelen komen. Dit is niet de officiële roeping van de discipelen; die krijgen we later in Matth. 4: 18, Markus 1:16, Lukas 5:1 en 11.

De Heer voldoet aan de wens van de discipelen om bij Hem te zijn. Hier maakt Christus zich bekend aan deze mannen. Dit vinden we niet in één van de andere evangeliën, alleen in Johannes.

Uit dit gedeelte blijkt dat de discipelen de Heer Jezus al een tijd van te voren kenden voor zij werkelijk geroepen werden. Het is een geweldig iets als iemand Christus leert kennen, maar het is nog geweldiger als dezelfde persoon een visser van mensen mag worden. Het eenvoudige geloof in de Heer Jezus is niet hetzelfde als zijn roepstem te horen en alles te verlaten en zijn werk te doen!

20. DE BRUILOFT TE KANA

Johannes 2:1-12

Johannes laat, zoals gezegd, enkele daden van de Heer zien die plaatsgevonden hebben vóór het begin van zijn openbaar optreden in Galiléa. Daarom zegt Johannes ook: ‘Dit deed Jezus als begin van zijn tekenen’ (vs. 11). In deze geschiedenis blijkt iets van de persoonlijke heerlijkheid van Christus (vs. 11). Hij is God Zelf, de God van de schepping. Aan Nathanaël liet Hij zijn *alwetendheid* zien; hier in Kana laat Hij zijn *almacht* zien.

Deze gebeurtenis wijst ook heen naar een dag in de toekomst, wanneer de heerlijkheid van Christus gezien zal worden door allen, wanneer Hij komt als de Zoon des Mensen om te oordelen en het duizendjarig rijk op aarde op te richten. Deze beenwijzingen zijn kenmerkend voor dit evangelie; hier zien we immers de heerlijkheid van de Zoon van God.

21. DE EERSTE TEMPELREINIGING

Johannes 2:13-25

We zijn hier nog in de tijd die voorafgaat aan het openbaar optreden van Christus, dat begint als Johannes in de gevangenis geworpen is. Daarom worden deze en de volgende gebeurtenissen niet vermeld door de andere evangelisten.

Terwijl de andere evangelisten alleen het laatste bezoek van de Heer aan de tempel vermelden, vermeldt Johannes alleen het eerste bezoek aan de tempel. Johannes noemt het Paasfeest ‘het pascha van de Joden’. Hun feesten waren niet langer de ‘feesten van *Jahweh*’, maar hun eigen feesten en inzettingen. Christus was gekomen tot het zijne, maar de zijnen hadden Hem niet aangenomen.

Als men de Heer verwerpt als de Redder, dan wordt Hij de Rechter! Wat de Heer hier doet is een beeld van wat Hij later nog eens zal doen: ‘Er zal te dien dage geen Kanaäniet (of: handelaar) meer zijn in het huis van de Heer der heerscharen’ (Zach. 14:21).

De woonplaats van God op aarde, de tempel, zou binnenkort verwoest worden. Het ware heiligdom zou dan zijn in de Persoon van de Zoon, de Emmanuel. ‘

In deze eerste tempelreiniging hebben we een beeld van de reiniging die zal plaatsvinden als de Heer terugkomt en zijn heerlijkheid zal openbaren. De zweep van touwen heeft te maken met de toorn van de Heer. Als Hij terugkomt is de grote dag van zijn toorn gekomen, de toorn van het Lam (Openb. 6:16).

22. DE HEER JEZUS EN NICODEMUS

Johannes 3:1-21

In het voorgaande hebben we gebeurtenissen gezien die beschouwd kunnen worden als tekenen van het komend koninkrijk: eerst de oordelen, dan de vreugde van het vrederijk, waarvan de wijn in Kana spreekt. Het is passend dat de Heilige Geest hier het antwoord geeft op de vraag: ‘Hoe kan iemand dat koninkrijk binnengaan?’ Alleen hier vinden we het verhaal van Nicodémus en horen we van de nieuwe geboorte. Nicodémus had wonderen en tekenen gezien, maar hij had het koninkrijk nog niet ‘gezien’.

23. DE HEER JEZUS DOOPT IN JUDEA

Johannes 3:22

Dit is een terloopse beschrijving van iets wat gebeurde vóór het openbaar optreden van de Heer.

24. HET LAATSTE GETUIGENIS VAN JOHANNES OVER JEZUS

Johannes 3:23-26

Hier vinden we het bewijs van onze eerdere opmerking, dat de openbare dienst van de Heer nog niet begonnen was: ‘Want Johannes was nog niet in de gevangenis geworpen’ (vs. 24).

Johannes spreekt zijn eigen geringheid uit tegenover Christus: ‘Hij moet meer, maar ik minder worden’ (vs. 30).

Het aannemen of het verwerpen van het getuigenis van Johannes over de Heer Jezus bepaalt iemands eeuwig lot: of hij is voor eeuwig behouden of hij is voor eeuwig verloren!

HOOFDSTUK 3

DE DIENST IN GALILÉA AAN DE MENIGTEN

25. DE HEER JEZUS GAAT NAAR GALILEA

Markus 1:14; 6:17-20; Mattheüs 4:12; 14:3-5; Lukas 4:14; 3 19-20; Johannes 4:1-3

Het verslag van Markus (1:14; 6:17-20)

In alle vier evangeliën lezen we van het ‘vertrek’ van Jezus naar Galiléa onmiddellijk nadat Johannes de dooper in de gevangenis gezet was. Hiermee begint de openbare dienst van de Heer in Galiléa.

Over de betekenis van het feit dat de Heer zijn openbare dienst nu begint: zie onder 16. In Markus duurt dit optreden in Galiléa tot aan het eind van hoofdstuk 10. De volgende feiten vinden we in Markus:

- (1) Jezus kwam naar Galiléa (1:14);
- (2) Herodias zelf wilde Johannes doden (6:19);
- (3) Zij kon dit niet, want Herodes vreesde Johannes (vs. 20);
- (4) Johannes was een rechtvaardig en heilig man (vs. 20);
- (5) Alleen Markus vermeldt van Herodes: 'En toen hij hem had gehoord was hij in grote verlegenheid; en hij hoorde hem graag' (vs. 20).

Hoewel in hoofdstuk 1:14 al het feit genoemd wordt dat Johannes gevangen genomen is, vinden we pas in hoofdstuk 6 een uitvoerige beschrijving over de reden waarom. Ook Mattheüs en Lukas schrijven over deze reden; in Johannes wordt dit niet vermeld.

Op hetzelfde ogenblik waarop de wereld (waarvan Herodes hier bij uitstek de vertegenwoordiger is) zijn vijandschap laat zien tegenover de voorloper van de Messias, treedt de Meester Zelf naar voren en maakt, zonder vrees, de mensen bekend met de *liefde* van God. Wanneer het de wereld gelukt is de getuige het zwijgen op te leggen, begint Christus waar Johannes moest eindigen en verkondigt dat het koninkrijk van God nabij gekomen is: bekeert u en geloof het evangelie!

In Markus vinden we eerst de *woorden* van de Heer en dan zijn *daden*. In Johannes zagen we het begin van zijn *tekenen*.

Het verslag van Mattheüs (4:12; 14:3-5)

Hier lezen we het duidelijk: 'Toen Hij nu gehoord had dat Johannes was overgeleverd, vertrok Hij naar Galiléa'. Dit stemt volkomen overeen met de andere evangeliën. De Heilige Geest legt dus wel de nadruk op dit feit. Verder vinden we in Mattheüs:

- (1) Jezus trok zich terug (N.B.G.-vert.) naar Galiléa (4:12);
- (2) Herodes wilde Johannes doden (14:5);
- (3) Herodes vreesde de schare (vs. 5);
- (4) Johannes was een profeet (vs.5).

In hoofdstuk 14:3-5 geeft Mattheüs ons een uitvoerige beschrijving van de reden waarom Johannes in de gevangenis geworpen werd. Bovendien zien we waaróm dit pas op een veel later tijdstip vermeld wordt: het geweten van Herodes was onrustig, want hij was een moordenaar!

Wat in hoofdstuk 4 in werkelijkheid heeft plaatsgevonden, wordt in hoofdstuk 14 als geschiedenis beschreven.

Het verslag van Lukas (4:14; 3:19-20)

Hier merken we een verschil met de andere evangeliën, namelijk dat Lukas de feiten niet chronologisch weergegeven heeft: Wat hij vermeldt in 3:19, 20 komt chronologisch gezien na 4:14.

Op deze manier gaan velen van de meest nauwkeurige historici te werk: door de feiten niet maar gewoon op een rijtje te zetten zoals bij kroniekschrijvers en jaartallenboekjes, maar door ze groepsgewijs te rangschikken teneinde het onderlinge verband te laten zien. W. Kelly

Lukas vermeldt verder nog dat Jezus *terugkeerde* naar Galiléa (4 14); en dat Herodes *boze dingen* gedaan had (3:19).

Het verslag van Johannes (4:1-3)

In dit gedeelte lezen we dat de Heer onderweg is naar Galiléa. Johannes geeft nog een reden voor het vertrek van Jezus naar Galiléa: de jaloersheid van de farizeeën; vanaf het begin hadden zij Hem

verworpen. Ook Jeruzalem had Hem verworpen. Hij was gekomen tot het zijne, maar de zijnen hadden Hem niet aangenomen. Hij wendt zich nu onderweg naar Galiléa tot andere schapen die Hij ook moet binnenbrengen: Samaritanen. Het begin van dit hoofdstuk geeft de reden waarom Jezus naar Galiléa gaat, en vs. 4-42 vertelt wat onderweg naar Galiléa gebeurde. Het is typerend voor dit evangelie dat het ons iets meer laat zien van de diepere achtergronden. Johannes vertelt ons dat Jezus terugkeerde naar Galiléa. Hij vertelt echter niets over Herodes!

26. DE SAMARITAANSE VROUW

Johannes 4:4-42

Alleen Johannes geeft een uitvoerig verslag van wat er gebeurde na het vertrek van de Heer naar Galiléa. Onderweg naar Galiléa had de Heer de ontmoeting met de vrouw uit Samaria.

In dit evangelie waarin we de *Godheid* van Christus zien, merken we ook dat Hij waarachtig *Mens* was. Vermoeid en verworpen zien we Hem hier, buiten Jeruzalem en haar officiële godsdienst, bij de put van Sichar. Maar zijn liefde voor het verlorene is onverminderd, niet alleen voor ‘het huis van Israël’ maar ook voor hen daarbuiten. Christus is gekomen voor de *wereld*, dit blijkt vooral in dit evangelie. De oneindige en Goddelijke Heiland kan zich niet beperken tot één volk!

Het is kenmerkend voor dit evangelie dat de Heer zich ook bezighoudt met enkelingen en met hen spreekt. We lezen hier niet van grote toespraken, zoals de Bergrede. Jezus Christus, waarachtig God en waarachtig Mens, in gesprek met een uitgeworpene, een niet-Jood!

27. DE HEER JEZUS LEERT OPENLIJK IN GALILÉA

Markus 1:14-15; Mattheüs 4:17; Lukas 4:14, 15; Johannes 4:43-45

Het verslag van Markus (1:14-15)

De Heer Jezus predikte het evangelie van het koninkrijk Gods en zei: ‘De tijd is vervuld en het koninkrijk Gods is nabij gekomen; bekeert u en geloof in het evangelie’.

Het verslag van Mattheüs (4:17)

Hier lezen we dat Jezus ‘van toen af’ begon te prediken; dat wil zeggen: toen Johannes de dooper gevangen was genomen. Toen begon de Heer te prediken dat het koninkrijk der hemelen nabij gekomen was. Hij stelt de Joden het koninkrijk der hemelen voor zoals was aangekondigd door hun profeten.

Het verslag van Lukas (4:14-15)

Eerst vermeldt Lukas dat Jezus in de kracht van de Geest terugkeerde naar Galiléa, en vervolgens dat zijn faam zich verspreidde door de hele streek. Na vs. 15 komt eerst de geschiedenis van de genezing van de zoon van de hoveling. Lukas vermeldt dit niet, Johannes wel (4:46-54).

Het verslag van Johannes (4:43-45)

In dit evangelie lezen we dat de Heer twee dagen in Samaria is gebleven (vs. 43) en dat Hij vandaar naar Galiléa is gegaan. Johannes vermeldt ook dat de Heer vóór zijn aankomst in Galiléa al veel gedaan had op het feest in Jeruzalem. Nu had Hij Jeruzalem achter zich gelaten en wendde zich tot ‘de verachten’ onder de Joden.

28. DE GENEZING VAN DE ZOON VAN DE HOVELING

Johannes 4:46-54

Johannes merkt op dat de Heer *opnieuw* te Kana in Galiléa kwam. Hij is ook de enige van de vier evangelisten die ons dit aangrijpend menselijke verhaal beschrijft van de wanhopige hoveling.

In het voorgaande hebben we ons beziggehouden met het vertrek van de Heer uit Galiléa en met wat er onderweg naar Galiléa gebeurd is. Hier aan het begin van zijn openbaar optreden vinden we wat we zouden kunnen noemen zijn *'tweede wonder'*.

Het eerste wonder had plaatsgevonden in Kana, het tweede vond plaats in Kapernaüm. Judéa heeft de Heer verworpen; het schijnt dat Galiléa gereed staat om Hem te ontvangen.

Sommigen zien in deze hoveling een beeld van Israëel: dit volk is ook lange tijd dienaar van de wereld geweest. Ook de woorden van de Heer: 'Als gij geen tekenen en wonderen ziet, zult gij geenszins geloven' zijn van toepassing op Israëel (verg. 1 Kor. 1:22). Als de nood op zijn hoogst is, zal Israëel terugkeren tot God.

Zoals al eerder opgemerkt is, vermeldt alleen Johannes de voorvallen die in Jeruzalem hebben plaatsgevonden, terwijl de andere evangelisten meer zeggen van de dienst van de Heer in Galiléa. Ook zien we dat in het Johannesevangelie Christus zijn dienst begint in Kana en in het Lukasevangelie in Nazareth.

29. DE EERSTE VERWERPING VAN DE HEER JEZUS IN NAZARETH

Lukas 4:16-30

'En Hij kwam te Nazareth...' zo begint Lukas dit verhaal. In Mattheüs 4:13 zien we dat Jezus Nazareth verliet en ging wonen in Kapernaüm. Lukas vertelt ons van de eerste verwerping van Christus in de plaats waar Hij is opgegroeid. Hier zeggen de mensen: 'Is Hij niet de zoon van Jozef?'

Overzicht (in chronologische volgorde) van de wonderen die de Heer Jezus verricht heeft.

1. Het water veranderd in wijn				Jh 2:9
2. De genezing van de zoon van de hoveling				Jh 4:46
3. De wonderbare visvangst			Lk 5:6	
4. De bezetene in de synagoge (eerste wonder op een sabbat)		Mk 1:26	Lk 5:6	
5. De schoonmoeder van Petrus (tweede wonder op een sabbat)	Mt 8:14	Mk 1:31	Lk 4:38	
6. De genezing van een melaatse	Mt 8:3	Mk 1:41	Lk 5:13	
7. De genezing van een verlamde	Mt 9:2	Mk 2:3	Lk 5:18	
8. De genezing van een zieke in Bethesda (derde wonder op een sabbat)				Jh 5:1-16
9. Een man met een verschrompelde hand (vierde wonder op een sabbat)	Mt 12:10	Mk 3:1	Lk 6:6	
10. De knecht van de hoofdman genezen	Mt 8:5-13		Lk 7:2	
11. De zoon van de weduwe te Naïn			Lk 7:11-17	
12. De genezing van een bezetene	Mt 12:22	Mk 3:19-30	Lk 11:14	
13. De storm op het meer gestild	Mt 8:26	Mk 4:39	Lk 8:24	
14. De bezetene in het land der Gergesénen	Mt 8:28	Mk 5:1	Lk 8:26	
15. De opwekking van het dochttertje van Jaïrus	Mt 19:18	Mk 5:41	Lk 8:41	
16. Twee blinden genezen	Mt 9:27			
17. Een boze geest uitgedreven	Mt 9:32			
18. De spijziging van de vijfduizend	Mt 14:15	Mk 6:41	Lk 9:12	Jh 6:5
19. De Heer Jezus wandelt op de zee	Mt 14:25	Mk 6:49		Jh 6:19
20. De dochter van de Kananese vrouw	Mt 15:22	Mk 7:25		
21. Genezingen in Galiléa en Dekápolis	Mt 15:29	Mk 7:31		
22. De spijziging van de vierduizend	Mt 15:32	Mk 8:8		
23. De blinde in Bethsaïda		Mk 8:22		
24. De maanzieke jongen	Mt 17:14	Mk 9:26	Lk 9:37	
25. De tempelbelasting	Mt 17:24			
26. De genezing van de blindgeborene (vijfde wonder op een sabbat)				Jh 9

27. De genezing van de vrouw (zesde wonder op een sabbat)			Lk 13:11	
28. De genezing van een waterzuchtig mens (zevende wonder opeen sabbat)			Lk 14:2	
29. De genezing van de tien melaatsen			Lk 17:12	
30. Blinden bij Jericho genezen	Mt 20:30	Mk 10:46	Lk 18:35	
31. De opwekking van Lazarus				Jh 11
32. De vervloeking van de vijgeboom	Mt 21:19	Mk 11:12		
33. Malchus genezen			Lk 22:51	
34. De tweede wonderbare visvangst				Jh 21:6

We zien in dit evangelie de Heer als waarachtig mens; toch was Hij degene die de genade van God aan de mensen bekend kon maken. Hier in Lukas verklaart de Heer aan het begin van zijn dienst dat Hij gezalfd is, dat Hij gekomen is om aan armen het evangelie te verkondigen. ‘Het aangename jaar van de Heer’ was nu gekomen. De Heer stopt midden in een zin: de woorden ‘een dag der wrake van onze God’ leest Hij niet voor! Het is nu niet de tijd van het oordeel.

Hoewel de toehoorders zich verwonderen over de woorden van genade die kwamen uit de mond van de zoon van Jozef, geloven zij niet in Hem. Dan hebben wonderen en tekenen ook geen zin meer; dit zou alleen maar hun ongeloof bevestigen. Immers zij verwerpen Hem zowel in zijn woorden als in zijn werken.

Het is een voorafschaduw van wat het hele volk zal doen. Toch zet de verworpen Messias zijn dienst voort en vertrekt naar Kapernaüm.

30. DE HEER JEZUS GAAT NAAR KAPERNAIJM

Mattheüs 4:13-16; Lukas 4:31a

Het verslag van Mattheüs (4:13-16)

Alleen in Lukas lezen we van de verwerping van de Heer Jezus in Nazareth. Hier lezen we alleen dat de Heer Nazareth verliet en ging wonen in Kapernaüm; we lezen niets over zijn verwerping. Toch geeft vs. 14 de reden waarom de Heer naar Kapernaüm ging: ‘Opdat vervuld werd wat gesproken is door de profeet Jesaja...’ Dan volgt een aanhaling uit Jesaja 9:1. Deze aanhaling uit Jesaja vinden we alleen in Mattheüs; dit is in overeenstemming met het doel van Mattheüs, om de Joden te wijzen op de vervulling van de profetieën over de Messias.

De Heer Jezus ging naar Kapernaüm om te prediken dat het koninkrijk der hemelen nabij gekomen was. Dit stemt weer overeen met wat de profeten voorspeld hebben.

Het verslag van Lukas (4:31a)

Lukas merkt alleen op dat Hij afdaalde naar Kapernaüm. Dit was natuurlijk het gevolg van zijn verwerping in Nazareth.

31. DE ROEPING VAN DE VIER DISCIPELEN

Markus 1:16-20; Mattheüs 4:18-22; Lukas 5:1-11

Het verslag van Markus (1:16-20)

Markus en Mattheüs stemmen overeen als ze vermelden dat Simon en Andréas bezig waren een net in de zee te werpen, terwijl Lukas vermeldt dat zij hun netten spoelden. Bij de roeping van Jakobus en Johannes vermelden Markus en Mattheüs dat zij bezig waren de netten te verstellen. In Lukas wordt hierover niet gesproken. Alleen Markus vertelt dat er ook knechten in het schip waren. Dit duidt op een zekere welstand en hieruit weten we ook dat Zebedeus, de vader van Jakobus en Johannes, niet helemaal zonder hulp achterbleef.

Uit hetgeen we gelezen hebben in Joh. 1:35-51 (zie onder 19), is het duidelijk dat de discipelen de Heer toen al hadden leren kennen en in Hem geloofden. Maar later hadden ze hun handwerk weer opgenomen. Nu kunnen we beter begrijpen dat zij ‘terstond’ bereid waren hun netten achter te laten en de Heer te volgen. Zij wisten wie Hij was! Hij zou zorgen voor degenen die zij achterlieten.

In Mattheüs en Markus worden vier vissers geroepen; in Lukas vinden we alleen de roeping van Simon: hij wordt persoonlijk geroepen (5:10). Maar allen volgden Jezus toen zij aan land gekomen waren (Luk. 5:11).

Het verslag van Mattheüs (4:18-22)

is vrijwel gelijk aan dat van Markus.

Het verslag van Lukas (5:1-11)

Dit verslag is uitvoeriger; we horen hier meer van de omstandigheden waaronder één van de discipelen geroepen werd tot de dienst: we horen hoe de Heer persoonlijk handelt met Simon Petrus.

Petrus heeft de hele nacht hard gewerkt, en is teleurgesteld omdat hij niets gevangen heeft. Toch is hij meteen bereid het net weer uit te werpen. Hij is heel verbaasd als ze een grote menigte vissen vangen. Hij belijdt dat hij een zondig mens is en valt neer aan de voeten van de Heer. Hoe levendig wordt dit alles beschreven door Lukas!

Hier wordt een mens gebracht in de tegenwoordigheid van Hem die het licht is, die hem door en door kent. Dit brengt vrees in het hart van Petrus, maar nog meer een verlangen om bij Jezus te zijn. Zo leert Petrus de Heer kennen. Voortaan is hij met Hem verbonden.

32. WONDEREN VAN DE HEER IN KAPERNAÛM

A. DE ONREINE GEEST (Mark. 1:21-28; Luk. 4:31-37).

Het verslag van Markus (1:21-28)

Markus laat ons meteen zien wat het doel is van de dienst van Jezus: (1) Hij leerde hen; en (2) Hij kwam om af te rekenen met de macht van Satan.

De daad die de Heer hier verricht door zijn macht is absoluut noodzakelijk, wil hier op aarde zegen komen: de satan moet eerst buiten geworpen worden.

Christus toont hier de ‘krachten van de toekomstige eeuw’ (zie Hebr. 6:5) en de macht van Satan wordt gebroken. Deze gebeurtenis vindt plaats in een synagoge. Te midden van het volk van God is een demon, een onreine geest.

Markus beschrijft hoe de onreine geest, met luide stem roepende, van de man uitgaat. Lukas, die de gebeurtenissen meestal uitvoerig beschrijft, laat dit feit weg, maar voegt er aan toe dat de demon uit de man ging zonder hem iets te schaden. De demon schreeuwt van woede als hij uit de man moet gaan, maar hij is totaal machteloos in tegenwoordigheid van de nederige dienstknecht van God.

Het verslag van Lukas (4:31-37)

Van het eerste gedeelte van vs. 31 hebben we al iets gezegd onder 30. Chronologisch gezien volgt nu eerst de roeping van de discipelen, die nu bij de Heer zijn als Hij eerst naar de synagoge gaat en daarna naar het huis van Petrus. In de synagoge is een arme man die bezeten is van een onreine geest en daardoor niet in staat is iets goeds te doen, noch voor God, noch voor de mensen.

Maar de door God gezonden Mens bestraft de macht van Satan in een ‘medemens’. Wat heeft de Heer zich willen vernederen om ons mensen te kunnen helpen! Wat een volkomen macht heeft Hij over de vijand.

B. DE SCHOONMOEDER VAN PETRUS (Mark. 1:29-34; Luk. 4:38, 39; Matth. 8:14-17)

Het verslag van Markus (1:29-34)

Hoe eenvoudig vertelt Markus dit verhaal: de schoonmoeder van Simon lag met koorts op bed, zij *spraken* terstond met Hem over haar, Hij *greep* haar hand en *richtte haar op*, en zij diende hen.

Het verslag van Lukas (4:38, 39)

Lukas, de dokter, vertelt ons dat zij een *zware koorts* had en dat zij Hem voor haar *vroegen*. Jezus kwam en *bestrafte* de koorts (was een demon misschien de oorzaak van de koorts?); zij stond *onmiddellijk op*: zij had haar gewone kracht en energie weer terug en was in staat *hen* te dienen.

Het verslag van Mattheüs (8:14-17)

Hier lezen we dat *Jezus Zelf* de schoonmoeder van Petrus zag. In Markus worden ons de dingen heel ‘menselijk’ voorgesteld, alsof Jezus niet alle dingen wist. Maar blijkens het evangelie van de Messias is het niet nodig dat deze dingen aan Hem verteld worden. Hij kent haar ziekte. Hij komt bij haar bed staan en *raakt haar hand aan*. Dat is voldoende om haar in staat te stellen op te staan en *Hem* te dienen.

Mattheüs geeft *hier* niet de chronologische volgorde van de gebeurtenissen, hij geeft ons een morele volgorde. De genezing van de melaatse (8:1-4) en de genezing van de knecht van de hoofdman (8:5-13) heeft in werkelijkheid plaatsgevonden *nadat* de Heer in het huis van Petrus geweest was. We zijn er van overtuigd dat de Heilige Geest er een bedoeling mee heeft gehad om deze gebeurtenissen in deze volgorde mee te delen. De genezing van Petrus’ schoonmoeder verrichtte Jezus door aanraking, door Zelf naar haar toe te gaan. In het geval van de melaatse was iet net zo.

De slaaf van de centurio geneest de Heer echter van een afstand.

Het komt ons voor dat we in dit hoofdstuk de Heer Jezus zien als:

1. *de Zoon van God* bij de genezing van de melaatse: een melaatse genezen was iets wat God alleen kon (2 Kon. 5:7);
2. *de Zoon van Abraham* in verbinding met de hoofdman, een gelovige uit de heidenen: een heiden die gelooft, wordt, geestelijk gezien, een zoon van Abraham genoemd;
3. *de Messias* bij de genezing van Petrus’ schoonmoeder: daar gaat het om natuurlijke (familie) banden;
4. *de Zoon des mensen*: vs. 16 en 17 geven het beeld van de rijke zegen en het herstel van de hele schepping in het Vrederijk, onder de zegenende hand van de Mensenzoon.

In vs. 16 en 17 worden ‘zieken en bezetenen’ genoemd die genezen worden. De macht die Satan over de mens heeft door ziekte en bezetenheid wordt verbroken. Dit feit wordt nog extra benadrukt: Markus zegt dat *velen* genezen werden; Mattheüs zegt dat *allen* genezen werden; Lukas zegt dat *ieder van hen* genezen werd. We geloven dat alle drie evangelisten gelijk hebben in wat ze zeggen. Als Markus zegt dat *velen* genezen werden, hoeft dat niet in te houden dat sommigen niet genezen worden, maar we geloven dat dit overeenstemt met wat de anderen zeggen: Hij genas *allen*, en dat waren er *velen*.

33. DE EERSTE RONDREIS VAN DE HEER DOOR GALILÉA

Markus 1:35-39; Mattheüs 4:23-25; Lukas 4:42-44

Het verslag van Markus (1:35-39)

Elke dienst voor de Heer moet beginnen met gebed. Het is prachtig om in dit evangelie, dat spreekt van *dienst, op* te merken dat de Zoon van God, als de nederige *dienstknecht*, opstaat als het nog nacht is om te bidden. Dit is helemaal in overeenstemming met het karakter van dit evangelie. Alleen Markus vermeldt dat het nog diep in de nacht was; Lukas merkt op dat het ‘dag werd’.

Toch is er verschil tussen het gebed van de Heer en ons gebed. Zijn gebed is gemeenschap met God de Vader en niet smeking. Hij staat op gelijke voet met de Vader. Hij kan zeggen: ‘Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien’. Dat kunnen wij niet zeggen.

Toch zien we in dit evangelie de afhankelijkheid van de Dienstknecht tegenover zijn Meester: ‘Hij wekt elke morgen; Hij wekt mij het oor, opdat ik hoor zoals leerlingen doen’ (Jes. 50:4). Markus deelt ons mee dat Simon en de andere discipelen de Heer volgden naar de plaats waar Hij bad. De nederige Dienstknecht leerde hen door zijn voorbeeld!

Het verslag van Mattheüs (4:23-25)

Mattheüs vermeldt ons niets van het gebed van de Heer. We vinden hier, in tegenstelling met de andere evangeliën, alle *woorden* en *werken* van de Heer tijdens deze rondreis, kort samengevat in drie verzen.

Dit staat hier vlak voor de Bergrede. Het gerucht van Hem drong door tot in heel Syrië en vele scharen, afkomstig uit alle delen van Israël, volgden Hem. Daarna wordt het karakter van het koninkrijk bekend gemaakt.

We hebben hier de morele volgorde van de gebeurtenissen. Mattheüs was er bij toen de Heer de Bergrede uitsprak en hij wist dat dit in werkelijkheid veel later heeft plaatsgevonden.

In dit evangelie zien we de Heer als *Koning*. Hij is Degene aan Wie verzoeken worden gericht. Het is daarom in overeenstemming met het karakter van dit evangelie dat het gebed van de Heer niet is vermeld.

Het verslag van Lukas (4:42-44)

In dit evangelie zien we de Heer vaak in gebed. Bij zeven belangrijke gebeurtenissen lezen we dat de Heer vooraf heeft gebeden: 3:21; 5:16; 6:12; 9:18; 9:28; 11:1; 22:41-44.

Voor de *afhankelijke biddende Mens* is het kenmerkend in gebed te zijn. We begrijpen dan ook dat Lukas alleen zegt dat de Heer ‘uitging en vertrok naar een woeste plaats toen het dag werd’ ... vanzelfsprekend om te bidden!

In tegenstelling met Markus merkt onze evangelist op dat niet alleen de discipelen Hem volgden, maar dat de menigten Hem opzochten. Waarom deden zij dat? Zij wilden Hem voor zichzelf hebben; zij waren aangetrokken door de wonderen die Hij deed. Maar de Heer was niet tevreden met het feit dat zij Hem zochten om bijkomstige redenen. Wat antwoordt Hij? ‘Ik moet *ook aan de andere steden* het evangelie verkondigen’. In Markus zegt Hij: ‘Laten wij *elders* heengaan, naar *de naburige plaatsen*’.

Het Johannesevangelie

In het Johannesevangelie lezen we niets van de verwerping van de Heer Jezus in Nazareth, het gaan van de Heer naar Kapernaüm, de roeping van de vier discipelen, de wonderen van de Heer in Kapernaüm, de genezing van een melaatse, de genezing van een verlamde in Kapernaüm of de roeping van Mattheüs. Johannes verbindt in zijn evangelie de genezing van de zoon van de hoveling onmiddellijk met de genezing van een zieke in Bethesda.

In de eerste drie evangeliën zien we de dienst van de Heer in Galiléa, terwijl we de Heer in Johannes vooral in Jeruzalem zien.

34. DE GENEZING VAN EEN MELAATSE

Markus 1:40-45; Mattheüs 8:2-4; Lukas 5:12-16

Het verslag van Markus (1:40-45)

Dit voorval vinden we in Markus, Mattheüs en Lukas, maar niet in Johannes. In Markus vinden we de meest uitvoerige en levendige beschrijving.

Hij vertelt ons dat de melaatse *smekend* voor de Heer op de *knieën viel*, terwijl Mattheüs alleen vermeldt dat hij Hem *huldigde* (8:2). Lukas voegt er aan toe dat hij op *zijn aangezicht viel* en Hem *smeekte* (5:12). Wat een beeld van ellende, wanhoop, hopeloosheid en hulpeloosheid! Wat een beeld van de ellendige toestand waarin de mens zich bevindt als gevolg van de zonde!

Alleen Markus vermeldt dat de Heer *met ontferming bewogen was*. Alle drie evangelisten merken op dat de Heer deze onreine man *aanraakte* en dat Hij hem *gebod* met *niemand* te spreken over zijn genezing. Markus voegt er nog aan toe dat de Heer hem *streng verboden* heeft.

Zowel in Markus als Lukas zien we het gevolg van het feit dat de genezen melaatse dit bevel niet uitgevoerd heeft. Hij heeft dit nieuws zeer verbreed en ruchtbaar gemaakt, zodat de nieuwsgierige menigten van alle kanten tot Hem kwamen en Jezus gedwongen was zich terug te trekken in woestijnplaatsen. En we zien, in overeenstemming met het karakter van zijn evangelie, in *Lukas* waarom de Heer zich terugtrok: om te *bidden!*

Het is duidelijk dat Markus hier de historische volgorde geeft van de gebeurtenissen, terwijl Mattheüs en Lukas de volgorde veranderd en aangepast hebben aan het doel van hun evangelie.

Het verslag van Mattheüs (8:2-4)

Hier maken we een sprong vanaf hoofdstuk 4:25; we slaan de Bergrede helemaal over en beginnen weer met hoofdstuk 8:1 waar we lezen dat de Heer van de berg afkwam, waar Hij zijn grote rede over het koninkrijk uitgesproken had.

Als we dit gedeelte nauwkeurig lezen merken we op dat hier vrijwel hetzelfde staat als in Markus 1:40-44.

Nog een enkele kanttekening: De melaatse is een beeld van heel Israël, als we zien op hun toestand in de tegenwoordigheid van de Messias. De Joden wisten dat niemand dan God alleen melaatsheid kon genezen (2 Kon. 5:7). De Heer Jezus, 'God geopenbaard in het vlees' staat boven de macht van de wet. Hij kan deze melaatsheid aanraken zonder zelf besmet te worden. Toch was het nog niet de tijd om de wet van Mozes terzijde te stellen. Vandaar het bevel van de Heer aan de man om zich aan de priester te vertonen. De priester móest wel de hand van God zien in dit grote wonder.

Mattheüs plaatst het verhaal van de melaatse aan het begin van hoofdstuk 8 en de genezing van de verlamde aan het begin van hoofdstuk 9. Bij Markus komen deze geschiedenissen direct na elkaar; hij vermeldt ons de feiten in de volgorde waarop zij hebben plaatsgevonden. In Mattheüs staat de zonde als *verontreiniging* voorop; in Markus wordt de zonde in eerste instantie gezien als schuld, gepaard met uiterlijke zwakheid: hoofdstuk 2 begint meteen met de verlamde.

35. DE GENEZING VAN EEN VERLAMDE

Markus 2:1-12; Mattheüs 9:2-8; Lukas 5:17-26

Nadat de Heer zich had teruggetrokken in de woestijn om te *bidden* (zoals we lezen in Luk. 5:16), kwam Hij na enige dagen opnieuw in Kapernaüm. Meteen is weer een grote mensenmenigte bijeen, zodat er geen plaats meer is. In Markus lezen we dat de vier mannen 'Hem niet konden bereiken', en in Lukas dat 'zij geen gelegenheid vonden om hem binnen te dragen'.

Er is weinig verschil in de synoptische evangeliën over dit voorval. Mattheüs merkt nog op dat de scharen *bevreesd* waren (verg. Hand. 2:43 en S:11).

Jahweh doet hier te midden van zijn volk Ps. 103 in vervulling gaan; tegelijk is Hij echter de Zoon des Mensen.

36. DE ROEPING VAN LEVI EN DE GROTE MAALTIJD IN ZIJN HUIS

Markus 2:13-17; Mattheüs 9:9-13; Lukas 5:27-29

Het verslag van Markus (2:13-17)

Markus is de enige die vertelt dat Jezus ‘opnieuw uitging naar de zee’ en dat Hij de schare leerde. Zowel Markus als Lukas (5:27-29) noemen Levi bij zijn Joodse naam. Markus voegt er aan toe dat hij de zoon van Alfeus was. In zijn eigen evangelie noemt hij zichzelf ook Mattheüs (9:9). Levi betekent: ‘samenvoegen’; Mattheüs betekent: ‘geschenk van Jahweh’. De woorden dat de Heer Jezus ‘naar de zee’ ging duiden er wellicht symbolisch op dat de genade van God ook gaat tot de volken. Uit de namen Mattheüs en Levi kunnen we misschien afleiden dat de gave van God verder gaat dan de wet en zowel Joden als heidenen ‘samenvoegt’.

Het verslag van Mattheüs (9:9-13)

Als we de evangeliën Markus en Lukas met elkaar vergelijken, dan blijkt dat de roeping van Levi heeft plaatsgevonden lang voor Mattheüs 9:9. Ná de genezing van de bezetenen in Gerasa en de verlamde plaatst Mattheüs zijn eigen kennismaking met de Heer, als een nieuw getuigenis van Gods genade. Speciaal het feit dat de Heer Jezus de uitnodiging aannam om te gaan eten in het huis van Levi laat ons zien hoe ver de genade van God zich uitstrekt: de Heer eet met tollenaars en zondaars.

37. DE VRAAG OVER HET VASTEN

Markus 2:18-22; Mattheüs 9:14-17; Lukas 5:33-39

Uit dit gedeelte blijkt, voor wie oren heeft om te horen, dat er grote veranderingen zouden plaatsvinden. De Heer Jezus laat ons zien dat er een geheel andere tijd zou komen en dat er in die tijd geen plaats meer is voor het Judaïsme. Noch de uiterlijke vorm, noch de innerlijke kracht van het nieuwe kan vermengd worden met de oude dingen. In het koninkrijk van God zullen geheel nieuwe normen gelden. Het oude (Joodse) *kleed* (Mark. 2: 21) en de oude *zakken* (vs. 22) moeten verdwijnen. Nieuwe wijn heeft nieuwe zakken nodig. Het was niet een kwestie van repareren van het oude maar van het aannemen van het nieuwe. Een poging om de nieuwe uiterlijke vorm en de innerlijke kracht (van de Geest) van het koninkrijk van God te vermengen met de oude vormen van het Judaïsme zou niet tot gevolg hebben een herstel van het Judaïsme of het in stand houden van het christendom, maar beider ondergang.

Als we het verslag van de drie evangelisten met elkaar vergelijken, ontdekken we dat zij praktisch aan elkaar gelijk zijn.

Alleen Lukas voegt er nog aan toe. ‘En niemand die oude heeft gedronken, wil jonge, want hij zegt: De oude is best’ (vs. 39). Hardnekkig is het hart van de mens; hij geeft er de voorkeur aan onder de *wet* te staan, hoewel dit vaagheid, onzekerheid en een afstand van God met zich meebrengt. Hij versmaadt de genade van God, geopenbaard in Christus, die oneindig meer zegen meebrengt, en hij houdt het liever bij het oude.

Dit is één van de weinige keren, misschien wel de enige keer, dat Markus afwijkt van de historische volgorde. Want uit Mattheüs 9 18 blijkt dat terwijl de Heer nog sprak over de wijn en de zakken, Jairus tot de Heer kwam met zijn verzoek over zijn dochter.

In Markus komt dit verhaal pas in hoofdstuk 5:22.

38. DE VRAAG OVER DE SABBAT

Markus 2:23-28; Mattheüs 12:1-8; Lukas 6:1-5 Het verslag van Markus (2:23-28)

Omdat dit onderwerp ook in verband staat met de verandering van bedeling die binnenkort zou plaatsvinden, behandelen Markus en Lukas dit gedeelte meteen na het gedeelte over het oude kled en de oude wijnzakken. Mattheüs echter noemt het in verband met een heel ander onderwerp. Voor de Jood had de sabbat een geweldige betekenis: hij stond in verband met hun betrekking tot Jahweh, de God van het verbond.

Het verslag in de drie evangeliën is weer vrijwel gelijk. Alleen Mattheüs geeft enkele interessante verschillen.

Alleen in het verslag van Markus wordt de naam van de hogepriester genoemd: Abjathar. (Hier doet zich een probleem voor, want de naam van de hogepriester is in werkelijkheid Achimelech: zie 1 Sam. 21:1). Omdat Markus zijn evangelie schrijft voor de Romeinen die niet op de hoogte waren met de Joodse geschiedenis, vermeldt hij de naam van de hogepriester. Mattheüs, die schrijft voor de Joden, vermeldt de naam van de hogepriester niet.

Bovendien is het alleen Markus die vermeldt dat ‘de sabbat gemaakt is om de mens en niet de mens om de sabbat’ (vs. 27). Hierbij wijst hij op de liefdevolle gevoelens van God tegenover de mens, die zo in tegenstelling zijn met die van de Farizeeën.

Het verslag van Mattheüs (12:1-8)

Alleen in dit verslag lezen we dat de discipelen honger hadden. Christus rechtvaardigt zijn discipelen door te wijzen op de verschrikkelijke toestand van het volk van God. Door hun ongeloof hadden zij Hem, de Heer van de sabbat, verworpen en daarom behoorde de sabbat hun niet langer toe. David was (evenals Christus) de gezalfde koning, maar verworpen en leed honger. Dit geeft aan hoe droevig de toestand van het volk is. Het priesterschap had ook gefaald in de persoon van Eli. David nam de plaats van de priester in! Bovendien zegt Mattheüs in vs. 5 dat de priesters ook op de sabbat hun dienst moesten verrichten en daardoor eigenlijk de sabbat ontheiligen. Christus laat de Joden zien dat zij zondaars waren door Hem te verwerpen. Hadden zij maar geweten dat Degene bij hen was die groter was dan de tempel en de offeranden! Christus staat als Heer van de sabbat boven deze dingen en als zodanig heeft Hij het recht alle rituele wetten op te heffen. Wat waren zij eigenlijk grote huichelaars: aan de ene kant verwierpen zij de Zoon van God en zijn getuigenis, aan de andere kant deden zij alsof zij de eer van God zochten.

Als Mattheüs begint met: ‘In de tijd ...’ betekent dit niet dat wat nu volgt chronologisch komt na het voorafgaande in hoofdstuk 11. Wat hieraan vooraf ging kunnen we opmaken uit de andere evangeliën.

Johannes maakt dit onderwerp over de oude vormen die op het punt staan te verdwijnen, meer of minder volledig in het verhaal over de genezing van een zieke in Bethesda.

39. DE GENEZING VAN EEN ZIEKE IN BETHESDA

Johannes 5:1-18

Dit verhaal vinden we alleen in het Johannesevangelie. Het vond plaats in Jeruzalem, bij de Schaapspoort, waar een vijver was, genaamd Bethesda (‘huis van barmhartigheid’). Dit was tijdens het tweede Paasfeest dat in dit evangelie vermeld wordt.

De Heer Jezus is in Jeruzalem tijdens ‘een feest van de Joden’. Het is niet meer ‘een feest van de Heer’, maar een feest van de Joden. Hij staat buiten dit alles, Hij is verworpen.

Bethesda is een beeld van de krachteloosheid van de wet. De wet kon geen zondaar redden. Daarom is de mens alleen afhankelijk van de genade van God. Het water uit deze vijver kon op zichzelf ook niemand helpen; er was alleen genezing mogelijk als het water in beweging gebracht werd door een engel uit de hemel.

De genezing van deze zieke vond ook plaats op een sabbat en Jezus antwoordde de Joden: ‘Mijn Vader werkt tot nu toe en ik werk ook’. Dit komt overeen met wat we in de andere evangeliën gevonden hebben: Hij is de oorsprong én de Heer van de sabbat.

40. EEN MAN MET EEN VERSCHROMPELDE HAND GENEZEN

Markus 3:1-6; Mattheüs 12:9-14; Lukas 6:6-11

Het verslag van Markus (3:1-6)

Ook deze genezing vond plaats op een sabbat. In dit korte verhaal zien we hoe totaal onwetend het volk was wat betreft de sabbat, die zij probeerden te onderhouden.

Het is nu niet een man die 38 jaar ziek gelegen heeft of discipelen die honger hadden (een teken van de verwerping van hun Meester), maar we zien een man met een verschrompelde hand. Dit is ook weer een beeld van de toestand van het hele volk.

Lukas vertelt ons dat het zijn *rechterhand* was; hij was dus ongeschikt voor enig goed werk, hij was machteloos. En een mens die zich in zo’n toestand bevond was in de synagoge. De wet en de traditie waren niet in staat geweest deze man in zijn ellendige toestand te helpen. De wet heeft geen kracht om te genezen!

Maar al kon de wet niet genezen, toch was zij niet verkeerd of een veroorzaker van het kwaad. Het was niet volgens de wet om kwaad te doen maar juist om goed te doen. Dit is wat de Heer hun onder de aandacht brengt als Hij de man heeft doen opstaan in hun midden. Dan geneest Hij deze man door zijn Goddelijke kracht en getuigt hierdoor tegen hen in hun boze gedachten.

Markus zegt: ‘Zij zwegen’ (vs. 4). Zij zwegen, hoewel zij inwendig kookten van woede. Het is ook Markus die ons zegt dat de Heer vervuld was met heilige toorn.

Het verslag van Mattheüs (12:9-14)

In Mattheüs is het niet de Heer die het gesprek begint maar ‘zij’ stellen de vraag: ‘Is het geoorloofd op de sabbat te genezen?’ (vs. 10). Nu ging het er niet om dat de Heer Jezus zijn discipelen moest verdedigen, zoals bij het aren plukken op de sabbat; nee, het is de Heer Zelf die op de sabbat werkt.

Het was hun bedoeling Hem te kunnen aanklagen. Maar Hij antwoordt hun met een vraag. Dit vinden we alleen in Mattheüs (vs. 11 en 12). Als Hij hun eerst het zwijgen heeft opgelegd met zijn *woorden* (in Markus vinden we dit in vs. 4) legt Hij hun ook nog het zwijgen op met zijn *werken* door de man te genezen.

In de geschiedenis van het aren plukken op de sabbat probeert de Heer het volk te overtuigen van hun *schuld*; in het gedeelte dat we nu behandelen zien we dat de Heer bereid is te werken aan *hun herstel*, zelfs op de sabbatdag. In dit evangelie dat geschreven is voor de Joden verbreekt de Heer de band die er was tussen Hem en het verbondsvolk. De sabbat was het teken van dat verbond!

Het verslag van Lukas (6:6-11)

Het is belangrijk te wijzen op het grote verschil tussen de *liefde* van God tegenover de mens en de *haat* van de godsdienstige leiders van het volk tegenover de Heer Jezus Christus.

God had in zijn liefde voor de mens hun de zevende dag van *rust* gegeven. Maar de strenge vormendienst van de leidlieden van het volk had deze dag tot een ondraaglijke last gemaakt.

Jezus, de Zoon van God, kan onuitgesproken gedachten lezen. In Lukas lezen we dat ‘Hij hun overleggingen kende’. Hij en ook Markus vermelden de vraag van Jezus of het geoorloofd is op de sabbat goed te doen.

Terwijl we in Markus lezen van de rechtvaardige toorn van de nederige Dienstknecht, zien we in Lukas iets van de verschrikkelijke toestand van de harten van de godsdienstige leiders (vs. 11).

Slechts één gedachte hield hen bezig: ‘Wat zullen wij *doen* met deze Jezus?’ In Mattheüs en Markus lezen we wat zij van plan waren te doen: ‘*Hem ombrengen*’. In hun harten hadden zij Hem niet alleen verworpen, maar ook al *gekruisigd*.

Hier beginnen we met een nieuw gedeelte van de dienst van Christus (van ongeveer 12 maanden). Het eerste deel, dat begon met de prediking van het evangelie van het koninkrijk Gods (1

14) en dat gaat tot 3:6, eindigt met de verwerping van Christus, zoals we in het voorgaande hebben gezien.

Maar Hij moest de Schriften vervullen en gehoorzaam zijn tot de dood, ja, tot de dood van het kruis.

41. DE GENEZING VAN DE MENIGTEN IN GALILEA

Markus 3:7-12; Mattheüs 12:15-21

Het verslag van Markus (3:7-12)

In het voorgaande hebben we gezien hoe de Heer verworpen is door zijn eigen volk, tot wie Hij gekomen was; zij beraadslaagden hoe zij Hem zouden ombrengen. Nu trekt de Heer zich terug en gaat naar *de zee*.

Als de ‘zijnen’ tot wie Hij gekomen was, Hem verwerpen, dan keert Hij zich tot de *volken*, waarvan de rusteloze zee een beeld is. Dit hele gedeelte (vs. 7-12) is kenmerkend voor Markus; hij alleen vermeldt deze geschiedenis. Aan de oever van de zee kwamen de mensen in grote menigte tot Hem; allerlei soorten mensen: de onontwikkelde Galileërs, de bevoorrechte Judeeërs, de trotse inwoners van Jeruzalem, de vijandige Edomieten en de wilde Bedoeïenen van over de Jordaan, de slimme koophepen uit Tyrus en Phoeniciërs uit Sidon.

Tot dezen en tot anderen kwam Hij! En zij kwamen tot Hem en allen die tot Hem kwamen werden genezen, zonder uitzondering. Markus zegt dat zij Hem alleen maar wilden aanraken. Zijn macht was zo groot dat zelfs de demonen moesten erkennen dat deze nederige *Dienstknecht* in werkelijkheid de *Zoon van God* was.

Het verslag van Mattheüs (12:15-21)

Omdat de Heer Jezus *wist* dat zij Hem verworpen hadden als de Messias, trok Hij zich voorlopig van hen terug. Maar dit weerhield Hem niet zijn genade te betonen aan degenen die Hem daarom vroegen! Mattheüs zegt dat *allen* die tot Hem kwamen genezen werden. De Heer Jezus heeft het feit dat het volk Hem verworpen heeft, volkomen aanvaard. Hij probeert niet zichzelf aan hen op te dringen. Hij verbiedt ook de mensen die Hij genezen heeft ten strengste Hem openbaar te maken. Het was Hem voldoende dat God de Vader Hem door en door kende. Dit wordt door Mattheüs zo mooi weergegeven door de aanhaling uit Jesaja 42: ‘Zie mijn knecht, die Ik verkoren heb, mijn geliefde...’ Het volk als geheel kende Hem niet en verwierp Hem, maar hier vinden we de gedachten van God over zijn geliefde Zoon in wie Hij al zijn welbehagen heeft. Deze woorden houden tevens een verwijt in aan het adres van de Joden aan wie dit evangelie in het bijzonder gericht is.

42. DE VERKIEZING VAN DE TWAALF DISCIPELEN

Markus 3:13-19; Mattheüs 10:2-4; Lukas 6:12-16

Het verslag van Markus (3:13-19)

Eerst trekt de Heer zich terug aan de zee en gebiedt Hij de mensen die Hij genezen had nadrukkelijk Hem niet openbaar te maken; daarna klimt Hij op *de berg*. Hij verbergt het Licht dus niet! Ware dienst heeft zijn oorsprong ‘op de berg’ en heeft de goedkeuring van de massa niet nodig: De Heer zonden zich af van de mensen en is nu dicht bij God. In zijn soevereiniteit roept Hij nu tot Zich die Hij Zelf wil.

De godsdienstige leiders hebben Christus verworpen. Nu worden zij zelf terzijde gesteld als onwaardige mensen. Met het oog op het komend koninkrijk worden er nieuwe leiders aangesteld. Maar voor hen is in de eerste plaats nodig dat zij met *Hem zijn* (vs. 14) voordat zij uitgezonden kunnen worden.

De manier waarop zij uitgezonden worden is verschillend in elk evangelie.

Markus laat ons zien dat elke dienstknecht *afzonderlijk* afhankelijk is van de leiding van de Heer. Dit blijkt uit het voegwoord 'en' dat 11 keer herhaald wordt.

In *Mattheüs* worden de discipelen twee bij twee genoemd. Dit bevestigt het principe dat twee beter zijn dan één en dat samenwerking tussen dienstknechten van de Heer noodzakelijk is.

Lukas heeft dezelfde volgorde als *Markus*. Maar in de Handelingen noemt hij eerst vier discipelen, dan twee maal twee, tenslotte nog drie bij elkaar (Hand. 1:13). Dit laat ons zien dat hoewel er een afzonderlijke verantwoordelijkheid bestaat voor elke dienstknecht apart, dit voor hem geen verhindering mag zijn om met anderen samen te werken in een goede gezindheid.

Lukas laat ons, geheel in overeenstemming met het doel van zijn evangelie, de Zoon van God zien als de *afhankelijke Mens* die de hele nacht doorbrengt in gebed tot God (vs. 12). Aan het kiezen van de twaalf discipelen ging dus een nacht van gebed vooraf. Dit leert ons hoe we moeten handelen als we voor belangrijke beslissingen staan.

43. DE BERGREDE

Mattheüs 5, 6 en 7; Lukas 6:17-49

Markus laat de hele Bergrede weg en ook veel dingen die gebeurd zijn na het kiezen van de twaalf. Bijvoorbeeld: de genezing van de knecht van de hoofdman te Kapernaüm (Matth. 8:5-13; Luk. 7 1-10), de opwekking van de zoon van de weduwe te Naïn (Luk. 7 11-17), de vraag van Johannes de dooper (Matth. 11:2-19; Luk. 7 18-35), het verwijt van de Heer aan Chorazin, Bethsaïda en Kapernaüm (Matth. 11:20-30), de Heer in het huis van de farizeër (Luk. 7:36-50), de Heer Jezus predikt en geneest zieken in Galiléa (Luk. 8:1-3).

De Bergrede wordt niet genoemd in het Markusevangelie. Dat is geheel in overeenstemming met de bedoeling van de Heilige Geest in dit evangelie, waar we de Heer Jezus niet zien als de Koning die gekomen is om zijn koninkrijk op te richten en om de grondbeginselen van dat koninkrijk bekend te maken (zoals in *Mattheüs*), maar we zien de Heer hier als de nederige dienstknecht. Daarom worden hier de beginselen van het koninkrijk niet bekend gemaakt.

Het verslag van Mattheüs (5, 6 en 7)

De Heer Jezus had de Joden getoond dat Hij de Messias was; door zijn wonderen en werken waren de mensen overal vandaan tot Hem gekomen, zelfs uit Syrië. Nu was de tijd gekomen om de *grondbeginselen van het koninkrijk* bekend te maken. Deze vinden we in de zogenaamde Bergrede.

Zoals wonderen in dit evangelie om een bepaalde reden gerangschikt zijn, zo zijn ook verschillende redevoeringen van de Heer samengevoegd in de Bergrede. Het is namelijk niet waarschijnlijk dat de Heer deze rede in één keer uitgesproken heeft; de Heilige Geest heeft hier verschillende redevoeringen samengevoegd om de morele éénheid van de leer van Christus en de grondbeginselen van het koninkrijk te laten zien.

Natuurlijk wist *Mattheüs* dat deze Bergrede op een veel later tijdstip uitgesproken is, want hij was er zelf bij geweest. Toch vermeldt hij zijn eigen roeping pas in hoofdstuk 9. Waarom wordt de Bergrede dan reeds hier vermeld? *Mattheüs* wil hier niet de tijd aangeven waarop deze gebeurtenis plaatsvond, maar de verandering van bedeling die nu zou plaatsvinden. Nu Christus en zijn koninkrijk verworpen zijn, wordt het 'koninkrijk der hemelen' aangekondigd. Het is duidelijk dat de Bergrede niet de *redding* van de zondaar behandelt; de Heer Jezus spreekt tot zijn eigen *discipelen*. Hij spreekt over heiligen, niet over zondaars.

Het verslag van Lukas (6:17-49)

Nadat de Heer een nacht in het gebed had doorgebracht en 's morgens zijn discipelen tot Zich geroepen had en uit hen twaalf gekozen had, daalde Hij met hen af (vs. 17) en bleef staan op een vlakke plaats. Hier houdt Hij de toespraak die gewoonlijk de Bergrede wordt genoemd.

Dat deze rede niet in één keer uitgesproken is door de Heer, blijkt ook uit het feit dat dit verslag van Lukas slechts gedeelten van de Bergrede van Mattheüs bevat.

Lukas laat op de zaligsprekingen meteen het 'wee u' volgen (vs. 24, 25 en 26). Mattheüs vermeldt de 'wee u's' op een later tijdstip. Het valt ook op dat Lukas zegt: 'Welgelukzalig u, armen...' terwijl Mattheüs zegt: 'Welgelukzalig *de* armen...'. In Lukas worden de discipelen, en ook wij, persoonlijk aangesproken; in Mattheüs worden de zaligsprekingen meer in algemene zin gegeven.

In Lukas worden de zachtmoedigen, de reinen van hart, de vredestichters en de barmhartigen weggelaten. Lukas laat ook het 'vervolgd worden ter wille van de gerechtigheid' weg. Hij spreekt wel over 'het uitgestoten en gesmaad worden ter wille van de Zoon des mensen' (vs. 22).

In vergelijking met het verslag van Mattheüs laat Lukas veel dingen weg, verkort ze of voegt er iets aan toe. Dit alles in overeenstemming met het doel van zijn evangelie. Hij voegt er o.a. aan toe 6:22b; 24, 25, 26, 34, 35, 38, 39, 40, 45.

Het verslag van Johannes

Hoewel Johannes, net zoals Markus, geen verslag geeft van de Bergrede, vinden we wel vijf andere toespraken in zijn evangelie: 5:19-47; 6:26-59; 7:14-39; 8:12-58; 10:22-39.

De Zoon van God heeft van Zichzelf gezegd: 'Ik neem geen getuigenis van een mens aan' (5:34), en: 'Ik neem geen eer van mensen aan' (5:42). Hij wil het koninkrijk ook niet van mensen aan nemen. Zij die Hem verworpen hebben, willen Hem toch op een ogenblik dwingen hun Koning te worden, maar om vleselijke redenen: zij willen brood.

Daarom vinden we in dit evangelie geen aankondiging van de beginselen van het koninkrijk zoals we die vinden in de Bergrede. Het zou niet passend zijn in dit evangelie van de eeuwige Zoon van God die zijn eigen innerlijke en onvergankelijke glorie heeft.

Daarom wordt in dit evangelie, zoals we later zullen zien, ook niet gesproken over de verheerlijking op de berg.

44. DE GENEZING VAN DE KNECHT VAN DE HOOFDMAN TE KAPERNAÛM

Mattheüs 8:5-13; Lukas 7:1-10

Het verslag van Mattheüs (8:5-13)

Zoals we eerder opgemerkt hebben, staan de gebeurtenissen in dit hoofdstuk niet in de juiste tijdsvolgorde. De genezing van de schoonmoeder van Petrus heeft op een eerder tijdstip plaatsgevonden (zie 32B). De hoofdman kwam naar de Heer nadat Hij de Bergrede had uitgesproken en naar Kapernaüm was gegaan. De melaatse was ook al veel eerder genezen (zie 34).

Het verhaal van de genezing van de melaatse is een beeld van de toestand van het Joodse volk. De melaatse werd door de Heer aangeraakt (vs. 3), maar de knecht van de hoofdman werd niet door de Heer aangeraakt. Zinnebeeldig hebben we hier een voorstelling hoe de heidenen Christus kennen; zij hebben geen verbinding met Christus naar het vlees. De Jood zag uit naar een Messias die zijn hand naar hen zou uitstrekken, een Redder die persoonlijk onder hen zou zijn.

Hier wordt niet gesproken over het gezantschap van oudsten van de Joden die pleiten voor de hoofdman. De hoofdman zelf gaat naar Christus om te vragen voor zijn knecht; terwijl Mattheüs alles vermeldt wat nodig is om het geweten van Israël te bereiken, vermeldt hij geen bijzonderhe-

den die hen trots zouden kunnen maken; daarom spreekt hij niet over het gezantschap van de oudsten van de Joden.

Mattheüs geeft een duidelijke omschrijving van de ziekte: hij zegt dat de arme knecht verlamd is en hevige pijnen lijdt. Het verwijt aan het adres van het ongelovige volk Israël (vs. 10-12) vinden we alleen in dit evangelie. De Joden vinden in dit gedeelte niets om trots op te zijn. Als volk zouden zij de zegen afwijzen en de heidenen zouden de genade ontvangen.

Het verslag van Lukas (7:1-10)

In dit evangelie, dat geschreven is voor de heidenen, worden juist dingen vermeld die nuttig voor hen zijn; in dit gedeelte wordt het gezantschap van de Joden die voor de hoofdman pleiten juist wél vermeld (vs. 3). Zo had de heiden niets om zich te beroemen; hij kon alleen een beroep doen op genade.

In dit verhaal blijkt duidelijk de nederigheid van de heidense hoofdman. Hij zendt de oudsten van de Joden naar de Heer (vs. 3), hij komt zelf niet (vs. 7). Hij zegt van zichzelf: 'Ik heb mijzelf niet waardig geacht...' (vs. 7), maar anderen zeggen van hem: 'Hij is waard dat U dit voor hem doet' (vs. 4).

Zowel Lukas als Mattheüs vermelden het grote geloof van deze heiden, tot bemoediging van de heidenen en tot berisping van de Joden.

45. DE OPWEKKING VAN DE ZOON VAN DE WEDUWE TE NAÏN

Lukas 7:11-17

Alleen Lukas vermeldt deze ontroerende gebeurtenis. De Zoon des mensen, de ware Mens, ziet de mens in zijn zorg en verdriet. De jongen was de enige zoon van zijn moeder. Lukas laat ons zien hoe diep de smart hier gevoeld wordt: 'En zij was weduwe'. Wat een troosteloze toestand!

Het is duidelijk dat deze gebeurtenis buiten het bestek van de andere evangeliën valt; daarom wordt het daar weggelaten. Maar het komt overeen met de bedoeling van het Lukasevangelie waar de menselijke gevoelens van de Heer Jezus zo duidelijk naar voren komen.

46. DE VRAAG VAN JOHANNES DE DOPER

Mattheüs 11:2-19; Lukas 7:18-35

Het verslag van Mattheüs (11:2-19)

Dit is een belangrijk hoofdstuk in dit evangelie, waarin de verandering van bedeling duidelijk wordt aangegeven. Hier wordt aangeduid dat die verandering binnenkort zou komen. Het woordje 'maar' in vs. 11 geeft die verandering aan: een nieuwe bedeling zou komen. De voorrechten van hen, die bij dat koninkrijk horen, zouden veel groter zijn dan de voorrechten van hen die bij de bedeling van de wet hoorden.

In plaats van dat Johannes, de grote voorloper van de Koning, getuigenis geeft over de Koning, is het de Koning die getuigenis geeft over hém. De woorden 'tot nu toe' (vs. 12) geven ook aan dat er iets nieuws zou komen, een tijd waarin de mensen ondanks de tegenstand en het geweld van de godsdienstige leiders, ten koste van alles, bezit zouden nemen van de zegeningen van het koninkrijk.

Het verslag van Lukas (7:18-35)

Op het ogenblik dat Johannes, die geestelijk in een depressie is gekomen, twee van zijn discipelen naar Jezus heeft gestuurd, vertelt Lukas ons van de wonderen die de Heer verrichtte (vs. 21).

In het begin van dit hoofdstuk zien we dat een heiden erkent dat de Heer gezag heeft over de hele schepping: ook de zieken moeten Hem gehoorzamen.

Zowel de Messias als zijn voorloper zijn verworpen in dit hoofdstuk. Men zei dat Johannes een demon had en de Zoon des Mensen noemden zij 'een gulzigaard en wijndrinker, een vriend van tollenaars en zondaars' (vs. 33, 34). Je kon, volgens hen, zien wat voor iemand Hij was aan de mensen met wie Hij omging. Zijn metgezellen, zo stelt Lukas daar tegenover, zijn echter juist de kinderen van de wijsheid; en wie dat zijn, zien we in het volgende gedeelte (vs. 36-50).

47. HET VERWIJLT VAN DE HEER AAN CHORAZIN, BETHSAÏDA EN KAPERNAÛM

Mattheüs 11:20-30

Dit gedeelte is kenmerkend voor Mattheüs. Aan de ene kant de steden die de wonderen verworpen hadden, die de Heer gedaan had als bewijs dat Hij de Messias was. Nu worden zij verworpen en neergestoten tot het dodenrijk. Aan de andere kant de Heer Jezus die zegt: 'Ik prijs U, Vader... dat U deze dingen voor wijzen (wereldse wijsheid) en verstandigen hebt verborgen en ze aan kleine kinderen hebt geopenbaard' (vs. 25). Uit Lukas weten we dat de Heer deze woorden gesproken heeft na de terugkeer van de zeventig (Luk. 10:17-24).

Maar Mattheüs geeft deze woorden hier in verband met de verandering van bedeling, nu de Heer verworpen wordt door het volk, de leiders, en de steden.

Christus, de Zoon des Mensen, ervaart dat Hij verworpen wordt, maar Hij kan tegelijkertijd de Vader danken voor allen die Hem in het geloof zullen aannemen, allen die willen komen, Jood of heiden. 'Komt tot Mij, *allen* die vermoeid en belast bent' (vs. 28). Hier wordt de grens overschreden: er is geen verschil meer tussen Jood en heiden. De uitnodiging komt tot alle mensen die Hem willen aannemen. Maar tussen de Heer en het Joodse volk is een scheiding gekomen.

48. DE HEER JEZUS IN HET HUIS VAN DE FARIZEEËR

Lukas 7:36-50

Dit verhaal is kenmerkend voor het evangelie van Lukas, waar we de Heer Jezus zien als de Vriend van zondaars - zo hebben de leiders van het volk Hem minachtend genoemd (vs. 34). In dit gedeelte laat de Heer zien dat Hij inderdaad de Vriend van zondaars is. De wijsheid is inderdaad gerechtvaardigd door haar kinderen. De godsdienstige leiders hadden Hem een gulzigaard en wijndrinker genoemd, een vriend van tollenaars en zondaars. In dit evangelie komt de Heer Jezus dicht bij ons allen staan.

In hoofdstuk 15:1-7 vinden we de gelijkenis van het verloren schaap. Hetzelfde beeld wordt in deze geschiedenis voorgesteld in de vrouw die een zondares was en de farizeeër. De farizeeër hoorde bij de negenennegentig personen, die zichzelf rechtvaardigen en menen de bekering niet nodig te hebben; de zondige vrouw aan de voeten van de Heer is het verloren schaap. Zij vindt de Goede Herder, de vriend van zondaars en zij vindt vrede met God door het geloof.

49. DE HEER JEZUS PREDIKT EN GENEEST ZIEKEN IN GALILÉA

Lukas 8:1-3

Ook deze drie verzen zijn kenmerkend voor dit evangelie. De Heer Jezus is verworpen door mensen, verworpen door het volk en hun godsdienstige leiders. Maar sommigen zijn bij Hem, zij zijn Hem toegewijd, kinderen van de wijsheid. Het zijn de discipelen en 'enige vrouwen die van boze geesten en ziekten genezen waren'.

Deze drie verzen lijken wel een vervolg te zijn van hoofdstuk 7. Hier ontmoeten wij mensen die vol liefde en toegenegenheid voor de Heer dicht bij Hem willen blijven. De vrouwen zijn dicht bij Hem gebleven, zelfs tot bij het kruis:

50. DE GENEZING VAN EEN BEZETENE EN DE LASTERING VAN DE FARIZEEËN EN SCHRIFTGELEERDEN

Markus 3:20-30; Mattheüs 12:22-45; Lukas 11:14-36

Het verslag van Markus (3:20-30)

Tijdens het bespreken van de Bergrede (zie onder 43) hebben we opgemerkt dat Markus veel voorvallen weglaat die de andere evangelisten wel vermelden. In vs. 13-19 van dit hoofdstuk zien we dat de Heer de twaalf discipelen uitgekozen heeft (zie nr. 42). In vs. 20 neemt de evangelist de draad van het verhaal weer op en vertelt ons dat de Heer een huis binnenging met zijn discipelen.

Het verslag van Mattheüs (12:22-45)

Hier lezen we in vs. 22 dat de bezetene niet alleen stom was (wat we ook vinden in Luk. 11:14), maar ook blind.

In dit hoofdstuk lezen we eerst over het aren plukken op de sabbat en dan over de genezing van de man met de verschrompelde hand op de sabbat. In het voorgaande hebben we gezien dat de Heer langzaam maar zeker de band met het volk verbreekt. Dit gedeelte geeft nog een laatste getuigenis over de toestand van Israël, voordat de Heer het oordeel over het afvallige volk uitspreekt. De bezetene, blind en stom, is een beeld van de toestand van het volk Israël: ze hebben geen oog en geen stem voor de Heer Jezus. Alleen Mattheüs vermeldt de woorden van de scharen: 'Is Deze niet de Zoon van David?' (vs. 23). Alle drie evangelisten vermelden de verschrikkelijke woorden van de schriftgeleerden, die van Jeruzalem gekomen waren (Mark. 3:22) en nu tussen de mensen stonden (Luk. 11:15), samen met de farizeeën (Matth. 12:24). Het zijn niet de onwetende scharen die deze woorden spreken, maar het zijn de farizeeën en de schriftgeleerden, die het getuigenis van de Heer, in woorden en werken, bewust afwijzen en nu durven te beweren dat de Heer de boze geesten uitdrijft door Beëlzebul, de overste van de boze geesten (vs. 24).

Het oordeel dat de Heer nu uitspreekt wordt in Mattheüs uitvoerig beschreven. Markus en Lukas doen het veel beknopter. Mattheüs en Markus vermelden respectievelijk dat 'elke zonde' en 'alle zonden' en 'lasteringen' die in onwetendheid tegen de Zoon des Mensen op aarde gedaan en uitgesproken worden, vergeven zullen worden. Maar opzettelijke lastering tegen de duidelijke aanwezigheid en macht van de Heilige Geest zal in eeuwigheid niet vergeven worden.

Alleen Mattheüs geeft ons de woorden in vs. 33-37: een slechte boom, slechte vruchten, adderengebroid, de boze mens en de boze schat, rekenschap geven van elk ijdel woord.

Dit gedeelte eindigt met de woorden: 'Want op grond van uw woorden zult u gerechtvaardigd en op grond van uw woorden zult u veroordeeld worden'. Uit hun eigen woorden zullen zij beoordeeld en veroordeeld worden. De Heer gebruikt hier scherpe woorden. De mensen houden er geen rekening mee dat de woorden die zij op aarde gesproken hebben in de dag van het oordeel tegen hen zullen getuigen. Als zij vragen om een teken, zegt de Heer dat hun alleen het teken van Jona gegeven zal worden. Alleen Mattheüs voegt er aan toe: '... drie dagen en drie nachten... zo zal de Zoon des mensen...' (vs. 40). Zij zullen ook veroordeeld worden door de mannen van Ninevé die zich bekeerden op de prediking van Jona, en door de koningin van Scheba, want zij kwam van de einden der aarde om de wijsheid van Salomo te horen (vs. 41 en 42).

De mens van wie de onreine geest is uitgevaren is ook een beeld van het volk Israël: afgoden werden onder hen niet meer gevonden zoals in de tijd vóór de ballingschap. Maar de laatste toestand van het volk was erger dan de eerste. Dan zal de hele macht van de duivel, voorgesteld door zeven geesten, in hen wonen, in de persoon van de Antichrist.

Dit gedeelte is weer kenmerkend voor het evangelie van het koninkrijk. Zij hebben de Koning verworpen, zij zijn nu zélf verworpen door de Koning.

Het verslag van Lukas (11:14-36)

Lukas laat de bijzonderheden weg die Mattheüs vermeldt in vs. 31-37. Terwijl vs. 20 een bijzonderheid vermeldt die alleen in Lukas gevonden wordt: 'Maar als Ik door de vinger van God de boze geesten uitdrijf, dan is het koninkrijk Gods tot u gekomen'. De 'vinger van God' kan dingen doen die ver boven het vermogen van het schepsel liggen; dat heeft Farao ook ondervonden (Ex. 8:19).

In vs. 22 wordt nog meer dan in Mattheüs de nadruk gelegd op de volledige overwinning van de Zoon des Mensen over de satan: 'Hij neemt zijn hele wapenrusting waarop hij vertrouwde.'

Vs. 33-36 vormen in Mattheüs een onderdeel van de Bergrede (5:15). Lukas zegt dat het licht gezien wordt door allen 'die binnen komen', terwijl Mattheüs zegt dat de lamp schijnt voor allen 'die in het huis' zijn.

In Lukas zien we dat God een lamp heeft ontstoken en het licht niet verborgen heeft voor de ogen van de mensen. Het licht was er, maar er waren geen ogen om te zien. In plaats van zich te verheugen waren zij blind voor het licht en verwierpen het. Als gevolg hiervan waren ze nu in een volkomen duisternis.

In vs. 27 en 28 horen we een vrouw uit de schare zeggen: 'Gelukkig de schoot die U heeft gedragen...'. Waarop de Heer antwoordt: 'Jawel, maar veeleer gelukkig zij die het woord van God horen en bewaren'. Is deze vrouw geen beeld van de toestand van het Joodse volk? Zij hadden een uitwendige eerbied voor het Woord van God, maar hun overlevering beroofde het Woord van zijn waarde. Zij waren niet gehoorzaam aan het Woord en hadden geen eenvoudig oog, zoals we in het voorgaande zagen. Het is niet voldoende het Woord te hebben en te kennen; we moeten het Woord ook bewaren en in de praktijk brengen.

Wij zijn op een geestelijke manier met de Heer verbonden, door gehoorzaamheid aan het Woord van God en niet op menselijke wijze of door geboorte uit het Joodse volk. Dit is het evangelie voor alle mensen, voor hen die willen horen en gehoorzamen.

51. DE HEER JEZUS EN ZIJN VERWANTEN

Markus 3:31-35; Mattheüs 12:46-50; Lukas 8:19-21

Mattheüs, de evangelist van het koninkrijk, zegt: 'Zie, mijn moeder en mijn broeders! Want wie de wil doet van mijn Vader, die in de hemelen is, die is mijn broeder en zuster en moeder' (vs. 49, 50).

Markus, de dienstknecht, legt de nadruk op gehoorzaamheid aan God: '... want wie de wil van God doet...' (vs. 35).

Lukas, de evangelist van het Woord, vermeldt: 'Mijn moeder en mijn broeders zijn dezen die Gods Woord horen en doen' (vs. 21). Zoals we in het voorgaande opmerkten, wijst de Heer alle aanspraak die men op Hem meent te hebben naar het vlees af; alleen een geestelijke verbinding met God heeft waarde. Alle drie evangelisten stemmen op dit punt overeen. De Heer erkent alleen hen als zijn verwanten die het Woord van God in hun hart en geweten hebben laten inwerken.

52. DE GELIJKENISSEN VAN DE HEER JEZUS OVER HET KONINKRIJK

Markus 4:1-34; Mattheüs 13:1-53; Lukas 8:4-18

In het vorige hoofdstuk zagen we dat de Heer alle natuurlijke banden met het afvallige volk afwijst. Voortaan erkent Hij als zijn verwanten alleen hen die geboren zijn uit God, ongeacht of zij Joden zijn of tot de heidenen behoren.

Daarom is het begin van Markus 4 belangrijk, waar we lezen: 'En Hij begon opnieuw te leren bij de zee'. De zee is een beeld van de volkeren in hun onrust. Ook Mattheüs vermeldt deze veranderde houding van de Heer: 'Op die dag ging Jezus uit het huis en ging zitten bij de zee'. Het huis is een beeld van het Joodse volk.

Ook is de manier waarop Hij tot het volk spreekt van nu aan veranderd: voortaan spreekt Hij in gelijkenissen tot hen (Matth. 13:10-17).

A.DE GELIJKENIS VAN DE ZAAIER

Het verslag van Markus (4:1-20)

Markus wijst er op dat het belangrijk is dat wij luisteren als de Heiland spreekt: ‘Hoort!’

Mattheüs begint met het woordje: ‘Zie!’

Markus en Lukas spreken over het zaad in het enkelvoud. Het zaad is altijd het Woord van God; het wordt gezaaid door de Zaaier Zelf, dat is de Heer Jezus, of door zijn dienaren, de vele ‘zaaiers’. Zij hebben het zaad in de hand en strooien het uit in de wereld. Van het zaad dat op rotsachtige plaatsen viel, merken Markus en Mattheüs op dat het geen diepe aarde had, maar Lukas vermeldt dat het ook geen vochtigheid had.

Alleen Markus zegt: ‘En het gaf geen vrucht’ (vs. 7) als hij spreekt over het zaad dat tussen de dorren viel; de andere evangelisten merken op dat het daar verstikte. Markus vermeldt de meeste bijzonderheden over deze gelijkenis.

In Markus zien we de Dienstknecht die alles in zijn hand heeft. Daarom lezen we hier dat de vrucht toeneemt: dertig-, zestig- en honderdvoud. Maar in Mattheüs heeft de Koning het koninkrijk in de handen van de mensen gegeven. Daarom zien we hier dat de vrucht afneemt: honderd-, zestig- en dertigvoud. In Lukas lezen we dat het zaad het Woord van God is, daarom vinden we hier geen toename of afname, geen vooruitgang en geen achteruitgang: het zaad brengt honderdvoudige vrucht voort.

De verklaring van deze gelijkenis door de Heer Zelf vinden we in alle drie evangeliën. Mattheüs geeft de aanhaling uit Jes. 6:9 en 10 het uitvoerigst weer, Markus en Lukas beknopter.

Het verslag van Mattheüs (13:1-23)

Nog duidelijker dan de andere evangelisten geeft Mattheüs aan dat de Heer Jezus de band met Israël afbreekt: ‘Op die dag ging Jezus uit het huis en ging zitten bij de zee’. Alleen Mattheüs vermeldt de vraag van de discipelen: ‘*Waarom* spreekt U in gelijkenissen tot hen?’ (vs. 10). En niet de vraag: ‘Wat betekent deze gelijkenis?’ De Heer gebruikt deze methode als een straf voor de ongelovige Joden die Hem verworpen en hun harten verhard hadden.

Dit blijkt ook uit de woorden van vs. 12, die alleen door Mattheüs vermeld worden: ‘Want wie heeft, hem zal worden gegeven en hij zal overvloed hebben; wie echter niet heeft, ook wat hij heeft zal van hem genomen worden’. Christus was tot Israël gekomen, eigenlijk was Hij aan hen gegeven. Maar alleen zij die Hem ontvangen hadden in hun hárten, door het gelóóf, hadden overvloed, aan hen werd gegeven. Maar zij die Hem niet door het geloof hadden aangenomen, hoewel Hij als de Messias aan hen gegeven was, ‘hadden’ Hem niet door het geloof, en Hij zou van hen afgenomen worden en aan anderen gegeven: aan de heidenen. Die zouden Hem ‘hebben’. Voor hen die Hem verworpen hadden sprak Hij in gelijkenissen, opdat zij nog meer verhard zouden worden in hun harten, ‘opdat zij niet misschien met hun ogen zien en met hun oren horen en met hun hart verstaan en zich bekeren, en Ik hen gezond maak’ (vs. 15). Zij voelden zich niet ziek; zij hoefden niet genezen te worden. In zo’n verschrikkelijke toestand bevond zich het volk als geheel gezien.

In Mattheüs wordt gesproken van ‘het Woord van het koninkrijk.’ (vs. 19), maar in Luk. 8:11 wordt het zaad ‘het Woord van God’ genoemd. In Mattheüs wordt de nadruk gelegd op het *verstaan* van het Woord (vs. 23), in Lukas op het *bewaren* (8:15), in Markus op het *aannemen* (4:20). Het Woord moet eerst verstaan worden, dan aangenomen en tenslotte bewaard worden, dat wil zeggen: toegepast in het praktisch leven.

Mattheüs spreekt van *de boze* (vs. 19) die het Woord wegneemt: hiermee geeft hij zijn algemeen karakter aan, Markus spreekt over *de satan* (vs. 15); hiermee geeft hij zijn karakter aan als de tegenstander.

Lukas noemt hem de *duivel* (vs. 12); dit is hij in zijn hoedanigheid als de aanklager.

In Mattheüs valt de nadruk op *de Zaaier* (13:37): ‘Hij die het goede zaad zaait, is de Zoon des Mensen’. In Markus valt de nadruk op *het zaad* (8:11): ‘Het zaad is het Woord van God’.

Het verslag van Lukas (8:4-18)

Tenslotte komen we bij het verslag van Lukas, waar we in vs. 5 lezen dat het kostbare zaad ‘vertrapt’ werd, en dat een ander deel viel op een plaats waar geen diepte en geen ‘vochtigheid’ was (vs. 6).

Het zaad dat in de goede aarde komt is het zuivere Woord van God. Dat zaad alleen kan maar volle, honderdvoudige vrucht voortbrengen.

In de rest van de gelijkenissen vinden we grote verschillen als we de drie evangeliën met elkaar vergelijken.

Markus gaat in vs. 21 verder met het beeld van ‘*de lamp, de korenmaat en het bed*’. In Mattheüs vinden we dit gedeelte als onderdeel van de Bergrede (5:15, 16). Het Woord van God wordt niet alleen vergeleken met een *zaad*, dat vrucht voortbrengt, maar ook met een *lamp*, die schijnt als getuige van de genade en de waarheid van God. Dit gebeurt door het persoonlijk getuigenis van elke gelovige. We hebben in het voorgaande gezien wat de oorzaak kan zijn als een gelovige geen vrucht draagt. Nu zien we wat een verhindering kan zijn om van de Heer te getuigen.

Markus zegt dat de lamp niet onder de korenmaat moet worden gezet; dat is een beeld van liefde voor het geld en de zucht om geld te verdienen in de handel. De lamp moet ook niet onder het bed worden gezet; dat is een beeld van gemakzucht of van genotzucht.

In Lukas lezen we dat we de lamp niet moeten bedekken met een vat (8:16). Wat het ook is, niets moet ons getuigenis verhinderen. Lukas voegt er nog aan toe: ‘Opdat zij die binnenkomen het licht zien’.

B. DE GELIJKENIS VAN HET ONKRUID ONDER DE TARWE (Matth. 13:24-30)

In Mattheüs is dit de tweede gelijkenis. Markus en Lukas vermelden deze gelijkenis niet. In de gelijkenis van de Zaaier zien we het voorbereidend werk dat de Heer op aarde heeft gedaan. In deze gelijkenis zien we waaraan het koninkrijk der hemelen gelijk is geworden toen het aan de mensen is toevertrouwd. Waardoor kreeg het verkeerde de gelegenheid binnen te komen onder de christenen? De christenen zijn niet waakzaam geweest, en ze waren zorgeloos; ze hebben geslapen. Toen kon de vijand binnenkomen om het onkruid te zaaien.

Het onkruid mag niet uit de akker verwijderd worden vóór de tijd van de oogst. Dan zal het oordeel plaatsvinden.

Sommigen denken dat we hieruit kunnen afleiden dat het verkeerde in de Kerk, in de Gemeente, moet blijven tot de tijd van de oogst. Als dit waar was dan hoefde er in de Gemeente ook geen tucht te zijn; dan zouden hoereerders, hebzuchtigen, afgodendienaars, lasteraars, dronkaards, rovers, enz. in de Gemeente moeten blijven.

Het is belangrijk dat we het verschil leren zien tussen de Gemeente en het koninkrijk. Als we Matth. 13 lezen en denken dat het hier gaat over de Gemeente, dan zullen we dit hoofdstuk nooit goed begrijpen. ‘De akker is de wereld’ (vs. 38), dat is overal waar de naam van de Heer wordt beliden. We moeten hier denken aan de belijdende christenheid.

C. DE GELIJKENIS VAN HET VANZELF GROEIENDE ZAAD (Mark. 4:26-29)

Deze gelijkenis vinden we alleen in Markus. Het toont ons de ontwikkeling van een plant in drie etappes: eerst de halm, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar.

In deze gelijkenis schijnt het dat de Heer afwezig is en geen acht slaat op de akker. De Heer is de volmaakte dienstknecht die het werk begint en voltooit. Hij is het Zelf die de oogst binnenhaalt. In dit evangelie valt de nadruk op de dienst; in Mattheüs wordt in verband met de oogst gesproken over engelen die onder het gezag van de Heer staan, die luisteren naar zijn bevelen. Dit alles is in volkomen overeenstemming met het doel van de Geest in elk evangelie.

D. DE GELIJKENIS VAN HET MOSTERDZAAD (Mark. 4:31-34; Matth. 13 31-32)

In Markus is dit de laatste gelijkenis over het koninkrijk der hemelen; in Mattheüs de derde gelijkenis in een serie van zeven. Het mosterdzaad in Matth. 17:20 is een beeld van de kracht en de werkzaamheid van het geloof. Hier in hoofdstuk 13 heeft het mosterdzaad een andere betekenis.

Deze gelijkenis komt overeen met de vorige, waar sprake is van het onkruid onder de tarwe. Hier zien we de uiterlijke vorm van het koninkrijk der hemelen. Het begin was een heel kleine kern, zonder enige betekenis in de wereld, maar ze is geworden tot een grote boom, tot een grote aardse macht.

W. Kelly

In vs. 4 en 19 zijn de vogels een beeld van het boze. In Openb. 18:2 zijn de vogels een beeld van boze, verleidende geesten.

Zo is de christenheid tot een grote macht op aarde geworden. In het jaar 395 is het christendom door Theodosius de Grote verheven tot staatsgodsdienst. Daardoor kwam de kerk uiterlijk tot macht, maar boze verleidende geesten zijn in haar binnengedrongen en hebben er een vast verblijf gevonden.

E. DE GELIJKENIS VAN HET ZUURDEEG (Matth. 13:33)

In dit evangelie is dit de vierde gelijkenis in een serie van zeven. Zuurdeeg is altijd een beeld van het boze, het verkeerde:

1. Het zuurdeeg was verboden bij de offers in het Oude Testament (Lev. 2:11).
2. De Heer noemt de leer van de farizeeën zuurdeeg (Matth. 16:6 en 12).
3. Hetzelfde geldt voor de huichelarij van de farizeeën (Luk. 12:1).
4. De Heer spreekt ook over het zuurdeeg van Herodes (Mark. 8:15).
5. Ook de apostel Paulus gebruikt het woord zuurdeeg in een ongunstige betekenis (1 Kor. 5:8; Gal. 5:9).

De vrouw nam drie maten meel, een flinke hoeveelheid dus, en daarin verborg zij het zuurdeeg. De werking van het zuurdeeg vindt plaats in het verborgene en gaat door tot alles zuur is. Zo is het ook gegaan in het koninkrijk (verg. 2 Petr. 2:1). Bijvoorbeeld door het zuivere evangelie te vermengen met instellingen van de wet, of door te leren dat men zalig kan worden door goede werken, of dat men vergeving kan krijgen door de biecht of door deel te nemen aan het avondmaal, of dat mensen de Heilige Geest kunnen uitdelen.

De volgende drie gelijkenissen, die we alleen vinden in Mattheüs, worden niet uitgesproken ten aanhore van de menigten, zoals de vorige, maar hier richt de Heer Zich tot zijn discipelen. In vs. 36 lezen we duidelijk dat de Heer de menigten liet gaan en in het huis ging. Op deze afgezonderde plaats verklaart de Heer aan zijn discipelen wat de gedachten van God zijn over het koninkrijk en welke waarde het koninkrijk heeft voor de Heer.

Eerst vertelt de Heer hun de betekenis van de gelijkenis van het onkruid op de akker, dan volgen de gelijkenissen van de schat in de akker, de parel van grote waarde en het visnet.

F. DE GELIJKENIS VAN DE SCHAT IN DE AKKER (vs. 44)

Christus heeft Zichzelf ontledigd (Fil. 2:7), Hij is arm geworden (2 Kor. 8:9), of zoals we lezen in onze tekst: Hij verkocht alles wat Hij had. Hij koopt die akker, dat is de wereld (verg. vs. 38). Nu hoort de wereld aan Hem toe op twee gronden: (1) omdat Hij de wereld geschapen heeft, en (2) omdat Hij de wereld gekocht heeft met zijn eigen kostbaar bloed. Maar Hij wilde die schat in de akker bezitten. De 'schat' wordt eerst gevonden en daarna weer verborgen.

Sommigen denken bij deze schat aan de Gemeente. De koopprijs is het kostbare bloed van Christus (verg. Hand. 20:28). Uit deze hoge koopprijs zien we de waarde die de schat heeft voor het hart van de koper. Het gaat hier om de waarde die ze heeft voor de Heer. Anderen denken bij deze schat aan Israël. De schat werd namelijk niet uit de akker gehaald, maar er in verborgen. Zo is ook Israël nog niet tevoorschijn geroepen én tot heerlijkheid gebracht.

G. DE GELIJKENIS VAN DE PAREL VAN GROTE WAARDE (vs. 45, 46)

De parel van grote waarde is de Gemeente. Hier zien we de wonderbare schoonheid van de Gemeente. De koopman is de Heer Jezus Zelf. Christus heeft de Gemeente liefgehad en Zichzelf voor haar overgegeven (Ef. 5:25). De Gemeente wordt ook wel de bruid van Christus en de vrouw van het Lam genoemd (Openb. 21:9).

H. DE GELIJKENIS VAN HET SLEEPNET (vs. 47-50)

Eigenlijk zien we in deze gelijkenis niet een beeld van Israël, ook niet van de Gemeente. Het gaat om het karakter van het werk van de Heer 'in de voleinding van de eeuw' wanneer aan de heidenen genade wordt bewezen. De vissers werpen hun net in de zee; zij trekken het net op de oever; en de vissen worden verzameld en geselecteerd: de goede komen in de vaten en de slechte worden weggegooid.

De Joden tot wie de Heer sprak, wisten uit hun wetten het verschil tussen 'reine' en 'onreine' vissen. Zij zijn de vissers die de goede vissen in de vaten verzamelen.

Het is mogelijk de toepassing heel ruim te maken: hier is niet alleen sprake van de prediking van het evangelie van de genade, maar we mogen ook denken aan de prediking van het evangelie van het koninkrijk.

In de begintijd van de Gemeente lezen we dat de Heer toevoegde hen die behouden moesten worden. Allen die kwamen werden opgenomen in de kudde. Maar al gauw wisten ook valse broeders binnen te sluipen. Zij worden niet uit het net geworpen, zij blijven in het net tot het net vol is. Dan worden zij weggeworpen.

J. N. Darby

De vissers zijn de evangelisten die het net van het evangelie van de genade uitwerpen in de wereld. Alle soorten mensen worden 'gevangen'. Maar de taak van de evangelist eindigt hier niet. Hij moet zich ook bezig houden met de nazorg van hen die het evangelie hebben aangenomen. Zij moeten nu 'verzameld' worden. Dit is ook het werk van de Heilige Geest, in de tegenwoordige bedeling van de Gemeente: de ware gelovigen moeten een 'afgezonderd' volk zijn. Deze dienst van de arbeiders vindt dus plaats tijdens hun leven op aarde.

Maar in vs. 49 wordt gesproken over de toekomst, de voleinding van de eeuw: 'Zo zal het zijn in de voleinding van de eeuw'. Dan hebben de engelen een taak. Dit zal zijn wanneer de Heer komt in heerlijkheid, nog vóór Hij zijn koninkrijk zal oprichten. De rechtvaardigen zullen gescheiden worden van de bozen. De bozen zullen worden afgezonderd van de goeden. Zij zullen van de aarde worden weggenomen en gaan naar de eeuwige straf, terwijl de rechtvaardigen die op de aarde achterblijven het koninkrijk zullen binnengaan.

We moeten vs. 49 en 50 niet zien als de uitlegging van de betekenis van deze gelijkenis. In het tarweveld van het christendom zal aan het eind geen scheiding plaatsvinden van de bozen uit de goeden, maar de rechtvaardigen zullen eerst verzameld worden: zij zullen naar de hemel gaan. Wat dan overblijft is het onkruid, dat verzameld zal worden en verbrand. Maar bij de goede en slechte

vissen hier en bij de schapen en de bokken in Matth. 25 is het anders. De bozen worden afgescheiden van de goeden en zij gaan naar de plaats van eeuwige pijn. Maar de rechtvaardigen blijven achter om deel te hebben aan de zegeningen op deze aarde. Dan zal de Zoon des Mensen als een herder over hen regeren.

Alleen Mattheüs geeft de woorden: 'Iedere schriftgeleerde die een discipel van het koninkrijk der hemelen is gemaakt; is gelijk aan een heer des huizes die uit zijn schat nieuwe en oude dingen voortbrengt' (vs. 51 en 52). 'Nieuwe dingen' was, dat het koninkrijk dat de Heer beschreef de hele wereld zou omvatten. 'Oude dingen' was de leer van het koninkrijk als zodanig. Deze dingen werden nu door de Heer aan de discipelen geleerd.

53. DE STORM OP HET MEER GESTILD

Markus 4:35-41; Mattheüs 8:18-27; Lukas 8:22-25; 9:57-62

Het verslag van Markus (4:35-41)

Alle drie evangelisten vermelden dat de discipelen het meer overstaken op het Woord van de Heer en niet uit eigen initiatief.

Maar tussen vs. 35 en 36 van Markus vond nog een voorval plaats dat alleen vermeld wordt door Mattheüs en Lukas. Hier willen we eerst iets van zeggen.

Over het volgen van de Heer

In Matth. 8:19-22 lezen we dat eerst een *schriftgeleerde* de Heer aansprak. Lukas vermeldt alleen dat 'iemand' tot Hem sprak (9:57). De schriftgeleerde spreekt de Heer aan met 'Meester', wat 'leeraar' betekent. Als zodanig kwam Hij ook tot Israël. De Heer noemt Zichzelf hier voor het eerst in dit evangelie 'de Zoon des Mensen'. Lukas noemt de Heer Zoon des Mensen in zijn hele evangelie, vanaf het begin. Mattheüs spreekt over twee discipelen die tot de Heer kwamen, Lukas over drie. Mattheüs geeft maar één verontschuldiging van de discipel: 'Heer, sta mij toe eerst mijn vader te gaan begraven' (vs. 21). Maar Lukas geeft ons twee verontschuldigingen: 'Heer, sta mij toe eerst mijn vader te gaan begraven' (vs. 59) en: 'Sta mij toe eerst afscheid te nemen ...' (vs. 61). Alleen Lukas voegt de bekende woorden van de Heer er aan toe: 'Niemand die zijn hand aan de ploeg slaat en achterom kijkt, is geschikt voor het koninkrijk van God' (vs. 62).

De Heer staat hier op het punt naar de overkant van het meer te gaan. Nu komen er enkelen uit de scharen naar voren en in hun gesprek met de Heer komt hun ware karakter naar voren. Dit gedeelte is kenmerkend voor het evangelie van Mattheüs.

Uit het evangelie van Lukas blijkt dat het gesprek met deze mannen heeft plaatsgevonden na de verheerlijking op de berg. Ik geloof stellig dat dit hetzelfde voorval is dat hier beschreven wordt. Het is niet waarschijnlijk dat onze Heer bij verschillende gelegenheden dezelfde dingen gezegd zou hebben.

Maar waarom zou Mattheüs een gebeurtenis, die historisch gezien op een veel later tijdstip heeft plaatsgevonden, hier vermelden? Er was een grote liefde in het hart van de Heer voor zijn volk Israël. In wat voor toestand bevond de Heer Zich? Hij had zelfs geen plaats waar Hij zijn hoofd kon neerleggen! Bij deze gelegenheid wordt in dit evangelie voor het eerst de uitdrukking 'Zoon des Mensen' gebruikt. Er staat niet 'Zoon van David'. De titel 'Zoon des Mensen' wordt gebruikt voor Christus als de Verworpene of de Verheerlijkte. Hier is de Heer de Verworpene. Zelfs zijn eigen volk wil Hem niet aannemen. Nu gaat Hij naar de andere kant. Hij moet hen verlaten.

Deze man vraagt of hij de Heer mag volgen, maar de Heer weet wat er in zijn hart is: hij is een vleselijke Jood die denkt dat hij door het volgen van Jezus een goed plaatsje zou krijgen bij de Messias. De Heer maakt hem duidelijk dat Hij hem geen plaats heeft te geven, want er was geen plaats voor de Messias bij Israël.

Zoals we al opmerkten moeten we bovenstaand gedeelte plaatsen tussen vs. 35 en 36 van Mark. 4. Nu gaan we verder met vs. 36.

Het verslag van Markus (4:36-41)

Hier vinden we twee bijzonderheden die we niet vinden in de andere evangeliën: (1) zij namen Hem mee in het schip, zoals Hij was; en (2) er waren nog andere schepen met Hem.

De discipelen gehoorzamen meteen aan het bevel van de Heer. Zonder tijd van voorbereiding nemen zij Hem mee zoals Hij is. Het feit dat ook andere schepen *op* het meer waren en dus ook in de storm, laat ons zien hoe afhankelijk de mens is van de onverwachte werking van Gods genade en gunst wat betreft zijn veiligheid.

Dit en het feit dat Hij slaapt en later zowel de storm als de discipelen bestraft, laat zien dat Hij volkomen Heer is over de schepping en over de schepselen.

Markus laat ons weten in vs. 38 dat de Heer sliep 'op het kussen' en dat de discipelen de Heer een verwijt maken als ze zeggen: 'Meester, bekommert U zich er niet om dat wij vergaan?' Zagen zij in Hem een mens zoals zichzelf en zoals andere mensen? Of zagen zij in Hem alleen maar een leraar? Zij waren bezorgd over zichzelf, maar waren zij ook bezorgd voor Hem, voor zijn eer? Zij behoorden als dienstknechten alleen maar zorg te hebben voor hun Heer.

Maar de Heer Jezus sprak slechts één woord en zij zagen de Heer van de schepping! Hij maakt hun een verwijt: 'Waarom bent u zo angstig? Hebt u nog geen geloof?' En dit na alles wat zij van Hem gehoord en gezien hadden!

Het verslag van Mattheüs (8:18-27)

Hoewel Mattheüs deze gebeurtenis hier vermeldt, vond zij in werkelijkheid plaats op de avond van de dag toen de Heer de zeven gelijkenissen van het koninkrijk der hemelen had uitgesproken (hoofdstuk 13). Dit was nog vóór de verheerlijking op de berg, 'maar lang nádat de andere gebeurtenissen die in dit hoofdstuk 'vermeld worden, hadden plaatsgevonden. Hieruit blijkt weer dat 'de Heilige Geest in Mattheüs alleen dan de historische volgorde aanhoudt wanneer dat strookt met het doel van dit evangelie.

De discipelen spreken hier Jezus aan met het woord Heer (Gr. *kurie*), en dat is Hij. Alles is aan Hem onderworpen, de natuur, en trok de macht van de satan. Het verwijt dat de Heer hier uitspreekt is niet zo scherp: 'Waarom bent u angstig, kleingelovigen?'

Het verslag van Lukas (8:22-25)

Dit verslag is vrijwel gelijk aan dat van de andere evangelisten. Op enkele kleine verschillen willen we hier wijzen. Allereerst de woorden in vs. 23 dat zij in nood verkeerden. Hoewel Lukas niet bij deze gebeurtenis geweest is, weet hij het toneel levendig voor te stellen en voegt hij er deze veelzeggende woorden aan toe.

We hebben gezien dat de angstige discipelen de Heer aanspreken als Heer (in Mattheüs) en als Meester, wat hier betekent leraar (in Markus). Hier in Lukas spreken zij Hem aan als: 'Meester, Meester!' - dat wil zeggen: één die boven anderen verheven is. Al deze titels komen Hem toe. Hij is de Redder in de meest ruime zin: Hij redt uit nood en gevaar.

In Mattheüs stelt Hij de vraag: 'Waarom bent u angstig, kleingelovigen?' In Markus: 'Waarom bent u zo angstig? Hebt u nog geen geloof?' Hier in Lukas zegt de Heer alleen: 'Waar is uw geloof?' Uit deze woorden spreekt het verdriet van zijn hart bij hun gebrek aan vertrouwen in Hem. Zijn schijnbare passiviteit was een teken van het vertrouwen dat Hij in zijn discipelen stelde, want zij moesten toch wéten wie Hij was. Wat hebben ze zijn liefhebbend hart teleurgesteld. En ont-

breekt het ons ook niet vaak aan vertrouwen in Hem? We mogen wel bidden: ‘Heer, vergroot mijn geloof’.

54. DE BEZETENE IN HET LAND DER GERGESÉNEN

Markus 5:1-21; Mattheüs 8:28-34; Lukas 8:26-40

Markus en Lukas vertellen ons dat *zij* aan de overkant van de zee kwamen; dat wil zeggen: Jezus, de Zoon des Mensen, die gekomen was voor de mensen, en zijn discipelen. In Mattheüs lezen we: ‘Toen *Hij* aan de overkant gekomen was’; hier valt de nadruk op de Heer Jezus Zelf.

In Markus en in Lukas wordt gesproken over één bezetene, maar uit het verslag van Mattheüs weten we dat er in werkelijkheid twee geweest zijn. Markus geeft een uitvoerige beschrijving; het verslag van Lukas is veel beknopter (slechts 15 verzen), terwijl Mattheüs deze gebeurtenis weergeeft in 7 verzen.

Markus vertelt ons dat deze man een ‘onreine geest’ had (vs. 2) en dat hij Jezus huldigde toen hij bij Hem kwam. Hoe verschrikkelijk zijn toestand was lezen we in vs. 9 en 10 waar hij antwoordt op de vraag: ‘Hoe is uw naam?’ - ‘Legioen is *mijn* naam, want *wij* zijn velen’. Een gespleten persoonlijkheid, zouden wij zeggen! Uit vs. 10 blijkt hoe volkomen hij zich heeft ééngemaakt met de demonen die in hem wonen: ‘En *hij* (de man zelf) bad Hem dringend dat Hij *hen* (de demonen) niet buiten het land zou zenden’. In vs. 5 lezen we hoe deze bezetene zijn tijd doorbracht.

Vs. 13 vermeldt tevens uit hoeveel zwijnen de kudde bestond: ongeveer tweeduizend. Aan het eind van het verhaal lezen we dat de Heer Zich over deze man *ontfermd* heeft (vs. 19).

Al deze kleine verschillen hebben betekenis. Het schijnt dat de bezetene de Heer tegemoet kwam met onvriendelijke bedoelingen. Het leek wel of hij de Heer wilde aanvallen (verg. vs. 2 en 6), maar plotseling viel hij neer (Luk. 8:28) voor Jezus. Ja, Jezus is de Zoon van God, de Allerhoogste! Zo beschrijven de evangelisten Hem, en de duivelen erkennen Hem als zodanig.

Voor de nederige Dienstknecht, die in wezen de Almachtige God is, moet alles buigen. Markus geeft dan ook het verzoek dat de duivelen tot de Heer richtten, volledig weer (vs. 10 en 12).

Zowel Markus en Lukas beschrijven de geweldige verandering bij de man: hij *zit*, in plaats van schreeuwend rond te dolen; hij is *gekleed*, in plaats van ongekleed rond te lopen; hij is *goed bij zijn verstand*, in tegenstelling met de krankzinnige toestand waarin hij zich eerst bevond.

Lukas vertelt waar hij zat: aan de voeten van Jezus (vs. 35).

Mattheüs vertelt ons weinig over het gedrag van de man; hij vertelt ook niet dat de Heer naar zijn naam vroeg. Hij vermeldt ook niet dat de mensen de man zien zitten aan de voeten van Jezus, maar wel dat zij Hém zien (vs. 34). Hij vertelt ook niet van het verzoek van de man om bij de Heer te mogen blijven. Al deze weglatingen horen ongetwijfeld bij het Goddelijke plan.

Mattheüs spreekt over twee bezetenen, terwijl de andere evangeliën er maar één vermelden. Natuurlijk wáren er twee, maar Markus en Lukas vestigen de aandacht op hem die het meest opviel, de man die zichzelf Legioen noemde. Markus geeft van deze gebeurtenis de duidelijkste omschrijving, alsof hij er zelf bij was geweest. Maar Mattheüs schreef in de eerste plaats voor de Joden. Voor hen vormden twee mensen een afdoend getuigenis, ‘opdat door de mond van twee of drie getuigen elk woord vaststaat’ (Matth. 18:16).

55. DE OPWEKKING VAN HET DOCHTERTJE VAN JAÏRUS

Markus 5:22-43; Mattheüs 9:18-26; Lukas 8:41-56

Het verslag van Markus (5:22-43)

Mattheüs en Markus vertellen dat de vader van het meisje een overste was, en Markus en Lukas vertellen dat zijn naam Jaïrus was. Het is weer Markus die de meeste bijzonderheden vermeldt. Hij geeft ons ook de duidelijkste omschrijving van de toestand waarin de wanhopige vader zich be-

vond. Als aan Jäirus verteld wordt dat zijn dochter gestorven is, vinden we in Lukas en Markus de bemoedigende woorden van de volmaakte Mens die gekomen was om de mensen te dienen: 'Vrees niet, geloof alleen'. Lukas voegt er nog aan toe: 'en zij zal behouden worden'. Jäirus moet geloven dat alles nog goed kan komen zelfs al is het meisje al gestorven. Weer horen we deze vertroostende woorden van de Heer, die vol medegevoel en medelijden is, in dit evangelie van de waarachtige Mens. Markus alleen geeft de Arameese woorden die de Heer tot het meisje spreekt: 'Talitha koem' (vs. 41), wat betekent: 'Meisje, ik zeg je, sta op'. Lukas heeft alleen de woorden: 'Kind, sta op'. Alle drie evangelisten vermelden dat het meisje opstond op dit bevel van de Heer. Alleen Markus voegt er aan toe dat zij heen en weer liep, als overtuigend bewijs van de grootheid van het wonder.

Lukas en Markus vertellen ook van de zorg van de Heer voor het meisje, blijkend uit zijn opdracht om haar te eten te geven. Ook vermelden zij dat het meisje twaalf jaar was. Hoewel er met haar zo'n groot wonder was gebeurd, was zij, net als vóór die tijd, afhankelijk van gewoon dagelijks voedsel.

In vs. 43 lezen we dat niemand dit te weten mocht komen. In dit evangelie waar we de Heer zien als de trouwe Dienaar komt dit bevel vaker voor. Als er een dienst verricht wordt voor God hoeft dit niet rondgebazuind te worden.

Het verslag van Mattheüs (9:18-26)

In de beide andere evangeliën lezen we dat Jäirus tot de Heer kwam toen zijn dochttertje nog leefde. Hier lezen we dat hij zegt: 'Mijn dochter is zojuist gestorven; maar kom en leg uw hand op haar, en zij zal leven'. Hier zien we hoe groot zijn geloof was in de macht van de Heer.

In vs. 19-22 wordt het verhaal onderbroken; daar vinden we de genezing van de vrouw die aan bloedvloeiingen leed.

In vs. 26 lezen we dat het gerucht zich verbreidde door dat hele land, terwijl we in Mark. 5:43 en Luk. 8:56 lezen dat de Heer hun beval aan niemand te zeggen wat er gebeurd was. Zie hetzelfde ook in Mark. 1:44, 45 bij de genezing van een melaatse.

Het verslag van Lukas (8:41-56)

Hierover valt weinig meer te zeggen; de meeste punten van verschil zijn al in het voorgaande behandeld.

We lezen in vs. 42 dat het meisje Jäirus' enige dochter was. Dit maakte de smart van de vader nog groter. We lezen hier dat hij alleen vraagt of de Heer in zijn huis wil komen (vs. 41), niet om de hand op haar te leggen. Wat de Heer ook zou doen, het was goed.

In vs. 50 lezen we dat de Heer de bemoedigende woorden spreekt: 'Wees niet bang, geloof alleen en zij zal behouden worden'. Deze bemoediging had Jäirus wel nodig, want men had net tegen hem gezegd dat zijn dochttertje gestorven was (vs. 49). In het Grieks wordt de nadruk op het woord 'gestorven' gelegd: '*Gestorven* is uw dochter!' In dit evangelie wordt er nog eens extra de nadruk op gelegd dat zij gestorven was. In vs. 53: 'Zij wisten dat zij gestorven was' en in vs. 55: haar geest keerde terug. Met de nauwkeurigheid van een arts geeft Lukas aan dat het meisje niet bijkwam van een bewusteloosheid, maar dat zij weer levend werd na dood te zijn geweest.

56. DE VROUW DIE AAN BLOEDVLOEIINGEN LEED

Markus 5:25-34; Mattheüs 9:20-22; Lukas 8:43-38

De waarheid wordt steeds duidelijker: Israëel, tot wie de Heer kwam om hen te redden, is gestorven, net zoals de dochter van de overste. Terwijl de Heer onderweg is om een wonder aan haar te verrichten, komt een zieke vrouw tot de Heer in groot geloof, en haar geloof wordt be-

antwoord. Dit mogen we zien als een beeld van de genade die aan de heidenen wordt bewezen in de tijd dat de zegeningen voor Israël 'uitgesteld' worden.

F. W. Grant

Het verslag van Markus (5:25-34)

Alleen Markus vermeldt dat haar kwaal, ondanks alle medische hulp die zij ingeroepen had, erger was geworden (vs. 26). Hiermee geeft hij aan hoe hopeloos haar toestand was.

Hier lezen we ook waarom deze vrouw tot de Heer kwam. Zij had over Jezus gehoord (vs. 27) en het geloof komt door het gehoor. Het woord 'terstond' is kenmerkend voor Markus; ook in dit verslag wordt het enkele keren gebruikt (zie vs. 29, 30 en 42). Markus en Lukas vermelden dat er 'kracht van Hem was uitgegaan' toen de vrouw Hem aanraakte in geloof (vs. 30 en Luk. 8:46). Dit was niet een magisch gebeuren dat de Heer verstomd deed staan over wat er met Hem gebeurd was, maar wat er gebeurde was in volkomen overeenstemming met zijn wil: een vrouw raakte Hem aan in geloof en zij werd genezen.

De zegen die de Heer haar tenslotte geeft: 'Ga heen in vrede' (vs. 34), wordt ook vermeld door Lukas, maar Mattheüs zegt: 'Heb goede moed, dochter' (9:22). Zij kon nu gaan, met de zekerheid dat zij volkomen genezen was van haar lijden, zowel lichamelijk als geestelijk. Zij was gezond gemaakt, zij was vrij, vrij van haar ziekte en vrij van de toorn van God, voor altijd!

Het verslag van Mattheüs (9:20-22)

Mattheüs heeft maar drie verzen nodig om de ziekte en de genezing van deze arme vrouw te beschrijven. Hij vermeldt niet dat haar toestand erger werd en dat zij al haar geld voor niets had uitgegeven. Zij 'kwam' alleen maar en 'raakte aan' (vs. 20) en geloofde (vs. 21). Wie in geloof tot de Heer komt, vindt genezing. Zo is het nu ook nog. Niet de Heer raakt de vrouw aan, maar de vrouw raakt Hem aan: het is geloof dat aanraakt. 'Heb goede moed' (vs. 22) is de verzekering van de Heer voor haar, dat haar geloof beloond was. Nu kan zij gelukkig zijn, niet alleen omdat zij lichamelijk genezen is, maar ook omdat zij vrede met God heeft en weet dat haar zonden vergeven zijn.

Het verslag van Lukas (8:43-38)

Dit verslag komt vrijwel overeen met dat van Markus. Alleen vermeldt Lukas, net als Mattheüs, dat zij niet het kleed, maar de zoom van zijn kleed aanraakte (vs. 44); dit was een blauw koord.

Alle drie evangelisten vermelden: 'Dochter, heb goede moed, uw geloof heeft u behouden, ga heen in vrede' (vs. 48).

We kunnen ons alleen echt vrij voelen als we weten dat we in verbinding zijn gebracht met de Heer en met God, onze Vader. Haar geloof had haar geestelijk tot een dochter van Abraham gemaakt.

Niet alleen was haar lichaam genezen, zij had ook vrede voor haar ziel.

57. TWEE BLINDEN GENEZEN EN EEN BOZE GEEST UITGEDREVEN

Mattheüs 9:27-34

Dit verhaal vinden we alleen in Mattheüs. (In hoofdstuk 20:29-34 lezen we ook over twee blinden).

De blinden spreken de Heer aan met 'Zoon van David' (vs. 27), dit spreekt van zijn verbinding met Israël. Hij kwam tot hen als 'de Zoon van David'; dat was Hij door zijn geboorte.

Maar deze beide blinden worden niet genezen om dit feit, of omdat zij aanspraak konden maken op enig voorrecht. Voor Christus is nu alleen hun geloof van betekenis en niet hun aanspraak op natuurlijke verbindingen met Hem. Vandaar de vraag van de Heer: 'Gelooft u dat Ik dit kan doen?' (vs. 28). En in vs. 29 lezen we dat hun gebeurde naar hun geloof: hun ogen werden geopend. Het

gebod van de Heer dat niemand dit te weten mocht komen, staat in verband met de verandering van bedeling. Christus zou niet zijn koninkrijk op aarde oprichten. Het kruis stond nu vóór Hem.

De man die stom en bezeten was door een demon (vs. 32) is een beeld van de werkelijke toestand van Israël. Als volk waren zij dood (net zoals het dochtertje van Jaïrus); zij waren blind en stom, zoals we zien in deze beide verhalen. Maar in de toekomst zullen zij genezen worden, wanneer Christus zal komen om als Koning over de aarde te heersen.

Hoe de toestand van het uitverkoren volk toen was (en nu nog is), zien we in vs. 34. Zij spreken woorden uit van lastering. Zij verwerpen de woorden van de Heer en ook zijn werken, die gebeurden door de Heilige Geest, maar door hen werden toegeschreven aan de satan. Dit is een onvergeeflijke zonde. Nu staat hun ondergang vast. We kunnen wel begrijpen dat het passend is dat dit verhaal alleen staat in het evangelie voor de Joden, waarin zo duidelijk de verandering van bedeling wordt aangegeven.

58. DE HEER VOOR DE TWEDE KEER VERWORPEN IN NAZARETH

Markus 6:1-6; Mattheüs 13:54-58

Vergelijk Mattheüs 4:12, 13 met 13:54-58 en met Luk. 4:16-30. Het zou vreemd geweest zijn en niet in overeenstemming met het liefhebbend hart van de Heer als Hij tijdens zijn verblijf in Galiléa niet zijn oude woonplaats nog eens zou bezoeken, hoewel zij Hem verworpen hadden. Nóg eens wilde Hij hen uitnodigen om de blijde boodschap aan te nemen.

Markus 6:1 begint met de woorden: ‘En Hij ging van daar weg...’ De Heer verliet het huis van Jaïrus en kwam in zijn vaderstad. In Luk. 4:16-30 lezen we van de eerste verwerping in Nazareth; we lezen niet dat er toen discipelen bij waren. Hier hebben we de tweede verwerping in Nazareth, ‘en zijn discipelen volgden Hem’ (vs. 1).

Het verslag van Markus en Mattheüs is vrijwel gelijk. De reactie van de mensen is volgens Mattheüs: ‘Is Deze niet de Zoon van de timmerman?’ (vs. 55) en volgens Markus: ‘Is Deze niet de timmerman?’ (vs. 3). Deze beide vragen vullen elkaar aan. Jozef was de timmerman in Nazareth er. Jezus was zijn ‘zoon’ (volgens de mening van de mensen in Nazareth). We mogen aannemen dat Jezus ook gewerkt heeft als timmerman. Dit was niet iets minderwaardigs voor de Heer. Hij was gekomen als slaaf; dat is nog veel geringer dan een timmerman.

Maar de mensen van Nazareth waren boos, jaloers en afgunstig. Zij geloofden niet dat Hij de Messias was. Voor hen was Hij slechts ‘de timmerman’; uit deze woorden blijkt hun ongeloof.

En Christus deed niets om hun ongeloof weg te nemen, bijvoorbeeld door grote wonderen te verrichten. Dat zou hun harten nog meer verhard hebben. ‘En Hij kon daar geen enkele kracht doen’ (vs. 5). Het was natuurlijk niet zo dat Hij Zelf geen kracht had, maar het kwam omdat zij geen geloof hadden. We zouden ook kunnen zeggen dat Hij daar geen krachten wilde doen.

In Mattheüs lezen we: ‘En Hij deed daar niet veel krachten vanwege hun ongeloof’ (vs. 58). Hoewel de inwoners van Nazareth als geheel gezien Hem verwierpen, waren er toch enkelen die in geloof tot de Heer kwamen. Zij ontvingen genade en werden genezen. Hij legde enkele zieken de handen op en genas hen (vs. 5). Maar het waren maar enkelen (Matth. 13:58).

In Lukas wordt nog eens de nadruk gelegd op de mensheid van Christus: ‘En Hij *verwonderde Zich* over hun ongeloof’ (vs. 6). Als Zoon van God was er niets waarover Hij Zich hoefde te verwonderen, maar voor zijn menselijke natuur waren verrassing en verwondering gewone eigenschappen.

59. DE UITZENDING VAN DE TWAALF DISCIPELEN

Markus 6:7-13; Mattheüs 9:35 - 10:1; 10:5 - 11:1; Lukas 9:1-6

Het verslag van Markus (6:7-13)

Hoewel de Heer Zich even tevoren verwonderd had over het ongeloof van de inwoners van Nazareth, weerhield dat Hem niet door te gaan met zijn werk. Hij liet hen achter in hun ongeloof en begon de twaalven uit te zenden (vs. 7). In hoofdstuk 3:13-19 zagen we dat de Heer hen heeft uitgezonden. Hij had hen op hun werk voorbereid en nu was de tijd gekomen dat zij worden uitgezonden, twee aan twee.

Twee personen vormen samen een getuigenis. Salomo zei al: 'Twee zijn beter dan één' (Pred. 4:9). De Heer, die in Nazareth geen wonderen kon doen, geeft nu aan zijn discipelen macht en gezag over onreine geesten.

Het eerste wonder dat Markus vermeldt is het uitwerpen van een onreine geest (1:21-28). Dit wonder is in dit evangelie het duidelijkste bewijs van de macht van de nederige Dienstknecht over al de machten van Satan.

De manier waarop de Heer hen uitzendt en de opdracht die Hij geeft, laat zien dat zij volkomen afhankelijk zijn van Hem die hen uitgezonden heeft:

Markus	Mattheüs	Lukas
a. alleen een staf	a. geen staf	a. geen staf
b. geen brood	b. de arbeider is zijn voedsel waard	b. geen brood
c. geen reiszak	c. geen reiszak	c. geen reiszak
d. geen geld	d. geen goud, zilver of koper	d. geen geld
e. met sandalen	e. geen sandalen	e. niet vermeld
f. geen twee rokken	f. geen twee rokken	f. geen twee rokken

Deze voorwaarden worden niet gegeven om letterlijk opgevolgd te worden door zendelingen in onze tijd. Zij golden voor de discipelen in die tijd toen de Heer nog bij hen was op aarde. Sommigen leggen het zo uit dat Mattheüs bedoelt: geen staf om voorraden te dragen, en dat met de staf in Markus een wandelstaf wordt bedoeld. Voor 'sandalen' worden in Markus en Mattheüs verschillende Griekse woorden gebruikt. In Markus moeten we inderdaad denken aan sandalen, maar in Mattheüs aan schoenen, die meer door de rijken werden gedragen.

Het verslag van Mattheüs (9:35-10:1; 10:5-11:1)

Hier zien we waarom de Heer hen uitzond: Hij was met ontferming bewogen over de schare, want er was niemand die zorg voor hen droeg (vs. 36).

Mattheüs en Lukas vermelden welke macht de Heer hen gaf: macht over onreine geesten om ze uit te drijven en elke ziekte en elke kwaal te genezen (10:1).

Het is passend dat we in dit evangelie voor de Joden lezen dat de Heer hen verbood naar de volken te gaan (vs. 5 en 6). Hier worden de twaalf Joodse apostelen gezonden naar de Joden. Dit is erg belangrijk. Zij worden niet uitgezonden naar de Gemeente; die was er toen nog niet. Ze predikten niet het evangelie van de genade, maar: 'Het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen' (vs. 7).

Kenmerkend is ook vs. 11-13 waar we lezen dat zij moesten onderzoeken wie het waardig was. In onze tijd wordt het evangelie niet gebracht aan mensen die het waardig zijn, maar juist aan hen die onwaardig zijn. Het hele gedeelte van 10:5 - 11:1 is kenmerkend voor Mattheüs. Vooral vs. 23 is belangrijk: de zending van de apostelen kwam tot een eind toen de Heer stierf. Toen kregen zij een totaal andere opdracht. Toen begon de tijd van de Gemeente, van de Kerk. Maar de opdracht waarmee de apostelen toen waren begonnen, wordt voortgezet als de Gemeente is opgenomen naar de hemel. Voor die tijd gelden dan de woorden: 'Gij zult de steden van Israël geenszins rond zijn gekomen, voordat de Zoon des Mensen zal komen'. Hier wordt niet gesproken over de tijd dat Israël terzijde gesteld zal zijn en de heidenen worden geroepen. Hier wordt alleen gesproken over wat toen is begonnen en in de toekomst zal worden voortgezet, maar de tijd van de Gemeente wordt stilzwijgend voorbijgegaan: de Gemeente was nog een verborgenheid.

Het verslag van Lukas (9:1-6)

Wat door Lukas beknopt wordt meegedeeld, is door Mattheüs uitvoerig behandeld.

In hoofdstuk 6:12-16 zagen we dat de twaalven gekozen werden. Hier zijn zij gereed om uitgezonden te worden. Zij moeten het ‘koninkrijk van God’ prediken (vs. 2) en niet ‘het koninkrijk der hemelen’ zoals in Matth. 10:7.

60. DE DOOD VAN JOHANNES DE DOPER

Markus 6:14-29; Mattheüs 14:1-12; Lukas 9:7-9

Het verslag van Markus (6:14-29)

Het verslag van Markus over dit onderwerp is het uitvoerigst. We willen wijzen op enkele verschillpunten tussen Mattheüs en Markus.

In vs. 23 voegt Markus er aan toe: ‘Tot de helft van mijn koninkrijk’. In Mattheüs 14 lezen we in vs. 12: ‘En zij kwamen het Jezus berichten’.

Koning Herodes hoorde van de wonderbare dingen die gebeurden, vermeld in vs. 6-13. Daardoor werd zijn geweten onrustig. We hebben onder 25 al gesproken over de gevangenneming van Johannes de dooper; zie Mark. 1:14; Matth. 4:12; Luk. 4:14; Joh. 4:1-3.

Pas hier geven Mattheüs en Markus de reden waarom Johannes de dooper gevangen werd genomen, wat leidde tot zijn onthoofding.

Dat wijst erop dat de evangelisten onafhankelijk van elkaar de gebeurtenissen die plaatsvonden hebben opgeschreven. Dit is ook een bewijs van het Goddelijk plan en van de inspiratie van de evangelienschrijvers.

Het is een dwaze overdrijving als Herodes ‘de helft van zijn koninkrijk’ aan het meisje aanbiedt; hij had niets weg te geven zonder de toestemming van de keizer. Wat hij hier zegt is dus een belachelijke overdrijving.

Uit vs. 25 Ieren we iets van het karakter van het meisje. Zij was een echte dochter van haar moeder. Zij gaat ‘terstond, met haast’ naar binnen om het hoofd van Johannes te vragen. Zij protesteert niet als haar moeder dit onmenselijk verzoek doet; zij schijnt niet eens vervuld te zijn van afschuw, maar haast zich om aan het verzoek van haar moeder te voldoen.

We geloven dat de discipelen, die genoemd worden in Matth. 14:12, discipelen van Johannes de dooper waren. Uit het feit dat zij naar Jezus gaan om Hem te vertellen dat Johannes gestorven is, blijkt dat zij Hem beschouwden als de opvolger van Johannes.

Het verslag van Lukas (9:7-9)

Lukas vermeldt één zin die de andere evangelisten niet vermelden. ‘En hij (Herodes) trachtte Hem te zien’ (vs. 9). Dit laat ons zien hoe het geweten van Herodes verontrust was. Hij had een probleem: wie is toch deze Jezus? Daarom wilde hij Jezus graag zien. Herodes zou Jezus pas zien vlak voor het kruistijden en hij zou Hem bespotten; maar bij die gelegenheid zou de Heer geen woord tegen hem spreken.

61. DE TERUGKEER VAN DE TWAALF APOSTELEN. DE SPIJZIGING VAN DE VIJFDUIZEND

Markus 6:30-44; Mattheüs 14:13-21; Lukas 9:10-17; Johannes 6:1-14

Het verslag van Markus (6:30-44)

De bekende woorden in vs. 31 vinden we alleen in dit evangelie. Wat bestond er een innige verhouding tussen de Heer en zijn discipelen. Hier komen zij terug van hun zending en vertellen de Heer alles wat er gebeurd was. Hij luistert met belangstelling naar hen. Ook begrijpt Hij dat zij nu

rust nodig hebben. Hij gaat met hen naar een woeste plaats waar zij alleen zijn met Hem en geestelijk weer versterkt kunnen worden in zijn tegenwoordigheid.

Een prachtige menselijke trek vinden we in vs. 34: 'Want zij waren als schapen die geen herder hebben'. Ook deze woorden vinden we alleen in Markus. In Mattheüs lezen we ook dat de Heer medelijden heeft met de scharen, maar Markus ziet hen als het ware door de ogen van de Heer: namelijk als schapen die geen herder hebben. Hun grootste nood was dat ze geen herder hadden. Markus is de enige die opmerkt dat het gras groen was (vs. 39). Hoe gewoon is dit verslag van Markus; het is net of hij er zelf bij geweest is.

De discipelen zijn bij de Heer om van Hem te leren. De Heer probeert zijn gevoelens en sympathieën op hen over te dragen. Maar we lezen in de drie evangeliën dat zij voorstellen de mensen weg te sturen. Deze gebeurtenis is kenmerkend voor dit evangelie waarin de dienst zo naar voren komt.

Het verslag van Mattheüs (14:13-21)

Zoals we al eerder opgemerkt hebben wordt de Heer Jezus vaak alleen genoemd in dit evangelie, zonder zijn discipelen. Ook hier lezen we in vs. 13: 'Toen nu Jezus dit hoorde, vertrok Hij vandaar in een schip'. De discipelen worden niet direct met Hem genoemd zoals in de andere evangeliën. In dit evangelie zien we altijd een zekere afstand (zie ook onder 6).

Hier lezen we ook niet dat de apostelen tot de Heer kwamen om Hem hun nieuws te vertellen. De volgorde van de gebeurtenissen is hier anders dan in Markus: hier komen zij niet zojuist terug van hun uitzending (in hoofdstuk 10 worden zij al uitgezonden). Hier valt het Zich terugtrekken van de Heer samen met het horen van de dood van Johannes de doper. Ongetwijfeld was dit ook in de andere evangeliën een reden dat de Heer Zich terugtrok.

Mattheüs merkt, net als Lukas, op dat de Heer Jezus hun zieken genas (vs. 14). Markus laat ons zien dat hun werkelijke nood niet lichamelijk, maar geestelijk was, hij vermeldt dan ook dat Hij hun vele dingen begon te leren (6:34). Lukas vertelt ons wat die 'vele dingen' waren, namelijk 'het koninkrijk van God' (9:11).

De spijziging van de vijfduizend

Deze gebeurtenis wordt vermeld door alle vier evangelisten. Mattheüs voegt er aan toe: 'Brenge ze (de broden en vissen) Mij hier' (vs. 18). Hoe eenvoudig is dit en hoe geweldig is het resultaat! Als we maar met het weinige dat we bezitten tot Hem gaan, kan Hij het maken tot een bron van zegen.

Drie evangelisten (Mattheüs, Markus en Lukas) vermelden dat de Heer Jezus opzag naar de hemel vóórdat Hij zegende en de broden brak. Alle zegeningen komen immers uit de hemel; daar is de bron van zegen.

Uit vs. 21 kunnen we afleiden dat er meer dan vijfduizend mensen aanwezig geweest zijn bij deze spijziging. Er staat: 'behalve vrouwen en kinderen'. Wat een overvloedige zegen is hier uitgedeeld!

Het verslag van Lukas (9:10-17)

Hier zien we ook dat de Heer Zich terugtrekt met zijn discipelen als zij teruggekomen zijn van hun uitzending. Lukas deelt ons mee op welke plaats dit grote wonder heeft plaatsgevonden: het was de plaats waar Hij Zich wilde terugtrekken met zijn discipelen. Het was bij de stad Bethsaida (vs. 10), een rustig plekje dicht bij de stad, aan de oostelijke oever van de zee van Galiléa of Tiberias.

We komen weer onder de indruk van de liefde in het hart van de Heer: 'En Hij ontving hen' (vs. 11). De Heer Jezus was niet boos over deze storing van hun rustige samenzijn, maar Hij stond gereed de mensen te ontvangen, vol belangstelling en medelijden.

Hij voorzag in hun geestelijke en lichamelijke nood, zoals we zien in dit vers. In Markus lezen we dat de mensen gingen zitten in groepen van honderd en van vijftig; hier lezen we van groepen van vijftig (vs. 14).

Het verslag van Johannes (6:1-14)

De Heer had een heel drukke tijd gehad. Uit Mattheüs en Markus begrijpen wij dat Hij zocht naar wat rust en stilte. Maar er schijnt geen rust te zijn voor de Zoon van God.

In vs. 6 zien we weer iets van het liefhebbend hart van de Heer: ‘Dit nu zei Hij om hen op de proef te stellen, want Hij wist Zelf wat Hij zou doen’. Hieruit blijkt dat deze nood van de schare Hem niet overviel. Hij was gereed om in hun behoefte te voorzien. Hij is het ware brood uit de hemel.

Johannes laat ons weten dat het gerstebroden warén. Vs. 10 is een aanvulling van Matth. 14:21 waar gesproken wordt over vijfduizend mannen, behalve de vrouwen en kinderen. Hier lezen we dat de Heer zegt: ‘Laat de *mensen* gaan zitten’.

In dit evangelie lezen we dat de Heer *dankt* voor het eten (vs. 11). In de andere evangeliën lezen we dat de Heer het brood *zegende*. Het verzamelen van de overgebleven brokken wordt door alle evangelisten vermeld. Dit laat ons ongetwijfeld zien dat dit belangrijk was en dat we er aandacht aan moeten schenken. J.A. Alexander geeft ons drie redenen:

1. Het leert ons niet verkwistend te zijn, maar zuinig, ook in de kleine dingen.
2. Het laat ons zien dat bij een wonder als dit, maar ook in een wonder van genezing, het wonder niet voortduurt, maar dat meteen daarna weer de gewone natuurlijke wetten gelden (zie ook Mark. 5:43). Hier zien we dat hoewel de Heer op bovennatuurlijke wijze grote hoeveelheden voedsel gemaakt had, zij de overgebleven stukken moesten gebruiken voor het onderhouden van hun lichaam.
3. Nog enige tijd zouden zij de herinnering aan dit geweldige wonder op zichtbare wijze bij zich dragen en het kunnen zien en laten zien. Als de Heer later over dit wonder spreekt en ook over een andere wonderbare spijziging, dan noemt Hij de hoeveelheden voedsel die overgebleven waren nadat allen verzadigd waren. Dit was dus iets dat niet vergeten moest worden.

De mensen beseften dat Hij de Profeet was die was beloofd in het Oude Testament; de volgende stap was dat zij Hem Koning wilden maken. Maar hierover meer in het volgende gedeelte.

62. DE HEER JEZUS WANDELT OP DE ZEE

Markus 6:45-56; Mattheüs 14:22-36; Johannes 6:15-21

Het verslag van Markus (6:45-56)

In vs. 45 zien we dat de Heer terstond zijn discipelen dwong in het schip te gaan. In Mattheüs vinden we dezelfde woorden. In Johannes zien we waaróm de Heer tot deze daad overging. Hieruit blijkt weer iets van de Goddelijke overeenstemming in de evangeliën: wat de ene schrijver weglaat, wordt door de ander meegedeeld.

Markus is de enige die de naam van de stad noemt: Bethsaïda. Deze plaats lag op de westelijke oever van het meer, dichtbij Kapernaüm (genoemd in Johannes); er is dan ook geen tegenspraak in het verslag van Markus en van Johannes (verg. Joh. 6:17). In het volgende vers (vs. 46) lezen we dat de Heer afscheid van hen nam. Dit is een wat mildere uitdrukking dan in het vorige vers, waar we lazen dat Hij hen dwong in het schip te gaan. Op vriendelijke, maar besliste wijze nam Hij afscheid van hen.

Daarna ging Hij naar de berg ‘om te bidden’ (vs. 46). Dit lezen we ook in Mattheüs, terwijl Johannes alleen vermeldt dat de Heer ‘ontweek op de berg, geheel alleen’ (6:15).

Markus vermeldt nog een interessant feit dat niet door de anderen vermeldt wordt: ‘Hij wilde hen voorbijgaan’ (vs. 48). De Heer liet aan zijn discipelen zien dat Hij de macht heeft over de hele

schepping; zij moesten ook leren dat zij niet zonder Hem kunnen. Hij beproeft het geloof van hen allen, niet alleen van Petrus, zoals in Matth. 14:28-31.

In tegenstelling met Matth. 14:32 lezen we hier in vs. 51: 'En Hij klom bij hen in het schip'. Het verhaal van Petrus, die ook op de golven loopt, wordt hier niet vermeld.

Markus en Mattheüs vermelden dat op het ogenblik dat de Heer in het scheepje ging, de wind ging liggen, maar zoals we later zullen zien vermeldt Johannes dat zij terstond aan het land kwamen.

Het laatste vers (vs. 56) schijnt bijna een herhaling te zijn van hoofdstuk 1:32-34. Misschien mogen we hieruit afleiden dat tijdens het gehele openbare optreden van de Heer wonderen werden verricht, maar dat maar enkele wonderen afzonderlijk zijn vermeld voor ons opdat wij zouden geloven (verg. Joh. 20:30, 31).

Het verslag van Mattheüs (14:22-36)

Zoals we gezien hebben, gebruiken zowel Mattheüs als Markus het woord 'dwong' (vs. 22). Het schijnt dat de discipelen onwillig waren hun Meester alleen te laten en te worden weggezonden. De reden van dit alles vinden we in het verslag van Johannes; we zullen er nu niet op ingaan.

De Heer Jezus moet zijn volk verlaten vanwege hun ongeloof en een nieuwe plaats innemen op de hoogte (vs. 23). Verworpen als Hij is als Messias op aarde, wil Hij geen Koning worden door de wil van mensen om te voldoen aan hun lichamelijke behoeften. Maar Hij gaat 'naar boven' om daar het priesterschap uit te oefenen voor God. Dit is een juist beeld van wat de Heer gedaan heeft. Als het volk, in zijn geheel gezien, weggestuurd is, worden zijn uitverkorenen in moeilijke omstandigheden gebracht (vs. 24). In het duister van de nacht is hun Meester afwezig. Maar Hij zal de plaats die Hij inneemt als Middelaar boven (vs. 25) verlaten en zich bij zijn discipelen voegen wanneer hun nood op het hoogst is. Als Hij bij hen komt, dan komt er meteen een kalmte, en Hij wordt erkend als de Zoon van God (vs. 33). Dit niet alleen, maar Hij wordt nu met vreugde ontvangen op dezelfde plaats waar Hij tevoren verworpen was.

W. Kelly

Nu nog een opmerking over vs. 28-31 waar we lezen dat Petrus op de golven loopt. Dit kunnen we niet toepassen op de Joodse bedeling zoals het bovenstaande. In beginsel symboliseert het de bedeling van de Gemeente: het wandelen in geloof naar Christus en met Christus. Het geloof zien we bij Petrus die de aardse veiligheid van het schip verlaat en de Heer tegemoet gaat en op de zee wandelt.

Deze wandel heeft geen andere grondslag dan de woorden: 'Als U het bent' - dat wil zeggen: Jezus Zelf. Jammer genoeg hebben Petrus en ook de Kerk erin gefaald om zo in het geloof te blijven wandelen.

Het verslag van Johannes (6:15-21)

Hier zien we waaróm de Heer de scharen en de discipelen wegstuurde: 'Hij wist dat zij zouden komen en Hem met geweld wegvoeren om Hem Koning te maken' (vs. 15). Het drong opeens tot de mensen door dat de profeet die in de wereld zou komen, in hun midden was. Uit Ps. 132:15 konden zij weten dat dit wonder het teken van de Messias was. Meteen waren zij bereid Hem tot Koning te maken. Maar 'Hij ontweek op de berg, geheel alleen' (vs. 15).

Waren de discipelen het eens met dit plan van de scharen? De Heer moest hen dwingen in het schip te gaan en vooruit te varen naar de overkant. In Matth. 14:24 en Mark. 6:47 zagen we dat het schip midden op de zee was toen de Heer bij hen kwam. Hier lezen we de afstand die zij afgelegd hadden: vijftientig of dertig stadiën.

Als de Heer aan hen voorbij wilde gaan (Mark. 6:48), was het misschien om het verlangen naar Hem in hun harten op te wekken. Hij wilde Zich niet aan hen opdringen. Maar zij reageerden zoals Hij verwachtte: 'Zij wilden Hem dan in het schip nemen' (vs. 21).

In dit vers lezen we ook van een teken dat de Heer deed: 'En terstond kwam het schip aan het land waar zij heen voeren'. Dit wonder wordt niet vermeld in de andere evangeliën. De Heer Jezus kan 5000 mensen voeden. Hij kan op de golven lopen, en afstanden betekenen voor Hem niets: Hij brengt hen in een ogenblik naar de haven van hun begeerte.

63. 'IK BEN HET BROOD DES LEVENS'

Johannes 6:22-66

Deze woorden van de Heer vinden we alleen in het evangelie van Johannes. Ze staan in verband met het voorgaande. In vs. 1-14 gaat het over brood tot onderhoud van het lichaam. In vs. 22-66 is er sprake van het levende brood dat dient tot onderhoud van het geestelijk leven.

Deze toespraak van de Heer over het brood kunnen we in twee delen verdelen:

1. Eerst spreekt de Heer tot *de menigte* die de vorige dag gevoed was en die naar de Heer gezocht had (vs. 22-40).
2. Dan spreekt de Heer tot *de Joden* in de synagoge van Kapernaüm (vs. 41-59).

Daarna zien we de indruk die de woorden van de Heer gemaakt hebben op de discipelen in het algemeen (vs. 60-66), en tenslotte de indruk die de woorden van de Heer gemaakt hebben op de twaalven. Hun gevoelens worden onder woorden gebracht door Petrus (vs. 67-71). Prachtig past dit gedeelte in het evangelie van de Zoon van God. Het zou in de andere evangeliën niet op zijn plaats geweest zijn. Juist in dit evangelie is Christus méér dan de Dienstknecht of de volmaakte Mens, zelfs meer dan een Koning: Hij is God Zelf. Dit komt ook duidelijk naar voren in dit gedeelte.

1. Hij is het levende brood dat uit de hemel is neergedaald (vs. 51).
2. Als iemand van dit brood eet, van Hem, het *ware brood* (vs. 32), het *levende brood* (vs. 51) die zal leven tot in eeuwigheid (vs. 51). Alleen God Zelf kan zo'n belofte doen.
3. In dit gedeelte zien we de Heer ook als de *gever* en de *onderhouder* van het leven. De Vader is de gever van het ware brood (vs. 32); de Zoon is het ware brood en als de Zoon des Mensen geeft Hij zijn vlees voor het leven van de wereld (vs. 51); de Geest is het die levend maakt (vs. 63).

64. DE EERSTE BELIJDENIS VAN PETRUS

Johannes 6:67-71

Petrus geeft drie redenen waarom zij de Heer niet kunnen verlaten:

1. 'Heer, naar wie zullen wij toegaan?' - Hij is hun enige Heer en Meester.
2. 'U hebt woorden van eeuwig leven' - Hij is hun enige Leraar.
3. 'En wij hebben geloofd en erkend dat U de Heilige van God bent' - Hij is een Goddelijk Persoon.

65. DE HEER BESTRAFT DE FARIZEEËN EN DE SCHRIFTGELEERDEN

Markus 7:1-23; Mattheüs 15:1-20

Het verslag van Markus (7:1-23)

Deze bestraffing vinden we in Markus en in Mattheüs. Uit het feit dat er duidelijke verschillen zijn aan te wijzen blijkt dat beide schrijvers onafhankelijk van elkaar hebben geschreven.

Markus, bijvoorbeeld, schrijft in detail over de godsdienstige gebruiken van de farizeeën (vs. 3-5), terwijl Mattheüs dit weglaat. De reden hiervoor is waarschijnlijk dat Mattheüs schrijft aan de Joden, en we mogen aannemen dat zij op de hoogte waren met al deze strenge gebruiken en voor-

schriften, terwijl Markus schrijft voor de Romeinen, die van deze dingen niets afweten; daarom is het voor hen nuttig dat Markus dit uitvoerig weergeeft.

Blijkbaar hadden sommigen van deze farizeeën nauwkeurig op het doen en laten van' de Heer en zijn discipelen gelet. De Heer had even te voren de vijfduizend mannen gevoed, en ongetwijfeld hadden de discipelen en de menigten met ongewassen handen gegeten.

Vs. 8 is kenmerkend voor Markus. Mattheüs geeft vs. 9 weer in een vragende vorm (Matth. 15:3) als antwoord op hun vraag in vs. 2: 'Waarom overtreden uw discipelen de overlevering van de ouden?'

Als Markus in vs. 10 zegt: 'Want *Mozes* heeft gezegd...' en Mattheüs in vs. 4: 'Want God heeft gezegd ...' dan is dit geen tegenstrijdigheid, want het is duidelijk dat God gesproken heeft door Mozes.

Het is kenmerkend voor Markus dat hij het woord 'korban' gebruikt (vs. 11), maar dit vertaalt voor zijn lezers die geen Hebreeuws kennen.

Vergelijk ook 5:41 waar we de uitdrukking vinden: 'Talitha koem'.

De woorden '... dan laat u hem niet meer toe iets voor zijn vader of zijn moeder te doen' (vs. 12) worden door Mattheüs weggelaten.

Markus laat het interessante gesprek weg tussen de Heer en zijn discipelen over de indruk die de woorden van de Heer gemaakt hebben op de farizeeën. We zullen hierop ingaan als we Matth. 15:12-14 behandelen.

Markus vermeldt dat de discipelen aan de Heer vragen de gelijkenis uit te leggen (vs.. 17). In Mattheüs lezen we dat het Petrus was die dit vroeg (vs. 15). Het is duidelijk dat Petrus hier spreekt namens de andere discipelen.

Het feit dat Markus (in vs. 21 en 22) nog meer zonden toevoegt aan de lijst die we vinden in Mattheüs (vs. 19) moet ons niet verwonderen,, Misschien heeft de Heer nog meer zonden genoemd, maar elke evangelist heeft een aantal vermeld.

Het verslag van Mattheüs (15:1-20)

Zoals we al opmerkten bij het verslag van Markus is er een goede reden dat Mattheüs het gedeelte van Mark. 7:3-5 weglaat.

Het gesprek tussen de Heer en zijn discipelen in vs. 12-15 vinden we alleen in Mattheüs. Waren alleen de farizeeën geërgerd over de woorden van de Heer of konden de discipelen deze woorden ook niet waarderen? Wie zal het zeggen. Het schijnt dat de discipelen sympathiseren met de farizeeën. Maar de Heer zegt tegen hen: 'Laat hen begaan' (vs. 14). Het heeft geen nut met hen te redeneren; zij moeten de eerste beginselen nog leren. Zij moeten eerst het nieuwe leven van God ontvangen. Zij zijn geen planten die de hemelse Vader geplant heeft, daarom moeten ze uitgeroeid worden.

De Heer voegde de daad bij het woord. Hij ging vandaar en week uit naar de streken van Tyrus en Sidon.

HOOFDSTUK 4

DE DIENST IN GALILÉA AAN DE DISCIPELEN

66. DE GENEZING VAN DE DOCHTER VAN DE KANANESE VROUW

Markus 7:24-30; Mattheüs 15:21-28

Het verslag van Markus (7:24-30)

De woorden: ‘Hij kon echter niet verborgen blijven’, vinden we alleen in Markus. De reden is duidelijk: er was een arme vrouw die Hem zocht, een vrouw die in grote nood was: zij had een dochtertje (dit verkleinwoord gebruikt Markus ook in 5:23) die een onreine geest had. Markus geeft alleen de feiten van het verhaal en laat veel interessante details weg. In Mattheüs vinden we meer bijzonderheden, zoals de woorden van de Heer dat Hij alleen gezonden was tot de verloren schapen van het huis van Israël. Op dit verschil tussen Joden en heidenen wordt hier alleen gezinspeeld met de woorden: ‘Laat eerst de kinderen verzadigd worden’.

Het verslag van Mattheüs (15:21-28)

Wat een verschil met het voorgaande: daar zagen we de kritische en spitsvondige farizeeën, hier zien we deze Kananese vrouw, die nergens aanspraak op kon maken (verg. Ef. 2:11, 12).

In dit gedeelte verandert het optreden van de Heer. Als Israël Hem verwerpt, dan wendt Hij zich tot de heidenen. Juist in Mattheüs wordt deze verandering heel duidelijk aangegeven (zie ook 13:1). In vs. 22 zien we dat de vrouw een beroep doet op de Heer als ‘de Zoon van David’ (dit wordt niet vermeld in Markus). Zij doet een beroep op de Heer alsof zij ook bij het ‘uitverkoren volk’ hoorde, alsof zij aanspraak maken kon op de hulp van de Heer die tot zijn volk kwam als de Messias, als de Zoon van David. Maar aan de Kanaänieten waren geen beloften gegeven, over hen waren alleen vervloekingen uitgesproken. Zij laat met haar verzoek zien dat zij niet weet wat haar plaats is als heidense. Daarom zwijgt de Heer Jezus. Dit zwijgen van de Heer wordt door Mattheüs duidelijk aangegeven met de woorden: ‘Hij antwoordde haar echter geen woord’ (vs. 23).

Alleen Mattheüs vermeldt dat de discipelen willen dat de Heer haar wegstuurt (vs. 23). Misschien wilden zij dat de Heer aan haar verzoek zou voldoen om maar van haar af te komen. Dan opent de Heer tenslotte zijn mond en geeft de vrouw een antwoord: ‘Ik ben alleen gezonden tot de verloren schapen van het huis Israëls’ (vs. 24). We vinden deze woorden alleen in Mattheüs. Dat was zijn zending als de Zoon van David, niet als de Zoon des Mensen of als de Heiland. Dit moet de vrouw eerst begrijpen. Zij moet inzien dat zij nergens aanspraak op kan maken.

Dit ziet zij in, en zij huldigt de Heer en zegt: ‘Heer, help mij!’ Maar niet alleen kon zij nergens aanspraak op maken, zij moet ook inzien wie zij eigenlijk is en dat belijden. Dit is iets wat de farizeeën weigerden te doen.

Daarom zegt de Heer tegen haar dat het niet juist is het brood van de kinderen te nemen en het de honden voor te werpen. Deze woorden worden ook vermeld door Markus. Zij heeft haar les geleerd; ze maakt nu nergens aanspraak meer op, zij belijdt dat zij een buitenstaander is, een heiden, een hond; zij hoopt alleen nog op de genade van de Heer.

Het spreekt vanzelf dat de Heer haar nu wil helpen. Hij is immers gekomen om te redden, om genade te bewijzen aan hen die het niet verdiend hebben. Alleen Mattheüs vermeldt de woorden van de Heer: ‘O, vrouw, groot is uw geloof’ (vs. 28).

Nadat de Heer genade heeft bewezen aan de heidenen, keert Hij terug tot zijn eigen uitverkoren volk. Zo zal het ook gaan in de toekomst. Het volgende onderwerp is daarom ook:

67. GENEZINGEN IN GALILEA EN DEKAPOLIS

Markus 7:31-37; Mattheüs 15:29-31

Het verslag van Markus (7:31-37)

Het wonder van de genezing van de doofstomme wordt alleen vermeld door Markus. In Mattheüs wordt meer in algemene zin gezegd dat er veel mensen genezen werden: kreupelen, blinden, stommen, lammen en vele anderen (vs. 30). In Markus wordt één genezing nauwkeurig beschreven. Het is net of Markus ooggetuige geweest is van deze gebeurtenis.

Een dienst is nooit volmaakt als de persoon die de dienst verricht zelf op de voorgrond wil treden. Christus zocht nooit de publiciteit. Hij is in dit evangelie de ware Dienstknecht. Dit is waarschijnlijk ook de reden dat Hij de man afzonderlijk nam (vs. 33).

In vs. 34 wordt weer een Aramees woord gebruikt: *Effatha*, dat zoals gebruikelijk door Markus meteen vertaald wordt in het Grieks voor het gemak van de lezers (verg. 5:41; 14:36 en 15:34).

Het verslag van Mattheüs (15:29-31)

De Heer is weer teruggekeerd van de heidenen aan de kust van Fenicië; nu is Hij weer onder de Joden. De verschrikkelijke toestand waarin zij zich bevinden wordt duidelijk weergegeven in vs. 30 en 31.

Maar zij komen tot de Heer Jezus (vs. 30) en zij verheerlijken God omdat Hij Hem gezonden heeft (vs. 31). Dit is weer een beeld van wat er in de toekomst zal gebeuren: Jezus, de Messias, zal tot zijn volk terugkeren en zij zullen Hem ontvangen, hun zonden belijden en de verschrikkelijke toestand waarin zij zich bevinden erkennen; ze zullen zeggen: ‘Gezegend Hij die komt in de Naam van de Heer’.

Maar de Heer geneest hen niet alleen, Hij voedt hen ook.

68. DE SPIJZIGING VAN DE VIERDUIZEND

Markus 8:1-9; Mattheüs 15:32-38

Het verslag van Markus (8:1-9)

Het is opvallend dat de Heer Zelf het initiatief neemt om deze grote menigte te voeden, met de woorden: ‘Ik ben met ontferming bewogen over de menigte...’ (vs. 2).

Er zijn enkele verschillen tussen het eerste wonder van de spijziging van de 5000 en deze spijziging van de 4000:

<i>Spijziging van de 5000</i>	<i>Spijziging van de 4000</i>
twee vissen	enkele visjes
vijf broden	zeven broden
twaalf korven vol over	zeven manden vol over

Na de spijziging van de 5000 werden de discipelen weggestuurd; na de spijziging van de 4000 ging de Heer met zijn discipelen in het scheepje en voer weg.

Bij de spijziging van de 4000 ligt het accent op het feit dat de Heer voorzag in de behoeften van de armen die Hem volgden. Hun ellendige toestand sprak tot zijn liefhebbend hart. Bij de spijziging van de 5000 was dit wonder een teken dat Jahweh Zelf in hun midden was. Hij liet zijn grote kracht zien. In de spijziging van de 4000 wordt de goedheid van God geopenbaard. Alleen Markus vermeldt dat sommigen van hen van ver gekomen zijn (vs. 3). Zij hebben de Heer opgezocht. Zou Hij hen afwijzen, nu het volk als geheel gezien Hem verworpen heeft? Nee, wie Hem zoeken zullen Hem vinden. Hij is met ontferming bewogen over het overblijfsel dat Hem zoekt, en Hij zoekt hén.

Het verslag van Mattheüs (15:32-38)

Mattheüs merkt op: ‘behalve de vrouwen en kinderen’ (vs. 38). Vergelijk de opmerkingen bij hoofdstuk 14:13-21, t.a.v. de spijziging van de vijfduizend.

69. DE FARIZEEËN VRAGEN OM EEN TEKEN

Markus 8:10-13; Mattheüs 15:39 - 16:4

Het verslag van Markus (8:10-13)

Als de Heer de scharen heeft weggezonden, zendt Hij de discipelen niet weg, zoals bij de vorige spijziging, maar Hij gaat met hen in het scheepje. Dit wordt vermeld door beide evangelisten. Markus zegt: 'En terstond ging Hij in het schip met zijn discipelen en kwam in de streek van Dalmanútha'. In Mattheüs lezen we dat de Heer in het gebied van Magadan kwam (15:39). Dalmanútha wordt alleen in Markus genoemd. Het is een onbekende plaats; men neemt aan dat het een dorp of stadje was dicht bij Magadan, waarschijnlijk aan de westelijke oever van het meer, enkele mijlen ten noorden van Tiberias.

Markus noemt alleen de *Farizeeën*, maar in Mattheüs lezen we dat er ook *Sadduceeën* bij waren. Zij vragen om *een teken uit de hemel* (vs. 11). Ze hadden al veel wonderen gezien, waaronder veel genezingen. Als de Heer aan hun verzoek had voldaan, dan zouden ze toch volhard hebben in hun ongeloof, want ze waren niet oprecht. Daarom kon de Heer niet aan hun vraag voldoen. Ze wilden de Heer verzoeken (vs. 11). Kenmerkend voor Markus is wat in vs. 12 staat: de Heer zuchtte diep in zijn geest. Het is juist Markus die zulke bijzonderheden opmerkt in zijn evangelie. Sommigen nemen aan dat hij dit van Petrus heeft gehoord.

Dit zuchten houdt in dat de Heer bedroefd en verontwaardigd is. Markus geeft de weigering van de Heer weer in enkele woorden: 'Aan dit geslacht zal in geen geval een teken gegeven worden' (vs. 12). Er was geen oog om te zien, geen oor om te horen en geen hart om te geloven al de woorden die de Heer sprak en de wonderen die Hij deed.

God gaat nooit voort met het geven van tekenen als de aanleiding waarvoor ze gegeven zijn, er niet meer is. Want waar ze mensen bij het begin van een nieuw Goddelijk getuigenis tot nadenken kunnen stemmen, zouden ze op den duur Gods morele doel juist kunnen frustreren. Trouwens: ze zouden dan geen tekenen meer zijn. Een wonder houdt op een wonder te zijn als het voortdurend blijft gebeuren.

W. Kelly

Het verslag van Mattheüs (15:39-16:4)

Een merkwaardig verschijnsel: onverzoenbare vijanden verenigen zich in hun haat tegen de Heer Jezus. In vs. 1 noemt Mattheüs de Farizeeën en Sadduceeën in één adem. Samen gaan ze naar de Heer om een teken te vragen. Maar zij waren vleeselijk en als zij een teken zouden zien, dan zouden zij vleeselijk blijven, en toch niet geloven.

De woorden van vs. 2 en 3 houden een verwijt in: als zij naar de lucht keken, konden zij het weer voorspellen, maar de tekenen van de tijden konden zij niet onderscheiden. Zeer begrijpelijk vinden we deze woorden in Mattheüs: het laat ons zien hoe bedorven en ongelovig het volk in zijn geheel was. Het was goed dat zij hoorden hoe hun toestand was. Als dit zou staan in de andere evangeliën die voor de heidenen geschreven zijn, dan zou het een ongepast gevoel van meerderwaardigheid bij hen kunnen opwekken.

Hoewel de Heer weigert hun een teken te geven is het toch Mattheüs die wijst op 'het teken van Jona'. Dit was een bekend verhaal voor de Joden; zij konden begrijpen wat de Heer er mee bedoelde.

70. DE BETEKENIS VAN HET ZUURDEEG

Markus 8:13-21; Mattheüs 16:4-12

Het verslag van Markus (8:13-21)

Zowel Markus als Mattheüs vermelden dat Hij hen *verliet*. Dit is in het Grieks een uitdrukking met een sterke betekenis, die veel meer betekent dan van de ene plaats naar de andere gaan. Het heeft de betekenis van hen aan hun lot overlaten, hen opgeven, omdat hun toestand hopeloos was.

In het voorgaande zagen we hoe de toestand was van het volk in zijn geheel gezien en van hun godsdienstige leiders in het bijzonder. Zij weigeren de Heer aan te nemen, nu verlaat Hij hen. Hij oordeelt hen niet, maar laat hen achter in de toestand waarin zij zijn. Hij is niet gekomen om de wereld te oordelen, maar te behouden.

De discipelen gingen met het schip naar de overkant. We zagen zojuist het ongeloof in de harten van de farizeeën en sadduceeën; nu zien we dezelfde zonde in de harten van de discipelen (vs. 17). In vs. 14 zien we dat zij niet meer dan één brood bij zich hadden, maar in Mattheüs lezen we dat zij vergeten hadden broden mee te nemen (vs. 5). De discipelen waren bezorgd omdat zij niet voldoende brood bij zich hadden; en dit nam hun gedachten zo in beslag dat zij' de betekenis van de woorden van de Heer niet konden begrijpen.

De Heer dacht nog aan de farizeeën en schriftgeleerden die zij juist verlaten hadden. Nu wil Hij zijn discipelen waarschuwen voor twee soorten van kwaad.

1. Een uiterlijk vertoon van godsdienstigheid en een zichzelf willen rechtvaardigen, zoals bij de farizeeën.

2. Het zoeken naar de goedkeuring van de wereld in plaats van te proberen God te behagen, wereldsgezindheid dus, zoals bij Herodes.

Maar de discipelen begrepen niet wat de Heer bedoelde. In zekere zin waren zij nog blind. Zij keken op naar de eerbiedwaardige farizeeër en sadduceeën en naar de machtige koning Herodes. Maar zij zagen alleen de buitenkant. De Heer laat hen echter zien dat het een kwestie is van het hart (vs. 17) en niet van het verstand. Hun hart was net zo als dat van de farizeeër en sadduceeën. Het natuurlijke hart is boos, bij ongelovigen zowel als bij gelovigen, zelfs bij de discipelen van Christus.

Een te grote bezorgdheid voor de materiële dingen stompt ons geestelijk inzicht en het onderscheiden van de wil van God af.

De woorden van vs. 18: 'Hebt u ogen en kijkt u niet: hebt u oren en hoort u niet?' vinden we, enigszins gewijzigd, ook in Matth. 13:15, waar de Heer zinspeelt op de ongelovige Joden. Zij hadden nog een verhard hart (vs. 17). Misschien hadden zij zoveel wonderen gezien dat zij de betekenis ervan niet meer zagen. Ook niet de betekenis van de spijziging van de 5000. Hun geestelijke toestand kwam overeen met de lichamelijke toestand van de man uit Bethsaïda: zij waren blind!

Het verslag van Mattheüs (16:4-12)

Hier zien we duidelijk hoe de scheiding tussen en de Heer en zijn volk steeds groter werd: '*En Hij verliet hen ging weg*' (vs. 4).

Maar de Heer heeft nog een overblijfsel met wie Hij de weg verder gaat: zijn metgezellen. Hij onderwijst en waarschuwt hen. Ook zij zijn niet zonder fouten en gebreken; in hun oude natuur is hetzelfde verkeerde beginsel werkzaam als bij de vijanden van Christus: het ongeloof. In vs. 8 noemt de Heer hen 'kleingelovigen'. Hun geloof was nog onvolwassen; zij konden nog niet duidelijk onderscheiden met het oog van het geloof. Hun toestand leek op die van de man in het volgende hoofdstuk.

71. DE BLINDE IN BETHSAÏDA

Markus 8:22-26

Dit wonder wordt alleen in dit. evangelie vermeld. Misschien mogen we deze man zien als een voorbeeld van de geestelijke blindheid van de volgelingen van de Heer Jezus.

De Heer genas de mensen niet altijd op dezelfde manier: hier zien we hoe iemand geleidelijk aan genezen wordt. Bethsaïda, dat hier genoemd wordt, lag waarschijnlijk aan de noordoostkant van het meer, dicht bij de plaats waar de vijfduizend gevoed waren. Zij brachten een blinde tot Hem. Of deze man blindgeboren was of op latere leeftijd blind geworden, kunnen we niet met zekerheid

zeggen. Uit vs. 24 kunnen we misschien afleiden dat hij de vorm van de bomen kende; dan zou dit er op wijzen dat hij op latere leeftijd blind is geworden.

Wat hier opvalt is de grote aandacht die de Heer aan deze man geeft. Hij had de man ook kunnen genezen door maar één woord te spreken.

De reden dat de Heer zo met deze man handelde is waarschijnlijk dat Hij zijn discipelen en ook ons iets wilde leren.

In dit verhaal blijkt dat twee dingen nodig zijn voor iemand die nog nooit heeft gezien: eerst de mogelijkheid om te zien, dan het vermogen om die mogelijkheid toe te passen. De genezing geschiedt in vijf fasen:

1. Eerst wordt de man naar een plaats gebracht weg van de scharen.
2. De Heer Jezus spuwt op zijn ogen.
3. Hij legt hem de handen op.
4. Hij stelt hem een vraag.
5. Hij legt hem de handen op de ogen.

Deze handelingen hebben ongetwijfeld een betekenis. Allereerst het feit dat de Heer de man apart nam. Hij moest gescheiden zijn van de massa. Ook als de Heer met óns werkt, doet hij dat individueel, persoonlijk. Hij maakt dat wij ziende worden, maar eerst zien we nog niet duidelijk. Onze zonden zijn vergeven, maar we zien onszelf en de mensen nog niet in de juiste verhouding. Er is nog een dieper werk van de Heilige Geest bij ons nodig.

Juist de personen waarvan Christus ons gescheiden heeft om ons helemaal voor Zichzelf te hebben, hebben in onze ogen een buitengewone betekenis in verband met de godsdienst. Ons geweten is wakker geworden door de Heer, maar een duidelijk inzicht hebben we nog niet gekregen.

J. N. Darby

Zo was het ook in zekere zin het geval bij de discipelen: zij hadden de Heer werkelijk lief, maar hun Joodse gewoonten verhinderden hen de volle betekenis van de heerlijkheid van de Heer te zien.

Sommigen zien in het gebruik van speeksel een bewijs van innig medegevoel (verg. Joh. 9:6); anderen wijzen op de geneeskrachtige werking van speeksel.

Door het opleggen van de handen maakt de Heer Zich één met de man. Er ging kracht in hem over, maar de genezing was nog niet volkomen. Het voor de eerste maal opleggen van de handen zou kunnen overeenkomen met de tijd die de Heer persoonlijk met zijn discipelen heeft doorgebracht. En het voor de tweede keer opleggen van de handen, nu op de ogen van de man, zou kunnen heenwijzen naar de inwoning van de Heilige Geest.

Eerst was er een begin van genezing: de man kon zien, maar onduidelijk. Maar de Heer wil zijn handen niet van de ogen van de man afnemen totdat hij volkomen kan zien. Zo ging het ook met de discipelen en met ons. Vóór de opstanding van de Heer en de uitstorting van de Heilige Geest waren de discipelen in een onvolkomen geestelijke toestand, maar alles verandert als de Heilige Geest is gekomen en hen in de hele waarheid leidt.

De vermaning aan het eind van vs. 26, niet in het dorp te gaan en het aan niemand te zeggen, is kenmerkend voor dit evangelie van de Dienstknecht. De Heer blijft liever verborgen. Het kenmerk van ware dienst is dat de dienstknecht niet op de voorgrond treedt.

72. DE TWEDE BELIJDENIS VAN PETRUS

Markus 8:27-30; Mattheüs 16:13-20; Lukas 9:18-21

Het verslag van Markus (8:27-30)

Met het gaan van de Heer met zijn discipelen naar de dorpen van Cesaréa-Filippi breekt een nieuw hoofdstuk aan in het openbaar optreden van de Heer. Deze stad Cesaréa-Filippi lag ver in het noorden van Galiléa, dicht bij de bron van de Jordaan, aan de voet van de berg Hermon. Men moet deze stad niet verwarren met het Cesaréa dat aan de kust lag (verg. Hand. 10:1). Ter onderscheiding wordt deze stad dan ook Cesaréa-Filippi genoemd.

Alle drie evangelisten vermelden de vraag van de Heer: *‘Wie zeggen de mensen dat Ik ben?’* Het antwoord op deze vraag geeft aan dat er een nieuw tijdperk was aangebroken in het openbaar optreden van de Heer.

Het antwoord van de massa op deze vraag laat duidelijk hun ongeloof zien. Wat is dit een treurige toestand na al de duidelijke tekenen van de Messias die zij gezien hadden. Deze tekenen konden hen niet overtuigen dat de Messias gekomen en bij hen was. Daarom zou de Heer Zich niet langer met hen bezig kunnen houden, want zij hadden Hem verworpen, maar Hij zal Zich meer bezig houden met een kleine groep die wel in Hem gelooft als de Christus, de Messias. Hij zal hen leren wat de gevolgen zullen zijn van de verwerping door het volk: het kruis, en de vorming van de Gemeente.

Markus vermeldt alleen de woorden van Petrus: *‘U bent de Christus’*. Meer vermeldt hij niet. In Mattheüs vinden we meer; daar zien we dat de Heer Petrus *‘gelukkig’* noemt, en we lezen de woorden: *‘Jij bent Petrus, en op deze rots zal Ik mijn Gemeente bouwen’*. Behalve over het feit dat Christus zijn Gemeente zal bouwen lezen we ook over de poorten van het dodenrijk en over de sleutels van het koninkrijk der hemelen en over het binden en ontbinden op aarde. Dit alles hoort bij het Mattheüsevangelie, zoals we straks zullen zien.

De Heilige Geest inspireerde Markus om maar een gedeelte van de belijdenis van Petrus te vermelden. Hij laat de woorden waarmee de grootste eer aan Jezus wordt bewezen weg; ook spreekt hij niet over de grote verandering die nu zou komen, namelijk het bouwen van de Gemeente. Op het ogenblik dat de Heer wordt erkend en beleden als de Zoon van de levende God, begint Hij voor het eerst te spreken over het bouwen van zijn Gemeente. Israël heeft de Heer verworpen. Nu komt er iets nieuws: de Gemeente, gebouwd op Hem die niet alleen de Christus is, maar ook de Zoon van de levende God. Maar eerst moest de Heer sterven en opstaan. Daardoor is het bewijs geleverd dat Hij de Zoon van God is, en is ook de grondslag gelegd voor het bouwen van de Gemeente. Alle drie evangeliën vermelden dat Hij hun streng verbood het iemand te zeggen. Hij was de Christus, maar het was niet nodig dit aan de mensen te zeggen, want zij geloofden niet in Hem en zouden het toch niet aannemen.

Het verslag van Mattheüs (16:13-20)

De Heer was tot zijn eigen volk gekomen als de Messias, maar zij hadden Hem verworpen. Nu gaat Hij bij hen weg, en Hij laat hen alleen. De trouwe discipelen mogen nu iets meer zien van zijn heerlijkheid. Nu Hij verworpen is als *‘de Zoon van David’* zien zij door het geloof dat Hij *‘de Zoon van de levende God’* is (vs. 16), maar ook *‘de Zoon des mensen’* (vs. 13). Dit vinden we alleen in dit evangelie. In het eind van dit hoofdstuk zien we Hem terugkomen als de Zoon des mensen in zijn koninkrijk met zijn engelen. De mening van de mensen was: *‘Wij weten werkelijk niet wie Hij is’*. Nu zou Christus kunnen zeggen: *‘Tevergeefs heb’* Ik Mij afgemat, voor niets en vruchteloos mijn kracht verbruikt’ (Jes. 49:4). Maar Hij wendt Zich tot zijn discipelen en zegt: *‘U echter, wie zegt u, dat Ik ben?’* De Heer gebruikt in dit gedeelte niet zijn Joodse titel,,de Christus, maar noemt Zich *‘de Zoon des mensen’*, en spreekt over de Gemeente.

Hij is de Zoon van de levende God. Dit vinden we alleen in Mattheüs, en we hebben al gezien waarom. De woorden van vs. 17-19 vinden we alleen in dit evangelie. Eerst spreekt de Heer over zijn Vader die dit aan Petrus had geopenbaard. In de volgende woorden zien we iets van de persoonlijke majesteit van de Heer: *‘En ook Ik zeg je dat jij Petrus bent...’* Het is de eeuwige God die hier spreekt en een nieuwe openbaring over Zichzelf geeft. Het is Hij die ook de namen van Abram, van Sarai en van Jakob heeft veranderd.

Let op vs. 18: 'Ik zal bouwen'. De Gemeente was op dat ogenblik nog niet gebouwd, en ook op dat ogenblik begon de Heer nog niet met het bouwen van de Gemeente. Voordat de Gemeente gebouwd zou worden moest eerst nog het kruis komen. Zeer op hun plaats zijn deze dingen in dit evangelie waarin zo duidelijk de verandering van bedeling wordt aangegeven.

De opstanding is het bewijs dat Hij de Zoon van de levende God is en dat de poorten van het dodenrijk voor Hem machteloos zijn: hun kracht wordt door Hem verwoest.

Het verslag van Lukas (9:18-21)

De Heer Jezus had de vijfduizend gevoed (vs. 10-17) en door zijn macht waren zij allen verzadigd geworden. Dit was het teken dat de Messias nu tot zijn volk gekomen was.

In dit gedeelte zien we de Heer als de *afhankelijke mens*: Hij is alléén, in het gebed (vs. 18). Het is begrijpelijk dat Lukas de enige evangelist is die ons dit meedeelt (zie ook bij hoofdstuk 4:42-44, waar we wijzen op zeven gelegenheden waar de Heer in gebed is).

Het zijn dezelfde vragen die we ook in de andere evangeliën zagen: 'Wie zeggen de menigten dat Ik ben?' (vs. 19), en: 'U echter, wie zegt u dat Ik ben?' (vs. 20).

Het antwoord op de eerste vraag is gelijk aan wat we zagen in de beide andere evangeliën. Maar wat Lukas onderscheidt van de andere evangelisten is het antwoord op de laatste vraag. Hier lezen we dat Petrus zegt: 'De Christus Gods'. In Mattheüs lezen we: 'U bent de Christus, de Zoon van de levende God' en in Markus: 'U bent de Christus'.

De woorden die de Goddelijke heerlijkheid van Christus aangeven worden hier weggelaten (... 'de Zoon van de levende God'). Ook wordt hier niet gesproken over het bouwen van de Gemeente.

Dit was de tweede belijdenis van Petrus. Zijn eerste belijdenis: 'Heer, naar wie zullen wij toegaan? U hebt woorden van eeuwig leven. En wij hebben geloofd en erkend dat U de Heilige van God bent' - vinden we in Joh. 6:68, 69.

73. DE HEER SPREEKT OVER ZIJN DOOD EN OPSTANDING

Markus 8:31-9:1; Mattheüs 16:21-28; Lukas 9:22-27

Het verslag van Markus (8:31-9:1)

Het onderwerp waarover de Heer nu spreekt, sluit geheel aan bij het voorgaande: het gaat over zijn lijden en sterven aan het kruis.

Hij begint zijn discipelen te onderwijzen over dit voor hen nieuwe onderwerp. Hoewel Hij de Messias, de Koning was, kon Hij door de verwerping van het volk zijn koningschap nu niet aanvaarden en zijn koninkrijk nog niet oprichten, maar eerst moest Hij lijden en sterven aan het kruis.

Alleen Markus vermeldt de woorden van vs. 32: 'En Hij sprak dit woord vrijuit'. Tot nu toe had Hij niet rechtstreeks, maar meer in bedekte termen over dit onderwerp gesproken, maar nu spreekt Hij er open en vrijuit over.

De strenge bestraffing van Petrus wordt in twee evangeliën vermeld; bij het verslag van Mattheüs zullen we er iets van zeggen.

De woorden van vs. 34: 'En Hij riep de menigte met zijn discipelen bij Zich' zijn alleen te vinden in Markus. De Heer doet dit omdat wat Hij nu gaat zeggen voor iedereen geldt en bindend is. Hij noemt de voorwaarden waaraan mannen en vrouwen die Hem willen dienen moeten voldoen: 'Laat hij zichzelf verloochenen en zijn kruis opnemen en Mij volgen'.

In vs. 35 voegt Markus er nog een paar woorden aan toe: '... maar wie zijn leven zal verliezen ter wille van Mij en het evangelie, zal het behouden'. Met andere woorden: verlies je leven in mijn dienst en op mijn bevel, niet alleen nu terwijl Ik nog bij jullie ben op aarde, maar ook nadat Ik ben weggegaan, in het verkondigen van het evangelie en in het verbreiden ervan. Prachtig is het dit te

vinden in het evangelie van de Dienstknecht: deze opdracht en de kosten die er aan verbonden zijn in de dienst van het evangelie.

Alleen Markus zegt (in vs. 38) hoe Christus denkt over de wereld: ‘Dit *overspelig* en *zondig geslacht*’. En in hetzelfde vers wordt een woordje toegevoegd dat de gedachte waarom het gaat benadrukt, namelijk ‘ook’. ‘Voor hem zal ook de Zoon des mensen Zich schamen...’. Dit zijn ernstige woorden.

Ook als we het vergelijken met de andere evangeliën is het duidelijk dat 9:1 nog hoort bij het voorgaande hoofdstuk. Hier is het weer Markus die er een woord aan toe voegt: ‘met kracht’.

In dit evangelie is de Heer altijd Degene die de kracht verleent in het koninkrijk van God. En zelfs hier, als gesproken wordt over het beloofde bewijs van zijn koninkrijk, wordt zijn heerlijkheid zoveel mogelijk verborgen, hoewel Hij in werkelijkheid niet verborgen kan blijven.

W. Kelly

Het verslag van Mattheüs (16:21-28)

In vs. 21 zien we de grote verandering die had plaatsgevonden in de dienst van de Heer omdat het volk Hem verworpen had: ‘*Van toen af...*’. De Heer had zijn discipelen verboden Hem bij het volk aan te kondigen als de Messias. Hier zien we de reden waarom Hij dit gedaan had: Hij zou het koninkrijk niet ontvangen voordat Hij naar het kruis was gegaan, en dat zou gebeuren op dezelfde plaats waar Hij als koning gekroond zou worden, namelijk in Jeruzalem. Mattheüs voegt dit er aan toe, misschien wel om de Joden beschaamd te maken.

Petrus is niet klaar voor het kruis (en hoe zou het met óns staan?). Hij is in zijn gedachten bezig met een aards koninkrijk. Maar de Heer is vastbesloten en richt zijn reis naar Jeruzalem (verg. Luk. 13:22), op weg naar het kruis. Hij roept zijn discipelen op Hem te volgen op deze weg.

Alleen Mattheüs laat ons zien dat Petrus die even tevoren ‘gelukkig’ genoemd werd (vs. 17), nu een ernstige vermaning ontvangt (vs. 23), omdat hij gezegd had: ‘God zij U genadig, Heer, dit zal U geenszins gebeuren’. Ook de woorden: ‘Je bent Mij een aanstoot’ zijn alleen te vinden in Mattheüs.

Misschien kunnen we uit de woorden van Petrus opmaken dat hij niet gelooft in de totale verdorvenheid van het menselijk hart: konden de oudsten, de overpriesters en schriftgeleerden zó slecht zijn?

Ook de woorden aan het eind van vs. 27 vinden we alleen in Mattheüs: ‘... en dan zal Hij ieder vergelden naar zijn doen’.

Tenslotte willen we nog wijzen op vs. 28: ‘... de Zoon des mensen zien komen in zijn koninkrijk’. Hoewel de Heer hier wordt aangeduid met zijn persoonlijke titel als de verworpen Mens, zien we toch zijn heerlijkheid en het belangrijke feit van zijn komen in zijn koninkrijk.

Het verslag van Lukas (9:22-27)

Dit verslag is vrijwel gelijk aan dat van de andere evangeliën. In vs. 23 wordt één woord met een grote betekenis toegevoegd: ‘laat hij ... dagelijks zijn kruis opnemen’. De Heer volgen betekent een dagelijkse zelfverloochening. Het is niet alleen het kruis *voor* mij, maar ook het kruis *in* mij.

Iemand zou dit één keer heldhaftig kunnen doen; dan zouden er veel mensen zijn om hem te eren, misschien zouden er boeken over hem geschreven worden. Maar het is verschrikkelijk moeilijk er elke dag mee door te gaan zichzelf te verloochenen, terwijl niemand er iets over hoort.

J. N. Darby

In vs. 26 wordt door Lukas een woordje toegevoegd aan de woorden die we ook in de andere evangeliën lezen: ‘... Wanneer Hij komen zal in *zijn* heerlijkheid en die van de Vader...’ in vs. 27 lezen we alleen over het koninkrijk van God.

Jezus, de Christus, de Messias, de Zoon van de levende God, zal komen als de Zoon des Mensen in *zijn eigen* heerlijkheid (verg. Joh. 17).

74. DE VERHEERLIJING OP DE BERG

Markus 9:2-13; Mattheüs 17:1-13; Lukas 9:28-36

Het verslag van Markus (9:2-13)

Vers 1 hoort bij het vorige hoofdstuk. Wat we in dit gedeelte zien is een vervulling van de belofte uit vs. 1 (vgl. Matth. 16:28; Luk. 9:27 en 21:27). De verheerlijking op de berg is een voorafschaduwing van het komen van de Zoon des mensen in zijn koninkrijk met kracht en grote heerlijkheid.

In Markus en Mattheüs lezen we dat dit gebeurde ‘na zes dagen’, maar in Lukas lezen we: ‘na ongeveer acht dagen’. Dit verschil kan op verschillende manieren verklaard worden. Allereerst *letterlijk*: in sommige talen wordt de uitdrukking ‘acht’ of ‘vijftien dagen’ gebruikt om er een week resp. veertien dagen mee aan te duiden.

F. W. Grant geeft een prachtige *symbolische* verklaring, namelijk dat zes dagen hier ziet op het afsluitend karakter van hetgeen we hier symbolisch voorgesteld zien; na een tijd van werken en van overwinning komt nu de tijd van heerlijkheid en kracht.

Het getal acht ziet op het begin van een nieuw tijdperk. We denken hierbij aan nieuwheid, opstanding, een nieuwe schepping.

Alle drie evangelisten vermelden dat *Petrus* en *Jakobus* en *Johannes* meegingen op de berg. Zij waren ook aanwezig in het huis van Jairus (5:37) en later in de hof Gethsémané (14:33). Lukas vermeldt de discipelen in een andere volgorde: Petrus en Johannes en Jakobus.

In dit evangelie lezen we alleen dat *de kleren* van de Heer blinkend waren, terwijl we in Mattheüs en Lukas lezen dat niet alleen de kleren, maar ook *het gezicht* van de Heer straalde. Het komt overeen met het karakter van dit evangelie dat niet zo zeer de nadruk wordt gelegd op de innerlijke heerlijkheid van de Heer (voorgesteld door het stralen van zijn gezicht), maar wel de heerlijkheid van zijn wandel en van zijn dienst (symbolisch voorgesteld door het stralend wit worden van de kleren van de Heer).

Hoewel de Heer in dit evangelie als de Dienstknecht wordt voorgesteld zien we hier een heerlijkheid die groter is dan een aardse heerlijkheid. ‘Blinkend, hel wit, zoals geen volder op aarde wit kan maken’ - dit is een uitdrukking die we alleen vinden in Markus.

Markus noemt Elia vóór Mozes, wat de andere evangelisten niet doen. Elia wordt niet alleen het eerst genoemd, maar we lezen dat Mozes bij hem was: ‘Elia met Mozes’. Verondersteld wordt dat Petrus, die deze gebeurtenis later aan Markus heeft verteld, eerst Elia zag en toen Mozes.

In Mattheüs wordt de wetgever het eerst genoemd, in Markus eerst de dienstknecht en de profeet. In Lukas, het evangelie van de mensheid van Christus, wordt gesproken over twee *mannen* die met Hem spraken: Mozes en Elia.

Harold St. John

De drie discipelen zijn diep onder de indruk van deze verschijning, maar Petrus doet het eerst zijn mond open om iets te zeggen.

Vergelijk vs. 5 in Markus: ‘*Rabbi*, het is goed ...’ met Matth. 17:4: ‘*Heer*, het is goed ...’ en Luk. 9:33: ‘*Meester*, het is goed dat wij hier zijn’.

Mattheüs gebruikt hier het gewone Griekse woord voor Heer en Meester: *kurie*, d.i. iemand die gezag uitoefent. Markus heeft het woord dat Petrus oorspronkelijk gebruikt heeft in het Aramees voor ons bewaard; de andere woorden zijn alleen maar de Griekse vertalingen van dit woord. Het is de

titel waarmee de Joodse leraars vol eerbied werden aangesproken, de *didaskalos*, hij die onderricht geeft (verg. Joh. 1:39). Lukas geeft weer een ander woord met ongeveer dezelfde betekenis: *epistates*, wat betekent ‘de voornaamste, hij die het bevel heeft en toezicht houdt’, het duidt meer op gezag dan op onderricht geven.

Het is opmerkelijk dat Petrus, die nog niet zo lang geleden zo’n geweldig getuigenis over Christus heeft gegeven (hem door de Vader Zelf ingegeven), hier zo’n gebrek aan geestelijk inzicht toont dat hij de Heer gelijk stelt aan gewone sterfelijke mensen. Aan het begin van de dienst van de Heer, toen Hij Zich liet dopen in de Jordaan, bestond het gevaar dat de mensen Hem zouden gelijkstellen met de andere zondaars die hun zonden kwamen belijden. Even als toen geeft ook nu God de Vader een getuigenis over Hem: ‘Deze is Mijn geliefde Zoon, hoort Hem’ (vs. 7). Markus laat de woorden weg die we wel vinden in Mattheüs: ‘in Wie Ik mijn welbehagen heb’.

De woorden van vs. 10 vinden we alleen in Markus: ‘... terwijl zij zich onder elkaar afvroegen, wat het was: uit de doden opstaan’. Zij geloofden in een opstanding, maar wat de Heer met deze woorden bedoelde begrepen zij niet. Zij begrepen nog niet dat Christus alléén zou opstaan *uit* de doden, terwijl al de anderen in het graf zouden blijven. De discipelen geloofden, net als de farizeeën (en met hen vele christenen in onze tijd) in een opstanding, een algemene opstanding van goeden en bozen. Maar dit is niet de opstanding die de Bijbel ons leert. Hier probeert Christus aan de discipelen het verschil duidelijk te maken. De ware gelovigen zullen het eerst opstaan, dat is de opstanding *uit* de doden, de opstanding ten leven, de opstanding van de rechtvaardigen. Later zullen de ongelovigen opstaan, dit is de opstanding *van* de doden, de opstanding ten oordeel, de opstanding van de onrechtvaardigen, zie 1 Kor. 15:22; Luk. 14:14; 20:35; 1 Thess. 4:16, 17; Joh. 5:29; Hand. 24:15; Openb. 20:5.

Dat de discipelen nog onder de invloed van de leer van de schriftgeleerden stonden blijkt uit de woorden van vs. 11: ‘Waarom zeggen de schriftgeleerden dat eerst Elia moet komen?’ Hiermee bedoelden zij dat Elia moest komen vóórdat de Messias kwam. Deze gedachte is gebaseerd op Maleachi 4:5. Inderdaad was Johannes de doper gekomen in de geest en de kracht van Elia, zoals voorspeld was, om de weg van de Heer te bereiden (Luk. 1:17; Jes. 40:3). Deze profetie moet nog letterlijk vervuld worden in de tijd vlak voor het duizendjarig rijk. Maar voor het geloof is Elia al gekomen, in de persoon van Johannes de doper. En ook Degene wiens komst hij aanduidde was gekomen.

De woorden van vs. 12 vinden we alleen in Markus. Ze kunnen als volgt weergegeven worden: ‘het is waar wat de schriftgeleerden zeggen, dat de verschijning van Elia is voorspeld door de profeten, maar vergeet niet dat het lijden van de Heer óók voorspeld is. Als dus de ene voorspelling is uitgekomen, mag je ook uitzien naar de vervulling van de andere’. Uit Matth. 17:13 blijkt dat de Heer met Elia, die al gekomen was, en met wie zij alles gedaan hadden wat zij wilden, Johannes de doper bedoelde.

Het verslag van Mattheüs (17:1-13)

Dit evangelie, dat, zoals we weten, speciaal voor de Joden is geschreven, geeft de vervulling van de voorspellingen uit het Oude Testament over het koninkrijk. De Zoon des Mensen komt in Zijn koninkrijk, een aards koninkrijk.

Hier zien we dat ‘*het aangezicht* van de Heer straalde als de zon’. Ja, op een dag die nog toekomstig is, zal Hij komen in heerlijkheid om zijn koninkrijk te aanvaarden en duizend jaar te regeren. Dan zal zijn gezicht stralen als de zon, want met Hem zal ‘de dag’ aanbreken.

In vs. 5 lezen we dat het niet zo maar een wolk was die hen overschaduwde, maar een *lichtende wolk*. Hiermee wordt de tegenwoordigheid van God bedoeld. In het Oude Testament was Jahweh aanwezig in de wolkkolom. Daarom lezen we dat de Vader hier spreekt *uit* de wolk en ook een antwoord geeft op de vraag van Petrus: ‘Als U wilt...’ (vs. 4). Het was niet de wil van de Vader dat de mensen zijn Zoon zouden gelijkstellen aan een mens, zelfs niet aan mensen als Mozes en Elia. Maar van nu aan -zouden zij alleen de Zoon zien, in wie Hij zijn welbehagen heeft. Dit laatste vinden we alleen in Mattheüs. Het is zeer terecht dat we dit hier lezen, want het volk zag niets in Hem,

geen schoonheid, dat ze Hem begeerd zouden hebben. In tegenstelling tot de houding van het volk legt God er de nadruk op dat Hij in zijn Zoon zijn welbehagen heeft.

Ook vs. 6 en 7 zijn kenmerkend voor Mattheüs. We zien de angst van de discipelen wanneer ze de stem van de Vader horen. Vergelijk dit met Markus waar we lezen dat zij zeer bevreesd waren toen zij de plotselinge verschijning van Elia en Mozes zagen, en met Lukas waar we lezen dat zij bevreesd werden toen de wolk hen overschaduwde. Maar de Heer raakte hen aan, en dat nam al hun vrees weg. Al het andere verdween. *Jezus alleen* bleef bij hen, voor altijd.

In vs. 12 zien we nog eens hoe hardnekkig het volk was: ‘... zij hebben hem niet erkend ...’. Inderdaad was het zo dat zij Johannes niet wilden erkennen als de voorloper van de Messias. Alleen door het geloof kan iemand begrijpen dat Johannes de doper eigenlijk Elia was. In 11:14 lezen we: ‘En als u het wilt aannemen, hij is Elia, die zou komen’. Dat wil zeggen dat hij niet in werkelijkheid, niet lichamelijk, Elia was, maar dat hij gekomen was in de geest en in de kracht van Elia.

Het verslag van Lukas (9:28-36)

Lukas verschilt van de andere evangelisten in vs. 28, waar hij meedeelt dat deze gebeurtenis ‘ongeveer acht dagen na deze woorden’ plaatsvond. Bij het verslag van Markus hebben we, al iets gezegd over dit verschil. In vs. 28 staat dat de Heer op de berg was gegaan *om te bidden*. ‘En terwijl Hij bad...’ lezen we in het volgende vers. Zeer mooi is deze mededeling op z’n plaats in dit evangelie, waar de Heer aan ons wordt voorgesteld als de afhankelijke Mens. In vs. 31 lezen we waarover de Heer met Mozes en Elia sprak: over de uitgang die Hij zou volbrengen in Jeruzalem.

In vs. 35 lezen we de woorden: ‘Deze is mijn geliefde Zoon, hoort Hem’. Omdat Christus de Zoon van God is, moeten we allereerst naar Hem horen. Mozes en Elia komen pas op de tweede plaats. Hij staat boven de wet en de profeten. In dit evangelie van de ware mensheid van Christus wordt gesproken over twee mannen waarmee de Heer sprak (vs. 30). Er wordt meteen aan toegevoegd wie het waren: Mozes en Elia. Zij zijn een beeld van de gestorven en opgewekte heiligen (Mozes) en van de heiligen die zonder te sterven de hemel in zullen gaan (Elia).

In vs. 32 lezen we dat de drie discipelen ‘door slaap overmand’ waren. Alleen Lukas vermeldt dit feit. Deze drie mannen sliepen ook in de hof Gethsémané.

De verheerlijking op de berg wordt niet vermeld in het Johannesevangelie. Het doel van dit evangelie was niet om te schrijven over de heerlijkheid van het koninkrijk, maar over de heerlijkheid van de Zoon Zelf. In Joh. 1:14 lezen we: ‘En wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van een eniggeborene van een vader, vol van genade en waarheid’. Dit zou een zinspeeling kunnen zijn op datgene wat op de heilige berg gebeurde en wat de discipelen daar van de Heer gezien hebben. Toch wordt het maar heel terloops vermeld in dit evangelie.

75. DE GENEZING VAN DE MAANZIEKE JONGEN

Markus 9:14-29; Mattheüs 17:14-20; Lukas 9:37-43

Het verslag van Markus (9:14-29)

In dit verslag worden ons veel dingen meegedeeld die we niet vinden in de andere evangeliën.

We zien de Heer hier van de ‘heilige berg’ afkomen. Alleen Markus vertelt ons uitvoerig hoe de Heer beneden ontvangen werd: ‘En terstond, toen de hele menigte Hem zag, werden zij ontsteld, en zij liepen op Hem toe en groetten Hem’ (vs. 15). Sommigen veronderstellen dat de schare verbaasd was omdat het gezicht van de Heer nog iets van de heerlijkheid afstraalde, net zoals bij Mozes toen hij van de berg afkwam. Dit is alleen maar een veronderstelling. Het is waarschijnlijker dat zij verbaasd waren omdat de Heer zo plotseling voor hen stond, want zij hadden tevergeefs geprobeerd Hem te vinden.

Markus beschrijft de geest als een ‘stomme geest’ (vs. 17). Hij alleen geeft een uitvoerige beschrijving van de verschrikkelijke toestand waarin zich de jongen bevindt (vs. 20-22).

Het verwijt in vs. 19 is minder scherp dan in de andere evangeliën. Hier lezen we alleen: ‘O *ongelovig* geslacht ...’; in de andere evangeliën wordt er aan toegevoegd: ‘O *ongelovig en verkeerd* geslacht ...’. Ongetwijfeld richt de Heer deze woorden tot al de omstanders in het algemeen; zij waren dit ‘geslacht’. Maar de discipelen worden ook aangesproken. De vragen van de Heer waren bedoeld om de omstanders er van te overtuigen dat deze jongen niet kort geleden ziek was geworden. Ze moesten ook onder de indruk komen van de verschrikkelijke macht van Satan, maar nog meer van de grote macht van de Heer, die met één woord de duivel kon uitwerpen en hem verbieden ooit weer in deze man te komen (vs. 25). Het is ontroerend hoe de vader, in tranen uitbarstend, de Heer om hulp smeekt (vs. 24). Hoe levendig wordt dit alles beschreven. Heeft Petrus, die ooggetuige van deze gebeurtenis is geweest, dit alles zo nauwkeurig doorgegeven aan Markus?

Ook vs. 29 is belangrijk: ‘Dit geslacht kan door niets uitvaren dan door *bidden* en *vasten*’. Deze woorden laten ons zien waarom de discipelen faalden in hun pogingen de boze geest uit te werpen.

Bezaten zij te weinig geloof, omdat zij *het gebed* vergeten hadden en verzuimd hadden hun *lichamelijke behoeften* steeds te *bedwingen*? Misschien hadden zij vertrouwd op eerder ontvangen zegeningen en ervaringen. Toen ze door de Heer uitgezonden werden hadden ze immers ook duivelen uitgeworpen!

Ook voor ons is het nodig dat we onszelf steeds in Gods licht oordelen en nooit vergeten dat we in alles afhankelijk zijn van de Heer. Hier zien we een duidelijk geval van ‘verloren geestelijke kracht’.

Het verslag van Mattheüs (17:14-20)

De Heer Jezus komt van de berg en laat iets zien van de heerlijkheid van het komend koninkrijk. Maar Satan laat ook zijn macht zien.

De wanhopige vader roept tot de Heer om ontferming (vs. 15), want zijn zoon lijdt aan ‘maanziekte’ (epilepsie?). Wat de vader en de zoon beide nodig hebben is Goddelijk medelijden. Lukas laat ons nog iets meer zien van de wanhopige toestand van de vader: ‘Want hij is mijn eniggeborene’.

We horen niet vaak een zucht vanuit het hart van de Heer Jezus, maar hier horen we een zucht van Goddelijk verwijt. Dit verwijt gold alle omstanders, maar toch wel in het bijzonder de discipelen die zo bevoorrecht waren en die in staat moesten zijn om te handelen in de Naam van de Heer. Als zij de Heer later vragen waarom zij niet in staat waren de duivel uit te werpen lezen we in dit evangelie duidelijk wat de oorzaak was: ‘*Vanwege uw ongeloof*’ (vs. 20). Alleen Mattheüs geeft een duidelijke omschrijving van de geweldige kracht van het geloof (vs. 20). Het schijnt dat Mattheüs meer de nadruk legt op hun gebrek aan geloof en Markus op hun zwak gebedsleven en gebrek aan zelfdiscipline. Vs. 21 behoort waarschijnlijk niet tot de oorspronkelijke tekst.

Het verslag van Lukas (9:37-43)

Alleen Lukas vermeldt ons dat deze gebeurtenis ‘de volgende dag’ gebeurd is. Sommigen leiden hieruit af dat de verheerlijking op de berg ‘s nachts heeft plaatsgevonden. Als dit zo is dan heeft dit ons veel te zeggen: op de heilige berg werd de hemelse heerlijkheid gezien. Hierbij is het licht van de zon of de maan niet nodig, want de heerlijkheid van God zal hen verlichten (verg. Openb. 21:23).

Lukas laat ons, zoals hij gewoon is, iets meer zien van bepaalde achtergronden. Hier horen we dat deze vader maar één zoon had (vs. 38). Iets dergelijks zien we ook bij het dochtertje van Jairus (8:42): zij was zijn enige dochter.

Zoals in Mattheüs vinden we ook hier het scherpe verwijt van de Heer: ‘O *ongelovig en verdraaid* geslacht ...’ (vs. 41). Dit is het oordeel van de Heer over de Joden, hier vertegenwoordigd door de grote menigte die voor Hem stond, waar de discipelen ook bij inbegrepen waren.

Let ook op het vervolg van dit vers: ‘Hoe lang zal Ik nog bij u zijn en u verdragen?’ Deze woorden vinden we ook in de andere evangeliën. De Here Jezus verlangt er naar dat er een eind zal komen

aan deze tijd waarin er geen gebruik gemaakt wordt van de Goddelijke macht die beschikbaar is voor de zijnen om de machten van de duisternis te overwinnen.

De Heer Jezus spreekt de vader aan: *'Breng uw zoon hier'*. Alleen Lukas vermeldt deze woorden. *'Breng uw zoon bij Mij'* - deze woorden kunnen ook toegepast worden op al de mensen die bij deze gebeurtenis tegenwoordig waren en ook op ons. Ook de woorden aan het eind van vs. 42 vinden we alleen in Lukas: *'... en gaf hem terug aan zijn vader'*. Dit persoonlijke vinden we vaak in dit evangelie. Hoe goed kan de Here God de toegenegenheid van een vader voor zijn eniggeboren zoon aanvoelen!

Ook vs. 43 is treffend (alleen Lukas vermeldt het): zij stonden verslagen over de majesteit van God en over de kracht die Hij bezat, maar zij erkenden de Heer Jezus, de Zoon van God, niet. Daarom is dit vers zo belangrijk. Wat zouden de dingen anders geweest zijn als ze deze kracht in verband hadden gebracht met de Messias en Hem als zodanig aangenomen hadden. Maar *'zij hebben Hem niet aangezien'*. Als gevolg van die verwerping neemt de Heer weer de plaats van vernedering en verwerping in en spreekt Hij met zijn discipelen over het lijden en sterven aan het kruis.

76. DE HEER SPREEKT OPNIEUW OVER ZIJN STERVEN

Markus 9:30-32; Mattheüs 17:21-23; Lukas 9:43b-45

Het verslag van Markus (9:30-32)

Alleen Markus vertelt ons dat de Heer alleen wilde zijn met zijn discipelen (vs. 30), want Hij wilde hen meer vertellen van zijn naderend lijden en sterven: *'... en Hij wilde niet dat iemand het wist'*. Wat Hij zijn discipelen wilde leren was niet bestemd voor de oren van de menigte: *'De Zoon des Mensen wordt overgeleverd in handen van de mensen en zij zullen Hem doden; en na gedood te zijn zal Hij na drie dagen opstaan'* (vs. 31). Alle drie evangelisten geven een verschillende omschrijving van de reactie van de discipelen op deze woorden van de Heer. Markus zegt: *'Maar zij verstonden dit woord niet en zij durfden Hem niet te vragen'*. Hoopten zij misschien toch nog dat het koninkrijk opgericht zou worden?

Ze zijn nog te veel bezig met de heerlijkheid van de Heer en met zijn rechten als de Messias; daarom begrijpen zij de woorden van de Heer niet. Hun geloof is te zwak om de woorden van de Heer, die tegen hun ideeën ingaan, te begrijpen.

J. N. Darby

Het verslag van Mattheüs (17:21-23)

We willen alleen wijzen op de woorden aan het eind van vs. 23: *'En zij werden zeer bedroefd'*. We kunnen ons wel afvragen: waarom of om wie waren zij zo bedroefd? Ook wij moeten onze motieven vaak onderzoeken in de tegenwoordigheid van de Heer, zelfs tijdens de meest heilige ogenblikken.

Het verslag van Lukas (9:43b-45)

De woorden van vs. 44: *'Legt u deze woorden in uw oren'* waren rechtstreeks tot de discipelen gericht, maar zij hebben ons ook iets te zeggen. Wat bedoelde de Heer met *'deze woorden'*? De Heer sprak over zijn lijden en sterven aan het kruis. Hij had zijn plaats van vernedering en verwerping weer ingenomen na het voorgaande.

We geloven dat de Heer de discipelen wil herinneren aan de woorden van vs. 23: *'Als iemand achter Mij wil komen, laat hij zichzelf verloochenen, dagelijks zijn kruis opnemen en Mij volgen'*. Dat mogen we ook op ons toepassen: *'Legt u deze woorden in uw oren'*. Dit vinden we alleen in Lukas. Dat is ook het geval met de woorden van vs. 45: *'... en het was voor hen verborgen, zodat zij het niet begrepen'*. Nu konden zij deze woorden van de Heer nog niet begrijpen. Later als de Heilige

Geest gekomen was, zou Die hen alles leren en in herinnering brengen alles wat de Heer tot hen gesproken had (Joh. 14:26).

77. HET BETALEN VAN DE TEMPELBELASTING

Markus 9:33a; Mattheüs 17:24-27

In Markus wordt dit onderwerp niet behandeld. We lezen alleen in 9:33a: 'En Hij kwam te Kapernaüm'. Alleen Mattheüs vertelt ons deze belangrijke gebeurtenis, die zich afgespeeld heeft in Kapernaüm.

Mattheüs begint dit gedeelte met bijna dezelfde woorden als Markus: 'En toen zij te Kapernaüm gekomen waren'.

In dit gedeelte zien we hoe de Heer van de hele schepping zich vernederd heeft, en in het volgende gedeelte leert de Heer ons wat nederigheid is. Zoals we steeds zien in de evangeliën, zijn de gebeurtenissen op een Goddelijke wijze gerangschikt.

Het schijnt dat Petrus zijn belijdenis: 'U bent de Christus, de Zoon van de levende God' vergeten is. Hij denkt niet meer aan de heerlijkheid van de Heer Jezus, maar verlaagt Hem tot het niveau van een gewoon mens. En het is niet de eerste keer dat Petrus dit doet.

Wat een verschil tussen Petrus en de Heer Jezus! Petrus in zijn onnadenkendheid verlaagt de Heer tot op zijn niveau, maar de Heer verheft Petrus tot zijn hoogte: tot iemand die vrij is van belasting betalen.

Maar de Heer laat ons ook zien dat we niet op onze rechten moeten staan als we daardoor anderen zouden ergeren. Wat een mooi voorbeeld geeft de Heer hier! Eerst zien we iets van de heerlijkheid van de Heer als de Schepper. Zelfs een vis moet Hem gehoorzamen! Maar een ogenblik later is Hij weer een Jood als alle andere Joden en mét Petrus betaalt Hij de tempelbelasting.

Niet zoeken naar erkenning, niet opkomen voor onze rechten, oppassen dat we de ander niet ergeren - zó moet onze houding zijn als we willen wandelen in de voetstappen van de Heer Jezus en Zijn voorbeeld willen volgen. Hij heeft de gestalte van een slaaf aangenomen en is aan de mensen gelijk geworden. Hij heeft Zichzelf vernederd.

78. DE STRIJD OM DE EERSTE PLAATS ONDER DE DISCIPELEN

Markus 9:33-50; Mattheüs 18:1-14; Lukas 9:46-50

Het verslag van Markus (9:33-50)

Alleen in Markus lezen we de vraag die de Heer Jezus aan zijn discipelen stelt: 'Wat hebt u onderweg besproken?'

De mensheid van de nederige Dienstknecht komt vaak naar voren in dit evangelie door de vragen die de Heer stelt. Zie o.a. 5:9; 5:30; 6:38; 8:23; 9:16; 9:21; 9:33; 14:14.

Natuurlijk wist de Heer waarover zij onderweg hadden gesproken; dit blijkt ook wel uit het verslag van de andere evangelisten. Zij vermelden geen vraag van de Heer, maar wel zijn antwoord dat Hij hen op aanschouwelijke wijze geeft (Matth. 18:2; Luk. 9:47). Het is alleen Markus die ons meedeelt dat de Heer niet alleen Kapernaüm binnengegaan is, maar ook dat Hij in het huis gegaan was, weg van de menigte. Sommigen denken dat dit het huis van Petrus was. Steeds vaker zien we de Heer alleen met zijn discipelen.

Uit het volgende vers blijkt de Godheid van de Heer Jezus. Alleen Markus vermeldt dat zij zwegen. Waarom zwegen zij? Misschien waren zij totaal verrast door de plotselinge vraag die de Heer stelde. Hoe wist de Heer dát zij iets besproken hadden? Of wist Hij ook wát zij besproken hadden? Hoewel zij geprobeerd hadden Hem niets van hun discussie te laten merken, wist de Heer elk woord dat zij besproken hadden. 'Gij verstaat van verre mijn gedachten ... Want er is geen woord op mijn tong, of zie, Here, Gij kent het volkomen' (Ps. 139:1-4).

Alleen Markus vertelt ons dat de Heer zijn aanschouwelijke les begon met de woorden: ‘Als iemand de eerste wil zijn, zal hij de laatste van allen zijn en aller dienstknecht’ (vs. 35). De Heer had nog niet lang geleden met Petrus gesproken over de sleutels van het koninkrijk der hemelen. Nu kan Petrus leren hoe Hij deze sleutels moet gebruiken: hij moet de minste worden van zijn broeders! Dit geldt voor al de discipelen en voor allen die iets voor de Heer willen doen.

‘En Hij nam het in zijn armen’ (vs. 36): hier zien we de grote liefde die er in het hart van de Heer was voor de kinderen (verg. Matth. 19:14).

In de verzen 33-37 wordt achtereenvolgens gesproken over nederigheid, het dienen van anderen, vriendelijk zijn voor allen, het zoeken van de eer van de Vader en de Zoon.

In vs. 38-42 worden we gewaarschuwd voor de geest van sektarisme, en in vs. 43-48 voor verschillende vormen van genotzucht.

Markus en Lukas vermelden de enige opmerking die Johannes uit zichzelf maakt in de evangeliën (vs. 38). Het antwoord van de Heer op deze opmerking vinden we voluit in dit evangelie:

‘... want er is niemand die een kracht zal doen in mijn naam en kort daarna smadend van Mij zal kunnen spreken ...’ (vs. 39).

Vs. 40 luidt ietwat anders dan in de andere evangeliën: ‘Want wie niet tegen ons is, is voor ons’. In Luk. 9:50 lezen we: ‘Want wie niet tegen u is, is voor u’. In Matth. 12:30 lezen we: ‘Wie niet met *Mij* is, is tegen *Mij* en wie niet met Mij verzamelt, verstroot’.

Vs. 41 wordt door Markus hier aangehaald, maar door Mattheüs in hoofdstuk 10:42. Bijna elke zin in dit gedeelte wordt door de andere evangelisten aangehaald bij een andere gelegenheid. Vs. 48 en 49 vinden we alleen in Markus. Hier wordt gezinspeeld op het bederfwerend karakter van zout. Deze eigenschappen worden hier overgedragen op het vuur.

In Lev. 2:13 lezen we dat bij alle offergaven zout gevoegd moest worden. Hier lezen we: ‘Want een ieder zal met vuur gezouten worden’. Hier ziet het misschien op een gelovige die moet gaan door het vuur van smart of beproeving, of misschien moet hij zichzelf verloochenen op een manier als hierboven beschreven. Het uiteindelijke resultaat zal zijn dat hij gereinigd zal zijn, als een offergave die welbehaglijk is voor God.

Vs. 50 vinden we ook, in een ander verband, in Matth. 5:13. Vs. 44 en 46 wordt in veel vertalingen weggelaten; het is waarschijnlijk niet authentiek. Vs. 48 wordt algemeen voor oorspronkelijk gehouden. Dit vers ziet op de zondaar die in het oordeel komt, ‘het vuur wordt niet uitgeblust’. Maar vs. 49 spreekt van ‘een ieder’. Hier gaat het om de rechtvaardige die de proef van het vuur doorstaat; hier ziet het vuur niet op oordeel, maar op beproeving. Zo iemand is met zout gezouten, verbonden met God en hij wordt van binnen uit bewaard voor het kwaad.

Het verslag van Mattheüs (18:1-14)

Dit hoofdstuk begint met de woorden: ‘In die tijd’. Welke tijd wordt hier bedoeld? Ongetwijfeld ziet het op het voorgaande, de wonderbare visvangst, waar we de Heer der heerlijkheid zien die Zich zo diep vernederd heeft als mens. Verworpen door de mensen, is Hij op weg naar Jeruzalem waar het kruis Hem wacht. Hij vraagt van ons dat we ons kruis dagelijks opnemen en Hem volgen. ‘In die tijd’ toen de Heer zijn discipelen het voorbeeld gaf van zelfverloochening en zelfopoffering, vragen zij zich af: ‘Wie is toch de meeste in het koninkrijk der hemelen?’ Wat een onbegrijpelijke ongevoeligheid! Het is het antwoord op de vraag van Christus in Mark. 9:33: ‘Wat hebt u onderweg besproken?’

Alleen Mattheüs geeft ons in dit verband vs. 3 en 4 over ‘het worden als een kind’. Zowel Markus (10:15) en Lukas (18:17) geven ons dit vers tijdens een gebeurtenis die later plaatsvond. De Heer neemt een kind om te laten zien wat echte nederigheid is. Later (19:13-15) zegent de Heer de kleine kinderen.

Als iemand één van deze kleinen (een kind, of iemand die pas bekeerd is) een aanleiding geeft tot vallen, dan doet hij zo’n groot kwaad dat hij in de ogen van de Heer verdient in de diepte van de

zee (alleen Mattheüs gebruikt deze uitdrukking!) te zinken (vs. 6). Alleen Mattheüs zegt ons dat het noodzakelijk is dat de aanleidingen tot vallen komen (vs. 7). Het is te proeven dat de Heer diep bewogen is als Hij de woorden van vs. 8 en 9 uitsprekt. Dit blijkt uit de woorden die Mattheüs er aan toevoegt: 'en werp ze van u', 'trek het uit' en 'de hel van het vuur'.

Vs. 11 wordt door vele handschriften weggelaten. Hoewel we dus aannemen dat dit vers hier niet hoort, is het toch een feit dat het vers door een andere evangelist gebruikt wordt: Lukas 19:10, waar we lezen: 'Want de Zoon des mensen is gekomen om het verlorene te zoeken en te behouden'.

Vs. 12-14 komt ook voor in Lukas 15. Daar wordt het gezien in een groter verband en toegepast op elke zondaar. In Mattheüs brengt de Heer deze gelijkenis in verband met het voorgaande, namelijk de gevoelens die we moeten hebben voor iemand die hoort tot het koninkrijk der hemelen. De Heer gaat uit van een kind, dat Hij in hun midden zet. Tot aan vs. 15 spreekt de Heer over 'deze kleinen' en Hij eindigt dit gedeelte door er op te wijzen dat ook de Vader niet wil dat één van deze kleinen verloren gaat.

Het verslag van Lukas (9:46-50)

Even tevoren had de Heer aan zijn discipelen verteld over zijn 'overgeleverd worden in de handen van de mensen'. Een ander onderwerp hield hen bezig, namelijk wie van hen de meeste was. Hieruit blijkt dat zij nog steeds dachten aan een aards koninkrijk.

Het is veelbetekenend dat de Heer de overlegging van hun hart onderkende (vs. 47). Er staat niet dat Hij hun gesprek hoorde. Dat was voor Hem niet nodig. Hij, de Zoon des Mensen kon elke gedachte van hun hart lezen. Hij geeft het antwoord op hun overleggingen door een aanschouwelijke les te geven over nederigheid. Alleen Lukas noemt het Goddelijke beginsel: 'Want wie de geringste onder u allen is, die is groot' (vs. 48).

Vs. 50 is vrijwel gelijk aan Mark. 9:40. De Heer maakt hen duidelijk dat als Hij niet in hun gezelschap is, Hij toch wel aan hun kant moet staan. Want: wie kan de kracht van de Geest losmaken van de Geest van kracht? (F.W. Grant).

79. DE HEER SPREEKT OVER DE GEMEENTE EN OVER HET VERGEVEN

Mattheüs 18:15-35

We zien dat de Heer in dit hoofdstuk aan zijn discipelen twee belangrijke beginselen geeft die gelden voor het koninkrijk en voor de Gemeente, namelijk nederigheid (vs. 1-14) en vergevingsgezindheid (vs. 15-25).

Hier vinden we natuurlijk niet de orde in de Gemeente volledig behandeld, maar het gaat om de geest waarin christenen, moeten wandelen. We zien hier het belangrijke beginsel hoe een plaatselijke gemeente gevormd wordt; twee of drie zijn vergaderd in de Naam van de Heer Jezus en Hij is in het midden van hen.

Hier wordt niet gesproken over de synagoge, maar over de plaatselijke gemeente. De Gemeente, die Christus zou bouwen, bestond toen nog niet. In de brieven (vooral in 1 Korinthe) lezen we hoe een plaatselijke gemeente moet functioneren.

Veel dingen die in Mattheüs samengevoegd zijn, worden door de andere evangelisten aangehaald tijdens andere gebeurtenissen.

Verg. bijv. Matth. 18:21, 22 met Luk. 17:4.

De gelijkenis van vs. 23-35 kunnen we ook toepassen op het volk van de Joden als geheel gezien. Zij lijken op die slaaf die tienduizend talenten schuldig was; ze voltooiden hun 'schuld' door hun Messias te kruisigen, een schuld die ze nooit konden betalen. Maar hun werd een gelegenheid gegeven om berouw te hebben, zelfs nog na de dood van hun Messias, net zo als de slaaf in vs. 27 die hoorde dat de schuld was kwijtgescholden - maar hij had niets geleerd van de vergevingsgezindheid van zijn heer. Ook de Joden, als volk gezien, bleven ongevoelig.

Weggaande vindt de slaaf een medeslaaf en gooit hem in de gevangenis voor een betrekkelijk kleine schuld. Zo handelden de Joden ook met de heidenen; zij weigeren de vergeving aan te nemen en verhinderen anderen om het aan te nemen (1 Thess. 2:16).

HOOFDSTUK 5

DE DIENST IN PERÉA

80. DE HEER VERLAAT GALILEA VOORGOED

Markus 10:1a; Mattheüs 19:1a; Lukas 9:51-56; Johannes 7:2-10

Het verslag van Markus (10:1a)

Tussen 9:50 en 10:1 komt nog het voorval dat we vinden in Joh. 7:2-9, dat straks nog aan de orde komt. Dit hoofdstuk begint met de woorden: 'En Hij maakte Zich vandaar op'. De Heer ging dus uit Kapernaüm (9:33). Voordat Hij in het gebied van Judéa kwam vond nog de gebeurtenis uit Luk. 9:51-56 plaats en die uit Joh. 7:10.

Over het tweede gedeelte van vs. 1 zullen we later iets zeggen (verg. Matth. 19:1, 2 en Joh. 10:40).

De Heer verlaat Galiléa nu voorgoed en begint zijn laatste reis naar Jeruzalem om daar zijn dienst te beëindigen en zijn leven af ' te leggen.

Het verslag van Mattheüs (19:1a)

De Heer heeft zijn onderwijs beëindigd, eerst over het koninkrijk, toen over de Gemeente. Nu verlaat Hij Galiléa voorgoed en 'richt zijn aangezicht om naar Jeruzalem te reizen'. Dit is zijn laatste reis vóór zijn lijden en sterven.

Het verslag van Lukas (9:51-56)

Hier lezen we waaróm de Heer vertrok uit Galiléa en naar Jeruzalem ging: 'omdat de dagen van zijn opnemings in vervulling gingen' (vs. 51). De Heer ging vastberaden op weg naar het kruis: 'Hij wendde zijn gezicht vastbesloten om naar Jeruzalem te gaan'.

De wraakzucht van Jakobus en Johannes wordt alleen vermeld door Lukas in dit gedeelte.

Dit optreden van de discipelen is voor ons een voorbeeld van het gevaar dat er ligt in het klakkeloos navolgen van dingen die de mannen van het geloof in het Oude Testament deden, zelfs al wordt wat zij deden door het Woord van God goedgekeurd. Allereerst moeten we rekening houden met de bedeling waarin zij leefden: *zij* leefden onder de wet, *wij* onder de genade. Verder is het geloof een persoonlijke zaak. Elk moet zijn eigen weg met God gaan in het geloof. We kunnen niet de weg van een ander nabootsen; we moeten onze eigen weg gaan. Het luisteren naar en handelen volgens bijbelse maatstaven is natuurlijk voor een ieder gelijk. Maar het moeten wel de maatstaven zijn van de bedeling waarin wij leven. Dit heeft de Gemeente van God jammer genoeg niet altijd begrepen; zij heeft klakkeloos veel dingen van het Judaïsme overgenomen. Bijvoorbeeld een aards priesterschap en het verschil tussen priesters en leken, de wet, inmenging van wereldse overheden, enz. Al deze dingen heeft men overgenomen: de plaats van Israël en ook alle beloftes die God aan Israël gegeven heeft. Men heeft zelfs de Schrift aangehaald (en verkeerd toegepast) om deze dingen te sanctioneren. Men heeft gedaan net als de discipelen die, hoewel ze eerlijk waren in hun doen, toch niet wisten van welke geest zij waren.

F.W. Grant

Het verslag van Johannes (7:2-10)

De laatste keer dat we iets uit dit evangelie aanhaalden was onder 63 en 64.

De Heer Jezus was in Kapernaüm, in Galiléa, omdat Hij niet in Judéa wilde rondtrekken, omdat de Joden Hem trachtten, te doden (vs. 1).

Maar hier zien we dat de Heer vertrekt uit Galiléa en door Samaria reist om naar Jeruzalem in Judéa te gaan.

Hier vinden we het gesprek tussen de Heer en zijn broers. We hebben hier een nieuw bewijs van de overeenstemming die er is in de verslagen van de 4 evangelisten. Johannes wijst ook op de verandering in bedeling nu het volk de Heer Jezus verworpen had. De tijd was nog niet gekomen voor de Heer Jezus om Zichzelf openlijk te tonen aan deze wereld; dat was wat zijn broers van Hem vroegen. Pas in het duizendjarig rijk zal de Heer Zich openlijk tonen aan de wereld. Voordat deze tijd zal aanbreken moeten nog andere raadsbesluiten van God vervuld worden, waar we in het volgende gedeelte iets van zullen zeggen.

Het karakter van het optreden van de Heer in die tijd was niet openlijk, maar verborgen (vs. 10). Want Hij is verworpen. De gelegenheid voor Israël om Hem als hun Messias aan te nemen is voorbij; nu zal eerst het kruis komen. De oprichting van het koninkrijk op aarde moet uitgesteld worden tot na de bedeling van de Gemeente. De Heer Jezus wacht op de tijd van God. Zijn Goddelijke en menselijke natuur gaan op een volmaakte wijze samen.

81. DE HEER JEZUS OP HET LOOFHUTTENFEEST

Johannes 7:11-52

Dit verslag vinden we alleen in Johannes. Bij de bespreking van de Bergrede merkten we op dat Johannes (evenals Markus) geen verslag geeft van de Bergrede, maar dat hij wel andere toespraken van de Heer vermeldt. In dit gedeelte vinden we daarvan de *derde toespraak* (vs. 14-39). De les die we uit dit gedeelte kunnen leren, is dat de Heer het Judaïsme terzijde stelt, want Hij is in zijn persoon in werkelijkheid, wat het Judaïsme in beeld was, in zijn wetten, ceremoniën en inzettingen. Hij is het ware *Pascha*, Hij is het die met *Pinksteren* de gever is van de gave die alleen gegeven kon worden door de dood en verheerlijking van de Heer. Hij is het ook die het ware *Loofhuttenfeest* geeft in het duizendjarig rijk.

Het Loofhuttenfeest werd gevierd na de wijnoogst, symbolisch een beeld van het oordeel.

De Heer Jezus ging niet openlijk naar het feest, maar in het verborgen. Hij zou verborgen blijven totdat alle schaduwen werkelijkheid waren geworden door zijn dood, begravenis, opstanding, hemelvaart en verheerlijking, en door de uitstorting van de Heilige Geest, de roeping van de Gemeente en haar opname vlak voor het oordeel.

Wat we hier heel beknopt noemen, wordt in de volgende hoofdstukken uitvoerig beschreven.

82. EEN VROUW OP OVERSPEL BETRAPT

Johannes 8:1-11

Er is een duidelijk verband met het laatste vers van hoofdstuk 7: 'En ieder ging naar zijn huis' en hoofdstuk 8:1: '*maar* Jezus ging naar de Olijfberg'. Dit woordje '*maar*' duidt een tegenstelling aan: de Heer is een *vreemdeling*, die geen plaats had om het hoofd neer te leggen.

Dit gedeelte (vanaf 7:53 - 8:11) komt niet voor in sommige van de oudste Griekse handschriften en oude vertalingen.

In het vorige gedeelte (hoofdstuk 7:32-46) zien we dat de dienaars die waren uitgezonden om Jezus te grijpen terugkwamen met de woorden: 'Nooit heeft een mens zó gesproken als deze mens'.

Maar de leiders van het volk willen de Heer vangen. Nu hebben zij een andere list bedacht, een heel geraffineerd plan!

Dit gedeelte sluit mooi aan bij het voorgaande, en het dient ook als een inleiding op wat volgt (vs. 12-59): de Heer Jezus is Zelf het ware Licht, de Waarheid en de Eeuwige Zoon.

In het vorige hoofdstuk zagen we dat de Heer Jezus de zinnebeelden, schaduwen en ceremoniën terzijde stelt. Hij neemt Zelf hun plaats in, want Hij is in werkelijkheid wat zij voorstelden. Hier zien we dat de *genade* triomfeert over de *wet*, zinder daarmee in strijd te zijn. Het *licht* dringt overal door en onderzoekt alles. De Heer Jezus is het Licht (vs. 12), maar zij waren in de duisternis. Zij waren trots op de wet, maar zij weigerden de genade te aanvaarden die zij zo nodig hadden. Als zij zich beriepen op de wet, zouden ze de verschrikking van de wet ondervinden en de kracht van de wet ervaren, die hen allen veroordeelde en liet zien dat zij allen zondaars waren evenals de vrouw die zij veroordeelden.

‘Wie van u zonder zonde is, laat die het eerst een steen op haar werpen’ (vs. 7). Hier deed het *Licht* wat de wet nog nooit gedaan had; het overtuigde hen van hun zondige toestand. Jammer genoeg ging dit niet gepaard met geloof en berouw. Christus veroordeelde deze vrouw niet, maar evenmin schonk Hij haar vergeving. Hij is de morele Leraar en niet de Rechter. Als Hij haar zou veroordelen dan was dat volgens de wet, maar dan was Hij noch de Messias noch de Heiland. Als Hij haar niet veroordeelde, was dat in strijd met de wet van Mozes.

Niemand moet uit dit gedeelte afleiden dat de Heer de zonde goedpraat of bagatelliseert. Hij overtreedt de Joodse wetten niet, maar Hij laat zien dat Hij het recht heeft iemand genade te bewijzen. De heerlijkheid van zijn Persoon komt hier duidelijk naar voren.

83. DE TOESPRAKEN VAN DE HEER JEZUS TE JERUZALEM

Johannes 8:12-59

Hier vinden we de vierde toespraak van de Heer in het Johannesevangelie. We zien in dit hoofdstuk de Heer als de door het volk Verworpenen, maar Hij stelt alle dingen in het licht, want Hij is het Licht van de wereld. De Zoon van God is hier bij zijn volk, maar zij verwerpen Hem, zowel zijn woorden (hoofdstuk 8) als zijn werken (hoofdstuk 9). Alleen een Goddelijk Persoon kan op de vraag: ‘Wie bent U?’ antwoorden: ‘Geheel wat Ik u ook zeg’ (vs. 25). Wat Hij sprak was de openbaring van zijn Persoon. Hij is niet alleen het Licht, maar was ook de Waarheid, en wat Hij tot hen gesproken had, was de waarheid. De waarheid maakt vrij (vs. 32). Zij waren er trots op dat zij Mozes hadden en zonen van Abraham waren, maar de Schepper van deze Mozes én Abraham stond nu vóór hen. Hij was het die tegen Mozes gezegd had: ‘IK BEN heeft mij tot u gezonden’ (Ex. 3:14). In dit hoofdstuk horen we de echo van deze woorden, uitgesproken door de Mens Jezus, die in werkelijkheid de grote ‘Ik BEN’-is. Wat een geweldig hoofdstuk is dit! Verheven als het is, past het helemaal in dit evangelie van de Zoon van God.

84. DE UITZENDING VAN DE ZEVENTIG

Lukas 10:1-16

Dit gedeelte vinden we alleen in Lukas. Wij zouden de moed opgegeven hebben, maar de Heer Jezus niet. De treurige toestand van het volk, blijkend uit de verwerping van de Messias, was voor de Heer een reden tot nog meer activiteit.

In dit gedeelte zien we de aard en omvang van de dienst van de zeventig en de resultaten van hun prediking.

Waarom zond de Heer nu nog deze zeventig uit met de boodschap: ‘Het koninkrijk Gods is nabij u gekomen’ (vs. 9), terwijl het volk Hem verworpen had? Het is niet omdat de Heer nu het koninkrijk zou oprichten; dat is niet de bedoeling van deze uitzending van de zeventig. Wat de Heer hier leert aan de discipelen is iets anders dan een koninkrijk op aarde. Hij laat hen iets beters zien: ‘Verblijdt u dat uw namen opgeschreven zijn in de hemelen’ (vs. 20). Nu de Heer verworpen is

door het volk, geeft Hij zijn volgelingen de verzekering: 'Ik geef u de macht op slangen te treden' (vs. 19). De belangrijkste gedachte van dit hoofdstuk is niet dat er een Messias op aarde is, maar dat er een Christus in de hemel is als gevolg van de verwerping door het volk. Hoewel het volk Hem verworpen heeft, stopt de Heer niet met het zoeken naar de verloren schapen. Nog één keer wordt de genade aangeboden aan het volk, maar ze worden ook gewaarschuwd voor het oordeel.

De uitzending van de zeventig mannen is niet beperkt tot de verloren schapen van het huis Israël. Er wordt niet over gesproken tot wie zij uitgezonden worden; hun zending is universeel.

Israël heeft het koninkrijk verworpen; toch is het koninkrijk Gods nabij gekomen. Dat koninkrijk is in de Zoon; dat maakt de Heer duidelijk in vs. 21-24. Vergeleken met de uitzending van de twaalf apostelen heeft deze uitzending een veel ernstiger en dringender karakter. Deze zeventig worden uitgezonden met het Goddelijk oordeel over hen die hun boodschap verwerpen (vs. 12). Zij worden uitgezonden als 'lammeren midden onder wolven' (vs. 3). Dit is een groot verschil met de vorige uitzending. Als Israël dit getuigenis afwijst dan hebben zij geen excuus meer; dan zijn zij schuldig aan de verwerping van hun Messias. Ook zien we dat de Heer nu als het ware een andere plaats inneemt, en wel een plaats in de hemel.

85. DE TERUGKEER VAN DE ZEVENTIG

Lukas 10:17-24

Het middelste gedeelte van het Lukasevangelie (9:51 - 18:14) bevat een verzameling van diverse morele lessen die de Heer bij verschillende gelegenheden heeft uitgesproken, niet in chronologische volgorde.

De uitzending van de zeventig heeft plaatsgevonden even vóór of na het Loofhuttenfeest. Het schijnt dat zij teruggekomen zijn ongeveer in de tijd van het feest van de tempelwijding. Dit feest wordt niet vermeld in Lukas. De Heer is nog steeds in Jeruzalem of in Bethanië als de zeventig mannen terugkomen.

In dit gedeelte zien we iets van het karakter van het koninkrijk.

Vs. 21 begint met de woorden: 'Op dat ogenblik', dat wil zeggen: toen Israël als natie Hem verworpen had. Dit wordt symbolisch voorgesteld door de twee steden die bestraft worden omdat zij Hem hebben verworpen. Op dat ernstige ogenblik kon de Heer Zich toch verheugen en God danken. Hetzelfde zien we in Matth. 11:20-27. Ondanks de verwerping door het volk zouden er toch mensen zijn die in Hem geloofden, een klein overblijfsel, hier met kleine kinderen vergeleken. Op dat ogenblik zag de Heer ongetwijfeld 'de satan als een bliksem uit de hemel vallen' (vs. 18) en hoorde Hij het getuigenis van de zeventig over hun uitzending (vs. 17). Ongetwijfeld dacht de Heer hier aan wat we ook beschreven vinden in Openb. 12:7-11: de oprichting van zijn koninkrijk in macht. Daarom verheugde de Heer Zich. Gelukkig en gezegend zijn zij die door het geloof de gedachten van God kunnen verstaan en iets zien van de Zoon van God en van zijn toekomst, en die zich verheugen in wat God voor Hem en voor hen bereid heeft (vs. 23 en 24).

86. DE BARMHARTIGE SAMARITAAN

Lukas 10:25-37

Deze gebeurtenis en ook de volgende (vs. 38-42) en het gedeelte van hoofdstuk 11:1-13 wordt alleen vermeld door Lukas.

Het antwoord van de Heer op de vraag van de wetgeleerde: 'En wie is mijn naaste?' (vs. 29) laat ons zien welke verandering heeft plaatsgevonden door de *genade* die door Jezus Christus gekomen is. Onze betrekking met de ander wordt nu bepaald door de Goddelijke natuur waarvan we deelgenoten zijn, en één karaktertrek van die Goddelijke natuur is *liefde*.

De priester en de leviet gaan aan de overkant voorbij. De Samaritaan die veracht werd door de Joden vroeg niet wie zijn naaste was. De liefde die er in zijn hart was, maakte hem tot de naaste van ieder die in nood was. Dit is wat God Zelf deed door Jezus Christus.

J. N. Darby

In vs. 21 zagen we dat de Heer Zich verheugde in de genade die geopenbaard was. Dan komt er een man bij de Heer die het leven probeert te verkrijgen door de wet te houden. Dat is onmogelijk, snaar toch geeft de Heer als antwoord: 'Doe dat en u zult leven'. Wat we uit dit prachtige verhaal kunnen leren is dat het hart van deze man op de proef gesteld wordt, hij die de wet gebruikt om zichzelf te rechtvaardigen en zich zo wil onttrekken aan de verplichtingen die hij heeft tegenover zijn medemens.

Waarom wordt hier een Samaritaan als voorbeeld genomen? Omdat de Samaritaan, als vreemdeling voor de Joden, een prachtig beeld was van de Heer Jezus, die óók een vreemdeling was voor zijn eigen volk voor wie Hij gekomen was. In de gelijkenis van de Goede Herder en de Barmhartige Samaritaan zien we de *liefde* en *genade* van God, geopenbaard door zijn Zoon. Die liefde en genade strekt zich uit tot allen die verloren zijn.

Deze gelijkenis past helemaal in dit evangelie van de Man die onze naaste werd, het evangelie voor de verworpene en de vreemdeling, voor de heiden.

87. MARTHA EN MARIA

Lukas 10:38-42

Dit voorval vinden we alleen vermeld in dit evangelie. In het voorgaande zagen we de *genade* van God in tegenstelling met *de wet* die alleen kon veroordelen. In dit prachtige verhaal zien we hoe de gelovige deze genade waardeert. Deze waardering blijkt uit de houding van de gelovige in de tegenwoordigheid van de Heer Jezus: hij zit aan de voeten van de Heer en luistert naar zijn woord; én hij toont zijn afhankelijkheid door het gebed - dat komt aan de orde in het volgende hoofdstuk.

In het begin van dit hoofdstuk (vs. 17-20) kwamen de zeventig vol blijdschap bij de Heer en vertelden Hem van hun werk op aarde. Maar de Heer vestigde hun aandacht op iets dat veel belangrijker was, iets dat niet op de aarde maar in de hemel was: daar waren hun namen opgeschreven. Zij moesten niet een koninkrijk op aarde verwachten, niet een Christus op aarde, een Messias in het vlees, maar een Christus in de hemel die in de geest aangebeden moest worden.

In dit verhaal komt dit beginsel ook naar voren: het zorgen voor de lichamelijke behoeften van de Heer komt niet op de eerste plaats, maar één ding is nodig, ook voor ons: luisteren naar het woord van de Heer. Wij kennen Hem niet meer naar het vlees (2 Kor. 5:16).

Martha zag de *vermoeidheid* van de Heer en zij wilde Hem iets *geven*. Maria zag door het geloof iets van de *volheid* van de Heer, ondanks zijn vermoeidheid en zij wilde iets van Hem *ontvangen*.

88. DE HEER LEERT DE DISCIPELEN HOE ZE MOETEN BIDDEN

Lukas 11:1-13

Het hier genoemde gebed (vs. 2-4) luidt anders dan het gebed in Matth. 6:9-13. Sommigen hebben in hun verlangen een formuliergebed te bezitten, dit gebed uit Lukas veranderd.

In vs. 1 zien we dat de Heer Zelf in gebed was als de afhankelijke Mens. Daarna leert Hij zijn discipelen hoe ze moeten bidden. Hier zien we waarom de Heer dit deed; zijn discipelen vroegen of Hij hen wilde leren bidden.

We moeten wel bedenken dat dit plaats vond vóór de uitstorting van de Heilige Geest. Vanaf die dag woont de Geest in elke gelovige; zijn lichaam is een tempel van de Heilige Geest.

Hoewel de naam van de Vader hier gebruikt wordt is er nog niet de verbinding met de Vader als zonen. 'Want allen die door de Geest van God geleid worden, die zijn zonen van God ... U hebt ontvangen den geest van zoonschap, waardoor wij roepen: Abba, Vader!' (Rom. 8:14, 15). Wij, die na Pinksteren leven, hebben een heel andere plaats als de discipelen hier. Zij hadden nog niet de inwoning van de Heilige Geest, wij wel. Zij kenden de Vader omdat de Heer Jezus Hem aan hen

bekendgemaakt had. Wij kennen de vreugde van de verbinding met de Vader. ‘Onze gemeenschap nu is met de Vader en met zijn Zoon Jezus Christus’ (1 Joh. 1:3).

In het Mattheüsevangelie heeft dit gebed een duidelijk joods karakter. Het staat in de Bergrede, in verbinding met het koninkrijk. Daar lezen we in vs. 6 dat zij in de binnenkamer moeten gaan om te bidden. Hieruit blijkt ook dat dit gebed niet bedoeld is om in het openbaar gebeden te worden.

Hier in Lukas wordt dit gebed in een ander verband genoemd. Eerst zien we Maria zittend aan de voeten van de Heer en luisterend naar zijn woorden. Daarna volgt het gebed. Bidden is een teken van afhankelijkheid. Later werd aan de discipelen geleerd te bidden in de naam van Jezus (Joh. 16:23, 24).

In Mattheüs lezen we dat de Vader *goede gaven* geven zal aan hen die er Hem om bidden (Matth. 7:11). Hier in Lukas lezen we dat de Vader *de Heilige Geest* geven zal aan hen die Hem bidden (vs. 13). In Joh. 14:16 lezen we dat de Heer Jezus de Vader vragen zal de Heilige Geest te geven. De Heer Jezus wilde dat zij dachten aan de komst van de Heilige Geest en er voor zouden bidden. Zo behoren wij nu te bidden om de tweede komst van Christus. De Heilige Geest kon niet komen vóór Pinksteren, want Christus moest eerst verheerlijkt worden (Joh. 7:39).

De gelijkenis van de *onbeschaamde vriend* (vs. 5-8) vinden we alleen in dit evangelie. De Heer wil de discipelen aanmoedigen in het gebed te volharden. Niet dat we door veel te vragen God kunnen dwingen ons iets te geven wat niet goed voor ons is. De ‘vriend’ in deze gelijkenis wilde niet lastig gevallen worden alleen om het feit dat hij een vriend was, maar hij helpt de ander vanwege zijn onbescheiden aandringen. Zo handelt God niet! Hij slaapt ook nooit zoals de man in dit verhaal. Op ons aanhouden in het gebed zal God niet antwoorden om maar van ons af te zijn. Het is duidelijk dat deze gelijkenis hier juist gegeven wordt om de tegenstelling aan te geven tussen God en de mens.

89. DE HEER JEZUS SPREEKT HET ‘WEE U’ UIT OVER DE FARIZEEËN

Lukas 11:37-54

Vs. 14-36 van dit hoofdstuk hebben we al behandeld onder 50.

Sommigen denken dat Lukas dit gedeelte heeft ontleend aan het verslag van Mattheüs (23:13-39).

Anderen zeggen dat Mattheüs een gedeelte van Lukas heeft overgenomen. Waarom eigenlijk? Kan de Heer zijn openlijke veroordeling van de farizeeën en schriftgeleerden niet herhaald hebben aan het eind van zijn optreden als bevestiging van de woorden die Hij eerder heeft uitgesproken? Wij zien geen moeilijkheid in deze veronderstelling, en wij geloven dat Lukas onder de leiding van de Heilige Geest deze openlijke veroordeling hier heeft opgeschreven.

In de farizeeën en schriftgeleerden wordt eigenlijk het hele volk veroordeeld om hun huichelarij en voorgewende rechtvaardigheid. Zij hadden de profeten gedood en stonden op het punt dé Profeet te doden.

90. DE HEER WAARSCHUWT VOOR HET ZUURDEEG VAN DE FARIZEEËN

Lukas 12:1-59

We moeten dit gedeelte niet verwarren met wat we vinden in Mark. 8:13-21 en Matth. 16:4-12, waar de betekenis van het zuurdeeg wordt verklaard (zie onder 70).

Lukas waarschuwt ons voor het zuurdeeg van de farizeeën, met andere woorden: voor huichelarij.

God brengt alles in het licht (vs. 2). God kijkt naar de toestand van het hart en niet naar een uiterlijk vertoon van vroomheid.

Het voorval, genoemd in vs. 13-15 is ook van betekenis. De Heer weigert Israël te veroordelen, hoewel Hij pas nog de toestand van het volk had beschreven. De zegening die bestemd was voor de Joden (de erfenis) hadden zij verspeeld. Er was geen sprake van dat de Heer Jezus ‘de erfenis zou

delen' met het Joodse volk. Die hadden zij verspeeld door hun Verlosser te verwerpen. Wat nu van betekenis is, is de toestand van ieders hart voor God, want het leven van een mens hoort niet bij zijn bezittingen.

Aan het voorgaande voegt de Heer nog een gelijkenis toe met een ernstige betekenis: de rijke dwaas. Ook deze gelijkenis vinden we alleen in dit evangelie. Het gedeelte van vs. 22-34 is vrijwel gelijk aan een gedeelte van de Bergrede (Matth. 6:25-33). In Mattheüs is het een gedeelte van een toespraak, hier in Lukas wordt het gegeven in de vorm van een antwoord op de opmerking van iemand uit de menigte (vs. 13).

Lukas 12:35-41 spreekt over mensen die wachten op Christus.

Lukas 12:42-48 spreekt over mensen die werken voor Christus.

Het is kenmerkend voor dit evangelie dat we hier drie vormen van verantwoordelijkheid vinden. Eerst de slaaf die niet de komst van zijn heer verwacht: hij zal in stukken gehouwen worden net zoals de ongelovigen. Dan is er een slaaf die de wil van zijn heer gekend heeft, en er niet naar gehandeld heeft: hij wordt met veel slagen geslagen. Tenslotte is er een slaaf die de wil van zijn heer niet gekend heeft: hij zal met weinig slagen geslagen worden.

Dit gedeelte gaat niet over het wel of niet behouden zijn, maar over de verantwoordelijkheid van de dienstknecht.

In Luk. 12:49-59 zien we Christus als Degene die verdeeldheid onder de mensen teweegbrengt. Vgl. vs. 50 met Matth. 20:18, 22 en Mark. 10:38, 39; vs. 51-53 met Matth. 10:34-36; vs. 54-55 met Matth. 16:2.

In vs. 54-59 spreekt de Heer tot de menigten. In het voorgaande spreekt de Heer tot zijn discipelen als antwoord op de vraag van Petrus (vs. 41). Vs. 56 kunnen we vergelijken met Matth. 16:3. Vs. 58-59 komt vrijwel overeen met Matth. 5:25-26.

Als we bovenstaande aanhalingen met elkaar vergelijken dan valt het op dat de teksten wel met elkaar overeenstemmen, maar niet woordelijk aan elkaar gelijk zijn. De ene evangelist heeft de teksten niet overgenomen van de andere. Elke evangeliëschrijver heeft, geleid door de Heilige Geest, zijn verslag geschreven.

Deze woorden (van vs. 58/59) kunnen we toepassen op de Joden. Zij bevonden zich in een gevaarlijke situatie. Zij hadden een rechtsgeding met God; de Heer raadt hen aan om tot een schikking te komen terwijl er nog tijd voor is. Als ze het afwijzen, zullen ze in de gevangenis terecht komen tot de laatste penning betaald is. Maar Israël heeft geen gehoor gegeven aan deze vermaning, en de gevolgen van hun daad ondervinden ze nu nog.

W. Kelly

91. DE GALILEEËRS DIE DOOR PILATUS GEDOOD WAREN EN DE ONVRUCHTBARE VIJGEBOOM

Lukas 13:1-9

De Joden dachten dat God Pilatus wel moest doden omdat hij het bloed van sommige Galileeërs vermengd had met hun offeranden. Maar Christus leert hen andere beginselen waarnaar zij moesten oordelen. Het oordeel zou ook over henzelf komen als zij zich niet zouden bekeren (vs. 3). De Zoon van God was bij hen en zij hebben Hem verworpen. Het oordeel is inderdaad over het volk gekomen. Toen Titus in het jaar 70 de stad heeft ingenomen en verwoest zijn vele Joden gedood.

De zonde van Israël bestond in de eerste plaats hierin dat het volk geen vrucht had voortgebracht voor de Heer, maar ook dat het de uitnodiging van het koninkrijk had afgewezen.

De gelijkenis van de onvruchtbare vijgeboom vinden we alleen in dit evangelie. In Matth. 21:18-22 en Mark. 11:12-14 lezen we wel over de vijgeboom die door de Heer vervloekt wordt als Hij terug gaat naar Jeruzalem.

De uitdrukking ‘terzelfder tijd’ verbindt dit hoofdstuk met het vorige. In de eerste vijf verzen wordt het oordeel over het hele volk aangekondigd als zij zich niet zouden bekeren. En zij bekeerden zich inderdaad niet. Zij leken op de onvruchtbare vijgeboom die de grond zonder nut en zonder vrucht besloeg. ‘Laat van u in eeuwigheid geen vrucht meer komen’, zo zegt de Heer in Matth. 21:19. De onvruchtbare vijgeboom wordt omgehouden en overgegeven aan het oordeel.

Maar het oordeel wordt niet meteen uitgevoerd; het wordt uitgesteld, omdat er een Middelaar is (vs. 8). God verlangt niet naar de dood van de zondaar, maar dat hij zich bekeert. Dan kan Hij vergeving schenken.

92. DE GENEZING VAN DE VROUW OP DE SABBAT

Lukas 13:10-21

Hier vinden we weer het getal 18: ‘een vrouw die achttien jaar een geest van ziekte had’. In vs. 4 lazen we van achttien personen die gedood woren. F. W. Grant geeft de volgende verklaring: 3 x 6 spreekt van het kwaad in zijn hoogste vorm. Hoewel het volk als geheel geen berouw had, is er toch genade te vinden voor de enkeling. We zien hier hoe de huichelarij van de Joden gepaard ging met een uiterlijke vorm van godsdienst, maar tegelijk zien we de macht van God.

Hoewel Christus kwam om genade te betonen moet Hij ook het oordeel uitspreken: ‘Huichelaars ...’

In de vrouw zien we een beeld van *de nood* van Israël; in de overste van de synagoge zien we een beeld van *de morele toestand* van Israël.

Satan had deze vrouw gebonden. Zij was een gelovige, want zij was ‘een dochter van Abraham’, maar zij was niet in de vrijheid. Onder het systeem van de wet waren zelfs de kinderen onder de slavernij. Zij kon alleen zichzelf zien, zij kon het gelaat niet opheffen en de Heer zien. Haar toestand kunnen we vergelijken met die van de persoon die beschreven wordt in Rom. 7: een bezig zijn met het eigen ik, waarbij alle kracht ontbreekt. Wie de vrijheid in Christus leert kennen, -kan omhoog kijken en zeggen: ‘God zij dank door Jezus Christus!’ (Rom. 7:25).

Met het oog op de kwalijke gezindheid van de overste vertelt de Heer twee gelijkenissen over het koninkrijk van God. In dat koninkrijk hebben onreine vogels een plaats gevonden en het is doortrokken van het zuurdeeg. De gelijkenis van het mosterdzaad vinden we ook in Matth. 13:31-33 en in Mark. 4:30-34, maar in een ander verband.

Als de Heer een wonder doet en de saamgebogen vrouw geneest zijn de tegenstanders voor een ogenblik stil. Dan vertelt de Heer twee gelijkenissen met een diepe betekenis. In andere evangeliën komen deze gelijkenissen ook voor, maar in een ander verband. Het zijn gelijkenissen over het koninkrijk, dat op dat moment nog niet begonnen was. In de eerste gelijkenis zien we dat het koninkrijk van God onder de verantwoordelijkheid van de mens geworden is als één van de koninkrijken van deze wereld. De dienstknechten van Satan vinden er een schuilplaats. In de tweede gelijkenis zien we dat de belijdende kerk het brood van de hemel heeft vervalst door het aan te passen aan de smaak van de wereld. Tenslotte is het geheel doorzuurd.

F.W. Grant

93. DE HEER JEZUS REIST NAAR JERUZALEM

Lukas 13:22-35

De Heer Jezus kwam niet om te veroordelen, maar om te redden. De Joodse leiders echter verwerpen hun Messias, en daardoor veroordelen zij zichzelf, en verwerpen de enige mogelijkheid om gered te worden. Op zo’n afwijzende houding moet Gods oordeel komen, en in dit gedeelte spreekt de Heer dan ook over het komende oordeel.

De Heer richt zijn reis naar Jeruzalem, en dan komt iemand met de vraag: ‘Heer, zijn er maar weinigen die behouden worden?’ (vs. 23). Maar de Heer voldoet nooit aan de nieuwsgierigheid van de

mensen. De vraag wordt niet beantwoord, maar hij die de vraag stelde wordt gedwongen zichzelf te onderzoeken. Het belangrijkste is niet *hoevelen* er behouden worden, maar *hoe* je behouden kunt worden. Dit wordt door de Heer nader uitgelegd. De Heer Jezus zegt dat men moet strijden om in te gaan door de nauwe deur (vs. 24). En dat is Hij Zelf! De zondaar moet zich zelfs haasten om binnen te gaan. Er zullen er zijn die proberen in te gaan, maar zij zullen het niet kunnen. Waarom niet? Omdat eenmaal de deur gesloten zal worden (vs. 25). Nu het nog de tijd van genade is zal niemand die tot de Heer Jezus komt met berouw over zijn zonden, een gesloten deur vinden. Maar zij die weigeren te komen op de manier die God bepaald heeft zullen in de eeuwigheid zichzelf beschuldigen en wenen en hun tanden knarsen.

Het heeft voor een Jood geen nut er trots op te zijn dat hij een ‘zoon van Abraham’ is door natuurlijke afstamming. Wat nú nodig is, is een géestelijke verwantschap met Abraham en het navolgen van zijn geloof in God. Alleen daardoor wordt een Jood (en ook wij) een metgezel van Christus en zal hij mee aanzitten met hen die komen van oost en west en van noord en zuid in het koninkrijk van God.

De Joden hadden hun voorrechten verspeeld. Zij waren de eersten, maar nu zijn zij de laatsten, en de gelovigen uit de heidenen zijn nu de eersten. Zij die de eersten zijn in het naamchristendom en trots zijn op hun tradities en ceremoniën en grootheid, maar Christus niet liefhebben, zullen buitengeworpen worden. Maar zij die de laatsten zijn voor de wereld en de eersten om alleen te roemen in Christus en in zijn kruis zullen gered worden.

De Heer Jezus had de overste van de synagoge openlijk veroordeeld, want hij had een schijn van godzaligheid, maar de kracht er van verloochende hij; hij was een huichelaar. Hier beschrijft de Heer het karakter van de man die op de troon van David zit zonder er recht op te hebben (vs. 32). De farizeeën kwamen bij Jezus, zogenaamd met een waarschuwing dat Herodes Hem wilde doden, met de bedoeling dat Jezus zou weggaan en van daar zou vertrekken. Bij deze gelegenheid noemt de Heer Herodes een vos onder de verstrooide schapen van het huis Israël.

Maar de Heer richt zijn reis naar Jeruzalem. Niets kon Hem weerhouden die weg te gaan. Hij kán niet gedood worden in Galiléa, maar als een profeet moet Hij zijn leven afleggen in Jeruzalem (vs. 33). Met deze daad was voor Jeruzalem de maat vol en zou het oordeel volgen (vs. 34). De Heer vergelijkt Zichzelf met een hen die haar kuikens bijeen verzamelt onder haar vleugels. Maar zij wilden tot Hem niet komen.

94. DE HEER JEZUS IN HET HUIS VAN EEN OVERSTE VAN DE FARIZEEËN

Lukas 14:1-24

Dit gedeelte kunnen we verdelen in vier onderdelen:

- a. De genezing van een waterzuchtig mens (vs. 1-6).
- b. De gelijkenis over het uitkiezen van de eerste plaats (vs. 7-11).
- c. Goed doen aan hen die het niet kunnen vergelden (vs. 12-15).
- d. De gelijkenis over het grote avondmaal (vs. 16-24).

a. De genezing van een waterzuchtig mens (vs. 1-6)

Deze en de volgende gebeurtenissen (14:1 - 17:10) worden alleen vermeld door Lukas.

In hoofdstuk 13 moest de Heer van hen die *de wet* wilden houden openlijk zeggen, dat zij huichelaars waren (vs. 15). Zij faalden in elk opzicht. Wat er voor hen overbleef was alleen nog *genade*. Jammer genoeg wilden zij die genade van God niet aannemen. In hoofdstuk 14 zien we dat die genade betoond wordt aan de vijanden van Christus. De sabbat was het teken van het verbond van God met zijn aardse volk. Maar langzamerhand maakt de Heer zijn band met het Joodse volk los, en ook het teken van het verbond, de sabbat, wordt van hen afgenomen. Christus is méér dan de sabbat. Hij is Heer van de sabbat.

De huichelachtige houding van hen die de wet en de sabbat willen houden wordt aangetoond door het feit dat zij zwegen toen de Heer hen zijn indringende vraag stelde (vs. 6). Hun toestand kunnen we vergelijken met deze waterzuchtige man: zij waren opgeblazen en verwaand in hun eigengerechtigheid.

Christus genas deze waterzuchtige man; zijn omvang werd teruggebracht tot normale verhoudingen.

In Lukas vinden we meer gelijkenissen dan in de andere evangeliën. De inhoud van hoofdstuk 14 en 15 is daarom kenmerkend voor Lukas.

Dit was de laatste genezing op een sabbat die vermeld wordt. Christus genas deze man zonder dat hij Hem vroeg genezen te worden. Bij de genezing van de kromgebogen vrouw in het vorige hoofdstuk spreekt de Heer over een os of ezel die losgemaakt wordt van de kribbe om te drinken (vs. 15); hier spreekt de Heer over een ezel of os die in een put gevallen is (vs. 5). Dit is een beeld van de natuurlijke toestand van de mens: hij is *gebonden* door de zonde en staat op het punt óm te komen (te 'verdrinken'). Maar de Heer Jezus kwam om vrij te maken en om te redden.

b. De gelijkenis over het uitkiezen van de eerste plaats (vs. 7-11)

In het voorgaande hebben we aangetoond dat deze gelijkenis in verband te brengen is met de genezing van een waterzuchtig mens. Het geheim van echte gastvrijheid komt in deze gelijkenissen naar voren: zelfverloochening.

Dit hoofdstuk bevat in het totaal zes gelijkenissen. Vijf ervan komen alleen voor in Lukas.

De eigengerechtigde houding van de gasten en hun opgeblazenheid blijkt uit de manier waarop zij zich gedragen: allen willen het beste voor zichzelf. Dat is geen zelfverloochening, maar zoeken naar eigen eer.

In Matth. 23:6 zien we een ander voorbeeld van deze zucht naar zelfverheerlijking: '... en zij be-minnen de eerste plaats bij de maaltijden en de erezetels in de synagogen ...' (Zie ook Luk. 20:46 en Mark. 12:38, 39).

c. Goed doen aan hen die het niet kunnen vergelden (vs. 12-15)

De Heer Jezus leert de genodigden Goddelijke beginselen door hen te laten zien, dat het belangrijk is te weten op welke plaats men moet gaan zitten en welke gasten men moet uitnodigen. Zij bespieden Hem (vs. 1), maar Hij zag in hun hart en Hij wist hun verborgen motieven: zij nodigden uit om uitgenodigd te worden! Maar dat is geen echte gastvrijheid. Elkaar wederzijds uitnodigen is geen genade; genade komt van één kant. Dát is handelen zoals God handelt. Dit beginsel van genade wordt verder uitgewerkt in de volgende gelijkenis.

d. De gelijkenis over het grote avondmaal (vs. 16-24)

Deze gelijkenis wordt terecht het hart van dit hoofdstuk genoemd. Het laat de genade van God zien die zich uitstrekt tot hen die het niet verdiend hebben. Israël was uitgenodigd, maar zij toonden geen interesse. Deze gelijkenis kunnen we vergelijken met die van Matth. 22:1-14. Dáár is sprake van een koning die een bruiloft voor zijn zoon aanricht; hier wordt een feestmaal gehouden om te voldoen aan de verlangens van het hart van God. 'Alles is gereed' door het lijden en sterven van Christus.

In Lukas worden de verontschuldigheden uitvoerig beschreven. Hier wordt niet gesproken over de verwoesting van de stad en het doden van de opstandelingen. In Mattheüs zijn het de *slaven* (meervoud) die de *bozen* en *goeden* uitnodigen. In Lukas is het de *slaaf* (beeld van de Heilige Geest) die de genodigden dwingt binnen te komen.

De weigering van de gasten laat hun vijandigheid tegenover de gastheer zien. ‘Wat het vlees bedenkt is vijandschap tegen God’ lezen we in Rom. 8:6. In Lukas lezen we de woorden: ‘Opdat mijn huis vol wordt’ (vs. 23), woorden die niet in Mattheüs voorkomen.

In Mattheüs vinden we de volgende details:

1. Het oordeel over de opstandige gast (vs. 11-13).
2. De koning zendt zijn leger (vs. 7).
3. Hij steekt hun stad in brand (dit heeft een profetische betekenis).

Lukas zinspeelt op het oordeel met de woorden: ‘Niemand van die mannen die genodigd waren, zal van mijn avondmaal proeven’ (vs. 24).

95. WAT HET BETEKENT EEN DISCIPEL TE ZIJN

Luk. 14:25-33

Matth. 10:37-39 heeft ongeveer dezelfde strekking als vs. 26 van dit gedeelte. Daar spreekt de Heer (waarschijnlijk) tegen zijn discipelen, hier in Lukas spreekt de Heer tegen de menigten en tegen mensen die de Heer, naar het schijnt, willen volgen. In vs. 25 lezen we dat vele menigten met Hem meegingen. Denken zij soms dat het gemakkelijk is om de Heer te volgen en zijn discipel te zijn? Daarom maakt de Heer hun duidelijk wat het betekent een echte discipel te zijn: *je kruis opnemen*. Het kruis spreekt van schande en verachting. Iets wat niets kost, is ook niets waard. De Heer gebruikt driemaal de woorden: ‘Die kan mijn discipel niet zijn’ (vs. 26, 27 en 33). Dit ziet op de hoge eisen waaraan een christen moet voldoen. Het wordt verder duidelijk gemaakt in de volgende twee gelijkenissen, die kenmerkend zijn voor dit evangelie:

1. Het bouwen van een toren (vs. 28-30).
2. Een slag leveren tegen een andere koning (vs. 31-33).

Als we weten dat Christus in alles voorzien heeft, en we verwachten niets van onszelf maar alles van Hem die ons kracht geeft en we laten ons leiden door de Heilige Geest, dan zullen we ervaren dat we meer dan genoeg hebben om te beginnen en te voltooien.

De Heer gaat er in deze gelijkenis niet van uit dat iemand, nadat hij de kosten berekend heeft, zou willen ophouden een discipel te zijn (verg. 9:62), maar dat hij bereid is afstand te doen van alles en de Heer te volgen. Zijn deze voorwaarden te zwaar? De Heer was bereid om Zelf het voorbeeld te geven: Hij heeft het kruis verdragen en de schande veracht. Hij is naar het kruis gegaan om ons te verlossen. Hij kwam in de wereld om te *bouwen*: ‘Op deze rots zal Ik mijn Gemeente bouwen’. Hij kwam om te *strijden*: ‘En de poorten van de hades zullen haar niet overweldigen’ (Matth. 16:18). Als we Hem volgen, moeten we ook bouwen en strijden. We zijn zijn medewerkers. We helpen bouwen tot het bouwwerk voltooid is. We strijden tot de strijd gewonnen is.

96. ALS HET ZOUT SMAKELOOS GEWORDEN IS

Luk. 14:34-35

Deze gelijkenis komt in een enigszins verschillende vorm voorin de drie synoptische evangeliën:

1. In Matth. 5:13 als onderdeel van de Bergrede. Daar gaat het allereerst om de (positieve) invloed die we uitoefenen. Daar vinden we de persoonlijke toepassing: ‘U bent het zout van de aarde’.
2. In Markus 9:50, als de Heer spreekt over de hel en het verloren gaan, gaat het om de bederfwekkende eigenschap van zout.
3. Hier in Luk. 14:34-35 gaat het om discipelschap. Het is een ernstige zaak als iemand afvalt van de genade en van de trouw aan God. Want dan is er geen herstel mogelijk; als het zout smakeloos geworden is, kan het niet meer hersteld worden. De klemtoon ligt hier op het gevaar dat het zout zijn smaak, zijn goede eigenschappen verliest. Zo iemand is niet meer afgezonderd van het kwaad, hij heeft geen goed getuigenis en geen positieve invloed op zijn ‘omgeving, hij deugt tot niets.

Heel belangrijk zijn de woorden die de Heer er aan toe voegt: ‘Wie oren heeft om te horen, die hoere’.

97. HET VERLOREN SCHAAP, DE VERLOREN PENNING EN DE VERLOREN ZOON

Luk. 15

Dit hoofdstuk met daarin de gelijkenis van het verloren schaap, de verloren penning en de verloren zoon, vinden we alleen in het evangelie naar Lukas. Het is eigenlijk één gelijkenis met drie verschillende facetten. Alleen in Matth. 18:12-14 lezen we ook van een verloren schaap. De gelijkenis van het verloren schaap in Luk. 15 kunnen we toepassen op elke zondaar, terwijl we dezelfde gelijkenis in Matth. 18 moeten bezien in verband met het voorgaande waar sprake is van de juiste gevoelens tegenover iemand die hoort bij het koninkrijk der hemelen.

De bedoeling van dit hoofdstuk is ons de genade van God tegenover een zondaar te laten zien. De vraag die aan het begin van dit hoofdstuk naar voren komt is, of het goed is dat de Heer *zondaars* ontvangt en met hen eet. De Heer laat zien dat dit juist is wat God in zijn genade doet en waarin Hij vreugde schept. Hier zien we vooral Gods vreugde als één zondaar behouden wordt.

Het lijkt ons niet juist deze gelijkenis toe te passen op een gelovige die de verkeerde weg op gaat en weer hersteld wordt. Dit doen sommige uitleggers door de nadruk te leggen op het feit dat het schaap een schaap van de kudde was vóór het afdwaalde. Vast staat dat zowel het schaap als de penning en de zoon verloren waren. We geloven niet dat deze gelijkenis bedoeld is om de discipelen te leren hoe ze hersteld kunnen worden als ze afgedwaald zijn, maar om ons iets te leren van de genade van God door Jezus Christus in het ontvangen van zondaars.

In het voorgaande hoofdstuk zagen we dat het onmogelijk is voor een mens om in eigen kracht een ware discipel te worden. Hoe is het dan mogelijk een discipel van Christus te worden? Alleen de genade van God kan dat bewerken. Vandaar dat in dit hoofdstuk volgt hoe God discipelen maakt. De Heer Jezus vertelt daartoe één gelijkenis die drie aspecten heeft.

De hele Drieëenheid is betrokken bij dit wonderbare werk van genade dat bewezen wordt aan hen die het niet verdiend hebben, aan hen die verdwaald zijn, die onwetend zijn, dood en opstandig. De werkzaamheid van *God de Zoon* zien we in de eerste gelijkenis, in het beeld van de herder die het verloren schaap zoekt. De werkzaamheid van *God de Heilige Geest* wordt voorgesteld in de tweede gelijkenis in wat de vrouw doet: zij zoekt met het licht van de lamp. Het Woord van God overtuigt de ziel van zijn zonde en laat hem de schuld zien die hij heeft tegenover God. Zoals de penning dood is en door het licht beschenen moet worden om gevonden te worden, zo is de zondaar dood in misdaden en zonden. Tenslotte wordt de werkzaamheid van *God de Vader* ons voorgesteld in het prachtige verhaal van de verloren zoon. Alle zondaars zijn verloren voor God totdat zij gevonden worden en berouw hebben. Maar zo'n wonderde genade wekt de afschuw op van de mens die zichzelf wil rechtvaardigen. Dit blijkt uit de houding van de oudste zoon. Hij wil niet binnenkomen; hij weigert deel te hebben aan de vreugde van de Vader.

98. DE ONRECHTVAARDIGE RENTMEESTER, EN DE RIJKE MAN EN DE ARME LAZARUS

Luk. 16

De onrechtvaardige rentmeester (Luk. 16:1-8)

De gelijkenis van het verloren schaap, de verloren penning en de verloren zoon was gericht tot de Farizeeën en schriftgeleerden. Deze gelijkenis van de onrechtvaardige rentmeester is bestemd voor de discipelen. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat we deze onrechtvaardige rentmeester gaan nadoen wat zijn verkeerde praktijken betreft, zoals verkwisting en gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel. Er komen in deze gelijkenis andere beginselen naar voren die we in de kracht van God mogen navolgen en toepassen in ons dagelijks leven:

(1) leef niet alleen voor het heden, maar leef met het oog gericht op de toekomst en de eeuwigheid;

- (2) wees niet gehecht aan de dingen van de aarde en aan bezittingen; als de Heer je aardse goederen heeft toevertrouwd, bedenk dat je deze dingen mag beheren voor Hem en niet voor jezelf, en dat je aan Hem rekenschap hebt af te leggen - alles wat je hebt is van God die het je gegeven heeft;
- (3) wees rijk in goede werken, vrijgevig en mededeelzaam (1 Tim. 6:18);
- (4) wandel voorzichtig zoals de rentmeester, maar verafschuw zijn oneerlijkheid.

Als een ongelovige ijverig is, strekt het hem tot eer, maar als een gelovige lui is en niet te vertrouwen, is het tot schande van hemzelf en van de Naam van de Heer.

De rentmeester eigende zich het geld van zijn meester toe; hij probeerde zich er vrienden mee te maken; hij gebruikte de dingen van het heden om er in de toekomst voordeel van te hebben.

Als je niet trouw geweest bent in de dingen die in werkelijkheid van God zijn, wie zal je dan de dingen geven die van jezelf zijn? En deze dingen zijn in de hemel. Hij die met de onrechtvaardige mammon op de juiste manier weet om te gaan, die er zijn hart niet op gezet heeft, die het geld niet beschouwt als zijn schat, zal later in de hemel de ware rijkdom bezitten.

In zekere zin is deze gelijkenis een voortzetting van wat we zagen in het vorige hoofdstuk. Het is verdergaand onderwijs over de gevolgen die de genade heeft op ons gedrag.

De uitdrukking ‘onrechtvaardige mammon’ ziet op de rijkdommen van deze vervloekte aarde in de handen van een gevallen mens. Voor een geestelijk gezinde gelovige zijn deze rijkdommen niet ‘de onrechtvaardige mammon’.

De rijke man en de arme Lazarus (Luk. 16:19-31)

Bezit en rijkdom werd door de Joden beschouwd als een bijzonder teken van de gunst van God. Maar in het gedrag van de rijke man zien we een beeld van het hele volk Israël: tegenover God waren zij ontrouw geworden in hun rentmeesterschap. Zij waren totaal onverschillig voor een volksgenoot, een broeder, die in grote nood vlak voor zijn deur lag. Hier zien we een mens die in zijn egoïsme voor zichzelf hield wat God hem gegeven had, om er zelf van te genieten.

Dit verhaal vertelt ons niet in de eerste plaats over de voorwaarden om naar de hemel te gaan. Niet alle armen gaan naar de hemel omdat zij arm zijn en niet alle rijken gaan naar de hel omdat zij rijk zijn. De vraag is of je schat in de hemel of op aarde is. Ben je een slaaf van de zichtbare wereld of ben je een burger van de onzichtbare wereld? Wandel je door aanschouwen of door geloof? De vraag is of we de genade van God hebben ervaren. Dat heeft zijn gevolgen voor ons hele gedrag tegenover de ander.

Volgens de algemeen geldende normen is de rijke man beslist geen slecht mens. Zo zijn de mensen die weigeren naar het feest te komen (hoofdstuk 14) geen boze mensen; het zijn niet hun zonden die hun verhinderen om te komen, het is een kwestie van land, van ossen en een vrouw. Dát was voor hen een verhindering om te komen. De rijke man had het heel goed op aarde; hij had geen belangstelling voor de hemelse dingen of voor het geloof. De rijke man had het goede ten volle ontvangen in dit leven (vs. 25). Hij had gekozen voor het leven aan de verkeerde kant van de dood en hij had het ware leven verloren.

99. OVER VERGEVEN EN GELOOF

Luk. 17:1-10

Het gaat hier over mijn houding tegenover mijn broeder. Is die houding gekenmerkt door genade? Ben ik altijd bereid hem te vergeven? Een broeder zeven maal per dag vergeven is voor de discipelen (en ook voor ons) een moeilijke opgave. De discipelen voelen dat zij hiertoe niet bekwaam zijn; dit is teveel gevraagd. Daarom vragen ze aan de Heer: ‘Geef ons meer geloof’ (vs. 5).

Het is genade van God als ik weet dat ik hoor bij één van ‘deze kleinen’ (vs. 2) en als ik ook klein blijf. De Heer ziet zijn discipelen ook als ‘de kleinen’ die van Hem leren wie God is in genade. De vijand stelt alles in het werk om hen het gevoel van hun geringheid te doen vergeten.

Als we dit gedeelte (vs. 1-6) vergelijken met Matth. 17:20 en 18:6, 7, 21, 22 zullen we enige verschillen opmerken. Elke evangelist heeft de woorden van de Heer op een bepaalde manier en in een bepaalde volgorde weergegeven onder leiding van de Heilige Geest. Soms is de volgorde van de gebeurtenissen chronologisch, soms moreel.

In dit gedeelte richt de Heer Zich rechtstreeks tot zijn discipelen.

100. DE GENEZING VAN DE TIEN MELAATSEN

Luk. 17:11-19

De apostelen hadden gevraagd om vermeerdering van hun geloof (vs. 5). De Heer laat hun zien dat zelfs met een klein geloof grote dingen gedaan kunnen worden. Al is het geloof zo klein als een mosterdzaad, het is toch in staat verder te zien dan de wet. Als de bron van kracht maar de Heer Jezus Zelf is.

De Heer Jezus is nu tussen Samaria en Galiléa op weg naar Jeruzalem. In dit gedeelte zien we dat het geloof boven ceremoniën en vormen uitgaat. Door geloof vinden wij alles wat we nodig hebben in de Heer Jezus, en niet in de schaduwbeelden van het systeem van de wet, dat alleen maar naar de Heer Jezus heenwijst. Hij die de wet gaf, staat boven de wet.

We hebben gezien dat de Heer Zich distantieert van het Joodse systeem en het Judaïsme. Hij verlaat de schaapskooi en neemt 'de zijnen' mee en brengt ze in de vrijheid als zonen van God. Het Judaïsme wordt terzijde gesteld en de Samaritaan gaat naar de Heer Jezus.

Geloof geeft toegang tot het geweldige voorrecht vrij te zijn van de wet. Toch betekent dit niet wetteloosheid tegenover God, maar juist een wettig verbonden zijn met Christus. Het betekent dat men in alles onderdanig is aan de Heer, te meer omdat men niet onder de wet is. Dit voorval wordt alleen in het Lukasevangelie vermeld, en het past helemaal bij de bedoeling van de Heilige Geest met dit evangelie.

101. OVER HET KONINKRIJK VAN GOD

Luk. 17:20-37

De negen Joodse melaatsen die de Heer de rug toekeerden en zich onder de wet plaatsten zijn een beeld van de toestand van het hele Joodse volk. Als de godsdienstige leiders van het volk, vertegenwoordigd door de farizeeën, Hem in hun verblindheid vragen wanneer het koninkrijk van God zal komen, gaan ze voorbij aan het feit dat mét de Messias ook het koninkrijk was gekomen, en dat het koninkrijk van God midden onder hen was. Zij hoefden Christus alleen maar aan te nemen, dit hadden ze kunnen leren van die heidense Samaritaan. Die was niet bezig met de uiterlijke vorm van het koninkrijk, maar zijn geloof zag in Christus het koninkrijk van God en hij ontving Hem in zijn hart.

Maar de Joden verwierpen Hem. Nu keert Hij hun de rug toe en laat hen alleen in hun onwetendheid. De Heer richt Zich tot zijn discipelen. Hij gaat verder met hen en vertelt hun over de tijd van zijn afwezigheid. Hij spreekt niet met hen over de tijd van de Gemeente, maar over zijn terugkomst, gepaard met oordelen.

102. DE ONRECHTVAARDIGE RECHTER. DE FARIZEEËR EN DE TOLLENAAR

Luk. 18:1-14

Deze beide gelijkenissen vinden we alleen in het evangelie van Lukas. De gelijkenis van de onrechtvaardige rechter sluit aan bij het voorgaande hoofdstuk. Er waren vijanden en verdrukkers die het op de discipelen gemunt hadden en er stond hun beproeving en smart te wachten. Onder deze omstandigheden was hun enige toevlucht het gebed. Zij moesten volharden in het gebed, en God zou zeker naar hen luisteren en hun gebed beantwoorden en hen verlossen.

Natuurlijk is de les die we uit deze gelijkenis kunnen leren niet alleen bestemd voor de toekomst. Ook voor onze tijd is het gebed nodig, speciaal in tijden wanneer gelovigen vervolgd en verdrukt worden.

Let op de tegenstelling tussen de onrechtvaardige rechter en God, onze Vader. Als een boze, egoïstische, onrechtvaardige rechter eindelijk bereid is een hulpeloze, arme weduwe te helpen, hoe veel eerder zal God in zijn goedheid en liefde Zich niet haasten om zijn kinderen te helpen.

Dit gedeelte (17:20 - 18:8) gaat over het koninkrijk van God. De Heer spreekt over dit onderwerp als antwoord op de vraag van de farizeeën. De apostel Paulus heeft gezegd: 'Het koninkrijk van God bestaat niet in woorden maar in kracht' (1 Kor. 4:20). Zoals iemand anders gezegd heeft: 'Het koninkrijk is de openbaring van de regerende macht van God onder alle omstandigheden'.

Het koninkrijk wordt hier aan de Joden voorgesteld op twee wijzen: (1) in de persoon van de Heer Jezus (vs. 21), en (2) in de uitvoering van het oordeel dat in de toekomst zal plaatsvinden.

De farizeeër en de tollenaar (vs. 9-15)

Lukas vermeldt ons niet onder welke omstandigheden en op welke plaats de Heer de vorige gelijkenis heeft uitgesproken of wanneer de kleine kinderen tot Hem gebracht werden, of wanneer de rijke overste tot Hem kwam. Maar hij verbindt deze gebeurtenissen en deze gelijkenis met elkaar, omdat ze handelen over één belangrijk onderwerp: 'Hoe nadert een zondaar tot een heilige God?' In het voorgaande gedeelte (17:20 - 18:8) werd het karakter van het koninkrijk geschetst; in dit gedeelte de kenmerken van de personen die het koninkrijk willen binnengaan. Welke kenmerken zijn dat? Het is een geest van zelfverloochening, een totale veroordeling van zichzelf. Het al of niet bezitten van deze kenmerken is bepalend voor de vraag of iemand het koninkrijk kan binnengaan of niet. De farizeeër is trots op zijn eigen gerechtigheid. De tollenaar daarentegen veroordeelt zichzelf en bidt om genade.

De discipelen verachtten deze kleinen om hun geringheid. Dit blijkt uit het feit dat zij hen wilden weggagen van Jezus. 'Nee', zegt de Heer, 'jullie begrijpen er niets van. Het zijn juist de mensen die klein en gering zijn in eigen ogen die het koninkrijk kunnen binnengaan.' Ware nederigheid is een vergeten van zichzelf. Zelfs die goede, oprechte en moreel hoogstaande jonge man dacht dat hij goed was en vergeleek zichzelf met de Heer Jezus, die hij 'Goede Meester' noemde. Hij plaatste zich op dezelfde hoogte als Hij. Maar hij was bereid om nog meer te leren! Hij geloofde dat hij nog méér goed kon doen. Maar hij was zich niet bewust van de toestand van zijn hart. Hij had niet geaccepteerd wat David had gezegd: 'Er is niemand die goed doet, zelfs niet één' (Ps. 14:3).

Het hoogste voorbeeld van goedheid zien we in de Heer Jezus Zelf. Het grote verschil tussen Hem en de mens is dat Hij afstand heeft gedaan van zijn eeuwige heerlijkheid, en dat de zondaar niets *goeds* in zich heeft waarvan hij afstand kan doen; in zijn hart is alleen maar *boosheid*, waarvan hij afstand moet doen.

103. DE GENEZING VAN DE BLINDGEBORENE

Joh. 9

Deze gebeurtenis wordt alleen vermeld door Johannes. Het valt op hoe dit hoofdstuk geheel in overeenstemming is met het karakter van dit evangelie. We zien hier iets van het geheim van de vleeswording van de Heer Jezus.

Deze man die door de Heer genezen is, wordt een 'teken' van Christus onder het volk. Christus is de Emmanuel, wat betekent: God met ons (Matth. 1:23). De naam van de vijver 'Silóam' betekent 'uitgezonden'; dat is een beeld van de Heer Jezus die gezonden was naar deze aarde.

De man wordt buiten de godsdienstige wereld van toen gestuurd om genezen te worden. Dit systeem wordt niet meer erkend door Christus. Hij staat er buiten; straks zal Hij gekruisigd worden buiten de muren van de stad.

De Heer vermengt het slijk met zijn speeksel, een beeld van de mensheid van Christus. De mens is immers gemaakt van de aarde, en speeksel is vaak een beeld van vernedering en schande. Christus is aan de mensen gelijk geworden en heeft Zichzelf vernederd (Fil. 2:8). Maar blinde ogen die óók nog bedekt worden met slijk, maken bij wijze van spreken dubbel blind! Dit was ook het geval met de mensen die geestelijk blind waren en Christus alleen maar zagen als mens. Voor hen was deze 'mens' Jezus een struikelblok, zij zagen in Hem alleen maar de Zoon van de timmerman. Maar voor wie geestelijk zien is Hij de gezonden Zoon van God.

Zo stelt de Heer Zich ook voor aan de blinde die nu kan zien nadat de Joden hem uitgeworpen hadden: 'Geloofst u in de -Zoon des mensen?' En op de vraag van de man: 'Wie is Hij, Heer, opdat ik in Hem geloof?' antwoordt de Heer: 'U hebt Hem niet alleen gezien, maar Hij die met u spreekt, die is het' (vs. 35-37).

In het volgende vers lezen we dat de man Hem aanbad. Alleen God kan de aanbidding van een schepsel aannemen.

104. DE GELIJKENIS VAN DE GOEDE HERDER

Joh. 10:1-21

Johannes gebruikt in vs. 6 het woord 'beeldspraak' in plaats van 'gelijkenis'. Beeldspraak is het vermogen van de taal om door middel van een beeld een gedachte, een begrip uit te drukken. Deze prachtige beeldspraak wordt alleen vermeld door de evangelist Johannes. In dit hoofdstuk laat de Heer onder andere zien wat de gevolgen zijn als men zijn woorden (hoofdstuk 8) en zijn werken (hoofdstuk 9) afwijst. Het Judaïsme is ten ondergang gedoemd. In hoofdstuk 9 wierpen de Joden de blinde man uit, maar in dit hoofdstuk werpt de Heer het hele Joodse systeem uit; in plaats van slechts één 'stal', wordt het een grote 'kudde', niet meer beperkt tot een bepaald aards volk, maar bestaande uit een verlost hemels volk. Christus stond buiten het volk Israël; net zoals Mozes onder dergelijke omstandigheden moest Hij de kudde van zijn Vader naar andere weiden brengen, dicht bij de berg van God. De Heer Jezus wordt hier aan ons voorgesteld als:

1. de Deur van de schapen (vs. 7).
2. de Goede Herder (vs. 11).
3. de Zoon van God die alle macht heeft (vs. 18).
4. Degene die de schapen uitdrijft en hen voorgaat (vs. 4).
5. Degene die overvloedig leven geeft (vs. 10).
6. Degene die één kudde bezit (vs. 16).

105. DE HEER JEZUS OP HET FEEST VAN DE TEMPELWIJDING

Mark. 10:1b; Matth. 19:1b-2; Joh. 10:22-42

Het verslag van Markus (10:1b)

De Heer Jezus is hier aan het begin van zijn dienst in Peréa, die ongeveer 6 maanden heeft geduurd, van ongeveer oktober 29 tot maart 30 na Christus' geboorte.

De Heer verliet Galiléa (10:1a). 'En Hij stond vandaar (dat is van Kapernaüm; zie 9:33) op'. Hier wordt het verslag van Markus onderbroken. In Lukas en Johannes zien we wat er gebeurde na het vertrek uit Galiléa.

De Heer Jezus is nu op zijn laatste reis naar Jeruzalem. Hij gaat niet rechtstreeks door Samaria, maar Hij maakt een omweg door Peréa, 'het Overjordaanse' (vs. 1), 'over de Jordaan' (Matth. 19:1). Het gebied Peréa ligt aan de oostkant van de rivier. Hier regeerde Herodes Antipas, terwijl aan de westkant van de rivier de Romeinse stadhouder Pontius Pilatus regeerde.

Zoals we zagen is er tussen hoofdstuk 9 en 10 een tijdsruimte van enkele maanden. Wat in die tijd gebeurde vinden we in Lukas en Johannes.

De volgende kenmerken, die tot nu toe naar voren kwamen, verdwijnen:

1. We lezen niet meer dat de Heer de mensen opdraagt niet te spreken over het feit dat Hij de Messias is.
2. Er worden geen gebeurtenissen meer beschreven die zich afspelen op of bij het meer van Galiléa.
3. Er worden geen gevallen meer beschreven van mensen die van de duivel bezeten zijn.
4. Er wordt nog maar één wonder van de Heer vermeld, namelijk de genezing van de blinde Bartimeus.

Harold St. John

Het verslag van Mattheüs (19:1b-2)

Dit korte verslag is vrijwel gelijk aan dat van Markus. De meeste woorden van de Heer die vermeld zijn, heeft Hij uitgesproken in Galiléa. Daar heeft Hij ook de meeste wonderen verricht. Galiléa is de streek waar de Heer is opgegroeid.

‘Toen Hij deze woorden geëindigd had, vertrok Hij van Galiléa’.

Hij wilde Galiléa pas verlaten toen Hij zijn werk daar verricht had. Nu was de tijd daartoe gekomen. Pas na zijn opstanding zou Hij in dit gebied terugkomen.

In Mattheüs lezen we dat de Heer allen *genas* die tot Hem kwamen; in Markus lezen we dat de Heer hen *leerde*. Eerst moet voorzien worden in de nood, daarna komt het onderwijs in de wil van God (zie Hand. 22:13, 14).

Nadat Johannes was overgeleverd (4:12) is de Heer in Galiléa geweest als het licht voor Zebulon en Naftali. Nu gaat de Heer naar Judéa. Hier openbaart Hij Zich voor het laatst aan Israël.

Het verslag van Johannes (10:22-42)

De vijfde toespraak van de Heer heeft Hij uitgesproken tijdens het feest van de tempelvernieuwing.

In het voorgaande verslag (10:1-21) vermeldt Johannes de toespraak van de Heer over de Goede Herder; we zien de tegenstelling tussen de Goede Herder en de dieven, rovers, huurlingen en wolven. Twee of drie maanden zijn voorbijgegaan. Nu is de Heer weer in Jeruzalem tijdens het feest van de tempelvernieuwing. Dit feest was in de tijd van de Makkabeeën ingesteld ter herinnering aan de inwijding van de tempel na de verontreiniging door Antíochus Epíphanes (165 voor Christus). Van de tempel van Salomo waren alleen de ruïnes nog over, als een schrijnend beeld van de toestand van het volk Israël. De tempel die er in die tijd was, was met veel pracht en praal gebouwd door koning Herodes, de Edomiet.

Degene voor Wie de tempel gebouwd en door Zerubbabel herbouwd was, was nu lichamelijk bij hen. Maar het volk als geheel had Hem verworpen. Nu leidt de Heer Jezus, als de Goede Herder, de schapen die van Hem zijn en die zijn stem horen, naar buiten. De Goede Herder zou zijn leven afleggen voor zijn schapen. Hij was nu op weg naar het kruis. De vraag rees of de dood van Christus de schapen in gevaar zou kunnen brengen; en het antwoord op deze vraag vinden we in vs. 27 en 28.

Dé Joden worden kwaad en willen de Heer stenigen omdat Hij zegt dat Hij en de Vader één zijn, met andere woorden: dat Hij God is (vs. 33). Toch moeten zij toegeven dat zij hun koningen, oversten en rechters volgens hun wetten ook goden noemen (vs. 34 en 35). Maar de Heer had recht op een plaats die een koning nooit ingenomen had. Toch lasterde de Heer volgens hen omdat Hij zei dat Hij de Zoon van God was (vs. 37).

Zij verwierpen niet alleen *de woorden* van de Heer (hoofdstuk 8), en daarmee eigenlijk de woorden van God, maar zij verwierpen ook zijn werken (hoofdstuk 9). Over deze werken spreekt de Heer in vs. 37 en 38.

Bij verschillende gelegenheden hebben de Joden geprobeerd de Heer te doden.

1. Tijdens het eerste feest: zij vervolgden Jezus en trachtten Hem te doden (Joh. 5:1, 16 en 17).
2. Tijdens het tweede feest: de overpriesters zonden dienaren om Hem te grijpen (Joh. 7:2, 14 en 32).
3. Tijdens het derde feest: de Joden namen opnieuw stenen op om Hem te stenigen (Joh. 10:22, 31 en 39).
4. Tijdens het vierde feest: tijdens het Paasfeest hebben ze hun boze plannen kunnen uitvoeren (Joh. 13:1).

We zien dat juist tijdens de Joodse feesten de vijandschap van de Joden het meest naar voren kwam.

We willen er nog op wijzen hoe de Heer in dit evangelie successievelijk zijn band met het volk verbreekt:

1. Hoofdstuk 5: Hij stelt Bethesda terzijde als laatste getuigenis van de werken van de Vader in Israël. Hij Zelf neemt de plaats in als de Bedienaar van genade en barmhartigheid.
2. Hoofdstuk 6 en 7: Hij stelt het Paasfeest en het Loofhuttenfeest terzijde. Het Paasfeest is het eerste feest van de Joden; het spreekt van het leven voor het volk. Het Loofhuttenfeest is het laatste feest; het spreekt van heerlijkheid voor het volk. Hij neemt Zelf de plaats van deze feesten in als de enige bron van leven en van heerlijkheid.
3. Hoofdstuk 8: Hij laat de onvolkomenheid van de wet zien. *Hij* is het licht voor de zondaar.
4. Hoofdstuk 9: Hij gaat naar de man die buiten geworpen wordt; hier verlaat Hij Israël.
5. Hoofdstuk 10: de Heer is ‘buiten de legerplaats’. Matth. 19:2 zegt dat de Heer hen *genas*. Mark. 10:1 zegt dat de Heer hen *leerde*. Joh. 10:42 zegt dat velen in Hem *geloofden*. Wat een verblijdende gevolgen bij zoveel ongeloof en haat!

106. OVER ECHTSCHEIDING

Mark. 10:2-12; Matth. 19:3-12; Luk. 16:18

Het verslag van Markus (10:2-12)

Alleen Markus en Mattheüs geven een verslag van deze woorden van de Heer. Lukas vermeldt het in één vers, Johannes laat het weg. Bij het verslag van Mattheüs zullen we wijzen op enkele merkwaardige verschillen.

Het verslag van Mattheüs (19:3-12)

Uit vs. 3 blijkt met welk doel de farizeeën tot de Heer kwamen met hun vraag over de echtscheiding: om de Heer te verzoeken!

Alleen Mattheüs geeft een toevoeging aan de vraag of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoppen ‘*om iedere reden*’.

In dit verslag vinden we ook een duidelijk antwoord van de Heer in vs. 9: alleen in geval van hoerij was dit toegestaan.

In vs. 7 lezen we dat de farizeeën zeggen: ‘Waarom heeft Mozes dan geboden een scheidbrief te geven en haar te verstoppen?’ In werkelijkheid heeft Mozes nooit zo’n *bevel* gegeven. Alleen onder bepaalde omstandigheden was scheiding *toegestaan* (Deut. 24:1). Hier lezen we over ‘iets onbehoorlijks’ dat de man bij zijn vrouw gevonden heeft. De Heer maakt in vers 8 en 9 duidelijk onder welke omstandigheden scheiding was toegestaan: alleen in geval van hoerij.

De woorden van vs. 10-12 vinden we alleen in dit evangelie. Het was in die tijd de gewoonte een vrouw om een kleinigheid weg te sturen, zodat de discipelen ervan schrokken toen ze van de Heer hoorden hoe onverbreekbaar de huwelijksband is.

Wat betreft de gesnedenen waarover in vs. 12 gesproken wordt: de Heer doelt hier kennelijk op 'ongetrouwd leven voor God' en voor zijn eer (zie 1 Kor. 7:25). 'Voor de apostel Paulus zou het onmogelijk geweest zijn zijn grote werk dat hij voor de Heer deed, te combineren met een gezinsleven. Hiervoor was hem een bijzondere genade gegeven, een voorrecht dat maar weinigen van God ontvangen.

Het verslag van Lukas (16:18)

De Heer spreekt hier tegen de farizeeën die Hem beschimpt hadden. Hij maakt duidelijk dat God hun harten kent en dat zij proberen de wet krachteloos te maken (vs. 17).

Uit de woorden van de Heer blijkt dat Hij echtscheiding afkeurt, en dat Hij geen omstandigheden noemt waarin scheiding wél toegestaan zou zijn. Wij christenen moeten altijd weer bereid zijn de ander te vergeven, zonder te tellen hoe vaak we het al gedaan hebben.

107. DE OPWEKKING VAN LAZARUS

Joh. 11:1-46

De Heer Jezus had Judéa verlaten en was aan de overkant van de Jordaan, toen Hem een boodschap uit Bethanië bereikte.

In dit hoofdstuk legt God in het openbaar getuigenis af over zijn Zoon Jezus, die door het volk verworpen is. In dé vorige hoofdstukken zagen we hoe treurig de toestand van Israël was en hoe ver ze van God waren afgedwaald. We hebben gezien dat de Heer steeds meer de band met het volk verbreekt en dat de Joden bij verschillende gelegenheden geprobeerd hebben Hem te doden (zie bijv. 10:39). Maar in dit hoofdstuk legt God voor het laatst in het openbaar getuigenis af van de heerlijkheid van Christus.

Dit evangelie laat ons de heerlijkheid van de Heer op een geheel andere manier zien dan de andere evangeliën. Alleen Johannes vermeldt de opwekking van Lazarus; dit past helemaal bij het karakter van zijn evangelie. Het is niet de Koning, niet de Dienstknecht (hoewel de Heer in dit evangelie steeds handelt in overeenstemming met de wil van zijn Vader), ook niet de Mens, maar de Zoon van God wekt doden op.

De opwekking van Lazarus was het duidelijkste getuigenis dat maar mogelijk was. Het vond plaats dichtbij Jeruzalem, waar de vijandschap van de Joden het grootst was. Het was het duidelijkste bewijs dat Hij de Zoon van God is. 'Die verklaard is als Gods Zoon in kracht, naar de Geest der heiligheid, door *dodenopstanding*' (Rom. 1:4). Wie op aarde kon zeggen: 'Ik ben de opstanding en het leven' (vs. 25)? Alleen de Zoon van God!

W. Kelly

108. DE SAMENZWERING TEGEN DE HEER JEZUS. HIJ TREKT ZICH TERUG NAAR EEN STAD, EFRAÏM GEHETEN

Joh. 11:47-54

In het voorgaande zagen we dat God de Vader nog één finaal een openbaar getuigenis gaf van de innerlijke heerlijkheid van zijn Zoon. In dit gedeelte zien we hoe het volk, waarvan de overpriesters en de farizeeër de godsdienstige leiders waren, er over dacht. Zij besloten dat de Heer Jezus moest sterven. De Heer had een duidelijk bewijs gegeven van zijn opstandingskracht, en de gevolgen bleven niet uit: alle machten van de hel spanden samen om de Heer te vernietigen. Hij die de macht over de dood had, dat is de duivel, zette zijn werktuigen aan om de Zoon van God ter dood te brengen.

109. DE HEER ZEGENT DE KLEINE KINDEREN

Mark. 10:13-16; Matth. 19:13-15; Luk. 18:15-17

Het verslag van Markus (10:13-16)

Dit prachtige gedeelte wordt voorafgegaan door de beschrijving hoe een huisgezin verwoest kan worden, namelijk door de zinnelijke lust, de seksuele begeerte. Het gedeelte dat er op volgt beschrijft hoe een mens wordt weerhouden de Heer te volgen, namelijk door veel bezittingen te hebben, rijk te zijn. Vs. 14 is kenmerkend voor Markus: 'Maar toen Jezus dit zag, nam Hij het zeer kwalijk...'. In 3:5 zagen we dat de Heer toornig was omdat de harten van de Joden zo verhard waren.

Alleen in Markus lezen we dat de Heer de kinderen in zijn armen nam en ze zegende (vs. 16). Hier zien we de grote liefde van de Heer voor de kinderen (zie ook 9:36).

De discipelen bestrafden hen die de kinderen tot de Heer brachten, maar Hij nam de kinderen in zijn armen. Zij die door de mensen veracht worden, hebben een plaats dicht bij het liefhebbend hart van de Heer. Als de discipelen ruzie maken met elkaar wie van hen de voornaamste is dan neemt de Heer een kind en plaatst het in hun midden.

Markus en Lukas spreken over het koninkrijk van God dat zij zouden binnengaan, die het zouden ontvangen als een kind.

Het verslag van Mattheüs (19:13-15)

De ouders en de discipelen moeten leren wat genade is. Genade laat aan een zondige wereld zien wie God is. Wat gering is voor de mensen is waardevol voor God.

Alleen in Mattheüs lezen we, dat de ouders niet alleen verlangden dat de Heer de kinderen de handen zou opleggen, maar dat Hij ook voor hen zou bidden. In Markus lezen we dat de Heer hen zegende.

Mattheüs vertelt ons dat de kinderen horen bij het koninkrijk der hemelen.

Het verslag van Lukas (18:15-17)

Alle drie evangelisten vermelden dit prachtige tafereel. Het gaat er in dit gedeelte om wat de kenmerken zijn van hen die het koninkrijk binnengaan. Dit zien we eerst in de gelijkenis van de fariizeër en de tollenaar en ook in dit gedeelte: 'Wie het koninkrijk van God niet ontvangt als een kind, zal er geenszins binnengaan'. Een kind is een voorbeeld van geringheid; een kind neemt de waarheid heel eenvoudig aan, vol vertrouwen.

Vs. 17 is gelijk aan Mark. 10:15. In Mattheüs worden deze woorden weggelaten.

110. DE RIJKE JONGEMAN

Mark. 10:17-31; Matth. 19:16-30; Luk. 18:18-30

Het verslag van Markus (10:17-31)

Elke evangelist beschrijft dit voorval op zijn eigen manier en het zijn juist de kleine 'verschillen' die voor ons een bewijs zijn van Goddelijke inspiratie en niet van fouten.

In vs. 17 beschrijft de evangelist heel duidelijk hoe de jonge man op de Heer Jezus toekomt: '... Iemand liep op Hem toe en viel voor Hem op de knieën ...'. De vraag die hij aan de Heer stelt is: 'Goede Meester, wat zal ik doen om eeuwig leven te beërven?' Wellicht bedoelt de Heer met zijn antwoord: 'Als je voor Mij knielt als voor een gewoon mens, moet ik je eerbewijs afwijzen, omdat alle mensen gevallen zijn en zondaars zijn. Maar als je de volle betekenis van je daad begrijpt door voor Mij te knielen en te zeggen dat je Mij als goed beschouwt, dan neem ik je eerbewijs aan'.

In vs. 19 voegt Markus er aan toe: ‘U zult niemand te kort doen’. Dit is een aanhaling uit Deut. 24:14. Het betekent dat men aan een dagloner op dezelfde dag zijn loon moet uitbetalen. Waarschijnlijk had deze rijke overste ook dagloners die voor hem werkten en daarom was deze toevoeging heel gepast.

Markus laat de woorden: ‘U zult uw naaste liefhebben als uzelf’ weg. Mattheüs vermeldt deze woorden wel.

Evenals Lukas vermeldt ook Markus het antwoord van de overste: ‘Meester, al deze dingen heb ik onderhouden van mijn jeugd af’ (vs. 20). Zijn deze woorden misschien een aanduiding dat deze man (hoewel hij een jongeman genoemd wordt) van middelbare leeftijd was? In Lukas wordt hij ‘een overste’ genoemd; hij was dus een achtenswaardig lid van het Sanhedrin. Ook de woorden van vs. 21: ‘Jezus nu keek hem aan en had hem lief’ - vinden we alleen in Markus. We zien dat de Heer streng is tegenover deze man met z’n beminnelijke karakter, maar die blind is voor de fouten van zijn eigen hart en zichzelf rechtvaardigt. Maar de Heer heeft ook waardering voor het goede en aantrekkelijke in hem en ook voor het feit dat hij eerbied heeft voor de geboden van God. In dit vers lezen we ook dat de Heer tegen hem zegt dat hem één ding ontbreekt. In Mattheüs is het de overste die aan de Heer vraagt: ‘Wat ontbreekt mij nog?’ (19:20). In vs. 24 vermeldt Markus belangrijke woorden die de andere schrijvers weglaten: ‘Hoe moeilijk is het voor hen die op hun vermogen vertrouwen het koninkrijk van God binnen te gaan’. Het is natuurlijk geen zonde om rijk te zijn, maar het is wel zonde als men zijn ziel aan de rijkdom toevertrouwt en daarmee zijn ziel verliest.

In vs. 30 geeft Markus een herhaling van de woorden uit vs. 29: ‘huizen, broeders, zusters, moeders, (hij laat ‘vaders’ weg) kinderen en akkers’. Hij voegt er aan toe, aan het begin van dit vers: ‘Nu in deze tijd ...’. En aan het eind van dit vers: ‘met vervolgingen’. In vs. 29 gebruikt Markus alleen de woorden ‘... ter wille van het evangelie’. De bedoeling is dat een gelovige er op moet rekenen op de een of andere manier vervolgd te worden en dat hij dingen moet prijsgeven. Maar hij kan er ook op rekenen dat God hem rijkelijk zal belonen.

Markus spreekt niet over het ‘zitten op twaalf tronen’ (zie Matth. 19:28) om de twaalf stammen van Israël te oordelen. Het evangelie van Mattheüs is dan ook speciaal geschreven aan de Joden, daarom vermeldt Mattheüs dit wel.

De uitdrukking ‘ter wille van Mij’ geeft ons het ware en enige motief voor elke dienst in het evangelie.

Het verslag van Mattheüs (19:16-30)

Alle drie synoptische evangeliën vermelden de ontmoeting van Christus en deze ‘jongeling’ (Matth. 19:20), die een overste was (Luk. 18:18) en die rijk was (alle drie evangeliën).

Mattheüs laat ons zien dat deze jonge man overtuigd was van zijn eigen capaciteiten: ‘Meester, wat voor goeds zal ik doen ...’.

De rijke jongeman noemt de Heer Jezus hier niet ‘Goede Meester’ (zoals in Markus en Lukas), maar hij is er van overtuigd dat het nodig is goede dingen te doen. De Heer zegt tegen hem: ‘Wat vraagt u Mij het goede?’ Markus en Lukas hebben hier: ‘Waarom noemt u Mij goed?’ In vs. 18 en 19 noemt de Heer de eisen van de wet. We zullen de volgorde die hier vermeld wordt vergelijken met Markus en Lukas.

<i>Mattheüs</i>	<i>Markus</i>	<i>Lukas</i>
1. u zult niet doden	overspel	overspel
2. geen overspel plegen	doden	doden
3. niet stelen	stelen	stelen
4. niet vals getuigen	vals getuigen	vals getuigen
5. vader en moeder eren	niemand te kort doen	vader en moeder eren
6. uw naaste liefhebben	vader en moeder eren	...

In Mattheüs is het de overste zelf die vraagt: ‘Wat ontbreekt mij nog?’ terwijl in Markus en Lukas de Heer Jezus hem wijst op zijn tekortkomingen: ‘Eén ding ontbreekt u’.

In vs. 21 zegt de Heer: ‘Als u volmaakt wilt zijn...’. Deze woorden vinden we alleen in Mattheüs. Helaas is de mens van nature onvolmaakt en hij kan niet aan de eisen van God voldoen.

Wanneer de jongeman bedroefd is weggegaan, richt de Heer Jezus Zich tot zijn discipelen en spreekt hen aan (vs. 23). Uit het verslag van Markus krijgen we de indruk dat er nog meer mensen bij dit gesprek tegenwoordig waren. Daar lezen we dat Jezus ‘rondzien de’ zich tot zijn discipelen richt, maar zijn woorden waren ook bestemd voor de omstanders.

In het verslag van Lukas zien we hoe de Heer met deze overste meeleeft: ‘Jezus zag dat hij zeer bedroefd werd’ (vs. 24). Maar de jongeman had een beslissing genomen. Hij koos voor aardse bezittingen en niet voor een schat in de hemel.

Dan richt de Heer Zich weer tot zijn discipelen (vs. 26) en Hij leert hen dat God alleen kan redden (zie ook Mark. 10:27).

Alleen Mattheüs deelt ons mee waar Petrus nu aan denkt (vs. 27): ‘... wat zal dan voor ons zijn?’ Sommigen denken dat het een deugd is, iets wat beloond moet worden, als zij iets opofferen voor de Heer. Maar zijn onze motieven wel altijd zuiver? Toch geeft de Heer een antwoord op de vraag van Petrus: ‘U die Mij gevolgd bent, zult in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des mensen zal zitten op de troon van zijn heerlijkheid, zitten op twaalf tronen om de twaalf stammen van Israël te oordelen’ (vs. 28). Het Gr. woord voor ‘wedergeboorte’ (*palingenesie*) komt in het Nieuwe Testament alleen hier voor en in Tit. 3:5 waar gesproken wordt over ‘het bad van de wedergeboorte en vernieuwing van de Heilige Geest’.

Het zitten op tronen wordt ook genoemd in Luk. 22:29, 30.

In vs. 29 wordt de beloning genoemd die gegeven zal worden aan hen die de Heer de eerste plaats geven in hun leven. Mattheüs en Markus vermelden dat de beloning ‘honderdvoudig’ zal zijn, Lukas voegt er aan toe dat de beloning ‘in deze tijd’ zal worden ontvangen. Alle drie de evangelisten voegen er aan toe dat zo iemand ‘het eeuwige leven’ zal ontvangen. Niet alleen omdat zij hun bezittingen hebben prijsgegeven voor de Heer, maar ook omdat zij Christus liefgehad hebben en daarom alles voor Hem over hebben gehad.

Mattheüs vermeldt in vs. 30: ‘Maar vele eersten zullen de laatsten zijn en laatsten de eersten’.

Het verslag van Lukas (18:18-30).

Hier lezen we dat de man die op de Heer toeliep en voor Hem neerknielde ‘een overste’ was.

Lukas noemt het eerst: ‘U zult geen overspel plegen’. Hij laat (evenals Markus) weg: ‘U zult uw naaste liefhebben als uzelf’.

In vs. 23 voegt Lukas er een woordje aan toe: ‘Hij werd *zeer* bedroefd’. Alle aandacht valt hier op deze jonge man, niet op de discipelen, ook niet op de omstanders. De Heer is hier bezig met een enkeling. Daarom spreekt Hij in de eerste plaats de jonge man aan in vs. 24: ‘Hoe bezwaarlijk zullen zij die rijk zijn, het koninkrijk van God ingaan’. Deze woorden werden niet alleen gehoord door de discipelen maar ook door de menigten (vs. 26).

Alleen Lukas voegt er in vs. 29 aan toe: ‘of vrouw’, en hij laat ‘zusters’ en ‘land’ weg, en zegt ‘ouders’ in plaats van ‘moeder en vader’.

In dit gedeelte maakt de Heer ons duidelijk dat dingen die op zichzelf goed zijn, toch een verandering kunnen zijn om een zegen voor de ziel te ontvangen. Het is geen kwestie van zonden: zelfs dingen die op zichzelf goed zijn kunnen een verhindering worden. Maar zou de Heer ook niet tegen Petrus en tegen de andere discipelen (en misschien ook tegen ons) moeten zeggen: ‘Eén ding ontbreekt u’? De overste wilde niet alles opgeven en de Heer Jezus volgen. De discipelen volgden de Heer, maar hadden zij in het diepst van hun hart alles opgegeven voor Jezus? Beschouwden zij alles wat zij bezaten als schade, als iets zonder enige waarde? Blijkbaar niet. Het schijnt dat zij deze

dingen afwogen op de schaal van beloning: hadden zij wel evenveel terug ontvangen van God als zij hadden prijsgegeven?

God is niet verplicht ons loon te geven. Maar in zijn oneindige genade zal Hij onze verwachtingen véer overtreffen. Allereerst zal Hij het eeuwige leven geven, niet als beloning maar alleen als genade. Bovendien zal Hij nog veel meer geven. Hier wordt geen grens gesteld zoals bij Mattheüs en Markus die spreken van ‘honderdvoud’. Hier lezen we dat wij *veelvuldig* zullen terugontvangen.

111. DE ARBEIDERS IN DE WIJNGAARD

Matth. 20:1-16

Deze gelijkenis vinden we alleen in dit evangelie; ze sluit aan bij vs. 27-30 van het voorgaande hoofdstuk. Daar zagen we dat God elk werk dat uit liefde voor Hem gedaan wordt, elke opoffering voor Hem, niet vergeet. Maar iemand die iets voor de Heer gedaan heeft moet nu niet denken dat hij *recht* heeft op loon. We moeten de woorden van Luk. 17:10 niet vergeten: ‘Zo ook u, wanneer u alles gedaan hebt wat u bevolen is, zegt dan: Wij zijn nutteloze slaven; wij hebben slechts gedaan wat wij behoorden te doen’.

De Heer behoudt altijd het recht om te belonen zoals Hij het wil. Wat is het een genade dat Hij wil belonen wat Hij Zelf in en door ons heeft gewerkt, en wat wij voor Hem gedaan hebben uit liefde en niet met het doel loon te ontvangen.

Deze gelijkenis gaat niet over het wel of niet behouden zijn, maar over het ontvángen van loon. ‘Wat billijk is zal Ik u geven’ (vs. 4). God Zelf bepaalt welk loon we zullen ontvangen. Zelfs het ontvangen van loon is genade. Dit was Petrus vergeten toen hij vroeg wat dan hun deel zou worden (19:27). Daarom volgt de gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard op deze vraag van Petrus. Deze gelijkenis heeft de Heer verteld om ons te bewaren voor de zonde van aanmatiging.

We willen nog wijzen op vs. 16. Daar vinden we een herhaling van de woorden van 19:30, alleen in een andere volgorde. Hier in vs. 16 lezen we dat de laatsten de eersten zullen zijn en de eersten de laatsten.

Als er sprake is van beloning voor het werk dat gedaan is, wordt de nadruk gelegd op het falen van de mens; dan zullen de eersten de laatsten zijn. Maar in deze gelijkenis gaat het om de soevereiniteit van God die nooit faalt. Daarom wordt hier gesproken over de laatsten die de eersten zullen zijn en over de eersten die de laatsten zullen zijn.

‘Demas heeft mij verlaten, daar hij de tegenwoordige eeuw heeft lief gekregen’ (2 Tim. 4:10). Hier zien we een voorbeeld van iemand die de eerste was en de laatste is geworden; een dienstknecht van de Heer die niet het christendom had opgegeven, maar die het moe was geworden de Heer aanhoudend te dienen.

W. Kelly

112. DE HEER SPREEKT VOOR DE DERDE MAAL OVER ZIJN DOOD EN OPSTANDING

Mark. 10:32-34; Matth. 20:17-19; Luk. 18:31-34

Het verslag van Markus (10:32-34)

De Heer had de discipelen verteld dat zij zouden zitten op twaalf tronen om de twaalf stammen van Israël te oordelen (Matth. 19:28). Dit zal plaatsvinden tijdens het duizendjarig rijk. Ongetwijfeld waren de discipelen met hun gedachten bezig met deze gebeurtenis. Maar zij beseften niet dat eerst het kruis zou komen en dan pas de kroon. De Heer volgen in het aardse koninkrijk was voor hen een voorrecht, maar de Heer volgen naar het kruis beschouwden ze niet als een voorrecht. Paulus dacht daar totaal anders over blijkens Fil. 3:10.

Daarom herinnert de Heer hen voor de derde keer aan zijn lijden en sterven. De eerste keer was in 8:31, de tweede keer in 9:31. Dat de Heer hun dit vertelt is een bewijs van zijn alwetendheid. De reden waaróm de Heer hun dit vertelt is dat zij zich later zijn woorden zouden herinneren. Nu begrepen ze de diepte van zijn woorden nog niet. Zij volgden de Heer wel, maar zij waren verbaasd en volgden Hem vol vrees (vs. 32).

Alle drie de evangelisten vermelden hoe de Heer zou lijden vanwege de mensen; alle drie zeggen dat zij de Heer zullen bespotten en geselen. Markus en Lukas noemen het feit dat zij de Heer zullen bespuwen, terwijl Lukas nog vermeldt dat zij de Heer smadelijk zullen behandelen (18:32). Markus en Lukas schrijven dat zij de Heer zullen doden..Alleen Mattheüs zegt hoe de Heer zal sterven: zij zullen Hem kruisigen. Alle drie vermelden dat de Heer zal opstaan op de derde dag.

Het verslag van Mattheüs (20:17-19)

Het feit dat alleen Mattheüs vermeldt dat de Heer aan het kruis zal sterven is kenmerkend voor dit evangelie voor de Joden. Dit was voor hen een ergernis: hun Messias gekruisigd? dat nóóit! Te recht zegt Paulus in 1 Kor. 1:18 dat het woord van het kruis een dwaasheid is voor hen die verloren gaan - maar voor ons die behouden worden, is het de kracht van God. Als zij een gekruisigde Christus niet willen aannemen, dan is er voor hen geen behoudenis.

Het verslag van Lukas (18:31-34)

Dit evangelie is kenmerkend door zijn duidelijkheid en het vermelden van details. Alleen Lukas vermeldt dat alles zal volbracht worden wat aangaande de Zoon des mensen geschreven is door de profeten (vs. 31). De Griekse lezers moesten weten dat de Heer Jezus geen gewone martelaar was, geen slachtoffer van ongunstige omstandigheden, maar 'het Lam dat voorgekend was vóór de grondlegging van de wereld' (1 Petr. 1:20). 'Hij is door de bepaalde raad en de voorkennis van God overgegeven' (Hand. 2:23). Zo moest het Schriftwoord vervuld worden.

Het was noodzakelijk dat de Griekse lezers zouden begrijpen dat de Heer gekomen was om de Schriften te vervullen door te sterven aan het kruis van schande. Wat is het droevig dat de zijnen, voor wie Hij gekomen was en die drie jaar lang zijn metgezellen waren geweest, deze dingen niet begrepen (vs. 34). De woorden van vs. 34 vermelden de andere evangelisten niet. Uit dit vers blijkt hoe weinig de discipelen ervan begrepen wat voor een werk de Heer zou volbrengen aan het kruis van Golgotha. In het volgende gedeelte zullen we zien met welke dingen zij wél bezig waren.

113. HET VERLANGEN OM DE EERSTE TE ZIJN

Mark. 10:35-45; Matth. 20 :20-28

Het verslag van Markus (10:35-45)

In dit evangelie worden Jakobus en Johannes genoemd die met hun vraag tot de Heer komen. In Mattheüs wordt de moeder van de zonen van Zebedeus genoemd.

Zij begrepen er niets van wat de Heer zojuist over zijn dood en opstanding had gezegd. Hun gedachten waren nog bezig met het heerlijke vooruitzicht op tronen te zullen zitten. Nu was het nog de vraag op wélke tronen zij zouden komen te zitten. Wie waren de belangrijkste discipelen? Wie zouden de belangrijkste plaatsen krijgen? Wie zou aan de rechter- en linkerhand van de Heer mogen zitten? Je moet tenslotte opkomen voor je eigen belang! Hun grote egoïsme komt in dit evangelie duidelijk naar voren. Markus alleen vermeldt de woorden: 'Meester, wij zouden willen dat u ons doet wat wij ook van u vragen' (vs. 35).

Zij wilden dus dat de Heer hun zou toestaan te geven wat ze zouden vragen, zonder te zeggen wát het was. Schaamden ze zich een beetje voor hun verzoek? Lieten ze misschien daarom hun moeder de vraag stellen? Hoewel Christus in zijn alwetendheid alles weet, lezen we toch in dit evangelie

vaak dat Hij vragen stelt, alsof Hij het antwoord wil weten. Hij is hier de ware Dienstknecht. Daarom vraagt Hij: ‘Wat wilt u dat Ik u doe?’

In vs. 37 vertelt Markus ons dat zij *heerlijkheid* begeerden: ‘Dat wij mogen zitten ... in uw heerlijkheid’. De Heer moet hun duidelijk maken wat Hij in het voorgaande ook al gezegd had: er kan geen heerlijkheid komen zonder het lijden aan het kruis.

Alleen Markus vermeldt de woorden van vs. 38: ‘Kunt u gedoopt worden met de doop waarmee Ik gedoopt word?’ Als zij daarop antwoorden dat zij het kunnen, antwoordt de Heer dat zij met die doop gedoopt zullen worden. De *drinkbeker* ziet op een *innerlijk* lijden; de *doop* ziet meer op een *uitwendig* lijden.

Als zij in hun grote onwetendheid zeggen dat zij de drinkbeker kunnen drinken die de Heer zal drinken, en met de doop gedoopt worden waarmee de Heer gedoopt zal worden, zegt de Heer niet dat zij het kunnen, maar wel dat zij zullen drinken en zullen gedoopt worden. Zij zullen met de Heer lijden, maar niet op de manier waarop de Heer zou lijden. De Heer zou door zijn lijden verzoening aanbrengen voor zondaren: dat was voor hen onmogelijk omdat zij zelf zondaars waren. Wel zouden zij mét de Heer lijden. Sommigen hebben moeite met de woorden van vs. 40: ‘Maar het zitten aan mijn rechter- of aan mijn linkerhand komt Mij niet toe te geven; maar het zal gegeven worden aan hen voor wie het bereid is’. Mattheüs voegt hier aan toe: ‘door mijn Vader’. In dit evangelie is de Zoon van God de ondergeschikte en de gehoorzame Dienstknecht. Daarom neemt Hij de plaats in van nederigheid en afhankelijkheid. Als zodanig weet Hij niets behalve wanneer de Vader het Hem zegt, en doet Hij niets behalve wanneer de Vader wil dat Hij dat doet.

De andere discipelen waren verontwaardigd toen zij dit hoorden (vs. 41). We laten vaak zien wat er in ons eigen hart leeft door wat we vragen, maar ook door onze gevoelens over anderen en hun fouten die we ongevraagd te kennen geven. In vs. 42 en 43 zien we dat overheidspersonen die een hoge functie hebben vaak met geweld hun macht opleggen aan mensen die onder hen gesteld zijn. Maar onder hen die Christus liefhebben moet een totaal andere geest heersen; hij die de nederigste plaats inneemt en zijn broeders (en zusters) dient is zowel geestelijk als moreel hun ‘meerdere’.

Het verslag van Mattheüs (20:20-28)

In dit evangelie wordt gesproken over de moeder van Jakobus en Johannes. Het is passend dat zij genoemd wordt in dit evangelie waarin de verwantschap naar het vlees steeds naar voren komt. De Messias van Israël was onder hen geboren; de Zoon des mensen was één van hen. Een les voor ons is dat we familiebanden nooit een rol moeten laten spelen in de dingen van God.

Zelfs in dit evangelie van de Koning neemt Hij, nu Hij als zodanig verworpen is door het volk de plaats in als de afhankelijke Zoon des mensen (vs. 28). Dat blijkt ook uit de woorden van de Heer in vs. 23, waar Hij zegt: ‘Maar het is voor hen wie het door mijn Vader is bereid’.

114. DE GENEZING VAN TWEE BLINDEN BIJ JERICHO

Mark. 10:46-52; Matth. 20:29-34; Luk. 18:35-43

Het verslag van Markus (10:46-52)

Deze mooie geschiedenis wordt door alle drie de evangelisten vermeld. Het is ‘het begin van het eind’ van de dienst van de Heer Jezus.

Zijn dienst als profeet, gezonden door God, loopt hier ten einde; men heeft niet op zijn woorden gelet. Maar Hij is niet alleen een profeet, Hij is ook de Zoon van David, de Koning van Israël.

In alle drie de evangeliën maakt Hij aan Israël bekend wie Hij is, namelijk de Zoon van David, de Heer (als Rechter reinigt Hij de tempel), de ware Koning der Joden (dat was het opschrift boven het kruis) en de Messias van Israël.

Markus vertelt ons dat zij te Jericho kwamen en dat Hij de stad weer uitging. Lukas vertelt ons dat Hij in de nabijheid van Jericho was. In Mattheüs lezen we dat Hij Jericho uitging.

De Heer is dus eerst Peréa doorgedaan, dat ten oosten van de Jordaan ligt. Daarna ging Hij naar het westen, stak de Jordaan over en kwam eerst in Jericho, de stad die eens vervloekt is door Jozua. Daarna gaat de Heer verder naar Jeruzalem.

Mattheüs spreekt van twee blinden die door de Heer genezen worden als de Heer de stad uitgaat. Markus noemt maar één blinde die genezen wordt als de Heer de stad uitgaat. Lukas spreekt ook van één blinde die wordt genezen als de Heer dichtbij de stad is. Sommige uitleggers nemen aan dat één blinde genezen werd toen de Heer de stad binnenging (zie Lukas) en de andere toen de Heer de stad uitging (zie Markus).

Zoals gewoonlijk vermeldt Markus de feiten en zelfs de namen met kenmerkende nauwkeurigheid. Hij is de enige die de naam van Bartimeus vermeldt. In vs. 47 wordt Jezus 'de Nazaréner' genoemd; dit vermeldt Markus alleen. Wat een geloof en geestelijk onderscheidingsvermogen en inzicht moet Bartimeus gehad hebben, vergeleken met de blindheid van het volk. Hij spreekt de verachte Jezus van Nazareth aan met de titel waar Hij recht op heeft, namelijk 'Zoon van David'. Hierin ligt opgesloten dat Hij recht heeft op de troon van David als de Koning van Israël.

In het verslag van Mattheüs wordt de Heer drie maal aangesproken als Heer (Gr. *kurios*, dit is de titel die gebruikt wordt als een koning of keizer wordt aangesproken) (zie vs. 30, 31 en 33).

Vs. 49 en 50 zijn kenmerkend voor het Markusevangelie: '... en zij riepen de blinde en zeiden tot hem: Heb goede moed, sta op, Hij roept u. En hij wierp zijn kled af, sprong op en kwam tot Jezus'. Hoe hij tot de Heer kwam (hij was immers blind!) lezen we in het verslag van Lukas (vs. 40). Maar hier zien we dat hij alles afwerpt wat hem verhindert tot de Heer Jezus te komen.

Tenslotte: in vs. 51 hebben we een Aramees woord dat alleen door Markus vermeld wordt: *Rabboeni*. Deze blinde man geeft de Heer niet alleen zijn algemene titel 'Zoon van David', maar hij noemt Hem ook 'Rabboeni', dat is heel persoonlijk: 'mijn Meester'.

Het verslag van Mattheüs (20:29-34)

Mattheüs vermeldt dat er twee blinden waren (vs. 30), terwijl Markus en Lukas er maar één vermelden. Natuurlijk zijn er twee blinden geweest, maar alleen Bartimeus wordt bij de naam genoemd. Misschien heeft zijn genezing de meeste aandacht getrokken.

Waarom vermeldt Mattheüs dat het er twee waren? Dit is niet vreemd voor Mattheüs. Allereerst is hij ooggetuige geweest van alle wonderen die de Heer gedaan heeft. Zo vermeldt hij alleen dat er twee blinden tot de Heer kwamen (9:27). En in 8:28 spreekt hij over twee bezetenen in het land van de Gergeséneren, terwijl Markus en Lukas er maar één vermelden. Waarom deze 'verschillen'? Mattheüs schreef aan de Joden en zij wisten dat 'op de verklaring van twee of drie getuigen een zaak zal vaststaan' (Deut. 19:15). In dit evangelie hebben we dus een door de wet bevestigd getuigenis van het gezag van Christus als de Zoon van David, de Koning van Israël. Alleen Mattheüs vermeldt dat de Heer met ontferming bewogen was en hun ogen aanraakte (vs. 34). Hier zien we de beweegreden van de Heer en de manier waarop Hij deze blinden genas. Deze genezing was ook een bewijs dat Hij de Messias van Israël was: 'Dan zullen de ogen van de blinden geopend worden' (Jes. 35:5, 6).

Het verslag van Lukas (18:35-43)

Hoewel de algemene mening is dat deze genezing plaats vond toen de Heer de stad uitging, leiden anderen uit dit verslag af dat de blinden genezen werden terwijl de Heer de stad inging. In vs. 35 lezen we dat Hij in de nabijheid van Jericho was en in 19:1 dat Hij Jericho binnenging. Misschien had Zacheus gehoord van deze genezing en wilde hij daarom de Heer graag zien. Sommige uitleggers nemen aan dat één blinde genezen werd toen de Heer de stad binnenging en de andere toen de Heer de stad uitging. In vs. 37 vermeldt Lukas dat zij hem vertelden dat Jezus de Nazaréner voorbijging. Dezelfde menigte die de hoop op genezing doet komen in het hart van Bartimeus, bestrafte hem even later en zei dat hij zwijgen moest (vs. 39). Maar alleen Lukas vermeldt ons ook dat zij hem tot de Heer brachten (vs. 40).

Dit is een aangrijpend schouwspel; een arme blinde man, niet in staat om zelf tot de Heer te komen. Maar zijn geloof wordt beloond!

Alleen Lukas vertelt ons nog iets meer dan het feit dat Bartimeus de Heer volgde. Hij hield zich niet stil, maar hij verheerlijkte God. En al het volk zag dit en bracht lof aan God.

115. ZACHEÛS DE TOLLENAAR

Luk. 19:1-10

Dit verhaal vormt een tegenstelling met het verhaal van de rijke overste (18:24-26): die werd niet gered, hij wilde zijn rijkdom niet prijsgeven en de Heer volgen. Zacheus echter was een rijke man die, omdat hij gered was, ook bereid was zijn rijkdom prijs te geven.

In hoofdstuk 18:13 lezen we van een tollenaar die zichzelf een zondaar noemt en die gered wordt. Hier lezen we ook van een tollenaar die door de Joden 'een zondig man' genoemd wordt (vs. 7). Ook hij wordt gerechtvaardigd. Net zoals de blinde man heeft Zacheüs er iets voor over om bij de Heiland te komen. Hij weet alle hinderpalen te overwinnen. Het kenmerk van het werk van de Geest van God is de waardering die Zacheüs heeft voor het woord van Christus.

Uiterlijk leefde Zacheüs in goede omstandigheden; hij was een tollenaar en hij was rijk. Maar de Heer brengt redding door zijn koninklijke tegenwoordigheid. De tollenaar wordt hier 'een Zoon van Abraham' genoemd. In dit verhaal zien we het doel van de eerste komst van de Heer. In de hierop volgende gelijkenis van de ponden zien we een illustratie van de tweede komst van de Heer.

116. DE GELIJKENIS VAN DE PONDEN

Luk. 19:11-28

In het voorgaande zagen we het doel van de eerste komst van de Heer, namelijk 'om het verlorene te zoeken en te behouden' (vs. 10). In dit gedeelte wordt uiteengezet welke taak wij hebben als wij behouden zijn: we moeten op een goede manier omgaan met de goederen die de Heer aan ons heeft toevertrouwd, als goede slaven, totdat Hij komt.

Er is bij de discipelen een misverstand ontstaan, en dit wil de Heer uit de weg ruimen. Zij meenden dat het koninkrijk van God onmiddellijk openbaar zou worden (vs. 11). In Mattheüs staat ongeveer hetzelfde verhaal (25:14-30), ook in Markus (13:34-37). Toch zijn er duidelijke verschillen, zowel in het verband met de voorgaande en volgende gebeurtenissen als in de betekenis. In Mattheüs wordt deze gelijkenis voorafgegaan door de gelijkenis van de vijf wijze en vijf dwaze maagden en direct daarop volgt het besluit van de overpriesters en de oudsten om de Heer te doden (26:3-5). In Markus gaat de gelijkenis van de vijgeboom eraan vooraf en volgt het besluit om de Heer te doden (14:1, 2). In Lukas gaat het verhaal van Zacheüs eraan vooraf en volgt de intocht in Jeruzalem.

In *Mattheüs* wordt gesproken over *talenten*; daar gaat het om verschil in bekwaamheid. De slaven krijgen niet allen hetzelfde: de één krijgt vijf, de andere twee, de derde één, een ieder naar zijn eigen bekwaamheid (vs. 15).

In *Lukas* wordt gesproken over *ponden*; hier gaat het meer om de persoonlijke verantwoordelijkheid. Alle tien slaven krijgen elk één pond. Zij krijgen de opdracht: 'Drijft handel, totdat ik kom' (vs. 13).

In *Markus* ligt de nadruk op het woord 'waken' (vs. 34, 35 en 37). Hier gaat het om het waakzaam zijn met het oog op de terugkomst van de Heer.

In Lukas wordt de gelijkenis door de Heer verteld om de discipelen te corrigeren. Zij menen dat het koninkrijk van God onmiddellijk openbaar zal worden, maar zij moeten leren dat deze gebeurtenis nog uitgesteld wordt. Ondertussen hebben zij de verantwoordelijkheid 'handel te drijven' met de goederen die de Heer aan hen heeft toevertrouwd totdat Hij komt om zijn koninkrijk op te richten.

In Mattheüs zegt de Heer: 'Ga in tot de vreugde van uw Heer'. In Lukas ontvangt de één tien steden en de ander vijf.

In Mattheüs wordt de onnutte slaaf (in tegenstelling tot Luk. 19:27) geen vijand genoemd, maar hij wordt wel in de buitenste duisternis geworpen (vs. 30).

Het is opmerkelijk dat in dit evangelie voor de heidenen de aandacht wordt gevestigd op de houding van het Joodse volk (de burgers) in tegenstelling met het Mattheüsevangelie. Vs. 26 is hoogst belangrijk: iemand kan iets van de waarheid verstaan, maar als het niet gepaard gaat met geloof, dan wordt hij niet door de waarheid beïnvloed, en dan wordt hij niet behouden. Zelfs het beetje waarheid dat hij bezit wordt hem afgenomen; het getuigt zelfs tégen hem.

HOOFDSTUK 6

DE LIJDENSWEEK

ZONDAG

117. DE INTOCHT IN JERUZALEM

Mark. 11:1-11; Matth. 21:1-11; Luk. 19:29-44; Joh. 12:12-19

Het verslag van Markus (11:1-11)

Deze gebeurtenis wordt door alle vier de evangelisten meegedeeld. In Markus lezen we dat zij Jeruzalem naderden, bij Bethfagé en Bethanië aan de Olijfberg. Mattheüs spreekt niet over Bethanië, Lukas vermeldt Jeruzalem niet, Johannes noemt Bethanië wel, maar niet in verband met het halen van de ezel en haar veulen.

De discipelen worden uitgezonden om een veulen te halen. Markus en Lukas vermelden beiden: 'waarop geen mens ooit heeft gezeten'. Markus alleen vertelt ons precies waar zij het dier hebben gevonden: 'Zij vonden een veulen vastgebonden bij een deur, buiten aan de straat' (vs. 4). Nadat de discipelen de eigenaars geantwoord hadden 'zoals Jezus bevolen had', voegt Markus er nog aan toe: 'En zij lieten hen begaan' (vs. 6).

Nu worden kledingstukken gelegd op het veulen (Markus, Lukas) en op de ezelin (Mattheüs, Johannes), ook op de weg (Mattheüs, Markus, Lukas). Anderen gebruikten niet hun kleren maar 'hakten takken van de bomen en spreidden ze op de weg' (vs. 8). Johannes vertelt ons dat de takken afkomstig waren van palmbomen (vs. 13). Lukas spreekt niet over takken.

Alle vier de evangelisten vermelden dat de mensen 'Hosanna' roepen. Mattheüs voegt er, haast als vanzelfsprekend, aan toe: 'de Zoon van David'. Markus voegt er aan toe: 'Gezegend het koninkrijk van onze vader David'. Markus en Lukas vermelden niet dat hier vervuld werd wat door de profeet Zacharia geschreven is; dat lezen we wél in het Mattheüs- en het Johannesevangelie. Alleen Markus vermeldt dat de Heer zijn eerste bezoek aan de tempel brengt in deze week voor Pasen (vs. 11). 'Nadat Hij alles rondom had bekeken, ging Hij, daar het reeds avond was, naar buiten naar Bethanië met de twaalf'.

Mattheüs vermeldt direct na de intocht in Jeruzalem de tempelreiniging; dit heeft in werkelijkheid de volgende dag plaatsgevonden. Markus laat ons het geduld zien van Christus en van God. Het is net of de Heer eerst met eigen ogen zien wil welke dingen er op het tempelplein plaatsvinden, voordat Hij optreedt. In Mattheüs zien we de majesteit van de Heer. Daar gaat Hij onmiddellijk de tempel binnen en treedt meteen op als rechter en reinigt de tempel.

Het verslag van Mattheüs (21:1-11)

Alleen Mattheüs vermeldt 'een ezelin en een veulen' volgens de profetie van Zacharia (9:9). De drie andere evangeliën vermelden alleen het veulen. Hier in Mattheüs wordt het oude Israël en de vernieuwde natie zo in beeld samengevoegd. De Heer houdt zijn intocht in Jeruzalem op een veulen, het jong van een ezelin; het nieuwe Israël verwelkomt de Heer met hosanna's. Dit ziet

dus ook op toekomstige gebeurtenissen. Een ezel was volgens de wet onrein, maar haar veulen kon gelost worden.

W. Kelly

Hier worden twee dieren genoemd: een ezel en haar veulen. In het vorige hoofdstuk werden twee blinden genoemd. We hebben daar al iets gezegd over het getal twee.

Mattheüs schrijft voor Joodse lezers, van wie wordt aangenomen dat ze de oudtestamentische Schriften kennen. Daarom vermeldt hij steeds nauwkeurig als een profetie wordt vervuld. In vs. 4 en 5 citeert hij Zach. 9:9. Ook Johannes haalt een gedeelte van deze profetie aan, terwijl Markus en Lukas deze profetie niet vermelden.

Hoewel Mattheüs de Heer beschrijft als de Koning in zijn majesteit, vermeldt alleen hij hier de zachtmoedigheid van de Heer: 'Zie, uw Koning komt tot u, zachtmoedig en gezeten op een ezelin en een veulen, het jong van een lastdier' (vs. 5). Toch blijkt even later het gezag van de Heer als Hij de tempel reinigt. In vs. 3 zien we ook iets van het gezag van de Heer: als de discipelen de ezelin en het veulen gaan halen, moeten ze tegen de eigenaar zeggen: 'De Heer heeft ze nodig' (vs. 3).

De hosanna's worden hier gericht aan de Zoon van David (vs. 9). Hij is de erfgenaam van zijn vader David (Mark. 11:10), de Koning (Luk. 19:38), de Koning van Israël (Joh. 12:13).

In vs. 10 lezen we dat de hele stad in opschudding kwam en zei: 'Wie is deze?' Deze merkwaardige vraag vermeldt alleen Mattheüs; de zijnen kenden Hem niet. Zij wisten alleen de plaats te noemen waar Hij vandaan kwam: Nazareth in Galiléa.

Het verslag van Lukas (19:29-44)

De meeste bijzonderheden zijn al vermeld in het verslag van Markus en Mattheüs. Lukas vertelt ons nog dat de discipelen de Heer Jezus op het veulen zetten (vs. 35). Hij en Markus laten de aanhaling uit de profetie van Zacharia weg. Hij herhaalt dat de Heer dichtbij de Olijfberg gekomen was (vs. 29 en 37). Lukas vermeldt niet dat de takken van de bomen gesneden werden. Hij vermeldt wel dat 'de discipelen met blijdschap God prezen met luider stem voor alle krachtige daden die zij hadden gezien' (vs. 37). Hij alleen vermeldt de woorden: 'In de hemel vrede en heerlijkheid in de hoogste hemelen' (vs. 38). Dit heeft ongetwijfeld een betekenis. Bij de geboorte van de Heer hadden de engelen hetzelfde bekend gemaakt. Maar de Heer was verworpen door de mensen op aarde. Nu is er geen vrede in de hemel en op de aarde. Die zal er zijn in de toekomst als de Heer duizend jaar lang zal regeren op de aarde. Er zou echter vrede in de hemel zijn als de satan (verg. Luk. 10:18), de dood en de hel geoordeeld zouden zijn. Er is vrede in deze tijd, vrede in de hemel, door het volbrachte werk van de Heer Jezus (zie Rom. 5:1 en Fil. 4:7).

In dit evangelie wordt de Heer niet de Zoon van David genoemd, maar de Koning die komt. De discipelen zullen de volle betekenis van hun woorden niet begrepen hebben; die zullen in de toekomst pas ten volle vervuld worden.

Zo lang de rechten van Christus met voeten getreden worden kan er geen vrede op aarde zijn. Zó gezien hebben de discipelen gelijk. Toch zijn er enkelen die tijdens de verwerping van Christus zijn rechten erkennen, zoals de eigenaars van het veulen en de discipelen en, misschien onbewust, ook de menigten die mee geroepen hebben 'Hosanna'.

Jeruzalem en de godsdienstige leiders verwerpen de Heer nog steeds; maar de 'stenen' loven en prijzen de Heer.

In vs. 41 lezen we dat de Heer weende. We lezen maar drie keer in het Nieuwe Testament dat de Heer weende: (1) over een huisgezin (Joh. 11:35), (2) over een stad (Luk. 19:41), en (3) over de wereld (Hebr. 5:7). In dit evangelie van de Mens Christus zien we vaak hoe Hij medelijden kan hebben met het verdriet van de mens. Maar Hij is tegelijk de almachtige God, en Hij kan onze zorgen en ons verdriet wegnemen.

Waaróm weende de Heer hier? Hij voorzag al de dingen die Hij noemde in vs. 43-44.

Het verslag van Johannes (12:12-19)

De intocht van Jeruzalem staat in Joh. 12 direct in verbinding met de opwekking van Lazarus. In dit evangelie wordt de Heer ons voorgesteld als de Zoon van God; dat blijkt ook uit dit gedeelte. In de andere evangeliën zien we de Heer Jezus als 'Heer', en daarom wordt er daar bij verteld hoe de discipelen de jonge ezel vonden.

In de andere evangeliën treden de discipelen meer op de voorgrond, hier valt de aandacht meer op de menigte (vs. 17 en 18).

Als we vs. 15 vergelijken met Matth. 21:5 dan zien we dat Johannes, als hij de profeet Zacharia aanhaalt, het woord 'zachtmoedig' weglaat. Ook de profetie over de toekomst van Israël (vgl. Luk. 19:41-44) laat Johannes weg, evenals Mattheüs.

De woorden van vs. 16-19 vinden we alleen in Johannes. De Heer Jezus wist altijd wat Hij zou doen (vgl. 6:6), maar de discipelen begrepen de draagwijdte van hun woorden niet (vs. 16).

Het is Johannes die ons zegt waarom de mensen zo geweldig enthousiast waren; zij waren onder de indruk gekomen door de opwekking van Lazarus (vs. 17).

MAANDAG

118. DE VERVLOEKING VAN DE ONVRUCHTBARE VIJGEBOOM

Mark. 11:12-14; Matth. 21:18-19a

Het verslag van Markus (11:12-14)

Markus vertelt ons dat de Heer Jezus 's morgens vroeg Bethanië verlaat en naar Jeruzalem gaat. Zou het te ver gezocht zijn te veronderstellen dat de Heer de nacht heeft doorgebracht in het gastvrije huis van Lazarus en Martha en Maria? Sommige uitleggers nemen aan dat de Heer de voorafgaande vrijdag al naar Bethanië gekomen was en daar de nacht had doorgebracht, en dat tijdens dit bezoek Maria de Heer gezalfd had. Waarschijnlijk heeft de Heer Jezus de hele sabbat daar doorgebracht, heeft Hij op zondagmorgen zijn intocht in Jeruzalem gehouden, en is Hij toen ook in de tempel geweest om alles in ogenschouw te nemen. Op zondagavond is Hij teruggegaan naar Bethanië. Nu, op maandagmorgen, gaat de Heer opnieuw van Bethanië naar Jeruzalem. Deze keer om de tempel te reinigen. Maar omdat Hij honger heeft; stopt Hij onderweg en ziet de vijgeboom aan de kant van de weg. -

De vijgeboom werd niet bestraft omdat zij geen vruchten voortbracht, maar wél omdat zij door haar vele bladeren de schijn wekte ook vrucht te dragen. Zij was niet alleen onvruchtbaar, maar wekte de schijn of zij wél vruchtbaar was. Daarom werd zij vervloekt. Een ernstige les voor het volk Israël, dat ook een onvruchtbare vijgeboom was (vgl. ook Luk. 13:6-9).

In vs. 13 lezen we dat de Heer naar de boom toeging en keek 'of Hij misschien daar iets aan zou vinden'. In dit evangelie zien we vaak dat de Heer vragen stelt alsof Hij het antwoord niet weet. De Heer Jezus was volkomen mens; als God wist Hij natuurlijk tegelijkertijd alles, ook dat er geen vrucht aan de boom te vinden was, net zoals Hij ook Nathanaël zag onder de vijgeboom. Vs. 13 is ook interessant om de woorden: 'Want het was niet de tijd van de vijgen'. Een vijgeboom levert meer dan één keer per jaar vruchten. In het voorjaar moesten er nog nakomers van het vorig jaar aanwezig zijn, en als dan de bladeren aan de boom komen, verschijnen ook al de voorlopers van de nieuwe oogst (zie Jes. 28:4). Deze overjarige vijgen hoorden nog aan de boom te zijn, maar de bladeren hoorden er nog niet te zijn. De vijgen zitten in het voorjaar aan een kale boom. De schrijver van dit boek heeft dit in de Libanon zelf waargenomen. Deze boom had zich dus op een vreemde, onnatuurlijke manier ontwikkeld, een fout in de natuur: wel bladeren, maar geen vrucht.

Zoals gezegd is deze onvruchtbare vijgeboom een beeld van Israël. Uiterlijke vroomheid heeft geen nut. God zoekt vrucht als gevolg van de bekering (zie ook Gal. 5:22). We mogen onszelf ook wel afvragen of wij vrucht voortbrengen voor God.

In vs. 14 merkt Markus nog op 'En zijn discipelen hoorden het'. Dit is de reden dat zij later hierover spraken met de Heer (vs. 20, 21). Dit wonder is een uitzondering te midden van alle andere wonderen die de Heer gedaan heeft. Alle wonderen van de Heer zijn een teken van de macht van God, maar tegelijk van zijn liefde. Dit is het enige wonder waarin het oordeel wordt uitgeoefend, en waarin de Heer zijn macht gebruikt om te vernietigen, niet om te zegenen.

Het verslag van Mattheüs (21:18-19)

Hoewel Mattheüs ons vaak een tweevoudig getuigenis geeft over de daden van de Heer in betrekking met Israël, vermeldt hij hier in één verhaal de reiniging van de tempel en de vervloeking van de vijgeboom. Als we alleen dit evangelie hadden, zouden we denken dat beide gebeurtenissen direct na elkaar hadden plaatsgevonden. We zouden gedacht hebben dat de vervloeking van de vijgeboom had plaatsgevonden na de tempelreiniging. Maar uit Markus leren we dat beide gebeurtenissen na elkaar hebben plaatsgevonden. Na de vervloeking van de vijgeboom heeft de Heer de tempel gereinigd, en de volgende dag merkten de discipelen op dat de vijgeboom verdord was.

119. DE TWEDE TEMPELREINIGING

Mark. 11:15-19; Matth. 21:12-17; Luk. 19:45-48

Het verslag van Markus (11:15-19)

De eerste tempelreiniging, die door Johannes vermeld wordt (Joh. 2:13-22), vond plaats bij het begin van het optreden van de Heer. Deze tweede tempelreiniging vond plaats tegen het eind van de dienst van de Heer op aarde.

Blijkens dit hoofdstuk moet het zo gegaan zijn dat de Heer na zijn triomfantelijke intocht in Jeruzalem alleen even in de tempel rondgekeken heeft om alles in ogenschouw te nemen. Het was toen heel druk op het tempelplein op de dag na de sabbat. Nu is het maandag en de Heer gaat weer naar de tempel, deze keer met het doel om de tempel te reinigen van de handelaars en de geldwisselaars.

In het verslag van Markus lezen we dat de Heer eerst de vijgeboom vervloekt en daarna de tempel reinigt, terwijl in het verslag van Mattheüs eerst de tempel wordt gereinigd en daarna de vijgeboom wordt vervloekt.

Vs. 16 is kenmerkend voor Markus: hij vermeldt weer een bijzonderheid die we niet vinden in de andere evangeliën: 'de Heer stond niet toe dat iemand enig voorwerp door de tempel droeg'. Het schijnt dat mensen die van het ene deel van de stad naar het andere deel moesten, een kortere weg hadden gevonden, namelijk binnendoor over het tempelplein. Dit stond de Heer evenmin toe als het kopen en verkopen.

Wat de gewoonte van kopen en verkopen op het tempelplein betreft haalt de Heer een gedeelte aan van Jes. 56:7 en van Jer. 7:11. Alle drie de synoptische evangeliën vermelden deze aanhaling. Deze daad van de Heer, waaruit zijn grote autoriteit naar voren komt, maakte indruk op de godsdienstige leiders van het volk. Iemand die zó kon optreden moest de Messias zijn, de grote 'Hervormer' (zie Jes. 4:4). Maar ze begrepen ook dat als de Heer zijn regering zou aanvaarden, zij als eersten hun voorname plaats zouden verliezen. Daarom besloten zij dat de Heer moest sterven. Maar 'zij waren bang voor Hem' (vs. 18); zij waren bang de menigte tegen zich te krijgen. Daarom moesten ze eerst proberen de menigte op hun hand te krijgen.

De handelingen van de Heer hebben vaak een symbolische betekenis. Nadat Hij het volk had veroordeeld in de vervloeking van de vijgeboom en de leiders van het volk besloten hadden Hem te doden, was er geen reden meer voor de Heer om in de stad te blijven. Hij wilde er zelfs de nacht niet meer doorbrengen. We lezen in vs. 19: 'En toen het laat geworden was, gingen zij naar buiten, de stad uit'. Dit is het eind van de tweede dag, zoals we in vs. 11 het eind van de eerste dag zagen;

vgl. Luk. 21:37. Gedurende deze laatste week was de Heer overdag in de tempel om te leren, maar 's nachts ging Hij uit de stad en bracht de nacht door op de Olijfberg, dat wil zeggen in Bethanië (Matth. 21:17), dat op de oostelijke helling van de Olijfberg lag.

Het verslag van Mattheüs (21:12-17)

De Messias van Israël verricht al de tekenen die over Hem aangekondigd waren. 'En er kwamen blinden en kreupelen tot Hem in de tempel, en Hij genas ze' (vs. 14). In vs. 14-17 lezen we van de kinderen die in de tempel riepen: 'Hosanna de Zoon van David'. Deze woorden vinden we alleen in Mattheüs, het evangelie van de Messias, de Koning van de Joden. Maar het volk heeft Hem verworpen en wil niet dat deze Man over hen regeert. Zij wagen het om niet alleen de kinderen, maar ook de Heer te berispen. Hoewel zij de Schriften kennen, herkennen ze niet de profetieën die spreken over de Messias.

De Heer laat hen achter in hun zondige, verloren toestand. 'Hij verliet hen'. Hij wilde zelfs niet in deze boze stad blijven: '... en ging naar buiten, de stad uit naar Bethanië'.

Het verslag van Lukas (19:45-48)

Lukas vermeldt de tempelreiniging in twee verzen. Daarna vertelt hij ons dat de Heer leerde in de tempel die Hij gereinigd had. Wie is een leraar als Hij? 'Het volk hing aan zijn lippen als het Hem hoorde' (vs. 48). 'En al het volk kwam 's morgens vroeg tot Hem in de tempel om Hem te horen' (21:37-38).

De Heer Jezus leerde *dagelijks* in de tempel (vs. 47). Als de Heer gevangen genomen wordt zegt Hij tegen zijn vijanden dat Hij dagelijks bij hen geweest was in de tempel en dat zij toen geen hand naar Hem uitgestoken hebben (Luk. 22:53).

DINSDAG

120. DE ONVRUCHTBARE VIJGEBOOM IS VERDORD

Mark. 11:20-26; Matth. 21:19b-22

Het verslag van Markus (11:20-26)

Markus, hoewel geen ooggetuige, schrijft het uitvoerigst over dit onderwerp.

Misschien heeft Petrus later aan Markus verteld wat er is gebeurd. Markus vermeldt dat Petrus het woord neemt. 'En Petrus herinnerde het zich en zei tot Hem: 'Rabbi, zie, de vijgeboom die U vervloekt hebt, is verdord' (vs. 21). De boom was verdord vanaf de wortels. Israël is later als volk ook met wortel en tak uitgeroeid en verwijderd uit het land. Er is geen tegenspraak tussen Markus en Mattheüs als we in het verslag -van Mattheüs lezen dat de vijgeboom onmiddellijk verdorde (vs. 19). In Markus staat niets dat daarmee in tegenspraak is. We lezen in Markus alleen dat de discipelen nu pas opmerken dat de vijgeboom verdord was. Alleen in dit evangelie wordt dit wonder beschreven als een vervloeking (vs. 21).

De discipelen waren wel geïnteresseerd in de snelle uitwerking van de woorden van de Heer, maar de geestelijke betekenis ervan hebben zij waarschijnlijk niet begrepen. Waarom nam de Heer de moeite om een boom te vervloeken? Om de discipelen (en ons) een geestelijke les te leren. De vijgeboom stelt namelijk het volk Israël voor. Ook de berg (in vs. 23) is een beeld van het volk Israël., Misschien zag de Heer op dat ogenblik de Olijfberg en gebruikt Hij die berg als voorbeeld.

De vijgeboom is een beeld van het volk in hun godsdienstigheid. Voor de mensen leek het heel mooi, maar het had geen waarde voor God. Daarom moet God dit systeem oordelen. Deze berg

ziet op de plaats die zij als volk innemen. In de ogen van de Joden waren zij een sterk en machtig volk. Maar zij zouden binnenkort ontworteld en opgeheven worden en verdwijnen in de zee van de volken.

W. Kelly

Markus legt in vs. 23 de klemtoon op een vast geloof en een onverdeeld hart: ‘... en niet twijfelt in zijn hart’. In vs. 25 noemt Markus nóg een voorwaarde voor gebedsverhoring, namelijk een vergevingsgezind hart (vgl. Matth. 6:14, 15 en Luk. 11:4).

Het verslag van Mattheüs (21:19b-22)

We lezen in vs. 19 dat de vijgeboom onmiddellijk verdorde, en het is ongetwijfeld zo gebeurd als hier geschreven staat. Mattheüs is ooggetuige geweest. In het voorgaande hebben we er al op gewezen dat er geen tegenstelling bestaat met het Markusevangelie. De twee evangelisten vullen elkaar aan. Het schijnt dat Petrus gesproken heeft namens de andere discipelen (vs. 20).

Dat de discipelen zich verwonderden kan twee dingen betekenen: zij verwonderden zich dat de boom zo snel verdord was na de woorden van de Heer, maar zij kunnen ook verwonderd geweest zijn om de geestelijke betekenis van deze vervloeking. We geloven dat de eerste veronderstelling hier juist is.

Mattheüs gebruikt in vs. 21 de woorden: ‘Als u geloof hebt...’. In Markus lezen we: ‘Hebt geloof in God’ (vs. 22); dat is een gebod.

De gedachte in Mattheüs is deze: al zal het volk van Israël verdwijnen onder de volkeren (wat ook gebeurd is) toch zal God horen naar hen die een rotsvast geloof in Hem hebben (vs. 22): Hier valt de nadruk op het geloof. In Markus wordt ook een onverdeeld hart en vergevingsgezindheid genoemd als voorwaarden voor gebedsverhoring.

121. DE VRAAG VAN DE OVERPRIESTERS NAAR HET GEZAG VAN DE HEER JEZUS

Mark. 11:27-33; Matth. 21:23-27; Luk. 20:1-8

Het verslag van Markus (11:27-33)

Markus ziet hier de discipelen en Christus als één: ‘En zij kwamen weer te Jeruzalem’. Dit past helemaal bij het karakter van dit evangelie, waar we de Heer zien als de dienstknecht en de profeet. De Heer Jezus is nauw verbonden met zijn discipelen terwijl Hij bezig is met het uitoefenen van zijn dienst. Eén van de kenmerken van het Mattheüsevangelie is juist een zekere afstand tussen de Koning, de Messias en zijn onderdanen, zelfs tussen Hem en zijn discipelen. In dat evangelie ligt de klemtoon meer op de Koning, de Heer die naar zijn tempel komt. Daar lezen we ook in vs. 23: ‘En toen Hij in de tempel gekomen was...’, hoewel ongetwijfeld de discipelen toen bij Hem waren.

Als de godsdienstige leiders Hem uitdagen om te zeggen op welk gezag Hij deze dingen doet, doet Hij een beroep op hun geweten. Het verslag van de drie synoptische evangeliën over deze gebeurtenis is vrijwel identiek.

De godsdienstige leiders vragen niet aan de Heer waaróm Hij de tempel gereinigt heeft, maar zij vragen Hem of Hij het *recht* heeft dit te doen. ‘Wie heeft U dit gezag gegeven om deze dingen te doen?’ (vs. 28). Waaraan ontleent U dit gezag? Is het menselijk of Goddelijk, Messiaans of profetisch? Maar de Heer begint geen twistgesprek met hen. Hij verlaagt Zich niet tot hun niveau. Hij hoeft Zichzelf niet te redden uit een moeilijke situatie met een knap gevonden antwoord. Hij bezit immers al de schatten van de wijsheid van God!

Als zij weigerden de boodschap van Johannes de dooper aan te nemen, dan was het niet nuttig Zich verder met hen bezig te houden. Meer licht zou hun blinde ogen nog meer blind maken en hun verhard geweten nog ontoegankelijker. Uit hun antwoord blijkt dat zij blinde leiders zijn van blinden en dat zij niet in staat zijn te beoordelen of iets van God is of niet. Daarom wil de Heer hun vraag

niet beantwoorden. In de volgende gelijkenis stelt Hij duidelijk in het licht in welke toestand zij zich bevonden en deelt mee wat hun oordeel zal zijn (12:9).

In Mattheüs wordt de terzijdestelling van Israël duidelijk aangegeven, en het verwerpen van de Koning door het volk. In Markus zien we meer de dienst van Christus als de profeet. Daarom zien we in Mattheüs in de gelijkenis van de twee zonen hoe het volk de Heer verworpen heeft (21:28-32) en in de gelijkenis van het bruiloftsfeest de terzijdestelling van Israël (22:1-14). Het Markusevangelie presenteert ons de onaantastbare waardigheid van zijn Persoon en het feit dat de Profeet en de Koning verworpen waren. Deze verwerping leidt tot de verwerping van het volk.

J. N. Darby

In het verslag van Lukas wordt nog een zin gebruikt die andere evangeliëschrijvers niet noemen. In 20:6 lezen we: 'Als wij zeggen: Uit de mensen, *dan zal het hele volk ons stenigen*'. Deze leiders hielden alleen van zichzelf en zij waren er alleen op uit om eer van de mensen te ontvangen. Om dit te bereiken waren zij bereid hun geweten dicht te schroeien en hun ziel te verkopen aan de duivel. Ook wij mogen onszelf wel eens afvragen of we de mensen meer vrezen dan God.

122. DE GELIJKENIS VAN DE TWEE ZONEN

Matth. 21:28-32

Alleen Mattheüs vermeldt deze gelijkenis. De Heer richt Zich tot het geweten van zijn ondervragers. Zij beleden de wil van God te doen terwijl ze in werkelijkheid zijn wil niet deden. Maar de tollenaars en hoeren hadden berouw over hun zonden, en zij deden wel de wil van God.

123. DE GELIJKENIS VAN DE BOZE LANDLIEDEN

Mark. 12:1-12; Matth. 21:33-46; Luk. 20:9-19

Het verslag van Markus (12:1-12)

In deze gelijkenis laat de Heer aan de godsdienstige leiders hun verschrikkelijke toestand zien. Hij vertelt de geschiedenis van het volk Israël en hoe God Zich met dit volk heeft bezig gehouden.

Uit vs. 1 blijkt tot wie de Heer Zich richt: 'En Hij begon tot hen te zeggen in gelijkenissen.' In de eerste plaats worden de godsdienstige leiders aangesproken die in het vorige hoofdstuk gevraagd hadden naar de bevoegdheid van de Heer. Mattheüs verbindt deze gelijkenis met de gelijkenis van de twee kinderen. In het verslag van Lukas richt de Heer Zich tot het volk (vs. 9); onder hen stonden de overpriesters en de schriftgeleerden. In Luk. 20:45 waarschuwt Hij de discipelen ten aanhooren van het hele volk voor de schriftgeleerden. Deze leiders wilden de Heer veroordelen, maar zij worden zelf door de Heer veroordeeld.

Deze gelijkenis is een prachtige beschrijving van de oneindige zorg en goedheid van God tegenover een ondankbaar volk. God heeft alles gedaan wat mogelijk was. Hij heeft het volk beschermd, hun een afgezonderde positie gegeven, hen verantwoordelijkheid laten dragen, hun priesters, inzettingen, feesten en allerlei voorrechten gegeven. Maar zij beantwoordden zijn liefde met haat, en zij verwezen zijn Zoon naar het kruis.

Dit is het bewijs van de totale verdorvenheid van de mens. God is rechtvaardig als Hij de mens oordeelt. Markus en Lukas spreken over de 'geliefde Zoon' (vs. 6 en 20:13). Mattheüs en Lukas vermelden dat de Zoon gegrepen werd en buiten de wijngaard geworpen werd en daar werd gedood. Dit is natuurlijk de juiste volgorde van de gebeurtenissen. Markus geeft hier niet de historische volgorde; hij zegt dat de Heer gedood werd en buiten de wijngaard werd geworpen. Dat laatste ziet op de verwerping van de Heer.

De verachte en verworpen Dienstknecht zal echter tenslotte triomferen en verhoogd worden (vs. 10, 11). Wat een tegenstelling: door de hand van God is Hij verhoogd, maar door de hand van de mensen is Hij gedood.

De toehoorders worden woedend als ze horen dat de Heer Jezus de woorden van Psalm 118:22 op Zichzelf toepast, en omdat ze begrijpen dat de Heer met zijn gelijkenis hen op het oog had.

In alle drie de evangeliën lezen we dat de landlieden gedood worden en de wijngaard aan anderen wordt gegeven. Alleen Mattheüs voegt er nog aan toe dat die Hem de vruchten op tijd zullen opbrengen (vs. 41).

Met 'hen' in vs. 1 en 'zij' in vs. 12 worden de overpriesters en schriftgeleerden en oudsten van 11:27 bedoeld. Blijkens vs. 13 proberen zij de Heer in zijn woorden te vangen.

Het verslag van Mattheüs (21:33-46)

Deze gelijkenis schildert ons hoe de Heer Zich heeft beziggehouden met de mens in zijn verantwoordelijkheid onder de wet. De volgende gelijkenis over het bruiloftsfeest toont de genade van God in het koninkrijk der hemelen.

De verschrikkelijke schuld van de leiders van het volk wordt nog verhoogd door het feit dat zij de Heer herkend hebben als de Messias (vs. 38) en Hem welbewust gedood hebben: 'Komt, laten wij Hem doden'. Omdat hun schuld zo verschrikkelijk groot is, voegt Mattheüs er nog een woordje aan toe om hun straf des te meer te laten uitkomen: 'Hij zal die boze landlieden *jammerlijk* ombrengen' (vs. 41), dat is: zonder pardon.

De wijngaard wordt hun afgenomen en aan anderen gegeven, en hun ontrouw wordt dan nog meer beklemtoond door de woorden die Mattheüs er nog aan toe voegt: 'Die Hem de vruchten op tijd zullen opbrengen' (vs. 41). Wie zijn die andere landlieden? Niet de christelijke Kerk, maar het Israël van de toekomst, het volk van God dat werkelijk heilig zal zijn. Dit 'vrucht dragen' wordt nog eens genoemd in vs. 43.

Mattheüs zegt meer over 'de steen die door de bouwlieden verworpen is' dan Markus. Markus vertelt alleen dat de verworpen profeet de verheerlijkte Heer wordt. Hier zien we dat de Heer, toen Hij in zijn vernedering op aarde was, een aanstoot was voor de Joden. Na zijn verhoging zal Hij als een steen vallen op het afvallige volk dat zich verbonden heeft met de antichrist (vs. 44); het zal het vernietigende oordeel over hen betekenen.

Het verslag van Lukas (20:9-19)

Bij het uitspreken van deze gelijkenis richt de Heer Zich tot het volk (vs. 9). Lukas vermeldt ook dat de eigenaar van de wijngaard 'voor een lange tijd' naar het buitenland ging. Als de Heer van de wijngaard voor de derde keer een slaaf gestuurd heeft, dan overlegt hij bij zichzelf: 'Wat zal ik doen?' (vs. 13). God is in een poging om de harten van de mensen te bereiken zover gegaan als Hij maar kon, door zijn geliefde Zoon te zenden.

De Heer beantwoordt zijn eigen vraag door te zeggen dat de wijngaard aan anderen gegeven zal worden (vs. 16). Alleen Lukas voegt er de woorden aan toe: 'En toen zij dit hoorden, zeiden zij: Dat nooit!'

124. DE GELIJKENIS VAN DE BRUILOFT VAN DE ZOON VAN DE KONING

Het verslag van Mattheüs (22:1-14)

De gelijkenis van de wijngaard toont ons de rechtvaardige eisen van God tegenover Israël op grond van wat Hij aan hen heeft toevertrouwd. De gelijkenis van de bruiloft openbaart nieuwe dingen; het is een gelijkenis over het koninkrijk der hemelen. Het gaat hier niet om de vruchten die de mens heeft voort te brengen voor God, maar we zien de liefde en de heerlijkheid van God in het eren van zijn Zoon. De mens wordt uitgenodigd hieraan deel te nemen.

W. Kelly

We wijzen op de gelijkenis van het grote avondmaal (zie onder 94). Onze gelijkenis heeft enige punten van overeenkomst met deze gelijkenis, maar ook enige punten van verschil (zie Luk. 14:16-24).

Een koning richt een bruiloft aan voor zijn zoon, en dat (zoals we in het voorgaande zagen) terwijl de Messias door het volk is verworpen. In Lukas komt de verwerping van het volk Israël niet zo naar voren; het gaat er daar veeleer om wie God is voor de mensheid in het algemeen: het verhaal begint daar met 'een mens die een groot avondmaal aanrichtte'.

De eerste uitzending van de slaven (vs. 3) vond plaats toen de Heer Jezus op aarde was. De tweede uitzending (vs. 4) vond plaats na de dood en opstanding van Christus. De slaven zeggen dan tegen de genodigden: 'Alles is gereed' - namelijk door het lijden en sterven van de Heer Jezus aan het kruis. De woorden van vs. 5 en 6 vinden hun vervulling in het boek Handelingen. Vs. 7 is vervuld in het jaar 70 na Christus toen Titus de stad verwoestte.

Maar God wil dat de bruiloftszaal vol wordt. Daarom wordt het evangelie nu zonder onderscheid tot iedereen gebracht. Allen mogen komen, de 'bozen' (denk aan de misdadiger aan het kruis) en de 'goeden' (denk aan Lydia en Cornelius). Wat voor karakter iemand heeft is niet het belangrijkste. Het belangrijkste is het feest van de Zoon van de Koning, en iedereen wordt uitgenodigd om naar dit feest te komen. Genade stelt een zondaar in staat om in vrede voor het aangezicht van een heilig God te verschijnen.

Deze genade is aan de Joden aangeboden, maar zij hebben de uitnodiging afgewezen; zij hebben de genade misbruikt door geen acht te slaan op de voorzieningen die getroffen zijn: het bruiloftskleed, een beeld van Christus. De 'bijeenvergadering' van de gasten vindt plaats op aarde. Alleen op aarde kan immers verwarring ontstaan onder de gasten als er iemand binnensluipst zonder bruiloftskleed.

Waarom komt deze gelijkenis alleen voor in dit evangelie? We geloven dat deze gelijkenis precies past bij het karakter van dit evangelie: God verbreekt de band met Israël en wendt Zich tot de volken.

125. DE VRAAG VAN DE FARIZEEËN EN DE HERODIANEN OVER HET BETALEN VAN BELASTING AAN DE KEIZER

Mark. 12:13-17; Matth. 22:15-22; Luk. 20:20-26

Het verslag van Markus (12:13-17)

Verschillende groepen van leiders van het volk komen tot de Heer Jezus om Hem te vangen met hun vragen. Maar de één na de ander wordt ontmaskerd door Hem die de gedachten van de mens van verre kent. Tenslotte moeten ze allen zwijgen en durven Hem geen vragen meer te stellen (vs. 34).

Eerst komen de farizeeën met hun grote vijanden, de herodianen (vs. 13). Hun gemeenschappelijke haat tegen de Heer Jezus doet hen samengaan. De farizeeën vertegenwoordigen de hoogste godsdienstige groep van de Joden. De herodianen waren een politieke partij die sympathiseerde met het Romeinse bewind.

Op het kopergeld van de Joden stond, in overeenstemming met het tweede gebod, geen afbeelding van een mens, maar een olijftak, een boom of iets dergelijks. De belasting moest echter betaald worden met Romeins geld, een zilveren muntstuk, dat in Rome gemaakt werd en geldig was in het hele Romeinse rijk. Op deze muntstukken was aan de ene kant de beeltenis van de Romeinse keizer te zien, aan de andere kant een afbeelding van een heidense god. Zo'n muntstuk was een ergernis voor de Joden, zowel in godsdienstig als politiek opzicht. De eis van de Romeinen dat de belasting met dit muntstuk betaald moest worden was één van de redenen waarom Judas de Galileeër oproer maakte (Hand. 5:37). Een vrome Jood wilde zo'n geldstuk nooit bij zich hebben als hij naar de tempel ging. Als een Jood zo'n geldstuk nodig had kon hij het altijd wisselen bij de tafel van een geldwisselaar. Zij vroegen aan de Heer: 'Zullen wij ge-

ven ...?' Het antwoord van de Heer was (niet: 'Geef', maar:) 'Geef terug aan de keizer wat van de keizer is' (niet: *didomi*, maar: *apodidomi*).

Voordat de vijanden van de Heer het wisten waren zij gevangen in hun eigen woorden. Ze dachten nog wel dat zij de Heer in zijn woorden zouden kunnen vangen (vs. 13). Zij zeiden dat zij wisten dat de Heer hun onomwonden zou zeggen wat Hij dacht, zonder de persoon van de mensen aan te zien (vs. 14), en daarin hadden ze gelijk. In Mattheüs noemt de Heer hen ronduit 'huichelaars' (22:18). Hier staat dat de Heer wist dat zij huichelden en daarom zegt Hij: 'Waarom verzoekt u Mij?' Zo brengt de Heer Jezus hun ware bedoelingen aan het licht.

We willen nog wijzen op de woorden van vs 15: 'Brenge Mij een denaar opdat Ik die zie'. De woorden van de Heer zijn bijna sarcastisch. Hij doet net of Hij nog nooit zo'n muntstuk gezien heeft en nu Zelf wel eens zo'n munt wil bekijken om zo wat nadere informatie in te winnen. Het is of de Heer wil zeggen: 'Wát? moeten jullie belasting betalen aan de Romeinen? Met welk muntstuk moeten jullie dat doen? Mag Ik eens zo'n muntstuk bekijken ...?' Zo was de aandacht van allen die er omheen stonden getrokken. Als de Heer dan nog de munt omhooghoudt en aan de omstanders laat zien, alsof het iets totaal nieuws was, worden de mensen nog nieuwsgieriger en wachten vol spanning op het antwoord van de Heer. Dan kijkt de Heer zijn uitdagers recht aan en zegt: 'Geef aan de keizer wat hij aan jullie gegeven heeft, en geef aan God de oneindig grotere gave die jullie van Hem ontvangen'.

H. St. John

Het verslag van Mattheüs (22:15-22)

Het feit dat de Heer de farizeeër openlijk huichelaars noemt komt in dit gedeelte duidelijk naar voren: 'Wat verzoekt u Mij, huichelaars?' (vs. 19). De belastingmunt die zij de Heer lieten zien was een bewijs van hun zonde: zij waren onderworpen aan de Romeinse keizer als straf van God voor hun zonden en ontrouw.

Elke zondaar die geen berouw heeft zal tenslotte moeten zwijgen als hij voor God komt te staan.

De Joden waren ongehoorzaam aan de eisen van God; zij gaven niet aan God wat van God was. Zij verwierpen Hem in de Persoon van zijn Zoon. Als zij aan God gegeven hadden wat van God is, zouden ze geen slaven van de keizer en slaven van de zonde zijn. Nu stond hun Verlosser voor hen, maar zij beseften niet dat zij zondaars waren en de Heiland nodig hadden om verlost te worden. Zulke mensen kunnen niet gered worden; zij zullen geoordeeld worden.

Het verslag van Lukas (20:20-26)

De spionnen spreken de Heer op een vleierende manier aan om hun eigenlijke bedoelingen te verbergen. Zij denken dat ze de Heer zo kunnen verleiden iets te zeggen waarmee ze Hem kunnen aanklagen bij de stadhouder. Wat waren ze doortrapt gemeen en verblind! Zij wisten niet dat de Heer hen door en door kende; zelfs hun gedachten waren niet voor Hem verborgen. In hun eigen sluwheid werden ze gevangen (Job 5:13). Wilden zij Hem bespieden (vs. 20)? (Alleen Lukas vermeldt dit). Maar de Heer doorgrondde hen en kende hen (Ps. 139:1-4). Zij dachten dat Hij ontvankelijk was voor vleierij. Ze verwonderden zich echter over zijn antwoord en zwegen (vs. 26).

126. DE VRAAG VAN DE SADDUCEEËN OVER DE OPSTANDING

Mark. 12:18-27; Matth. 22:23-33; Luk. 20:27-40

Het verslag van Markus (12:18-27)

'Want de sadduceeën zeggen dat er geen opstanding is', zo lezen we in Hand. 23:8. Deze mensen die spotten met de opstanding komen dan tot de Heer Jezus met hun vraag over de opstanding. We kunnen hen vergelijken met de ongelovigen en aanhangers van de moderne theologie uit onze tijd.

In zijn antwoord beschuldigt de Heer hen van twee dingen (vs. 24): (1) zij wisten niet wat God *geleerd* had; en (2) zij wisten niet wat God kon *doen*.

Door het verhaal wat ze vertelden wilden zij de opstanding belachelijk en onmogelijk maken. Echt menselijk vermengen zij hun eigen gedachten, met het Woord van God, en omdat deze gedachten niet met dat Woord overeenstemmen vinden zij het Woord van God onbegrijpelijk en verwerpen zij het.

De Heer Jezus haalt Ex. 3:6 aan, waar God van Zichzelf zegt: 'Ik ben de God van uw vader, de God van Abraham, de God van Izaak en de God van Jakob ...'. Zij moesten dit Schriftwoord wel kennen, want de Sadduceeën erkenden alleen de vijf boeken van Mozes.

De Heer Jezus openbaart hun eerst dat, wanneer iemand uit de doden opstaat, hij gelijk is aan de engelen en er geen sprake meer is van getrouwd zijn. Dan laat de Heer zien dat uit de woorden die God tot Mozes sprak blijkt dat er een leven is na de dood en dat er dus ook een opstanding moet zijn. De mens bestaat immers uit lichaam én ziel. Toen God deze woorden tot Mozes sprak waren Abraham, Izaäk en Jakob al lang gestorven, maar God was nog altijd hun God. Immers zij leefden nog, zij zouden niet altijd onder de macht van de dood blijven, maar zij zouden weer opstaan.

God had aan Abraham, Izaäk en Jakob beloofd dat zij het land zouden bezitten. Maar tijdens hun leven hadden zij het land nooit in bezit gehad. Het was de bedoeling van God dat zij eens zouden opstaan en het land bezitten. God zal zijn belofte altijd vervullen; niets is onmogelijk voor Hem.

Het huwelijk is door God Zelf ingesteld. Geboren worden en sterven horen bij het aardse bestaan. Wanneer zonde en dood weggedaan zijn, is het huwelijk niet meer nodig om de mensheid voor uitsterven te bewaren.

De uitdrukking van vs. 25 dat de mensen aan de engelen gelijk zullen zijn is nu duidelijk. Engelen sterven niet; daarom is in de hemel het huwelijk niet nodig om hun aantal gelijk te houden.

Als we dit verslag vergelijken met dat van Mattheüs, dan zien we maar twee kleine verschillen. In vs. 26 verwijst Markus naar de vijf boeken van Mozes, opdat de Romeinse lezers zouden weten waar hij het over had. Mattheüs zegt in 22:31: 'Hebt u niet gelezen wat *door God* tot u gesproken is ...?' De Joodse lezers waren bekend met de Schriften. In Mark. 12:27 geeft de Heer de Joden een nadrukkelijke berisping: 'U dwaalt heel erg'. Deze woorden voegt Mattheüs er niet aan toe.

Het verslag van Mattheüs (22:23-33)

De Heer Jezus legt hier de nadruk op het feit dat zelfs de doden, zoals Abraham, Izaak en Jakob, voor God levend zijn. Als de mens na zijn sterven blijft voortbestaan, dan is het vanzelfsprekend dat het lichaam weer zal opstaan om het oordeel of het loon te ontvangen.

Aan deze Joden werd aangetoond uit de geschriften van Mozes dat de opstanding van de doden een belangrijk onderdeel is van het doel van God en van de waarheid. Dit evangelie laat ons zien dat de doden zullen opstaan, want God zegt dat Hij de God is van de vaders, zelfs na hun sterven. God is niet een God van doden, zoals de sadduceeën beweren, maar een God van levenden.

Het verslag van Lukas (20:27-40)

De Heer leert hier dat er twee werelden zijn, een natuurlijke en een geestelijke. De sadduceeën waren 'natuurlijke mensen' (zie 1 Kor. 2:14).

De woorden van vs. 34 en 35 komen alleen voor in Lukas. Hier lezen we over hen die het waard geacht zijn deel te hebben aan die eeuw. Er bestaat dus een waardigheid, een bekwaamheid om deel te hebben aan de erfenis van de heiligen in het licht. We lezen in Kol. 1:22 dat de Vader ons daartoe bekwaam gemaakt heeft. De misdadiger aan het kruis werd ook 'waardig' vlak voor hij stierf want hij veroordeelde zichzelf en rechtvaardigde de Heer Jezus.

Het huwelijk hoort bij deze natuurlijke wereld (vs. 34). De geestelijke wereld is geheel anders. Er wordt een natuurlijk lichaam, gezaaid, er wordt een geestelijk lichaam opgewekt (1 Kor. 15:44).

Lukas voegt er een belangrijke zin aan toe die niet in de andere evangeliën staat: ‘Want voor Hem leven zij allen’. Hoewel ze gestorven zijn, leven ze nu voor God en ze wachten, op het ogenblik dat ze uit de doden zullen opstaan. (...) In zijn antwoord aan de Sadduceeën zegt de Heer drie belangrijke dingen:

1. Een bepaalde klasse van mensen, zij die het waard geacht zijn, zullen deel hebben aan die eeuw, aan de opstanding uit de doden (vs. 35).
2. Deze klasse van mensen zijn zonen van God; zij zijn ook zonen van de opstanding (vs. 36).
3. Hun zielen leven terwijl zij wachten op deze opstanding. ‘Voor Hem leven allen’, hoewel ze verborgen zijn voor ons natuurlijk oog.

J. N. Darby

127. DE VRAAG VAN EEN WETGELEERDE OVER HET GROTE GEBOD

Mark. 12:28-34; Matth. 22:34-40

Het verslag van Markus (12:28-34)

Eigenlijk is deze vraag een nieuwe aanval van de farizeeën, die opnieuw proberen de Heer te verzoeken - hun vorige aanval was immers mislukt (vs. 13-17). In dit evangelie zien we dat de schriftgeleerden instemden met het antwoord dat de Heer aan de sadduceeën gegeven had. Van het antwoord van de Heer hing veel af. Zou de Heer zijn reputatie als uitlegger van de wet bevestigen of zouden ze Hem verdacht kunnen maken als Hij ten onrechte op een bepaald gedeelte van de wet meer de klemtoon zou leggen dan op een ander gedeelte?

Maar de Heer vermijdt in zijn wijsheid de strikken die zij voor Hem gespannen hebben. Van alle antwoorden die de Heer gegeven heeft op strikvragen, is dit wel het mooiste. Dit antwoord is maar voor één uitleg vatbaar en is zo eenvoudig dat een kind het kan begrijpen. In plaats van de klemtoon te leggen op een bepaald gebod, geeft de Heer een antwoord waarin alle geboden zijn samengevat: ‘U zult de Heer, uw God, liefhebben met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand en met heel uw kracht’, en: ‘U zult uw naaste liefhebben als uzelf’ (vs. 30 en 31).

Sommige Bijbeluitleggers denken dat in Luk. 10:25-28 hetzelfde voorval wordt beschreven. In Lukas was de vraag echter aanleiding voor de Heer om de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan er aan toe te voegen, en daar geeft de wetgeleerde ook zelf het antwoord. Ook het verband waarin het verhaal voorkomt is helemaal anders. Daarom geloven we dat deze vraag bij een andere gelegenheid is gesteld (zie onder 86).

Het antwoord van de Heer bevat een aanhaling uit Deut. 6:4, 5 en Lev. 19:18. Mattheüs laat een gedeelte weg. Markus haalt dit gedeelte volledig aan. Hij houdt rekening met de onwetendheid van de Romeinse lezers met de wet en de Joodse overleveringen.

De woorden van vs. 32-34 vinden we alleen in dit verslag. De schriftgeleerde legt er de klemtoon op dat God een enig God is en dat er geen ander is dan Hij. Uit zijn antwoord blijkt dat Hij een diep inzicht heeft in de betekenis en de geest van de wet.

Sommigen lezen vs. 34 als volgt: ‘En Jezus, ziende hem dat hij verstandig geantwoord had...’. Dit houdt in dat Hij zijn persoon zag terwijl Hij ook zijn gedachten kende. De Heer ziet dat deze man oprecht is en Hij prijst hem: ‘U bent *niet ver van* het koninkrijk van God’. Toch houden deze woorden een waarschuwing in: ‘Je bent het koninkrijk nog niet binnengegaan!’

Het verslag van Mattheüs (22:34-40)

Wat we niet lezen in Lukas is dat de farizeeën samen vergaderden toen zij hoorden dat de Heer de sadduceeën de mond gestopt had door zijn antwoord (vs. 34).

In vs. 35 zien we dat één van hen naar de Heer gaat om Hem te verzoeken, een nieuwe poging dus om de Heer in zijn woorden te verstrikken. Hij is een vertegenwoordiger van het opstandige Jood-

se volk. Het doel van Mattheüs was het Joodse volk te laten zien in wat voor een toestand zij zich bevonden, opdat zij tot bekering zouden komen.

In het verslag van Markus zagen we dat deze wetgeleerde, die kwam om de Heer te verzoeken, tenslotte niet ver van het koninkrijk van God was. We weten niet wat zijn uiteindelijke beslissing is geweest. Misschien lijkt hij op de stervende moordenaar aan het kruis die eerst meedeed met zijn metgezel tegen de Heer Jezus, en die toen voor de Heer koos en naar het paradijs ging.

128. DE VRAAG VAN DE HEER JEZUS HOE CHRISTUS DE ZOON VAN DAVID KAN ZIJN *Mark. 12:35-37; Matth. 22:41-46; Luk. 20:41-44*

Het verslag van Markus (12:35-37)

Wat een verschil tussen de vraag die de Heer stelt en de vragen die de farizeeën, schriftgeleerden en herodianen stellen! Hun vragen waren spitsvondige vragen, een gevolg van menselijke rede-neerkunst en veronderstellingen. De vraag van Christus is gebaseerd op hun eigen Schriften. Als zij wilden, konden zij die vraag beantwoorden. Maar zij *wilden* die vraag niet beantwoorden; misschien *durfden* zij het niet. Markus laat zien dat de Heer zo antwoordt dat ze Hem niets meer durven vragen, en Mattheüs laat zien dat de Heer vragen stelt waarop zij geen antwoord durven geven.

In vs. 37 beschrijft Markus wat voor een indruk de woorden van de Heer maakten op de mensen: 'En de grote menigte hoorde Hem gaarne'.

Het verslag van Mattheüs (22:41-46)

Nu is het de beurt van de Heer Jezus om een vraag te stellen. Het is een belangrijke vraag: 'Wat dunkt u van de Christus?' Het was voor hen gemakkelijk om een antwoord te geven: 'Hij is de Zoon van David'. Maar was dit de hele waarheid? De Heer dringt aan op een nader antwoord met een aanhaling uit Ps. 110:1. Hoe kon 'vader' David zijn 'zoon' 'Heer' noemen? Dit was een volmaakt en overweldigend argument, zodat niemand Hem een antwoord kon geven (vs. 46). In Luk. 20:39 lezen we dat sommigen van de schriftgeleerden zeiden: 'Meester, u hebt goed gesproken'. Uit Mark. 12:37 blijkt dat de grote menigte Hem gaarne hoorde. De scharen stonden versteld over zijn leer (vs. 33). En van die dag aan durfde niemand Hem iets vragen (vs. 46).

Het verslag van Lukas (20:41-44)

De Joden konden geen antwoord geven op de vraag van de Heer Jezus. Zij begrepen de woorden van Ps. 110:1 niet: 'De Heer heeft gezegd tot mijn Heer: Zet u aan mijn rechterhand, totdat Ik uw vijanden gezet heb tot een voetbank voor uw voeten'. Deze Psalm vindt zijn vervulling in de Heer Jezus. 'De Heer' (d.i. God de Vader) heeft gezegd tot 'mijn Heer' (d.i. God de Zoon)... De Heer Jezus is én God én mens. Dit wilden de Joden niet erkennen. David noemt Hem 'Heer', hoewel Hij ook zijn Zoon is. Deze waarheid is de grondslag van het christendom.

129. DE STRAFREDE TEGEN DE SCHRIFTGELEERDEN EN DE FARIZEEËN

Mark. 12:38-40; Matth. 23:1-39; Luk. 20:45-47

Het verslag van Markus (12:38-40)

Deze woorden spreekt de Heer tot de menigte, die Hem graag hoorde. Uit het verslag van Mattheüs en Lukas blijkt dat de Heer ook tot zijn discipelen spreekt: Hij waarschuwt hen voor de schriftgeleerden. Het verslag van Markus en dat van Lukas zijn vrijwel aan elkaar gelijk. Mattheüs wijdt een heel hoofdstuk aan deze strafrede.

De Heer beschuldigt de schriftgeleerden niet alleen dat ze huichelaars zijn en de eerste plaats willen innemen, maar ook dat ze zich verrijken ten koste van de meest hulpelozen, de weduwen. Hoe arm de weduwen waren, blijkt ook uit het volgende gedeelte (vs. 41-44).

Het verslag van Mattheüs (23:1-39)

De Heer zit als het ware op de rechterstoel en laat ons zien wat de toestand van het hele volk en in het bijzonder van de godsdienstige leiders is. Kenmerkend voor dit gedeelte zijn de woorden 'Wee u, schriftgeleerden en farizeeën, huichelaars'. We komen ervan onder de indruk hoe verschrikkelijk de toestand van deze godsdienstige leiders van het volk was. In de laatste drie verzen spreekt de Heer het oordeel uit over het volk.

De Heer richt deze strafrede tot de menigten en dé discipelen (vs. 1). Het moest hen nu wel duidelijk zijn wat voor mensen er zaten op de stoel van Mozes; het waren huichelaars die de eer van de mensen zochten voor zichzelf.

Als we vs. 14, waarschijnlijk niet authentiek, niet meetellen, vinden we in dit hoofdstuk een zeventvoudig 'Wee u'.

De discipelen worden aangespoord acht te geven op de leer van hen die op de stoel van Mozes zitten, en om dit te doen, maar naar hun wérken moesten ze niet doen.

Let op dat de Heer Jezus niet zegt: 'Ik verlaat jullie', maar: 'Uw huis wordt aan u woest overgelaten' (vs. 38). Hiermee neemt de Heer afscheid van het volk.

Het verslag van Lukas (20:45-47)

In zijn strafrede weerlegt de Heer eerst de leer van de schriftgeleerden en farizeeën, daarna hun daden. Dit verslag is vrijwel gelijk aan dat van Markus.

Moreel gezien konden zij niet langer als leidlieden erkend worden. In het verslag van Mattheüs wordt hun toestand volledig beschreven. Daar zien we ook hoe de Heer afscheid neemt van het volk omdat zij niet tot Hem willen komen.

130. DE TWEE MUNTSTUKJES VAN EEN ARME WEDUWE

Mark. 12:41-44; Luk. 21:1-4

Het verslag van Markus (12:41-44)

De Heer gaat zitten, nadat Hij een lange strafrede heeft uitgesproken (zie Matth. 23). Wat er nu gebeurt past helemaal bij de woorden die de Heer net heeft uitgesproken. De Heer heeft gesproken over de godsdienstige leiders die 'de huizen van de weduwen opeten'. Op hetzelfde ogenblik komt er zo'n arme weduwe de tempel binnen. Zij doet juist het tegenovergestelde van wat die bedriegers doen waarover de Heer gesproken heeft, die alleen van zichzelf houden. Zij werpt alles in de schatkist wat zij had om van te leven. Markus en Lukas vermelden beiden dat de arme weduwe twee muntstukjes in de schatkist werpt. Markus voegt er nog aan toe: 'ter waarde van een kwadrant'. De waarde van deze twee muntstukjes was ongeveer een gulden. Markus schreef voor Romeinse christenen, daarom noemt hij een Romeinse munt: de kwadrant.

Deze vrouw had één munt kunnen geven en één muntstuk kunnen houden, maar dat deed ze niet. Jezus beoordeelt niet hoeveel ze *gaf*, maar hoeveel ze *voor zichzelf hield*. De hoeveelheid die men houdt voor eigen genot is het bewijs hoe weinig men gegeven heeft. God rekent niet hoevél, maar ván hoeveel men geeft.

De weduwe geeft niet alleen overvloedig, maar ze laat ook zien dat ze helemaal op God vertrouwt.

Het verslag van Lukas (21:1-4)

De Heer van Israël en van de aarde is verworpen door zijn volk. Hij was met een boodschap van vrede tot hen gekomen, maar zij verwierpen Hem. Daarom moest Hij komen met een boodschap van oordeel en zo vervullen wat geschreven stond in Ps. 110:1 (verg. 20:42).

In dit hoofdstuk worden de oordelen beschreven die over Jeruzalem, over Israël en over de hele aarde zullen komen. Toch begint Lukas dit gedeelte met de ‘twee muntstukjes van de arme weduwe’. Wat een tegenstelling vormt zij met het hele volk. Zij verpersoonlijkt het gelovig overblijfsel dat aan God trouw blijft tussen het grootste verval.

131. DE WENS VAN DE GRIEKEN OM JEZUS TE ZIEN

Joh. 12:20-36

In het vorige hoofdstuk had God het bewijs gegeven dat Jezus Christus de *Zoon van God is*, door Lazarus uit de doden op te wekken (zie Rom. 1:4). In de verzen 12-19 van dit hoofdstuk had God het bewijs gegeven dat Jezus Christus de *Zoon van David is*, door de intocht van de Heer in Jeruzalem op een ezelsveulen. In dit gedeelte zullen we de Heer Jezus Christus zien als de *Zoon des mensen*, die al de koninkrijken van de aarde bezit.

Deze vraag van de Grieken en het antwoord dat de Heer geeft, vinden we alleen in het Johannesevangelie. Deze Grieken waren niet maar Joden die Grieks spraken, maar echte Grieken. Het Joodse volk had de Heer Jezus als de Zoon van David moeten ontvangen, maar zij hadden Hem verworpen. Maar voordat de Heer Jezus zou komen als de Zoon des mensen op de wolken om te oordelen en om te regeren, moest Hij eerst lijden en sterven aan het kruis (zie 1 Petr. 1:11). ‘En als Ik van de aarde verhoogd ben, zal Ik allen tot Mijzelf trekken. Dit nu zei Hij om aan te duiden, wat voor een dood Hij zou sterven’ (vs. 32, 33). De Heer Jezus moest eerst aan het kruis verhoogd worden voordat Hij allen tot Zich kon trekken. Alleen door de dood kon de heerlijkheid komen, die Hij ontvangen zou, en het heil voor een verloren wereld.

De Heer antwoordt ook: ‘Het uur is gekomen, dat’ de Zoon des mensen wordt verheerlijkt’ (vs. 23). De Heer spreekt hier over -de heerlijkheid die zou komen na het lijden.

In vs. 28 geeft de Vader Zelf het antwoord: ‘Ik heb hem verheerlijkt en Ik zal hem opnieuw verheerlijken’. Toen Lazarus uit de doden werd opgewekt, werd de naam van de Vader verheerlijkt (Joh. 11:4), en deze naam zou opnieuw verheerlijkt worden bij de opstanding van zijn eigen Zoon.

Eerst moest dus het kruis komen; de tarwekorrel moest in de aarde vallen en sterven. Zijn uur was nu gekomen. Als dit werk aan het kruis volbracht zou zijn, dan zouden niet alleen de Grieken Hem zien, maar alle schuldige zondaars zouden tot God kunnen komen. Hij zou een licht zijn voor de heidenen. De Joden zouden Hem verwerpen en daardoor zelf verworpen worden, maar de heidenen zouden Hem aannemen en daardoor zullen zij zelf aangenomen worden.

132. HET ONGELOOF VAN DE JODEN EN HUN VERWERPING VAN DE HEER JEZUS

Joh. 12:37-50

Groot was de duisternis waarin zich het Joodse volk bevond (vs. 35). Zij waren juist getuige geweest van de macht van de Heer om doden op te wekken, maar zij geloofden niet in Hem (vs. 37). Het was zoals de profeet van de oude dag gezegd had: ‘Heer, wie heeft onze prediking geloofd?’ (Jes. 53:1).

Zelfs velen uit de oversten geloofden in Hem (vs. 42). Onder hen waren Nicodémus en Jozef van Arimathéa. Toch waren zij vreesachtig; zij beleden de Heer niet openlijk. Zij waren bang dat zij uit de synagoge gebannen zouden worden, en dat was voor een Jood een grote schande. Maar er was nog een andere reden dat zij de Heer niet openlijk beleden: ‘Zij hadden de eer van de mensen lief, meer dan de eer van God’. Zij namen de eer van elkaar aan en zochten niet de eer die van de enige God is (Joh. 5:44). In het begin van dit evangelie (1:5, 9) en bij het begin van de dienst van de Heer zien we Hem als ‘het Licht’. Tijdens zijn openbaar optreden heeft zijn licht geschinen. Nu, aan het eind van de dienst van de Heer op aarde, schijnt zijn licht nóg (vs. 35, 36), maar de morele en geestelijke duisternis van het volk is groter geworden. Als het Licht geweigerd wordt, neemt de duisternis toe. Door de Heer te verwerpen hadden zij God verworpen (vs. 48). Als gevolg hiervan zouden zij zelf verworpen worden.

Alleen de synoptische evangeliën vermelden de oordelen die moesten volgen op het feit dat het volk de Heer verworpen heeft. Johannes vermeldt dit niet in zijn evangelie. Bij hem zien we dat zij die de Heer niet aannemen in de duisternis blijven.

We geloven dat deze voorspelling van toekomstige gebeurtenissen in dit evangelie niet vermeldt wordt, omdat deze dingen in de eerste plaats de Joden aangaan en spreken over het feit dat de Heer terugkomt naar deze aarde. Wij, gelovigen van deze tijd, verwachten de komst van de Heer in de lucht om de Gemeente op te nemen (1 Thess. 4:17).

133. PROFETIEËN OVER DE TOEKOMST: DE VERWOESTING VAN JERUZALEM EN DE TWEEDE KOMST VAN DE HEER

Mark. 13:1-37; Matth. 24:1-51; Luk. 21:5-36

Het verslag van Markus (13:1-37)

In dit evangelie zien we de Heer Jezus als *profeet*, en in dit gedeelte krijgen we voorspellingen en profetieën te horen. De aanleiding van deze profetische voorspellingen is een vraag van de discipelen (vs. 3 en 4). Het hoofdstuk is dan verder als volgt in te delen:

1. Een begin van de weeën (vs. 5-13).
2. De gruwel van de verwoesting (vs. 14-23).
3. De komst van de Zoon des mensen (vs. 24-27).
4. Een oproep om te waken (vs. 28-37).

1. EEN BEGIN VAN DE WEEËN (vs. 1-13)

Het evangelie van Markus is het kortste evangelie, maar het geeft ons veel details die de andere evangelisten weglaten. Bijvoorbeeld: in vs. 3 vinden we de namen van Petrus, Jakobus en Johannes die de Heer een vraag stellen. In Matth. 24:3 lezen we dat ‘de discipelen’ tot de Heer kwamen, terwijl we in Luk. 21:7 lezen dat ‘zij’ Hem vroegen.

Als we de drie verslagen vergelijken zullen we veel verschillen opmerken. Dit geeft voor ons geen moeilijkheid als we bedenken dat elke evangelist een andere bedoeling had bij het schrijven van zijn evangeliën. In Markus laat de Heilige Geest de Heer Jezus zien als *de volmaakte dienstknecht* en *de profeet*. Dit is het evangelie van de dienst; dat komt zelfs naar voren in deze rede van de Heer. Als de Dienstknecht geeft de Heer zijn discipelen waarschuwingen en vermaningen en aanwijzingen die zij niet alleen nodig hebben voor de rust van hun ziel, maar ook voor hun dienst en hun werk. De discipelen verpersoonlijken hier het gelovig overblijfsel in de ‘laatste dagen’.

De profetie van de Heer Jezus gaat verder dan het jaar 70, toen Jeruzalem verwoest werd door Titus, en strekt zich uit tot ‘de eindtijd’. Die tijd ligt voor ons, die leven in de tijd van de Gemeente, ook nog in de toekomst. Dit blijkt duidelijker in het verslag van Mattheüs.

De woorden van vs. 11 zijn van kracht voor de tijd waarin de discipelen leefden. In het boek van de Handelingen lezen we over vervolgingen; toen werden zij voor stadhouders en koningen gesteld. Maar deze woorden gelden ook voor de tijd van de Grote Verdrukking.

Vs. 9 wordt door Mattheüs in een ander verband aangehaald, namelijk bij de uitzending van de twaalf discipelen, die bij deze gelegenheid apostelen worden genoemd (10:17).

De woorden van vs. 9-11 zijn duidelijk bedoeld om de discipelen aanwijzingen te geven voor hun dienst. Alleen dit evangelie geeft de woorden van vs. 11: ‘... want u bent het niet die spreekt, maar de Heilige Geest’.

Het ‘evangelie’ van vs. 10 is niet het evangelie van de genade van God door het kruis van Christus, maar het evangelie van het koninkrijk.

2. DE GRUWEL VAN DE VERWOESTING (vs. 14-23)

Het is duidelijk dat deze woorden in de eerste plaats zien op een gebeurtenis die in onze tijd nog toekomstig is. Vooral vs. 19 spreekt van de ‘tijd van de benauwdheid voor Jakob’ (Jer. 30:7). Deze tijd wordt in de Openbaring ‘de Grote Verdrukking’ genoemd (7:14). Zo is ook de profetie van Joël 2:28-32 ten dele vervuld in Hand. 2, maar zal in de toekomst ook nog een definitieve vervulling krijgen.

3. DE KOMST VAN DE ZOON DES MENSEN (vs. 24-27)

Dit gedeelte komt ook voor in het verslag van Mattheüs; daar worden trouwens meer details vermeld. De betekenis van dit gedeelte is duidelijk: in beeldende taal wordt aangegeven dat er een totale omwenteling zal plaatsvinden en dat regerende machten omvergeworpen zullen worden.

4. EEN OPROEP OM TE WAKEN (vs. 28-37)

Helemaal in overeenstemming met het karakter van dit evangelie van de Dienstknecht wordt in dit evangelie simpel gesproken over ‘... een mens die buitenslands gaat, zijn huis verlaat en aan zijn slaven macht geeft, aan ieder zijn werk’ (vs. 34). Hier staat niet dat Hij aan iedere slaaf macht gegeven heeft, maar wel dat Hij aan een ieder zijn werk gegeven heeft. Niet de gave is hier belangrijk, maar het werk dat gedaan moet worden.

In vs. 32 spreekt de Heer de merkwaardige woorden uit: ‘Van die dag of dat uur echter weet niemand, ook de engelen in de hemel niet, ook *de Zoon niet*, alleen de Vader’. Sommigen hebben moeite met dit vers, maar als we de Bijbel eerbiedig lezen en begrip hebben voor het doel dat de schrijver voor ogen had toen hij zijn evangelie schreef, dan is de oplossing eenvoudig. De Heer heeft Zelf gezegd: ‘De slaaf weet niet wat zijn heer doet’ (Joh. 15:5). De Heer Jezus heeft vrijwillig ‘de gestalte van een slaaf aangenomen’ (Fil. 2:7). Juist in dit evangelie zien we de Heer als de slaaf, als de dienstknecht. Hier in dit gedeelte wordt niet gedacht aan de Goddelijke alwetendheid van de Heer als de tweede Persoon in de Goddelijke Drieëenheid, maar als de Zoon, als de Profeet en als de Dienstknecht. De titel ‘Zoon’ is niet alleen op de Heer van toepassing in zijn Godheid, maar ook als Degene die hier op aarde geboren is. Hier spreekt de Heer Jezus als de dienstknecht op aarde, niet als iemand in de hemel die gelijk is aan God.

Het verslag van Mattheüs (24:1-51)

Het eerste verschil dat we opmerken is de vraag die de discipelen aan de Heer stellen (vs. 3):

1. Wanneer zullen deze dingen gebeuren?
2. Wat is het teken van uw komst?
3. Wat is het teken van de voleinding van de eeuw?

Belangrijk is ook dat we in vs. 1 lezen: ‘En Jezus vertrok van de tempel’.

Hun huis werd nu woest gelaten. Gods heerlijkheid was weggegaan uit het huis. De discipelen hielden zich teveel bezig met de uiterlijke dingen, maar de Heer probeert hen hiervan vrij te maken. De dingen die de Heer tegen hen zegt (vs. 2) maken zo’n indruk op de discipelen dat zij met hun vragen bij de Heer komen (vs. 3).

Het is vanzelfsprekend dat we in dit evangelie voor de Joden profetieën vinden over de toekomst van Israël. In vs. 5 worden deze Joodse gelovigen (de discipelen) gewaarschuwd voor valse christussen, valse messiassen, omdat zij, als Joden, verwachtten dat de Messias zou terugkomen. De discipelen vormen hier het gelovig joods overblijfsel. Wij, christenen, verwachten de Messias niet op dezelfde manier als de Joden. Wij worden gewaarschuwd voor andere dingen, bijvoorbeeld voor valse geesten: ‘Geliefden, gelooft niet iedere geest, maar beproeft de geesten of zij uit God zijn’ (1 Joh. 4:1).

In vs. 6 worden de Joodse gelovigen gewaarschuwd dat ‘het einde er nog niet is’. Maar aan de christenen wordt geleerd: Al deze dingen nu zijn hun overkomen tot voorbeelden en zijn beschreven tot waarschuwing voor ons, op wie de einden van de eeuwen zijn gekomen’ (1 Kor. 10:11).

Vs. 14 schijnt er op te wijzen dat vlak voor het eind van deze eeuw er een geweldig vertoon van kracht van de Geest zal zijn onder de Joden. De boodschappers zullen uitgaan over de hele aarde en de komst van het duizendjarig rijk van Christus aankondigen. Alleen Mattheüs gebruikt de uitdrukking: 'En dan zal het einde komen' (vs. 14).

We willen ook nog wijzen op vs. 20: 'En bidt dat uw vlucht niet plaats vindt in de winter of op *een sabbat*'. Dit is weer een bewijs dat de Heer zijn woorden richt tot de Joden. De sabbat was voor de Joden. Wij, christenen, hebben de eerste dag van de week. Deze mededeling is dus in overeenstemming met het karakter van dit evangelie. Aan de Joden wordt aangeraden om te vluchten (vs. 16). Christenen moeten bereid zijn om te lijden met Christus. In dit gedeelte wordt niet gesproken over gemeenschap aan het lijden van Christus en het gelijkvormig worden aan zijn dood. Er wordt niet gesproken over de komst van Christus om de zijnen tot Zich te nemen en ze te brengen in het huis van de Vader. Hier is sprake van de verschijning van Christus in heerlijkheid om zijn vijanden te vernietigen (vs. 23-28).

Over de verzen 27 en 28 bestaan veel verschillende meningen. Israël was niet alleen 'een verlaten huis' geworden, maar ook 'een onvruchtbare vijgeboom'. De levenloze toestand waarin zij zich bevonden, wordt vergeleken met 'een aas', een levenloos lichaam. Hier wordt gezinspeeld op het afvallige volk dat onder het oordeel is gekomen. 'De gieren' zijn de uitvoerders van het oordeel; zij weten waar ze het aas kunnen vinden (verg. Job 39:30-33).

De volgende verzen (29-31) vermelden dan veel dingen die we niet in de andere evangeliën vinden. 'De verdrukking van die dagen' kan alleen slaan op de 'tijd van benauwdheid voor Jakob' waaraan nu een eind is gekomen. Vergelijk dit met Openb. 19:11-21. Alle regeringen op aarde zijn gevallen. Vooral vs. 30 is kenmerkend. We zien de majesteit van de verworpen Christus. Nu is Hij de Zoon des Mensen die overwonnen heeft en in heerlijkheid verschijnt.

Alleen Mattheüs spreekt over 'een luid bazuïngeschal' (vs. 31). Vergelijk dit met Jes. 27:13.

In vs. 32 volgt de gelijkenis van de vijgeboom. Markus en Lukas vermelden deze gelijkenis ook, bijna in dezelfde woorden. Mattheüs voegt er evenwel de woorden van vs. 37-40 aan toe.

De uitdrukking 'dit geslacht' (vs. 34) komt ook voor in de andere evangeliën. Het heeft hier meer een morele dan een chronologische betekenis, zoals bijvoorbeeld in Ps. 12:8: 'Gij, Here, zult ze gestand doen, ons altoos beschermen tegen dit geslacht'. Zie ook Deut. 32:5: 'een verkeerd en vals geslacht', en vs. 20: 'zij zijn een verkeerd geslacht'; verg. ook Spr. 30:11-14; Matth. 11:16; 12:39, 41, 42, 45; 23:36.

De komst van de Zoon des mensen wordt vergeleken met de dagen van Noach (vs. 37-41).

Hier zien we weer een bewijs dat de Heer spreekt over Joodse gelovigen in de laatste dagen (waarvan de discipelen die bij de Heer waren een beeld zijn) en nu over de Gemeente. Want Hij gebruikt het beeld van de redding van Noach en zijn huis door de wateren van de zondvloed. Terwijl Paulus, geleid door de Heilige Geest, als hij spreekt over ónze hoop, het beeld van Henoch gebruikt, die opgenomen werd in de hemel. Paulus spreekt niet over de oordelen die over de aarde zullen komen, zoals de Heer in dit hoofdstuk. Wanneer de Zoon des mensen komt om op aarde de levenden te oordelen, zal het niet gaan als bij de verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen; toen werd iedereen, zonder onderscheid, gedood of gevangen genomen. Als de Heer komt maakt het geen verschil of men buiten op het veld is of thuis, of men een man of een vrouw is. Dan zal er een rechtvaardig oordeel plaatsvinden. Dan worden de mensen in twee groepen verdeeld (vs. 40, 41). De één blijft achter om de zegeningen van het duizendjarig rijk te genieten, de ander wordt weggenomen om geoordeeld te worden. Bij de opname van de Gemeente is het juist andersom; zij die de eeuwige zegeningen ontvangen, worden weggenomen, zij die geoordeeld worden, blijven achter op aarde.

W. Kelly

Vergelijk vs. 42 met Mark. 13:35. Hier lezen we: 'Want u weet niet op welke dag uw Heer komt'. Hier in het evangelie van de Koning is de titel van de Heer Jezus meer verheven.

Vanaf vs. 45 tot 25:30 volgen dan drie gelijkenissen die betrekking hebben op de Gemeente en niet op het gelovig overblijfsel van Israël zoals het voorgaande. Het gaat in dit gedeelte over de verantwoordelijkheid die wij hebben tijdens de afwezigheid van de Heer totdat Hij komt.

Vs. 45-51 komt overeen met Luk. 12:42-46. In dit gedeelte gaat het niet over de prediking van het evangelie, maar om 'het voedsel geven op de juiste tijd' aan hen die bij het huisgezin horen. We worden gewezen op het gevaar dat we niet meer denken aan de komst van de Heer; dit komt ook aan de orde bij de vijf wijze en vijf dwaze maagden. Sommigen hebben de verantwoordelijkheid om degenen die 'binnen' zijn van voedsel te voorzien. Uit dit gedeelte blijkt dat er 'belijders' zijn die verstandelijk geloven in de komst van de Heer, maar in hun hart Hem niet verwachten. De Heer oordeelt hier niet de fouten in de leer maar de toestand van het hart. We lezen in vs. 48 dat de boze slaaf *in zijn hart* zegt: 'Mijn heer blijft uit'.

Het verslag van Lukas (21:5-36)

In dit evangelie aan de heidenen is het onderwerp niet alleen Israël, maar we lezen ook over de 'tijden van de volken' (vs. 24). We lezen twee maal van de verwoesting van Jeruzalem: 'Weet dan dat haar verwoesting nabij gekomen is' (vs. 20) en 'Jeruzalem zal door de volken vertrapt worden' (vs. 24). De 'gruwel van de verwoesting' wordt hier niet genoemd. Alles is in overeenstemming met het doel van dit evangelie.

In vs. 7 lezen we niet dat de discipelen vroegen naar de 'de voleinding van de eeuw', zoals in Mattheüs.

De woorden '... en de tijd is nabij gekomen' (vs. 8) vinden we alleen in Lukas. Hier denken we aan een nabije toekomst en niet, zoals in Mattheüs, aan een toekomst die nog ver weg ligt.

Vs. 11 spreekt van pest, schrikwekkende dingen en grote tekenen van de hemel. Alleen Lukas vermeldt dat. Deze dingen zouden komen over hen die het woord aannamen in de tijd vóór Titus. De Joden hadden Christus verworpen en daarom zouden Jeruzalem en de tempel verwoest worden. Het volk zou geoordeeld worden door Titus in het jaar 70. Zie vs. 18-20. Deze feiten worden alleen door Lukas vermeld.

Vergelijk vs. 25 met Matth. 24:29. Hier missen we de uitdrukking: 'En terstond na de verdrukking van die dagen ...'. Dit vers geeft het eind van de tijden van de volken aan.

In vs. 23 vinden we de uitdrukking: 'in het land'. Hiermee wordt het land Israël bedoeld. Hier lezen we niet dat men moet bidden dat de vlucht niet op een sabbat zal plaatsvinden.

Vs. 27 is het eind van de profetie. We vinden hier niets, zoals in Matth. 24:31, over het bijeenverzamen van de uitverkoren Israëlieten die in de verstrooiing zijn. Er volgen nu nog vermaningen.

Ook de woorden van vs. 28 staan alleen in Lukas: 'Als nu deze dingen beginnen te gebeuren, richt u op en heft uw hoofden omhoog, want uw verlossing is nabij'. Vergelijk dit met Rom. 8:19-23. Deze woorden zijn een troost voor hen die lijden.

Let op de toevoeging in vs. 29: '... en alle bomen Niet alleen Israël (de vijgeboom) komt tot leven, maar ook de andere volken van het beeld van Daniël. Ook vs. 34-36 vinden we alleen in dit evangelie: we moeten bidden en niet te veel bezig zijn met de dingen van deze wereld, opdat de dag van de komst van de Heer ons niet plotseling overvalt.

134. DE GELIJKENIS VAN DE TIEN MAAGDEN

Matth. 25:1-13

Drie gelijkenissen vinden we vanaf hoofdstuk 24:45 tot hoofdstuk 25:30, die niet rechtstreeks tot de Joden gesproken worden; hier wordt als het ware een tipje van de sluier opgelicht van de komst van Christus voor de Gemeente.

De eerste gelijkenis (24:45-51) gaat over *gemeenschappelijke verantwoordelijkheid*.

De tweede gelijkenis (25:1-13) gaat over *persoonlijke verantwoordelijkheid*.

De derde gelijkenis (25:14-30) gaat over de *wereldwijde verantwoordelijkheid* van de Gemeente tijdens de afwezigheid van de Heer.

Hoofdstuk 25 gaat over de komst van de Heer, en belicht drie aspecten:

- (1) vs. 1-13: de Heer komt om de *belijdenis* te beproeven (vs. 6).
- (2) vs. 14-30: de Heer komt om de *diens*t te beproeven (vs. 19).
- (3) vs. 31-46: de Heer komt om de *volken* te beproeven (vs. 31).

De gelijkenis van de tien maagden staat alleen in Mattheüs. De tien ‘maagden’ symboliseren mensen die het christendom *belijden*. Het valse, het verkeerde wordt tegenover het ware, het echte in het Koninkrijk der hemelen gesteld.

De Gemeente wordt hier niet rechtstreeks genoemd. Er wordt gesproken over de *bruidegom*, maar niet over de *bruid*.

Kort samengevat zegt de Heer het volgende:

- (1) Er is een uitnodiging geweest om *uit te gaan*, de Bruidegom tegemoet (vs. 1).
- (2) De Bruidegom blijft uit (vs. 5).
- (3) *Allen* vallen in slaap (vs. 5); *allen* verliezen het besef dat de Bruidegom zal komen.
- (4) *Allen* worden wakker door het roepen: ‘De Bruidegom!’ (vs. 6). (S) Nu komt de vraag wie werkelijk gereed is en wie niet (vs. 7).
- (6) Het blijkt dat vijf niet gereed zijn (vs. 8-10).
- (7) *Bent ú gereed?* (vs. 13).

De wijze maagden zijn een beeld van de echte gelovigen, en de dwaze maagden van de belijders, die het niet waard zijn in de tegenwoordigheid van de Bruidegom te verkeren. Gebrek aan *olie* duidt op het niet bezitten van de *Heilige Geest*. ‘Als iemand de Geest van Christus niet heeft, die behoort Hem niet toe’ (Rom. 8:9).

Een lamp is iets wat ‘licht verspreidt’, met andere woorden: een *belijdenis*.

De uitdrukking in vs. 1 dat zij ‘uitgingen’ is kenmerkend voor de roeping van een christen: alles achterlaten en naar Christus gaan.

135. DE GELIJKENIS VAN DE TALENTEN

Matth. 25:14-30

De Heer Jezus is nu lichamelijk niet meer op aarde. Hij is, zoals we hier in beeldspraak zien ‘buitenslands gegaan’. Maar aan hen die Hij achtergelaten heeft, heeft Hij een taak en een verantwoordelijkheid gegeven.

Het belangrijkste is hier niet het aantal talenten dat ieder kreeg, maar de trouw van ieder persoonlijk bij het uitvoeren van zijn taak. Degene die vijf talenten kreeg was niet beter dan degene die er twee kreeg, maar ieder kreeg naar zijn bekwaamheid.

De slaven gingen de wereld in en dreven handel. Anders dan in 24:45-51 (waar het gaat om de verantwoordelijkheid tegenover degenen die in het huis zijn), gaat het hier om trouw *buiten* het huis.

Het zijn vaak de *kleine gaven* die veracht worden omdat zij zo klein zijn. Talloze christenen menen dat ze slechts kleine gaven ontvangen hebben en doen daarom maar niets, ‘want’ zeggen zij, ‘wij zijn niet zo begaafd als die-en-die’. Maar zij beseffen niet dat het kleine veel kan worden als zij er maar mee naar de Heer Jezus gaan.

Let in vs. 21 op de uitdrukking ‘*goede en trouwe slaaf*’.

Vergelijk dit met 24:45 waar we lazen ‘*trouwe en wijze slaaf*’. Daar ging het over de verantwoordelijkheid tegenover hen die in ‘het huis’ zijn en daarvoor is veel *wijsheid* nodig.

We moeten dit gedeelte niet verwarren met Luk. 19:11-28 en Mark. 13:34-37. Het verschil is duidelijk: in Matth. 25 gaat het om *verschillende gaven*, terwijl het in Mark. 13 er om gaat dat *ieder zijn taak heeft*. In Luk. 19 heeft ieder *gelijke mogelijkheden*.

De slaaf met het éne talent heeft wel een belijdenis, maar geen geloof, net zoals de vijf dwaze maagden. Hij beschuldigt zijn meester (vs. 24).

Als een gelovige zijn gave gebruikt, zal zijn gave toenemen en groter worden. Wat de trouwe knechten onderscheidde van de ontrouwe was het vertrouwen in hun meester.

136. DE KOMST VAN DE HEER OM DE VOLKEN TE OORDELEN

Matth. 25:31-46

Vs. 31 sluit aan bij 24:30; daar lezen we over de komst van de Zoon des mensen 'met kracht en grote heerlijkheid'. Hier wordt de draad van het verhaal weer opgenomen met de woorden 'Maar wanneer de Zoon des mensen komen zal in zijn heerlijkheid'.

Nu komt het oordeel over de levenden (vgl. 2 Tim. 4:1). We onderscheiden drie groepen:

- (1) De 'broeders' (vs. 40),
- (2) de 'schapen' (vs. 32),
- (3) de 'bokken' (vs. 32).

Het evangelie van het koninkrijk zal over de hele aarde gepredikt worden tot een getuigenis voor alle volken (24:14). Hier in hoofdstuk 25 worden de boodschappers van het komend koninkrijk de 'broeders' van Christus genoemd. De volken aan wie dat evangelie gepredikt wordt, worden op hun beurt verdeeld in twee groepen: schapen en bokken. Het criterium daarbij is of zij medegevoel hebben betoond met de vervolgde boodschappers en of zij hun boodschap hebben aangenomen of niet. Aan de 'schapen', die de broeders ontvangen hebben, wordt het toegerekend dat zij de Koning Zelf ontvangen hebben, en daarom mogen zij het koninkrijk binnengaan (vgl. Openb. 7:13-14). De 'bokken' worden ook beloond naar hun daden, want de Rechter is rechtvaardig. Zij zullen het koninkrijk niet binnengaan, maar integendeel ingaan in de eeuwige pijn (vs. 46).

Wat een verschil is er in de manier waarop beide groepen aangesproken worden: 'Komt, gezegenden van mijn Vader' (vs. 34) en 'Gaaf weg van Mij, vervloekten' (vs. 41). Hier staat niet achter '... van mijn Vader', want God wil helemaal geen mensen vervloeken - Hij wil juist dat alle mensen tot bekering komen (2 Petr. 3:9). Het koninkrijk is voor de 'schapen' bereid van de grondlegging van de wereld af. Maar iets dergelijks wordt niet gezegd tegen de 'bokken' in vs. 41. Het eeuwige vuur is niet voor hén, maar voor de duivel en zijn engelen bereid. Dat zij er ook terecht komen is hun eigen vrijwillige keus.

WOENSDAG

137. DE OVERPRIESTERS EN SCHRIFTGELEERDEN WILLEN DE HEER DODEN

Mark. 14:1-2, 10-11; Matth. 26 :1-5, 14-16; Luk. 22 :1-6

Het verslag van Markus (14:1-2, 10, 11)

Dit is de eerste keer dat in het Markusevangelie het Pascha genoemd wordt. Meer dan 1500 jaar eerder was tegen Mozes gezegd dat het volk Israël op de veertiende dag van de eerste maand het paaslam moest slachten in de avondschemering (Ex. 12:6). Het Paaslam is een beeld van de Heer Jezus, het ware Lam van God. Maar God had ook al de dag en het uur bepaald waarop het Lam van God zou sterven! Geen mens is in staat om de plannen van de almachtige God te dwarsbomen. De beslissing van de mens luidde: 'Niet op het feest!' (vs. 2). Maar God had gezegd: 'Op het feest!' - en zo zou het ook gebeuren, want God heeft, met eerbied gesproken, 'de touwtjes in handen'.

Judas vond dat 300 denaren te veel was om aan Jezus te besteden (Joh. 12:5). Volgens zijn schatting was de Heer niet meer waard dan 30 zilverlingen (Matth. 26:15), en voor die som was hij bereid zijn Meester te verkopen. Dacht Judas misschien dat de Heer toch wel aan de Joden zou ontsnappen, zoals zo vaak gebeurd was? Noch hij, noch de oversten van het volk beseften dat nu 'het uur gekomen was'.

Judas verkocht niet alleen zijn Meester, maar hij verkocht ook zichzelf voor de eeuwige verdoemenis. De eigenlijke reden van zijn daad was de liefde voor het geld. Misschien was hij ook kwaad en geprikkeld door de terechte berisping van de Heer vanwege zijn schijnheiligheid en gierigheid (vs. 6 en 7).

Het verslag van Mattheüs (26:1-5, 14-16)

De Heer heeft verschillende toespraken gehouden, en nu is Hij gereed om te lijden en te sterven. Vs. 1 geeft de inleiding van wat volgt.

Mattheüs spreekt alleen over het Pascha. In Markus en Lukas wordt ook het feest van de ongezuurde broden genoemd. Dit feest komt ná het Paasfeest (zie Ex. 13:5, 6). Het Pascha is een beeld van de verlossing die op Golgotha aangebracht zou worden. Het zeven dagen lang eten van de ongezuurde broden is een beeld van de heilige wandel van de gelovige.

De Heer Jezus weet alle dingen van te voren. Hij kondigt zelfs de dag aan waarop Hij gearresteerd zal worden (vs. 2). En dit was nog voordat de overpriesters en oudsten beraadslaagden (vs. 3-5). Het was de wil van God dat de Heer Jezus op het feest zou lijden, en zó zou het gebeuren, hoewel de oversten een andere beslissing namen. Let nog op het verschil tussen: 'Zij zeiden' (vs. 5) en: 'Hij zei' (vs. 1).

Maar vóór zijn lijden vond de Heer troost in Bethanië (vs. 6-13).

We willen nog wijzen op enkele dingen die alleen Mattheüs vermeldt. Allereerst staat in vs. 3 de naam van de hogepriester: Kajafas. En dan in vs. 15 de prijs die aan Judas betaald werd voor zijn verraad: 'En zij betaalden hem dertig zilverlingen uit'. Dit was de prijs die het volk over had voor hun Messias! Zo'n prijs moest betaald worden voor een slaaf die door een os gestoten was (zie Ex. 21:32; Zach. 11:12, 13). Maar in vs. 6-13 van dit hoofdstuk zien we welke prijs een vrouw overhad voor de Heer.

Het verslag van Lukas (22:1-6)

Dit verslag is vrijwel gelijk aan dat van de andere evangelisten. Slechts in vs. 3 staat een mededeling die specifiek is voor Lukas: 'En de satan voer in Judas, die bijgenaamd was Iskariot'.

Misschien bewerkte Satan op dat ogenblik in Judas' hart dat Hij de Heer ging verraden, en voer hij in hem toen de Heer hem de bete gegeven had (Joh. 13:27). Voor Lukas was alleen het feit in zijn volle betekenis belangrijk, terwijl het Johannesevangelie een nauwkeurige omschrijving geeft.

Waarom wordt de volledige naam van Judas hier gegeven? Sommigen denken dat 'ish kerioth' betekent 'man uit Kerioth'. Dan zou dit er op wijzen dat Judas de enige discipel uit Judéa was; alle andere discipelen kwamen immers uit Galiléa. Anderen denken dat de naam is afgeleid van 'Issa-char' wat betekent: 'er is loon'.

Iskariot kan ook nog betekenen 'handelaar'; dan zou het kunnen slaan op zijn misdaad. Het is wel van betekenis dat we op het ogenblik dat hij op het punt staat zichzelf aan de duivel te verkopen, herinnerd worden aan zijn naam.

138. MARIA VAN BETHANI); ZALFT DE HEER JEZUS

Mark. 14:3-9; Matth. 26:6-13; Joh. 12:1-8

Het verslag van Markus (14:3-9)

Let op vs. 3: 'En toen Hij te Bethanië was'. Dit was het, laatste bezoek van de Heer Jezus aan Bethanië (verg. 11:11).

Er heeft maar één zalving van de Heer plaatsgevonden door Maria, de zuster van Lazarus en Martha, in Bethanië. Alle evangelisten stemmen hierin overeen: in Lukas wordt deze gebeurtenis niet vermeld.

Markus vermeldt in vs. 3 alleen dat er 'een vrouw' kwam om de Heer te zalven. In overeenstemming met het karakter van zijn evangelie vermeldt Markus alleen de dienst die verricht wordt; de naam van degene die de dienst verricht is niet belangrijk.

De Heer Jezus als profeet (vgl. 1 Kon. 19:16) en koning (vgl. 1 Sam. 16:13) wordt respectievelijk in het verslag van Markus en Mattheüs gezalfd op het hoofd, terwijl in het evangelie van Johannes, waar de Heer wordt voorgesteld als de Zoon van God, alleen zijn voeten gezalfd worden.

Markus vertelt in vs. 4 dat er 'sommigen' waren die dit zeer kwalijk namen. In Mattheüs worden 'de discipelen' genoemd (26:8), maar in Joh. 12:4 lezen we dat Judas Iskariot de aanstichter is van deze ontevreden stemming.

Alleen Markus vermeldt dat de kostbare albasten fles gebroken moest worden (vs. 3). De fles mocht niet meer voor enig ander doel gebruikt worden en er mocht geen druppel achterblijven. In onze dienst voor de Heer moeten we ons helemaal geven; we mogen niets achterhouden. De toevoeging in vs. 7 vinden we alleen in Markus: 'En wanneer u wilt, kunt u hun weldoen'.

Het is merkwaardig dat Johannes wel de naam van Maria noemt, maar niet de waardering van de Heer over haar daad vermeldt, terwijl Markus en Mattheüs haar naam niet vermelden maar wel de waardering van de Heer (Mark. 14:8-9; Matth. 26:12-13).

Het verslag van Mattheüs (26:8-13)

Dit voorval vond plaats in Bethanië in het huis van Simon de melaatse. Waarschijnlijk was hij door de Heer genezen. We weten niet in welke betrekking deze Simon stond met Lazarus en zijn twee zusters die ook in Bethanië woonden. Het is dus goed mogelijk dat dit voorval niet plaatsvond in het huis van Martha, en dat is niet in tegenspraak met Joh. 12. Als dit inderdaad zo is, maakt het de daad van Maria nog meer tot een daad van persoonlijke genegenheid.

Het is interessant er op te wijzen dat de Heer al een keer eerder gezalfd is, in Galiléa, in het huis van een andere Simon, een farizeeër, door een vrouw, een zondares, van wie de naam niet genoemd wordt.

In dit evangelie van het koninkrijk is het passend dat alleen het hoofd van de Heer gezalfd werd (vs. 7), want een koning werd in Israël gezalfd door hem olie op het hoofd te gieten. In het relaas van Johannes, waar de Heer oneindig méér is dan een koning, wordt de olie over de voeten van de Heer gegoten. Ongetwijfeld werden zowel het hoofd als de voeten van de Heer gezalfd.

In *Lukas* wordt de zalving van de Heer vóór zijn sterven door Maria in Bethanië niet genoemd. Maar hij alleen vermeldt de zalving van de voeten van de Heer door een andere vrouw in het huis van Simon de Farizeeër (7:36-50).

Het verslag van Johannes (12:1-8)

De gebeurtenissen die vermeld worden in hoofdstuk 12-18 hebben plaatsgevonden op donderdag en op de avond vóór het Paasfeest, toen de Heer gevangen genomen is.

Uit de andere evangeliën weten we dat 'zij' (vs. 2) Simon de melaatse, Martha en Maria waren en dat dit voorval plaatsvond in het huis van Simon de melaatse.

Johannes vermeldt (vs. 4) dat het Maria was die de voeten van de Heer zalfde. Hij voegt er nog aan toe dat zij de voeten van de Heer met haar haren afdroogde en dat het huis van de balsemgeur vervuld werd. Maria legde haar 'eer' (vgl. 1 Kor. 11:15) aan de voeten van Jezus. De Heer Jezus ziet de toewijding die er was in het hart van Maria, want ze had - volgens de woorden van de Heer 'dit

bewaard voor de dag van zijn begrafenis' (vs. 7; vgl. Matth. 26:12). Zij had dit alles klaargemaakt en voorbereid in haar grote liefde voor de Heer. Nu was het juiste ogenblik gekomen om al die olie te gebruiken voor de Heer Jezus. Wat een inzicht had deze vrouw!

Ook geeft Johannes ons de werkelijke motieven van Judas: 'En dit zei hij, niet omdat hij zich om de armen bekommerde, maar omdat hij een dief was en de beurs had en wegnam wat er in gedaan werd' (vs. 6).

DONDERDAG

139. DE VOORBEREIDING OM HET PASCHA TE VIEREN

Mark. 14:12-16; Matth. 26:17-19; Luk. 22:7-13

Het verslag van Markus (14:12-16)

We vergelijken wat de vier evangelisten zeggen over het pascha en het feest van de ongezuurde broden:

Mark. 14:12: 'En op de eerste dag van de ongezuurde broden, waarop men het pascha slachtte ...'.

Matth. 26:17: 'En op de eerste dag van de ongezuurde broden...'.

Luk. 22:7-8: 'De dag nu van de ongezuurde broden kwam, waarop het Pascha moest worden geslacht ... Gaat heen en bereidt ...'.

Joh. 13:1: 'Vóór het feest van het Pascha nu ...'.

Uit deze aangehaalde Bijbelplaatsen kunnen we afleiden dat het heel aannemelijk is dat de Heer Jezus en de discipelen de paalmaaltijd op dezelfde tijd gebruikten als de rest van de Joden.

Markus vertelt dat de Heer *twee discipelen* uitzond om voorbereidingen te treffen voor het feest (vs. 13), maar Lukas geeft ons de namen: Petrus en Johannes.

In dit evangelie waarin de Heer wordt voorgesteld als de nederige Dienstknecht, zien we vaak dat de Heer vragen stelt alsof Hij afhankelijk is van anderen: 'Waar is mijn eetzaal waar Ik met mijn discipelen het Pascha zal eten?' (vs. 14). Maar in Mattheüs, waar de Heer Jezus wordt beschreven als de soevereine Heer en Koning, lezen we in vs. 18: 'De Meester zegt: mijn tijd is nabij; bij u zal Ik het Pascha houden met mijn discipelen'.

De Heer geeft de discipelen instructies hoe zij de plaats kunnen vinden. Mattheüs laat dit weg. Markus gebruikt in vs. 15 de woorden 'toegerust' en 'gereed', twee woorden die bijna hetzelfde betekenen.

Het schijnt dat de eigenaar gezorgd had dat in deze bovenzaal met kussens belegde rustbanken aanwezig waren. De discipelen moesten alleen nog zorgen voor het lam, het brood, de wijn, de kruiden, enz.

Het verslag van Mattheüs (26:17-19)

In dit evangelie, waar de Heer Jezus als Koning wordt voorgesteld lezen we niet hoeveel discipelen en wie van hen het Pascha moesten voorbereiden. De Heer Jezus spreekt en handelt hier als de Messias, de Heer en Meester van alle schepselen en van de hele schepping. Hij is de Heerser over de harten van de mensen en over de omstandigheden. Daarom beveelt Hij hier: 'Gaat ... en zegt ... de Meester zegt... Bij u zal Ik het Pascha houden' (vs. 18).

Alleen Mattheüs vermeldt de woorden: 'Mijn tijd is nabij' (vs. 18).

De Heer handelt weloverwogen. Hij weet dat elke stap die Hij doet moet dienen om te vervullen wat over Hem geschreven is. Hij is Meester over elke situatie. Er gebeuren voor Hem geen on-

verwachte dingen, er bestaan voor Hem geen onvoorziene omstandigheden. Hij weet dat nu het ogenblik gekomen is dat Hij zijn leven zal afleggen aan het kruis om de verlossing tot stand te brengen.

We lezen hier niet dat aan de discipelen bijzondere aanwijzingen werden gegeven hoe zij het huis konden vinden. We lezen alleen dat de discipelen deden 'zoals Jezus hun had opgedragen' (vs. 19).

Het verslag van Lukas (22:7-13)

Lukas vertelt ons dat de twee discipelen die het pascha moesten klaarmaken Petrus en Johannes waren. Hier lezen we dat de Heer hun eerst de opdracht geeft om te gaan en dat de discipelen dan vragen waarh een ze moeten gaan.

Wij weten niet de naam van de man die zijn eetzaal afstond voor de Heer en zijn discipelen. Maar we moeten bedenken dat hij wel bekend was bij de Heer. Dit feit maakt de dienst voor de Heer zo kostbaar. We moeten niet proberen om bekendheid te geven aan wat we doen voor de Heer; laten we veeleer proberen trouw te zijn in wat we doen.

De opdracht van de Heer Jezus luidde: 'Volg de man die een kruik water draagt in het huis dat hij binnengaat en daar zul je de plaats bereid vinden'. Dat is een prachtig beeld: het Oude Testament leidt ons naar het Nieuwe Testament; de kruik met water leidt ons naar de plaats waar stromen van levend water zijn.

Vs. 7 laat zien dat de Heer van ons verwacht dat we in een heilige toestand verkeren als we het Pascha willen vieren en willen begrijpen wat zijn dood werkelijk betekent. In dit vers wordt eerst gesproken over de 'dag van de ongezuurde broden', de dag waarop al het zuurdeeg uit de huizen verwijderd moest worden. Het zuurdeeg is in de Bijbel een beeld van de zonde, van het verkeerde.

Om in deze heilige toestand te komen hebben we de reinigende invloed van het Woord nodig. De man met de kruik water is een beeld van het middel dat gegeven is tot onze reiniging. Er is wel gesuggereerd dat de Heer deze kruik met water gebruikt heeft om de voeten van de discipelen te wassen. De heer des huizes had alle dingen gereed gemaakt. Ongetwijfeld kende de Heer hem en wist Hij dat Hij op hem kon rekenen dat alles voor Hem in orde zou zijn. Kan de Heer ook op ons rekenen?

Ofschoon *Johannes* het Pascha slechts terloops noemt, geeft hij ons het uitvoerigste verslag van de dingen die plaatsvonden v or, tijdens en na het vieren van het Pascha, in hoofdstuk 13-17.

140. TWIST ONDER DE DISCIPELEN WIE VAN HEN DE MEESTE WAS

Luk. 22:24-30

Alleen Lukas vermeldt dit treurige voorval. Petrus en Johannes waren vooruit gegaan om de bovenzaal gereed te maken. Later waren de Heer en de andere discipelen onderweg naar de eetzaal. Waar praatten zij over toen zij onderweg waren? Hadden zij een discussie over de vraag wie straks aan de rechterzijde en aan de linkerzijde van de Heer moesten zitten? Maar ze waren totaal onbevoegd om hierover te beslissen. Deze vraag was trouwens al eerder naar voren gekomen; zie onder 113 (Matth. 20:20-28; Mark. 10:35-45).

We moeten aannemen dat de discipelen, toen zij de bovenzaal binnengingen, meteen probeerden te gaan zitten op de 'beste' plaats en in hun haast de normale beleefdheid vergaten, met ongewassen voeten aan tafel gingen en weigerden de minste te zijn om elkaar te dienen. Of Lukas dit voorval vermeldt in de juiste tijdsvolgorde of niet, wij moeten het lezen zoals het hier geplaatst is; dan valt ons de geweldige tegenstelling op tussen de discipelen en Degene die, hoewel Hij aan God gelijk was, Zichzelf heeft ontledigd en de gestalte van een slaaf heeft aangenomen. Hij heeft Zichzelf vernederd en is gehoorzaam geworden tot de dood, ja, tot de dood van het kruis.

141. HET ETEN VAN HET PASCHA

Mark. 14:17; Matth. 26:20; Luk. 22:14-18

Het verslag van Lukas (22:14-18)

Misschien was het op dit ogenblik, toen de discipelen met ongewassen voeten op de rustbedden lagen en met heel andere dingen bezig waren, dat de Heer Jezus zijn hart voor hen openlegde en deze woorden uitsprak die een diepe indruk op hen gemaakt moeten hebben: 'Ik heb vurig begeerd dit Pascha met u te eten, vóórdat Ik lijd ...' (Luk. 22:15-18). Dit verlangen was er in zijn hart terwijl Hij wist wat er in hun hart was, en Hij gezien had hoe zij zich gedroegen! Wat een grenzeloze genade!

Zo begon de paasmaaltijd. De gedachte die de Heer bezighield was hoe Hij *de* mensen kon dienen door zijn leven af te leggen. De gedachte die de apostelen bezighield was hoe zij gediend konden *worden* door de ander.

Tijdens deze maaltijd zijn er veel dingen gebeurd en heeft de Heer Jezus veel dingen gesproken die de evangelisten voor ons hebben opgeschreven.

De 'drinkbekers' waaruit gedronken werd tijdens de paasmaaltijd zijn niet door God ingesteld, maar door de rabbi's. Na elke drinkbeker werden bepaalde schriftgedeelten gelezen en werden er liederen gezongen. Het schijnt dat er vier verschillende bekera gebruikt werden. De eerste aan het begin van de maaltijd, de tweede halverwege de maaltijd, terwijl tegelijkertijd de betekenis van het Pascha werd uitgelegd en het eerste gedeelte van het Hallel werd gezongen (Ps. 107-114). Dan werd uit de derde beker gedronken, en werd een gebed uitgesproken. Daarna kwam de vierde beker en werd het tweede gedeelte van het Hallel gezongen (Ps. 115-118). Tenslotte werd de zegen uitgesproken en eindigde men met het zingen van de lofzang.

Eén van deze bekera werd door de Heer gebruikt toen Hij zei: 'Neemt deze en deelt hem onder elkaar' (vs. 17). En terwijl zij er uit dronken en de beker aan elkaar doorgaven zei Hij: 'Want Ik zeg u, dat Ik geenszins drinken zal van de vrucht van de wijnstok, totdat het koninkrijk van God komt' (vs. 18).

De Heer leert zijn discipelen hier dat er een 'tussentijd' zou zijn waarin Hij niet zou drinken van de vrucht van de wijnstok totdat het koninkrijk van God zou komen. Dit ziet op het nazireeërschap (Num. 6); de onthouding van aardse vreugde en de absolute toewijding tot God, die Hem kenmerkten en die ook óns kenmerken gedurende de tijd dat Hij op deze aarde verworpen is.

De Heer zegt 'Vóórdat Ik lijd' (vs. 15) om het de apostelen nog eens duidelijk te maken dat Hem lijden stond te wachten en niet de heerlijkheid van het koninkrijk. Door het sterven van Christus hebben voor de gelovigen veel aardse vreugden hun aantrekkelijkheid verloren.

Zo ging de maaltijd verder. Tot nu toe was er niemand opgestaan om de stoffige voeten te wassen. Toen stond de Heer plotseling op en verrichtte de handeling die zij in hun trots niet wilden doen.

142. DE HEER WAST DE VOETEN VAN DE DISCIPELEN

Joh. 13:1-20

Er is verschil in symbolische betekenis tussen *de maaltijd* en *de voetwassing*. Dit verschil komt overeen met de betekenis van 'de Grote Verzoendag' (Lev. 16) en de 'de as van een jonge rode koe' (Num. 19). De Grote Verzoendag en het paasmaal spreken van de waarde van het bloed van Christus. De as van de jonge koe en de voetwassing spreken van de waarde van de voorspraak van Christus bij de Vader.

Eerst de maaltijd, dan de voetwassing; eerst het bloed van Christus, ons pascha, dan het werk van Christus als onze Voorspraak bij de Vader. Op aarde is Christus gestorven, maar nu leeft Hij in de hemel voor ons.

J. G. Bellet

In dit evangelie wordt de instelling van het avondmaal niet genoemd. Dit past bij het doel van dit evangelie, want hier wordt de Heer Jezus ons voorgesteld als de Zoon van God en niet als de lijdende en vernederde Christus.

Na het stuk brood, toen voer de satan in Judas (vs. 27), en nadat hij het stuk brood genomen had, ging hij terstond naar buiten. En het was nacht (vs. 30). De volgorde is hier anders dan in Lukas. Maar Luk. 22:20 toont duidelijk dat de instelling van het avondmaal plaats heeft gevonden na de paasmaaltijd: 'evenzo ook de drinkbeker *na de maaltijd*'. In het Lukasevangelie wordt eerst de maaltijd vermeld en daarna werd Judas aangewezen als de verrader.

Waarom geeft Lukas de gebeurtenissen soms in een andere volgorde weer? Een goed voorbeeld om dat te verduidelijken is Luk. 23:45 waar we lezen dat het voorhangsel van de tempel scheurde voordat de Heer gestorven was. Maar we weten zeker dat dit niet de juiste tijdsvolgorde is. De Heer Jezus moest eerst sterven, en pas daarna kon het voorhangsel scheuren en de hemel opengaan. Het is duidelijk dat Lukas hier niet de historische volgorde gebruikt, maar, geleid door de Heilige Geest, voegt hij bepaalde gebeurtenissen samen in een morele volgorde. Hier, in hoofdstuk 23:45 wil de Heilige Geest ons laten zien dat de moordenaar die berouw kreeg en in Jezus geloofde, door de Heer aangenomen werd met de woorden: 'Vandaag zult u met Mij in het paradijs zijn', en meteen na deze woorden was de hemel voor hem geopend. Deze moordenaar kon zó de hemel binnengaan.

Terug naar de vraag waarom we in Luk. 22 ook een andere tijdsvolgorde hebben. Het was de bedoeling van Lukas eerst te spreken over het verlangen in het hart van de Heer Jezus. Daarna pas spreekt hij over Judas, en daardoor lijkt het in Lukas alsof Judas aanwezig is geweest tijdens de instelling van het avondmaal, wat wij, en trouwens veel schriftuitleggers met ons, niet geloven. In Joh. 13 wordt alleen maar gesproken over 'het stuk brood' dat aan Judas wordt gegeven, maar er staat niet bij dat dit het brood van het avondmaal geweest is; we kunnen aannemen dat dit brood hoorde bij het paasmaal.

Zoals we dus gezien hebben stond de Heer Jezus plotseling op gedurende de paasmaaltijd (vs. 2). Hij nam een linnen doek en omgordde Zich. Hij had juist de woorden uitgesproken die we vinden in Luk. 22:24-30, onder andere: 'Maar Ik ben in het midden van u als Eén die dient' (vs. 27).. Nu brengt de Heer deze woorden in praktijk. Het is opeens doodstil geworden. De Heer begint de voeten van de discipelen te wassen. Ook de voeten van Judas (zie vs. 10 en 11). Wat een onbegrijpelijke liefde en genade! Zo kan de Heer Jezus bijvoorbeeld ook, ondanks alle fouten en gebreken van de discipelen, in Luk. 22:28 van hen zeggen: 'En u bent het die steeds bij Mij bent gebleven in mijn verzoeken'. Het was inderdaad genade dat Hij nog met hen wilde omgaan. We zien later in het verslag van Lukas dat de Heer Jezus in dezelfde genade niet het feit noemt dat alle discipelen Hem in de steek lieten en vluchtten. Het is ook genade dat de Heer, ondanks de twist die zij net hadden, toch wijst op de grootheid van hun roeping, dat zij op tronen zouden zitten om de twaalf stammen te oordelen (Luk. 22:30). (We moeten 'eten en drinken' in dat vers niet letterlijk nemen; het zipt op de innige gemeenschap die zij met de Heer zullen hebben, wanneer Hij in heerlijkheid de aarde zal regeren).

De Heer Jezus had er al op gezinspeeld dat Judas de verrader was met de woorden 'U bent rein, maar niet allen' (Joh. 13:10). Was dit een laatste appél aan het hart van Judas om berouw te hebben? Maar de verrader had zijn hart verhard.

Na de voetwassing ging de Heer weer aanliggen aan de tafel, en het paasmaal werd voortgezet.

143. JUDAS ALS DE VERRADER AANGEWEZEN

Mark. 14:18-21; Matth. 26:21-23; Luk. 22:21-23; Joh. 13:21-30

Het verslag van Markus (14:18-21)

Het verhaal over de paasmaaltijd wordt door Markus voortgezet met de woorden: 'En terwijl zij aanlagen en aten ...' (vs. 18). Het is duidelijk dat de apostelen geen idee hadden van de plannen van Judas, kennelijk waren zij overtuigd van zijn eerlijkheid. Want waarom betwijfelden zij hun eigen

eerlijkheid? Het schijnt dat iedereen zijn eigen hart onderzoekt: ‘Ben ik het?’ (vs. 19). Zij hadden meer vertrouwen in de woorden van de Heer dan in zichzelf. We mogen aannemen dat Judas dichtbij de Heer Jezus aanlag, misschien wel naast Hem. En zoals het nog vaak de gewoonte is in het oosten, stond er een schotel tussen hen beiden in. Want als er maar één schotel was voor hen allen, dan hadden de woorden van de Heer: ‘Hij die met mij in de schotel indoopt’ (vs. 20) geen betekenis, want dan werd niemand aangewezen; allen doopten dan immers hun brood in dezelfde schotel.

Het verslag van Mattheüs (26:21-25)

Alle apostelen, behalve Judas, vragen: ‘Ik toch niet, *Heer?*’ (vs. 27). Maar in vs. 25 vraagt Judas tenslotte: ‘Ik toch niet, *Rabbi?*’ Let op het verschil! Judas zegt niet ‘Heer’, maar hij zegt ‘*Rabbi*’. ‘Niemand kan zeggen: Heer Jezus, dan door de Heilige Geest’ (1 Kor. 12:3). En nadat hij het stuk brood genomen had, voer de satan in hem (Joh. 13:27). Als er misschien een strijd in het hart van Judas geweest is, *als* de liefde en genade van de Heer hem nog iets gedaan had, dan had hij nu toch zijn beslissing genomen. Jezus is niet zijn Heer. Hij is voor Hem alleen maar een leraar, een rabbi.

Het verslag van Lukas (22:21-23)

Hoewel de Heer duidelijk gezegd had wie Hem zou verraden, schijnt het toch dat de discipelen Hem niet begrepen hebben.

In vs. 23 verschilt Lukas met de andere evangeliën. Hier is het meer in het algemeen en niet de persoonlijke vraag van ieder afzonderlijk: ‘Ben ik het?’ maar ‘zij begonnen onder elkaar zich af te vragen wie van hen het toch kon zijn, die dat zou doen’ (vs. 23). Lukas laat ook het indopen in de schotel weg als aanduiding van de verrader.

Het verslag van Johannes (13:21-30)

Zoals al eerder opgemerkt, geeft Johannes de meeste details over de gebeurtenissen tijdens de paasmaaltijd.

De discipelen zagen elkaar aan (vs. 27). Wantrouwden zij elkaar en ook zichzelf?

In vs. 23-25 lezen we over Petrus en Johannes. Het schijnt dat Petrus spreekt namens de anderen. Waarschijnlijk heeft de Heer zacht gesproken tegen Johannes als Hij antwoord geeft op de vraag wie het was die Hem zou verraden. Uit de andere evangeliën weten we dat de Heer het ook aan hen allen zei. Toch hebben zij niet begrepen wat voor iemand Judas was.

De Heer Jezus en Judas hadden hun brood in dezelfde schotel ingedoopt. Nu doopt de Heer nog een stuk brood in de schotel en geeft het aan Judas. Terwijl Judas het aanneemt, neemt Satan hem volledig in zijn bezit, en de Heer geeft Hem een teken om te vertrekken. Judas gaat meteen weg. Er staat veelbetekenend achter: ‘Het was nacht’ (vs. 30). Maar de discipelen denken dat Judas weggaat om iets aan de armen te geven.

Onmiddellijk nadat Judas het gezelschap verlaten heeft, roept de Heer Jezus uit: ‘Nu is de Zoon des mensen verheerlijkt en God is in Hem verheerlijkt’ (vs. 31). Dit had de Heer ook gezegd toen de Grieken kwamen, maar toen was er sprake van de heerlijkheid die zou komen: zijn heerlijkheid als het Hoofd van alle mensen en van alle dingen. Zo ver was het nu nog niet. Eerst moest de Heer Jezus sterven. Dat zou de naam van God verheerlijken in een wereld waarin de zonde heerste.

Nu Judas weg is gegaan, is de atmosfeer gezuiverd. De Heer wendt zich weer tot de discipelen om nu de maaltijd ter herinnering aan Hem in te stellen. Hij neemt één van de overgebleven bekers van de tafel. Het paaslam met de bittere saus was gegeten. Christus, het ware Paaslam, zou nu geslacht worden. De drie andere evangelisten vertellen ons wat de gelovigen, na de dood en opstanding van de Heer, mogen doen tot gedachtenis aan Hem.

144. DE INSTELLING VAN HET AVONDMAAL

Mark. 14:22-25; Matth. 26:26-29; Luk. 22:19-20

Het verslag van Markus (14:22-25)

In vs. 18 lezen we: ‘En terwijl zij aanlagen en aten ...’. En in vs. 22 weer: ‘En terwijl zij aten...’. Vs. 18-20 spreekt nog over het paasmaal, maar in vs. 22-24 gaat het over het avondmaal (vgl. Matth. 26:21, 26). Lukas maakt duidelijk onderscheid tussen het pascha en het avondmaal; hierover meer bij de behandeling van het verslag van Lukas.

Vs. 22 stemt overeen met Matth. 26:26 en Luk. 22:19. De Heer Jezus nam van de tafel wat was overgebleven van het paasfeest: een brood, of een stuk (ongezuurd) brood.

Er staat hier alleen: ‘Neemt, dit is mijn lichaam’; achter ‘neemt’ ontbreekt ‘eet’. In Matth. 26:26 staat dit woord ‘eet’ wel. Lukas noch de apostel Paulus gebruiken de woorden *neemt* en *eet*. Zij beginnen met: ‘Dit is mijn lichaam’.

Vs. 23 luidt: ‘En Hij nam *een* drinkbeker’. 1 Kor. 11:25 leest ‘*de*’: ‘Evenzo ook *de* drinkbeker na de maaltijd’. We mogen aannemen, dat er verschillende bekere op tafel stonden. Eén van deze bekere diende nu om iets nieuws in te stellen. Deze beker moeten we dus onderscheiden van de beker die gebruikt werd bij het pascha (zie Luk. 22:17). Het is ook belangrijk dat Markus er aan toevoegt: ‘En zij dronken *allen* daaruit’ (vs. 23). Deze uitdrukking wordt niet gebruikt in verband met het brood. Het is als het ware een profetische waarschuwing tegen de praktijk van de Roomse Kerk om de beker te onthouden aan de ‘leken’.

Zowel Markus als Mattheüs hebben: ‘Dit is mijn bloed ... dat *voor velen* vergoten wordt’ (vs. 24), maar in Lukas lezen we ‘*voor u*’. Het was niet alleen *voor de Joden*, maar *voor velen!*

Vs. 25 is gelijk aan Luk. 22:18; hier wordt weer gesproken over de beker die bij het paasmaal hoorde.

Het verslag van Mattheüs (26:26-29)

Vs. 21 slaat nog op het Pascha, en met vs. 26 begint de instelling van het avondmaal met de woorden: ‘En terwijl zij aten ...’ De laatste woorden van vs. 28: ‘*vergeving van zonden*’, zijn kenmerkend voor Mattheüs. ‘Vergoten voor *velen*’: Israëel, tot wie de Messias gekomen was, had Hem niet aangenomen. De dood van Christus opende de weg voor anderen die buiten waren, de heidenen.

De toevoeging ‘*tot vergiving van zonden*’ staat in tegenstelling met ‘het bloed van het oude verbond’. Tijdens de verbondssluiting bij de berg Sinaï werd er bloed gesprengd op het volk (Ex. 24:8). Toen beloofde het volk dat zij zouden doen wat de Here gesproken had. Maar Israëel heeft de wet niet gehouden en dit bracht dood en oordeel met zich mee. Het bloed van het nieuwe verbond daarentegen brengt verzoening aan, en het reinigt van alle zonde.

Uit vs. 29 wordt wel de conclusie getrokken dat de Heer Jezus Zelf niet gedronken heeft van de avondmaalsbeker.

Het verslag van Lukas (22:19-20)

Lukas geeft meer bijzonderheden dan Mattheüs en Markus, maar het verslag dat de apostel Paulus geeft in 1 Kor. 11:23-26 is nog nauwkeuriger en uitvoeriger, en voor ons niet minder belangrijk, want de opgestane Heer Zelf heeft het aan Paulus meegedeeld.

Als we aannemen dat de Heer de voeten van de discipelen gewassen heeft vóór de instelling van het avondmaal, dan is het duidelijk dat Judas niet tegenwoordig is geweest bij deze plechtigheid.

Lukas verschilt van Mattheüs en Markus in vs. 19. als hij zegt ‘Dit is mijn lichaam’ en er aan toevoegt: ‘*dat voor u gegeven wordt*’ en *doet dit tot mijn gedachtenis*’. Hier is het persoonlijk: *voor u!*

Bij al de vreugde die er in ons hart is als gevolg van de gemeenschap met onze Heer en Heiland, mogen we nooit vergeten wat er gebeuren moest om dit mogelijk te maken. Uit het verslag van

Mattheüs en Markus kunnen we niet rechtstreeks afleiden dat het de bedoeling was om het avondmaal regelmatig te gaan vieren. Lukas en de apostel Paulus (in 1 Kor. 11) laten ons duidelijk zien dat dit wel de bedoeling was: ‘*Doet dit tot mijn gedachtenis*’. ‘*Dit is mijn lichaam*’. Mattheüs voegt er aan toe: ‘*Neemt, eet*’ en Markus: ‘*Neemt*’.

‘*Dat voor u gegeven wordt*’. In 1 Kor. 11:24 wordt ‘gegeven’ weggelaten. Lukas laat ons zien wat de Heer gedaan heeft en niet in de eerste plaats wat wij moeten doen. In 1 Kor. 11:24 lezen we heel kort: ‘*Dit is mijn lichaam, dat voor u is*’. Hier valt er niet de nadruk op dat het lichaam van de Heer gegeven is, maar dat het *voor ons is*.

145. DE VOORSPELLING VAN DE VERLOOCHENING VAN PETRUS EN DE VERSTROOIING VAN DE DISCIPELEN

Mark. 14:27-31; Matth. 26:31-35; Luk. 22:31-38; Joh. 13:36-38

Het verslag van Markus (14:27-31)

Waarschijnlijk zongen de Heer Jezus en zijn discipelen Ps. 115-118 voordat ze naar de hof van Gethsémané, aan de voet van de Olijfberg gingen.

Onderweg vertelt de Heer wat er met Hem en met hen zal gebeuren. Hij haalt hierbij Zach. 13:7 aan: ‘Zwaard, waak op tegen mijn herder, tegen de man die mijn metgezel is, luidt het woord van de Here der heerscharen; sla die herder, zodat de schapen verstrooid worden en Ik zal mijn hand keren tot de kleinen.’ Zij zouden ten val komen omdat de Heer Jezus gevangen genomen zou worden en Hij zijn Goddelijke macht niet zou gebruiken om vrij te komen. De Heer Zelf heeft tegen hen gezegd dat zij na zijn lijden, sterven en opstanding naar Galiléa moesten gaan (vs. 28); na de opstanding moesten de vrouwen deze opdracht herhalen (16:7).

De verloochening van Petrus kunnen we verdelen in 7 fasen:

1. Zijn zelfvertrouwen (vs. 29)
2. Zijn pochen over zichzelf (vs. 31)
3. Zijn gebrek aan waakzaamheid (vs. 37)
4. Zijn halfslachtigheid (vs. 54)
5. Zijn wereldsgezindheid (vs. 54)
6. Zijn verloochening (vs. 68, 71)
7. Zijn berouw (vs. 72).

In het evangelie van Markus wordt het gedrag van Petrus niet gespaard. Alleen hier lezen we de uitdrukking: ‘Hij sprak echter zeer nadrukkelijk’ (vs. 31). Wat was Petrus zeker van zichzelf! Wat vertrouwde hij op zichzelf! Wat een desillusie zou hij diezelfde nacht krijgen. In vs. 30 lezen we: ‘Voordat de haan *tweemaal kraait, zul je Mij driemaal verloochenen*’. In de andere evangeliën lezen we alleen maar: ‘Voordat de haan kraait’.

Niet alleen Petrus is vol zelfvertrouwen, ook de andere discipelen zijn zeker van zichzelf (vs. 31).

Het verslag van Mattheüs (26:31-35)

De belofte in vs. 32: ‘Maar nadat Ik zal opgestaan zijn, zal Ik u voorgaan naar Galiléa’, is kenmerkend voor het Mattheüsevangelie. De Heer zou hun voorgaan naar Galiléa. Het is of Hij, in een nieuwe vorm, zijn verbinding met hen en met het koninkrijk weer opneemt.

In al het lijden dat de Heer stond te wachten zou Hij letterlijk de profetieën vervullen. Hier gaat het om de profetie van Zach. 13:7. In Zacharia lezen we: ‘Sla die herder’, terwijl we hier in vs. 31 lezen: ‘*Ik zal de herder slaan*’. Dit komt overeen met de woorden van Jes. 53:10: ‘Maar het behaagde de Here hem te verbrijzelen’.

Het verslag van Lukas (22:31-38)

Het lijden van de Heer is heel dichtbij gekomen. Nu krijgt Satan nog de gelegenheid om één van de discipelen van de Heer te ziften als de tarwe. Satan maakt zo snel mogelijk gebruik van de gelegenheid die hij krijgt. Maar gelukkig blijkt ook de genade van de Heer Jezus. Hij is in staat om een misstap van een gelovige te veranderen in een uiteindelijke zegen, niet alleen voor Petrus maar ook voor anderen. Vs. 31, 32 en 33 zijn kenmerkend voor het verslag van Lukas. Hier alleen lezen we dat de Heer bad voor Petrus in het uur van zijn verzoeking. Let op hoe de Heer Petrus aanspreekt met Simon. Net of Hij hem, de rotsman, er aan wil herinneren dat zijn kracht niet in hemzélft ligt.

Alle evangelisten vermelden de val van Petrus; alleen Lukas laat ons echter zien welke bedoeling de Heer hiermee had, en we horen hoe de Heer van te voren al spreekt over zijn herstel.

Hier zegt Petrus dat hij bereid is met zijn Heer in de gevangenis te gaan. In de Handelingen lezen we enkele keren dat deze wens ingewilligd is (bijvoorbeeld in hoofdstuk 12). Maar op dit ogenblik is Petrus nog niet klaar voor zo'n beproeving. Hij moet eerst leren minder op zichzelf te vertrouwen.

Vs. 35-38 zijn ook kenmerkend voor het verslag van Lukas: de omstandigheden waaronder de discipelen voor de Heer moesten uitgaan zowel tijdens als na de dienst van de Heer op aarde (zie vs. 37). De discipelen begrepen maar weinig van de dingen die de Heer hun leerde. Dit is nu ook weer het geval. De Heer had in vs. 36 gesproken over een zwaard, dat zij moesten kopen, en zij nemen dit letterlijk op. De Heer sprak tot hen in beeldspraak over een zwaard en een beurs. Hij wilde hen duidelijk maken dat zij in de toekomst niet meer moesten rekenen op bovennatuurlijke hulpmiddelen. Zij moesten gebruik maken van de natuurlijke dingen die God hun zou geven. Zij zouden niet meer beschermd worden door een bovennatuurlijke macht als ze omringd waren door vijanden. Als zij in de toekomst wonderen zouden doen, zou het voor anderen en niet voor henzelf zijn. In het verleden waren zij ook al uitgezonden, éénmaal met twaalf man, de andere keer met zeventig man. Toen waren ze niet in de gevangenis terecht gekomen en niet geslagen. Voortaan zou dit anders zijn: de discipelen zouden zijn als de Meester; zij zouden moeten lijden, want hun Heer en Meester had ook geleden. De apostel Paulus schreef: 'Want de wapens van onze strijd zijn niet vleselijk, maar krachtig voor God, tot afbreking van bolwerken; daar wij de overleggingen en elke hoogte die zich verheft tegen de kennis van God, slechten en elke gedachte gevangen nemen tot de gehoorzaamheid van Christus' (2 Kor. 10:4, 5).

Het zwaard is niet alleen een middel tot verdediging. De geestelijke betekenis van het zwaard is *het Woord van God*. Een ware discipel zal de tegenstand van de wereld niet met een passieve verdediging tegemoet treden, maar met een zwaard dat macht heeft over het geweten en het hart.

F.W. Grant

De discipelen komen aandragen met twee zwaarden. De Heer is bedroefd omdat zij het niet begrepen hebben, maar Hij geeft op dit ogenblik geen verdere uitleg. Het zou geen nut hebben hier verder te praten. Hij volstaat met de woorden: 'Het is genoeg' (vs. 38). Niet dat de twee zwaarden voldoende waren om zich te verdedigen (zoals sommigen denken). Maar Hij zag er vanaf er op dat ogenblik verder op in te gaan. Hij die maar hoefde te bevelen en twaalf legioenen engelen stonden gereed om Hem bij te staan, had niet de hulp nodig van een paar bange volgelingen met twee zwaarden.

Wanneer de Geest van God hun alles zou leren en in herinnering brengen wat de Heer tot hen gesproken had (Joh. 14:26), dan zouden zij ook déze dingen beter begrijpen. Maar voor het ogenblik was het genoeg.

Het verslag van Johannes (13:36-38)

Petrus kon maar niet begrijpen dat de Heer Jezus hen zou verlaten. Hij begreep niet hoe dit mogelijk was: de Heer Jezus zou naar het kruis gaan en moeten lijden?

Op dat moment was Petrus geestelijk niet gereed om de Heer te volgen in zijn lijden. Later zou voor hem wel de gelegenheid komen om voor Christus te lijden. In het boek de Handelingen lezen we daar meer over, en ook in Joh. 21:18 wordt er over gesproken.

146. DE AFSCHIEDSREDE VAN DE HEER JEZUS

Joh. 14-16

Het is kenmerkend voor het evangelie naar Johannes dat we de Heer meestal alléén zien in zijn openbaar optreden. In de andere evangeliën lezen we dat de Heer twaalf en '(later) zeventig volgelingen heeft gehad die Hij heeft uitgezonden.

Vanaf hoofdstuk 11 treedt de Heer niet meer in het openbaar op.

Hij is alléén met degenen die bij Hem horen, verborgen voor het oog van de grote massa. Ook Judas is weggegaan (hoofdstuk 13). Nu is de Heer werkelijk alleen met zijn discipelen. Nu kan Hij zijn hart openen en hun alles vertellen wat zij moeten weten over zijn Vader, over het huis van de Vader en over de liefde van de Vader. Deze afscheidsrede begint eigenlijk al in hoofdstuk 13:31, na het vertrek van Judas.

Sommige uitleggers geloven dat de Heer Jezus tijdens deze hele afscheidsrede en ook tijdens het uitspreken van het gebed in hoofdstuk 17 in de bovenzaal is geweest. Anderen geloven dat de Heer met zijn elf discipelen aan het eind van hoofdstuk 14 de zaal verlaten heeft en dat hoofdstuk 15 en 16 uitgesproken zijn onderweg naar de hof van Gethsémané. Onderweg zou de Heer de wijnbergen gezien hebben en in verband daarmee gesproken hebben over de ware wijnstok (hoofdstuk 15). Op een rustig plekje zou Hij het gebed van hoofdstuk 17 hebben uitgesproken in tegenwoordigheid van de discipelen.

In hoofdstuk 13 ziet de Heer Jezus als de Hogepriester néér op de verontreinigde voeten van zijn discipelen. In hoofdstuk 17 ziet Hij als de Hogepriester óp naar de Vader en bidt voor degenen die van Hem zijn.

147. JOHANNES 14.

In hoofdstuk 14 laat de Heer aan de discipelen zien wie de Vader is, wat zijn verbinding met zijn Vader is, en ook hoe ónze verbinding met de Vader is.

Vier van de discipelen stellen vragen die direct of indirect met die verhouding tot de Vader te maken hebben.

1. Petrus vraagt: '*Heer, waar gaat U heen?*' (13:36). De Heer antwoordt dat Hij naar *het huis van de Vader* gaat om plaats voor hen te bereiden.

2. Thomas zegt dat hij *de weg tot de Vader* niet weet (14:5). De Heer Jezus antwoordt dat Hij de weg is tot de Vader.

3. Filippus zegt: '*Heer, toon ons de Vader*' (14:8). Hij spreekt als Jood; hij vraagt om een teken, om een zichtbaar bewijs. De Heer antwoordt geduldig dat Hij de openbaring is van de Vader: '*Wie Mij heeft gezien, heeft de Vader gezien*' (vs. 9). Verder zegt de Heer dat Hij in de Vader is en de Vader in Hem is (vs. 10, 11). De Zoon wenst dat de Vader door Hem verheerlijkt mag worden (vs. 13). Als Hij opgevaren is naar de hemel, zal Hij de Vader vragen om hen de Heilige Geest te zenden (vs. 16). De Vader zal de Heilige Geest zenden (vs. 26).

4. Judas, niet de Iskariot, zegt tenslotte: '*Heer, en hoe komt het, dat U Zichzelf aan ons zult openbaren?*' (vs. 22). Hierop antwoordt de Heer dat alleen iemand die Hem echt liefheeft een openbaring van de Vader kan ontvangen. Aan zo iemand maakt de Vader Zich bekend.

De woorden van de Zoon waren in werkelijkheid de woorden van de Vader (vs. 24). De Zoon was als nederige Mens op aarde, in alles gehoorzaam aan de Vader (vs. 28). Daarom had de satan niets in Hem, omdat de Vader álles in Hem had (vs. 30). Niet alleen de *woorden*, maar ook de *werken* van de Heer waren van de Vader (vs. 31).

De Overwinnaar van de satan is nu gereed om zijn vijand tegemoet te treden. Hij geeft dit te kennen met de woorden: '*Staat op, laten wij van hier gaan*' (vs. 31). Hij is gereed om naar Golgotha te gaan, waar Hij openlijk over de vijand zal triomferen.

148. JOHANNES 15

Dit hoofdstuk gaat over *de Vader in zijn handelen met de zijnen op aarde, en de verantwoordelijkheid van hen die Christus belijden, om vrucht te dragen voor God*, terwijl zij nog op aarde zijn.

De wijnstok waar dit hoofdstuk over spreekt, bevindt zich niet in de hemel, maar op aarde. Het gaat hier niet over Christus als Hoofd van de Gemeente, waarvan wij, de gelovigen, leden zijn. Nu Israël terzijde is gesteld, is Jezus Christus Zelf *de ware wijnstok*. De gelovigen zijn de ranken. Het is beslist nodig dat zij in gemeenschap blijven met Christus.

De Vader heeft voortdurende zorg voor ons (vs. 1). Hij zoekt vrucht bij ons (vs. 2), omdat de Vader daardoor verheerlijkt wordt (vs. 8). De Heer Jezus bleef in de liefde van de Vader en bewaarde zijn geboden, en Hij is een voorbeeld voor ons, want dit is het geheim om vrucht te dragen (vs. 9 en 10). Wij kennen deze 'geboden' omdat Jezus Zelf alle dingen die Hij van de Vader gehoord heeft bekend heeft gemaakt aan ons (vs. 15). Als we in deze gemeenschap leven, zullen wij de Vader alles bidden in de Naam van Jezus Christus en Hij zal het ons geven (vs. 16).

Tenslotte spreekt de Heer nog over een ander onderwerp: de Heilige Geest. De Heer Jezus Zelf zendt de Heilige Geest als resultaat van zijn werk. De Geest getuigt van de Heer Jezus, die nu in de heerlijkheid is (vs. 26).

149. JOHANNES 16

In dit hoofdstuk lezen we veel over *het werk van de Heilige Geest op aarde ten behoeve van de gelovigen* (vs. 1-7). De Heilige Geest zou met de gelovigen zijn als de Trooster, terwijl zij door deze wereld gaan en vervolging ondergaan ter wille van Christus. Vanzelfsprekend waren de discipelen bedroefd bij het vooruitzicht hun Meester te verliezen, want zij hadden Hem van harte lief. Maar hun geloof was erg zwak en hun geestelijk bevattingvermogen was verduisterd. Anders zouden zij er wel iets van verstaan hebben wat het voor hen zou betekenen als zij de Geest zouden ontvangen. Ook zouden zij gevraagd hebben: 'Waar gaat U heen?' Ging de Heer Jezus immers niet naar de Vader om hen de Heilige Geest te zenden, die in al hun behoeften zou voorzien?

Maar het werk van de Heilige Geest op aarde is ook *ten behoeve van de wereld in het algemeen* (vs. 7-15). Het is evenzeer de taak van de Heilige Geest om de wereld te overtuigen van haar schuld en zondige toestand (vs. 8-11), als om de gelovigen in de hele waarheid te leiden en hun de toekomstige dingen te verkondigen (vs. 13).

De Heilige Geest is wel de bron van onze liefde, van onze toegenegenheid, maar Hij kan niet, zoals de Heer Jezus, het voorwerp van die liefde en toegenegenheid zijn. We hebben Hem wel lief, evenals we God ook lief hebben, maar we weten dat Hij niet mens is geworden voor ons. Hij is niet voor ons gestorven; wij zijn niet één met Hem geworden. Wij noemen Hem niet onze Redder: 'Want én Hij die heiligt én zij die geheiligt worden, zijn allen uit één; daarom schaamt Hij zich niet hen broeders te noemen'. Het is geen kwestie van voorkeur of van vergelijking - het zou dwaasheid zijn om zo over de Goddelijke Personen te spreken - maar de Heilige Geest als Persoon heeft Zichzelf niet op dezelfde vertrouwelijke wijze met ons verbonden zoals de Heer Jezus dat gedaan heeft, als Mens, terwijl Hij ons zijn vrienden noemt.

J. N. Darby

De Heer Jezus legt aan de discipelen uit wat er aan de komst van de Heilige Geest moest voorafgaan (vs. 16-33).

De Heer eindigt met dezelfde gedachte waarmee Hij begonnen is in Joh. 14, namelijk dat Hij terug zou gaan naar de Vader (vs. 28). De discipelen begrijpen niet de volle omvang van de woorden van de Heer Jezus, hoewel zij denken dat zij het wel verstaan. De Heer gaat echter niet alles in details uitleggen, maar Hij wijst op zijn sterven (vs. 16). Hierover zullen zij heel bedroefd zijn (vs. 20), maar hun droefheid zal overgaan in blijdschap (vs. 22) omdat de Heer Jezus zal opstaan uit de dood.

In vs. 27 wijst de Heer hen op het geweldige feit dat de Vader Zelf hen liefheeft.

Nu ze dit alles gehoord hebben, is één ding de discipelen duidelijk geworden: dat de Heer van de Vader kwam (vs. 30) - maar hun geloof is nog erg zwak. Ook hebben ze begrepen dat de Heer verworpen zal worden.

De Heer acht het niet nodig het gesprek verder voort te zetten. Hij verzekert hen nog van één ding: al zouden zij allen Hem verlaten, de Vader zou bij Hem blijven (vs. 32).

Nog op één ding willen we wijzen: in de synoptische evangeliën wordt vaak gesproken over het sterven van de Heer. Johannes legt de nadruk op het feit dat de Heer weer teruggaat naar de Vader (vs. 28).

150. HET HOGEPRIESTERLIJK GEBED

Joh. 17

Dit hoofdstuk wordt terecht wel genoemd 'het heilige der heiligen' in dit evangelie. We luisteren naar de woorden die de Zoon ten behoeve van de zijnen richt tot de Vader. Om *de Vader* gaat het in dit hoofdstuk, in zijn betrekking tot de eeuwige Zoon en tot hen die geloven in de Zoon die Hij gezonden heeft.

De inhoud van dit verheven hoofdstuk is zo diep en uitgestrekt dat het onmogelijk is hierover een volledige verklaring te geven.

De rijkdom van dit hoofdstuk is onuitputtelijk. Laten we 'de schoenen van onze voeten' doen als we deze heilige bodem betreden.

De Zoon van God is vrijwillig mens geworden, Hij heeft de gestalte van een slaaf aangenomen. Elk ogenblik van zijn leven op aarde heeft Hij de Vader verheerlijkt. Nu vraagt Hij aan de Vader verheerlijkt te mogen worden met de heerlijkheid die Hij had voordat de wereld was - maar nu als de Zoon des mensen. Hij is nu de Mens die in de heerlijkheid is voor ons. Als Mens op aarde had Hij de Vader verheerlijkt. In alles wat Hij leed als het Lam van God en in alles wat Hij daarna ontving in heerlijkheid, zou de Vader verheerlijkt worden.

Uit vs. 4 blijkt dat de Heer Jezus het werk waarvoor Hij gekomen was, beschouwt alsof het al volbracht is. Hij pleit nu voor Zichzelf en voor de zijnen op basis van zijn persoonlijke heerlijkheid en zijn volbracht werk. Op grond daarvan heeft Hij macht gekregen over alle vlees, het recht om absoluut Heer te zijn over alle dingen (vs. 2).

Wat wordt bedoeld met het eeuwige leven dat Hij geeft? Hier wordt niet gesproken over de tijdsduur van dit eeuwige leven, maar wel over de kwaliteit ervan. De gelovige die het eeuwige leven ontvangt, heeft deel gekregen aan de Goddelijke natuur. In feite is het eeuwige leven de Persoon van Christus Zelf en alles wat beantwoordt aan zijn Goddelijke natuur. Als gelovigen staan wij nu in dezelfde verhouding tot de Vader als Christus Zelf. Wij kennen de enige waarachtige God en de Zoon van God, Jezus Christus, en wij leven in gemeenschap met de Vader en met de Zoon.

Vervolgens vraagt de Heer voor zijn discipelen. Hij ziet hen in verbinding met de Vader en als de 'zijnen' omdat de Vader ze aan Hem heeft gegeven. Zijn verzoek voor hen berust op twee gronden:

1. het feit dat zij van Hem zijn (vs. 6).
2. het feit dat Hij in hen verheerlijkt is (vs. 10).

De Vader en de Zoon hebben een gemeenschappelijk belang in hen.

Wat zegt de Heer Jezus van hen?

1. Hij heeft de Naam van de Vader aan hen geopenbaard (vs. 6); door het leven dat Hij hen voorgeleefd had op aarde, hadden zij de Vader 'gezien'. De naam is in feite de uitdrukking van de persoon.
2. Zij waren de gave van de Vader aan Hem (vs. 6).

3. Zij hadden zijn Woord bewaard (vs. 6). Dat is de openbaring van de Vader in de Zoon. Christus heeft die openbaring doorgegeven door de woorden die Hij tot hen gesproken heeft.

4. Zij hadden die woorden aangenomen (vs. 8). Die woorden waren van God en kwamen door Christus van God tot hen.

5. Zij wisten dat Hij van de Vader kwam en was gezonden door de Vader.

Na deze dingen over hen gezegd te hebben, begint Hij met zijn vragen vóór hen (vs. 9). Eerst geeft de Heer duidelijk het verschil aan tussen hen en de wereld. Zichzelf beschouwt Hij als niet langer in de wereld, en daarom vraagt Hij voor hen omdat zij nog in de wereld zijn; in deze zondige, hettelijke, onheilige wereld. De tegenstelling tussen hen en deze zondige wereld wordt nog meer benadrukt doordat Hij de Vader aanspreekt als *Heilige Vader* (vgl. Ex. 23:21). Zijn Naam is heilig en Hij wil dat de zijnen heilig blijven in deze wereld. Zij zijn geroepen om heilig te zijn, want Hij is heilig in zijn natuur.

De Heer Jezus bidt: *‘Opdat zij één zijn, zoals wij’*. Dat spreekt van een éénheid zoals die ook bestaat tussen de Vader en de Zoon, die Beiden dezelfde gedachten hebben, hetzelfde doel, enz. De Vader bereidde Hem een lichaam toe en de Zoon zei: *‘Zie, Ik kom’*. Welnu, ook wij hebben de zin van Christus (1 Kor. 2:16). Deze éénheid in natuur en oorsprong werd gezien bij de apostelen op de Pinksterdag. Zij waren gescheiden van de wereld, geheel anders dan de wereld.

De Heer Jezus vraagt deze dingen voor zijn discipelen terwijl Hij nog ‘in de wereld’ is. Hij spreekt deze woorden uit in hun bijzijn, zodat zij zijn verlangen voor hen kennen.

Daarna spreekt de Heer Jezus over hun plaats en hun zending in deze wereld. Zij zijn wel *in* de wereld, maar zij moeten zich *gescheiden houden van* de wereld. Twee middelen zijn hun gegeven om hen hierbij te helpen:

1. het Woord van God (vs. 14, 17);

2. het feit dat de Heer Jezus Zelf verhoogd is en een heilige (dat wil zeggen: afgezonderde) plaats inneemt in de heerlijkheid van de hemel (vs. 19); van daaruit zou Hij de Heilige Geest zenden om hen in de hele waarheid te leiden en hen te helpen bij hun zending. In vs. 21 wordt over een andere eenheid gesproken: *‘Opdat ook zij in ons één zijn; opdat de wereld gelooft ...’*. De wereld zou geloven als zij deze eenheid ziet.

Deze eenheid kunnen we noemen: *‘de eenheid in gemeenschap’*. Hoe wordt deze eenheid openbaar? Als mensen van verschillende ras, huidskleur, achtergrond en taal kunnen spreken over dezelfde dingen, als zij dezelfde Heer liefhebben en wensen te gehoorzamen. Als deze eenheid gezien wordt onder de gelovigen, zal de wereld *geloven*.

Vanaf vs. 22 gaat het vooral over de toekomst, en de centrale gedachte is *heerlijkheid*. Drie maal zei de Heer: *‘Ik bid’* en nu zegt Hij: *‘Ik wil’* (vs. 24). Het gebed van de Heer heeft dus een ander karakter gekregen. Hij heeft reu, in beginsel, die plaats in heerlijkheid bij de Vader ingenomen. Die plaats was al van Hem geweest vóór de grondlegging van de wereld. De heerlijkheid van vs. 22 is dezelfde als die in vs. 24.

In vs. 22 wordt gesproken over een eenheid in volmaakte heerlijkheid: *‘opdat zij één zijn, zoals wij één zijn’*. De heerlijkheid van de Zoon wordt gezien in deze eenheid, ‘wanneer Hij komt om op die dag verheerlijkt te worden in zijn heiligen en bewonderd te worden in allen die hebben geloofd’ (2 Thess. 1:10). De heerlijkheid van de Zoon wordt geopenbaard in de gelovigen. Deze eenheid wordt gezien door de wereld, maar er staat niet dat zij zullen *geloven*, maar zij zullen *erkennen* (vs. 23). Het zal zijn in de dag van het oordeel en niet in de dag van het heil.

In de hemel gaat de Zoon door met wat Hij op aarde begonnen is: de Naam van de Vader openbaren aan allen die eeuwig leven bezitten, opdat zij de vreugde mogen ervaren van het feit dat de Vader hen liefheeft. Immers, de Vader ziet hen nu in de Zoon, en de Zoon is ‘in hen’ (vs. 26).

Dit prachtige hoofdstuk begint met de Zoon die verheerlijkt wordt door de Vader, en eindigt met de Zoon die geopenbaard en verheerlijkt wordt in de gelovigen.

151. IN DE HOF VAN GETHSÉMANÉ

Mark. 14:26, 32-42; Matth. 26:30, 36-46; Luk. 22:39-46; Joh. 18:1

Het verslag van Markus (14:26, 32-42)

De meeste uitleggers zijn het er over eens dat na vs. 26 historisch gezien vs. 32-42 volgt en dat de voorspelling van de verloochening van Petrus op een eerder tijdstip heeft plaatsgevonden, nog voordat zij de bovenzaal verlieten. Lukas en Johannes hebben ook deze volgorde, terwijl de tijdsvolgorde van Mattheüs overeenstemt met die van Markus.

Nadat de Heer Jezus en de discipelen het tweede deel van het Hallel gezongen hadden, verlaten zij de opperzaal en gaan naar de hof van Gethsémané, aan de voet van de Olijfberg.

Alleen Mattheüs en Markus vermelden dat de Heer drie discipelen uitkiest en hen verder meeneemt de tuin in. Tegen de discipelen die achterblijven zegt Hij: 'Gaaf hier zitten, terwijl Ik bid' (vs. 33). Markus noemt Jakobus en Johannes, terwijl Mattheüs volstaat met 'de twee zonen van Zebedeus' te vermelden (Matth. 26:37).

Ook zijn het alleen Mattheüs en Markus die de verschrikkelijke zieleangst van de Heer beschrijven. In vs. 34 lezen we: 'Mijn ziel is zeer bedroefd tot de dood toe' (verg. Matth. 26:38) - deze woorden zijn gericht tot de drie discipelen. En Markus voegt er aan toe: 'Blijft hier en waakt'. Mattheüs voegt hier nog aan toe: 'met Mij' (vs. 38). Uit deze twee woorden zien we hoezeer Hij waarachtig Mens was.

'En Hij ging iets verder' (vs. 35). In Lukas lezen we dat Hij zich 'ongeveer een steenworp ver' verwijderde.

'En viel op de aarde'. In Mattheüs lezen we dat Hij 'op zijn aangezicht' viel, in Lukas dat Hij 'neerknielde en bad' (vs. 41). 'En Hij begon zeer ontsteld en beangst te worden' (vs. 33). Mattheüs zegt: 'bedroefd en zeer beangst' (vs. 37).

Dan bidt de Heer tot de Vader dat 'als het mogelijk zou zijn, dat uur aan Hem mocht voorbijgaan' (vs. 35). Deze uitdrukking staat alleen in Markus; Mattheüs en Lukas spreken over de drinkbeker. Markus spreekt in vs. 36 ook van de drinkbeker. Markus geeft eerst een korte samenvatting van het gebed van de Heer Jezus en daarna de woorden die Hij heeft uitgesproken. Nu was zijn uur gekomen en moest Hij die verschrikkelijke beker drinken aan het kruis.

Alleen Markus geeft ons het Aramese woord voor Vader: *Abba*. Dit woord spreekt van Zoonschap en van de intieme betrekking tussen de Vader en zijn Zoon. Er was een volkomen harmonie tussen de Vader en de Zoon, een volkomen gehoorzaamheid van de Heer Jezus aan de wil van de Vader en een volledig opzich zetten van zijn eigen wil (vs. 36). De Heer vindt zijn discipelen slapende, en spreekt de verwijtende woorden tot Petrus: 'Simon, slaap je?' Petrus wordt apart aangesproken. Hij had even tevoren nog verklaard dat hij bereid was met zijn Meester te sterven!

Als de Heer voor de tweede keer gebeden heeft en weer bij de discipelen komt, slapen zij weer. Dat was voor hen wel pijnlijk, wat blijkt uit de woorden: 'Zij wisten niet wat zij Hem moesten antwoorden' (vs. 40). Voor de derde keer gaat de Heer bidden. Als Hij de discipelen dan wéér slapende vindt zegt Hij: 'Slaapt nu verder en rust. Het is zover'. Met andere woorden: 'Ik vraag niet meer van jullie, Ik vraag je niet meer met Mij te waken'.

De betekenis van de uitdrukking: 'Het uur is gekomen' wordt hier gegeven. Het duidt op het verraad van Judas en het overgeleverd worden van de Zoon des mensen in de handen van de zondaars (verg. Hand: 2:23).

Het verslag van Mattheüs (26:30, 36-46)

De woorden van vs. 31-35 zijn waarschijnlijk uitgesproken toen de Heer nog in de opperzaal was.

Toen de Heer Jezus en de discipelen de opperzaal verlieten, gingen zij eerst door de poort van Jeruzalem, en daarna gingen ze over de beek Kedron om vervolgens bij de Olijfberg te komen, waar ook de hof was. Alleen Johannes vermeldt dat zij over de beek Kedron gingen. De Heer Jezus, de

Grote Zoon van David, gaat dezelfde weg uit de 'heilige stad' als zijn voorvader David ook gegaan was, maar wel onder totaal andere omstandigheden. David vluchtte voor Absalon (2 Sam. 15:23), maar de Heer Jezus vluchtte voor niemand, integendeel: Hij gaf Zich weloverwogen over in de handen van zijn vijanden.

Is het de satan die een laatste poging waagt om de plannen van God te verijdelen? Doet hij bier in de hof drie aanvallen op de Heer Jezus, net zo als hij in het begin van het openbaar optreden van de Heer ook driemaal kwám om de Heer te verzoeken? Driemaal bidt de Heer in de hof tot de Vader (vs. 39, 42 en 44).

Als de vrienden van de Heer niet in staat zijn één uur met Hem te waken, worden we herinnerd aan de woorden van Ps. 69:21: 'De smaad heeft Mij het hart gebroken en Ik ben verzwakt. Ik wachtte op een teken van medelijden, maar tevergeefs, op troosters, maar Ik vond hen niet'.

De Heer heeft Zich geheel overgegeven aan de wil van de Vader (vs. 42): 'Als deze Mij niet voorbij kan gaan, tenzij Ik hem drink, uw wil geschiede'. De Heer Jezus neemt de drinkbeker alleen aan uit de hand van zijn Vader en niet uit de hand van Satan of van zijn vijanden. Het is immers de wil van de Vader dat Hij zal lijden en sterven.

In vs. 39 zegt de Heer Jezus: 'Als het mogelijk is, laat deze drinkbeker aan Mij voorbijgaan'. Maar de Heer weet dat alleen door zijn sterven zondaren gered kunnen worden van het oordeel, en daarom voegt Hij er aan toe: 'Moge Uw wil gebeuren' (vs. 42).

'Toen', zo begint vs. 45. Het is voorbij, deze verschrikkelijke zielesmart. De Heiland heeft de beker aangenomen en zal hem leegdrinken tot de laatste druppel, in de drie uren aan het kruis als Hij hangt in de duisternis en van God verlaten. Maar Hij is ook verhoord. God zal Hem verlossen uit de dood (Hebr. 5:7).

Het verslag van Lukas (22:39-46)

De volmaakte Mens Jezus ging eenvoudig voort naar zijn gewoonte: 'Hij vertrok, zoals Hij gewoon was, naar de Olijfberg' (vs. 39). Johannes vertelt ons in één vers dat de Heer naar de hof ging, terwijl Lukas voor zijn verslag 8 verzen nodig heeft en Mattheüs en Markus 12 verzen.

Christus ging voorop naar Gethsémané en de discipelen volgden Hem (vs. 39). In Johannes lezen we dat Hij met zijn discipelen over de beek Kedron ging. Lukas vermeldt de naam van de tuin niet; hij noemt alleen de Olijfberg. Gethsémané betekent 'plaats van de oliepers'.

Als Lukas beschrijft dat de Heer Zich van hen verwijderde om te bidden, geeft hij nauwkeuriger de afstand aan. In de andere evangeliën lezen we dat Hij *een weinig verder* ging, maar Lukas zegt dat Hij 'ongeveer een steenworp ver' weg ging.

De Heer *knielde neer*. We lezen hier niet, zoals in de andere evangeliën, dat Hij op de aarde viel, en ook niet dat Hij de drie discipelen nog verder meenam. Toch wordt in dit evangelie als in geen ander evangelie de zielesmart van de Heer beschreven (vs. 43 en 44); en een engel uit de hemel verscheen Hem en sterkte Hem. De Heer was de afhankelijke Mens; voor een korte tijd heeft Hij inderdaad de plaats ingenomen die minder was dan die van de engelen (Hebr. 2:9). 'En toen Hij in zware strijd raakte, bad Hij des te vuriger' (vs. 44). Hij bad niet als iemand die een eigen wil heeft, maar in de geest van Ps. 102:2 en 3: 'Here, hoor mijn gebed, laat mijn hulpgeroep tot U komen; verberg Uw aangezicht niet voor mij ten dage dat het mij bang te moede is; neig Uw oor tot mij; ten dage dat ik roep, antwoord mij haastelijk'.

Lukas herhaalt de waarschuwing van de Heer Jezus aan de discipelen dat zij moesten bidden om niet in verzoeking te komen (vs. 40 en 46). 'Verzoeking' houdt in: getest worden, op de proef gesteld worden. Onze Heer is ons in alles ten voorbeeld. Hij is de volmaakte en afhankelijke Mens. In dit evangelie zien we Hem vaker in gebed dan in de andere evangeliën. Hij spoort zijn discipelen aan om te bidden. Hij heeft hun eerst het voorbeeld gegeven.

In vs. 44 lezen we niet dat zijn zweet tot grote bloeddroppels werd, maar 'als grote bloeddroppels'. We moeten op onze hoede zijn voor de dwaalleer dat de Heer hier in de hof zijn bloed heeft gestort tot onze verzoening. Nee, dit heeft alleen plaatsgevonden aan het kruis, zoals we lezen in Kol.

1:20: 'Hij heeft vrede gemaakt door het bloed van zijn kruis'. De druppels zweet die van zijn lichaam vielen waren zo groot dat zij leken op druppels bloed die op de grond vallen.

Lukas vertelt waarom de discipelen zo slaperig waren: zij waren uitgeput van droefheid over Hem (vs. 46).

Het verslag van Johannes (18:1)

In hoofdstuk 14-16 heeft de Heer Jezus gesproken tot de discipelen en in hoofdstuk 17 heeft Hij over hen gesproken tegen de Vader. Nu vervolgt de Heer zijn weg tot het eind, om te volbrengen wat Hij in het geloof al zag alsof het al volbracht was (18:4).

De dingen die in de synoptische evangeliën wél en hier niet genoemd worden, hebben ons veel te zeggen. Hier zien we niet dat de Heer zoekt naar medeleven van mensen en naar hun gezelschap; hier wordt niet gesproken over zijn zielestrijd; hier wordt niet gesproken van zijn innig gebed dat de drinkbeker aan Hem voorbij mocht gaan; hier komt geen engel uit de hemel om Hem te sterken; hier lezen we niet van zweet als druppels bloed. Nee, hier zien we de Zoon van God, die Zich bewust is van de macht die Hem gegeven is. Hij zal zijn leven afleggen uit eigen vrije wil; niemand zal het leven van Hem nemen (vgl. 10:17; 13:1).

VRIJDAG

152. HET VERRAAD VAN JUDAS EN DE GEVANGENNEMING VAN DE HEER JEZUS *Mark. 14:43-52; Matth. 26:47-56; Luk. 22:47-53; Joh. 18:2-12*

Het verslag van Markus (14:43-52)

De stilte van de hof wordt plotseling verbroken. Een rumoerige menigte onder aanvoering van de verrader Judas komt de hof binnen, met daarbij ook de overpriesters en de hoofdlieden van de tempel en de oudsten (Luk. 22:52) en de schriftgeleerden (Mark. 14:43). Deze grote menigte (Matt. 26:47) wordt nog versterkt door een legerafdeling van Romeinse soldaten en dienaars van de overpriester en farizeeën (Joh. 18:5), gewapend met zwaarden en stokken (Mark. 14:48). Judas had van te voren een teken afgesproken om de rabbi aan te wijzen: hij zou Hem een kus geven. Hij kuste Hem innig (verg. Luk. 15:20), een judaskus van weerzinwekkende huichelarij.

De uitdrukking: 'en leidt Hem welverzekerd weg' in vs. 44 is merkwaardig. Had Judas misschien verwacht dat de andere discipelen hun Meester zouden verdedigen? Inderdaad is er één discipel die zijn Meester wil verdedigen. In de synoptische evangeliën wordt zijn naam niet genoemd, maar wel in Johannes (18:10): het is Simon Petrus. Even van te voren was hij niet in staat om te waken en te bidden, maar nu handelt hij impulsief. Zijn optreden is in strijd met de geest van zijn Meester. Dit is een les voor ons allen.

Het afslaan van het oor van de slaaf van de hogepriester wordt hier wel genoemd (vs. 47), maar niet het genezen van het oor door de Heer. De Heer Jezus is hier de lijdende Zoon des Mensen en de verworpen profeet van Israël.

We lezen hier niet over het verwijt dat Petrus te horen krijgt om zijn onbezonnen daad (Matth. 26:52-54), en ook niet over de woorden die de Heer tot Judas gesproken heeft. In Matth. 26:50 lezen we: 'Vriend, waarvoor ben je hier?' en in Luk. 22:48: 'Judas, met een kus lever je de Zoon des mensen over?' Wel noemt vs. 48 en 49 het verwijt dat de Heer richt aan het adres van zijn vijanden: 'Als tegen een rover bent u erop uitgegaan met zwaarden en stokken, om Mij gevangen te nemen?' Die vijanden zijn niet alleen de godsdienstige leiders, maar ook de burgerlijke leiders van het volk: de overpriesters, schriftgeleerden en oudsten (vs. 43).

De Heer herinnert zijn vijanden er aan dat zij in feite bezig zijn de Schriften te vervullen (vs. 49; zie ook Matth. 26:56). Hij maakt hun duidelijk dat zij, hoewel Hij dagelijks in hun midden was ge-

weest, Hem niet hadden kunnen grijpen, want ‘zijn uur’ was nog niet gekomen. Maar nu stond God toe dat zij Hem grepen omdat de Schriften vervuld moesten worden. Eigenlijk grepen zij de Heer Jezus niet, maar Hij gaf Zich aan hen over. De Heer Jezus is hier de onderdanige en gehoorzame dienstknecht. In het verslag van Johannes valt een totaal ander licht op de arrestatie van de Heer (Joh. 18:4,9).

Het feit dat alle discipelen Hem verlieten en vluchtten (vs. 50) wordt ook vermeld in Matth. 26:56. Alleen Markus vertelt van een jonge man die de Heer volgde, die gegrepen werd, zijn kleeft achterliet en vluchtte (vs. 51, 52). Sommigen denken dat deze jonge man de schrijver van dit evangelie was: Markus en dat alleen hij daarom dit voorval vermeldt. Maar zekerheid hierover hebben we niet.

Het verslag van Mattheüs (26:47-56)

Rustig en waardig treedt de Heer zijn vijanden tegemoet. Hij neemt alles aan uit de hand van zijn Vader en geeft Zich helemaal over aan zijn wil. Hij is Zich bewust van de macht die Hij bezit (vs. 53), maar Hij wil die macht niet voor Zichzelf gebruiken, want de Schriften moesten vervuld worden in iedere stap die Hij zet en in elk woord dat Hij spreekt.

Dit verslag is vrijwel gelijk aan dat van de andere synoptische evangeliën. Alleen vs. 50 vertoont een verschil in de woorden die de Heer spreekt tegen Judas: ‘Vriend, waarvoor ben je hier?’ Judas was gekomen met de ‘sterke arm’ aangeduid door de zwaarden en stokken van de Joodse tempelwacht. In plaats van een verwijt krijgt hij nu deze vriendelijke woorden te horen. De Heer probeert nog het hart van Judas te bereiken. Hij is de vriend van zondaren. Maar dit appél aan het hart van Judas heeft geen effect meer, hij heeft zich overgegeven aan de satan en kan niet anders dan zondigen. In Lukas lezen we dat de Heer hem bij zijn naam aanspreekt: ‘Judas, met een kus lever je de Zoon des mensen over?’ (22:48).

De vraag ‘Waarvoor ben je hier?’ in vs. 50 is geen vraag waarop de Heer het antwoord niet weet, maar Judas behoort zich zélf af te vragen waarom hij hier is. Beseft hij wel wat hij bezig is te doen?

Dan geeft de Heer Zich zonder tegenstand over. Eens had Hij tegen zijn discipelen gezegd: ‘Maar Ik zeg u de boze niet te weerstaan’ (Matth. 5:39). De Heer Jezus geeft Zich vrijwillig over aan de vijand, want het raadsbesluit van God moet volbracht worden. Anders was het ook onmogelijk geweest de hand op Hem te leggen. Alleen in dit evangelie lezen we (vs. 52 en 53) dat de Heer Petrus een verwijt maakt om zijn onbezonnen daad. Zou Hij een zwaard in de hand van een bang schepsel nodig hebben? Hij die maar één woord hoefde te spreken en meer dan twaalf legioenen engelen zouden Hem terzijde staan?

Tegen de menigte die voor Hem stond zei de Heer dat zij niets tegen Hem konden doen als de Vader het hun niet toestond. Door Hem gevangen te nemen zouden zij de Schriften vervullen.

Zelfs door het vluchten van de discipelen als een kudde schapen die verstrooid wordt, werd de Schrift vervuld (zie Zach. 13:7).

Het verslag van Lukas (22:47-53)

Nog meer dan andere evangelisten beschrijft Lukas hoe brutaal Judas optreedt bij zijn verraad. ‘Judas, één van de twaalf, ging voor hen uit’ (vs. 47). Hij, een volgeling van de Heer Jezus, loopt nu aan het hoofd van de vijanden van de Heer. Verschrikkelijk! Hij moet wel helemaal verhard geweest zijn om de Heer nu ook nog een kus te durven geven. Zelfs de ernstige woorden van de Heer bereiken zijn hart niet meer: ‘Judas, met een kus lever jij de Zoon des mensen over?’ Eens zal Judas weer voor de Zoon des mensen staan, voor de Rechter in wiens hand het oordeel gegeven is (Joh. 5:22).

Als tegenstelling met deze laffe daad van één discipel laat Lukas ons de verontwaardiging en de spontane reactie zien van de andere discipelen: ‘Heer, zullen wij met het zwaard slaan?’ (vs. 49). Uit hun reactie blijkt hun gebrek aan inzicht in de situatie. Anderzijds is het een bewijs van hun

toegenegenheid aan de Heer, die omringd is door vijanden. In Matth. 26:52 zegt de Heer: 'Steek je zwaard weer op zijn plaats; want allen die het zwaard nemen, zullen door het zwaard omkomen'. De Heer strekt zijn hand uit om te genezen, zoals Lukas vertelt.

Lukas staat bekend om zijn levendige verteltrant en het vermelden van details; zo zegt vs. 50 dat het rechteroor van de slaaf van de hogepriester werd afgeslagen. Het was ongetwijfeld de bedoeling geweest het hoofd van die slaaf te raken. Hoewel Lukas geen ooggetuige geweest is van dit voorval, weet hij toch deze details te vermelden; hij heeft voor hij ging schrijven alles van het begin af nauwkeurig onderzocht (1:13). Lukas vermeldt niet de naam van de slaaf. Die vinden we in het Johannesevangelie (18:10).

Maar alleen Lukas vermeldt - kenmerkend voor een dokter - dat de Heer het oor weer genezen heeft (vs. 51). Wat een genade bewijst de Zoon des mensen hier aan één van zijn vijanden!

De Heer Jezus had in Joh. 17:1 gezegd dat zijn uur gekomen was. Dat is het uur dat door de drieënige God bepaald was vóór de grondlegging van de wereld, het uur dat door het eeuwig raadsbesluit bepaald was voor het verzoenend lijden en sterven van de Zoon van God, het Lam dat voorgerekend was vóór de grondlegging van de wereld. Dat uur wordt hier in vs. 53 *hun* uur genoemd, het uur dat de Heer Jezus overgeleverd zou worden in hun moordzuchtige handen. 'Dit is uw uur en de macht van de duisternis.'

Het verslag van Johannes (18:2-12)

De Zoon van God staat boven alle dingen. Hij is alwetend, en Hij had niet op deze gevaarlijke plaats hoeven te blijven. Het zijn niet Judas en de menigte die de Heer verrassen, maar Hij verrast hén en brengt hen tot verbazing. Hij is Degene die het voor het zeggen heeft. Het was helemaal niet nodig geweest voor Judas om onder een voorwendsel de Heer aan te wijzen. Hier wordt Judas ook niet vermeld als degene die voorop loopt, het is net of hij zich verschuilen wil: in vs. 5 lezen we dat hij 'ook bij hen stond'.

De Heer Jezus treedt de vijand tegemoet (vs. 4), Hij staat vóór zijn discipelen, alsof Hij hen beschermen wil, als de Goede Herder.

Hij is het die het gesprek opent met de vraag: 'Wie zoekt u?' Judas wist dat zij de Heer hier zouden vinden (vs. 2) want Hij kwam hiel vaak samen met zijn discipelen.

Zo staat de Heer voor zijn vijanden. Als Hij wilde, kon Hij zo tussen hen doorlopen en weggaan zonder dat zij Hem zouden kunnen aanraken (zie Luk. 4:29, 30) - *alle* macht is aan Hem gegeven (Joh. 13:3). Maar nu gebruikt Hij die macht niet; zelfs herinnert Hij hen er (in het verslag van Johannes) niet aan dat Hij maar een bevel hoefde te geven en twaalf legioenen engelen zouden hem terzijde staan.

Tweemaal vraagt de Heer: 'Wie zoekt u?' (vs. 4, 7). En tweemaal antwoorden zij: 'Jezus de Nazaréner'. Tweemaal zegt de Heer: 'Ik ben het'. Hier gebruikt de Heer dezelfde woorden als in Joh. 8:58: '*Ik ben*'. Daar zei de Heer: 'Voor Abraham werd, ben Ik'. De Heer bedoelde met deze woorden dat Hij *Jahweh* was, de IK BEN. Toen hadden de Joden stenen opgenomen om Hem te stenen. Hier gebruikt de Heer dezelfde woorden: 'Ik ben'. Nu nemen de Joden geen stenen op, maar zij vallen op de grond. Anderen waren als opgeslokt door de aarde toen zij in opstand kwamen tegen een dienaar van Degene die nu voor hen stond (Num. 16:31-32). Maar Hij was niet gekomen om de wereld te oordelen, maar om te redden.

Als de Heer voor de tweede keer zegt: 'Ik ben het', dan vraagt Hij voor zijn arme discipelen die er bevend bij stonden: 'Als u dan Mij zoekt, laat dezen heengaan'. Hij is de Goede Herder die bereid is zijn leven te geven voor de schapen. Het is het beginsel van Christus' plaatsvervangend sterven: neem Mij, laat dezen gaan. Hij zou sterven opdat zij vrijuit zouden gaan. Weer lezen we dat de Schrift vervuld zou worden (vs. 9).

Maar als zij hun handen uitstrekken om de Heer te grijpen, komt Petrus in actie. Met zijn zwaard slaat hij Malchus het rechteroor af (vs. 10). Johannes geeft als ooggetuige een nauwkeurige beschrijving van deze droevige ogenblikken in het leven van Petrus.

Alleen Johannes vermeldt de woorden van de Heer: ‘De drinkbeker, die de Vader Mij heeft gegeven, zou Ik die soms niet drinken?’ (vs. 11). In Lukas horen we dat de Heer zegt: ‘Laat het hierbij’.

153. DE HEER VERHOORD DOOR HET JOODSE VOLK

Als we de evangeliën met elkaar vergelijken, blijkt dat de Heer achtereenvolgens is verhoord door *Annas* (dit is vermeld in *Johannes*); *Kajafas* (dit is vermeld in *Mattheüs* en *Markus*) en *het Sanhedrin* (dit is vermeld in *Lukas*).

Het verhoor door Annas (Joh. 18:13-27).

Alleen Johannes vermeldt dit verhoor dat midden in de nacht moet hebben plaatsgevonden.

Het ambt van hogepriester was in die tijd gekenmerkt door wanorde en onregelmatigheden (zie vs. 13). De Romeinen waren de oorzaak van deze verwarring. Zij zetten hogepriesters af en stelden hen aan. Het schijnt dat Annas en Kajafas tegelijkertijd hogepriester zijn geweest (zie ook Luk. 3:2). Dit was helemaal in tegenspraak met de wet van Mozes. Waarschijnlijk bekleedde Kajafas het ambt van hogepriester, terwijl zijn schoonvader hem begeleidde en de supervisie had. De Joden beschouwden Annas als de ware hogepriester, hoewel de Romeinen hem afgezet hadden.

Dit verhoor vond dus plaats in de tijd van Kajafas, en we worden er aan herinnerd dat hij had profeteerd dat Christus zou sterven voor het volk (11:49-52). Annas en Kajafas hadden overigens dezelfde gedachten over deze Mens Jezus.

Annas probeert niet alleen de Heer te verstrikken door Hem te ondervragen, maar hij probeert er ook achter te komen of de Heer veel volgelingen heeft (vs. 19). Maar de Heer wijst Annas er alleen op dat Hij steeds in het openbaar heeft gesproken en dat Annas degenen die naar Hem gehoord hebben kan ondervragen. Als gevolg van deze woorden vervult één van de dienaars die daarbij stond de profetie van Jes. 50:6, waar staat: ‘Mijn wangen heb Ik gegeven aan wie Mij de baard uit-trokken ...’. Dit slaan van de Heer was onwettig en onrechtvaardig, want de Heer was onschuldig. Het was een laffe daad, want de handen van de Heer waren gebonden. Het was zelfs barbaars, want de Heer stond voor de rechter en moest nog verhoord worden. Wat nog erger was: de ‘rechters’ stonden het toe.

In vs. 24 lezen we dat de Heer gebonden naar Kajafas is gezonden, maar Johannes rapporteert deze onwettige en schandalige rechtszitting niet.

154. HET VERHOOR DOOR KAJAFAS

Mark. 14:53-65; Matth. 26:57-68

Het verslag van Markus (14:53-65)

Mattheüs en Markus stemmen vrijwel overeen in hun verslag van deze droevige gebeurtenis. Het verhoor voor het Sanhedrin en door Herodes vinden we alleen in het Lukasevangelie.

Markus vermeldt het verhoor door Annas niet. De Romeinse lezers voor wie hij schreef waren er niet in geïnteresseerd te lezen over de verwarring die onder de godsdienstige leiders van de Joden bestond. Zij stelden meer belang in het verhoor door de Romeinse landvoogd, Pilatus.

In vs. 53 lezen we dat de hogepriester, de overpriesters, oudsten en schriftgeleerden in allerijl bij elkaar gekomen waren in het huis van Kajafas. De hogepriester Kajafas leidt deze rechtszitting.

Petrus was zijn Heer op een afstand gevolgd. Het getuigt van moed dat hij zich met behulp van Johannes toegang verschaft tot de voorhof van de hogepriester. Dit was voor hem een gevaarlijke plaats. Hij had immers bijna Malchus gedood! Maar zijn natuurlijke moed en impulsiviteit was op dit moment groter dan zijn vrees. Het verhoor begint in vs. 55. De belangrijkste getuige, Judas, was afwezig. Daarom moesten er getuigen gezocht worden. In Matth. 26:59, 60 lezen we dat de overpriesters en de oudsten en het hele Sanhedrin een vals getuigenis zochten tegen Jezus, en dat er

vele valse getuigen opgekomen waren. Velen legden een vals getuigenis tegen hem af, maar de getuigenissen waren niet eenstemmig (Mark. 14:56) - vanzelfsprekend niet!

Tenslotte komen er enige bedriegers naar voren die zich herinneren wat de Heer gezegd heeft aan het begin van zijn openbaar optreden (Joh. 2:18-21). Daar had de Heer gesproken over zijn eigen lichaam, maar zij verdraaiden de woorden van de Heer, net zo als hun vader, de duivel ook gedaan had (zie Matth. 4:6 waar hij Ps. 91:11, 12 verkeerd aanhaalt). Zij voegen aan de woorden van de Heer toe: 'Die met handen gemaakt is' en 'zonder handen gemaakt'. Dit heeft Christus nooit gezegd. Wat heeft de Heer Jezus dan wél gezegd? 'Breekt dit tempelhuis af en in drie dagen zal ik het oprichten' (Joh. 2:19). Jezus heeft niet gezegd: 'Ik zal afbreken', maar 'Breekt af'. Zij zouden namelijk afbreken.

Maar ook hun getuigenis is niet eenstemmig, lezen we in vs. 59. De hogepriester die begrijpt dat hij zo nooit tot een veroordeling zal komen, is nu ten einde raad. Bovendien irriteert het zwijgen van de Heer hem, hij zit zich op te winden. Hij gaat staan om meer indruk te maken. Hij roept Jezus toe: 'Antwoordt u niets?' en hij voegt er nog aan toe: 'Wat getuigen dezen tegen u?' Juridisch gezien is dit geen eerlijke vraag. Het is een poging de aangeklaagde een bekentenis te ontlokken, die tegen Hem zal getuigen, Markus legt nog eens de nadruk op het zwijgen van de Heer. 'Hij echter zweeg en antwoordde niets' (vs. 61). Door dit zwijgen van de Heer werd het woord van Jes. 53:7 vervuld. Haast tot wanhoop gebracht, daagt Kajafas de Heer uit met zijn laatste vraag (in Mattheüs stelt hij de Heer onder een eed): 'Bent U de Christus, de Zoon van de Gezegende?' (In Mattheüs lezen we: 'de Zoon van God'). Dan verbreekt de Heer zijn stilzwijgen om verschillende redenen. Ten eerste gehoorzaamt Hij aan de eis van de wet dat Hij nu moet spreken (zie onze opmerking hierover bij het verslag van Mattheüs). Ten tweede (en dat is nog belangrijker): Hij is de getrouwe getuige van de waarheid dat Hij de 'Ik ben' is, de Jahweh van Ex. 3:14. Maar de Heer voegt er nog iets aan toe. Hij is niet alleen God Zelf, Hij is ook de Zoon des mensen, die nu wel gebonden en mishandeld voor hen staat, maar die eens aan hen zal verschijnen in heerlijkheid en komend met de wolken van de hemel als de Rechter! In werkelijkheid zijn zij het niet die Hém veroordelen, maar zij wórdten veroordeeld door Hem.

Dit is te veel voor de gespannen zenuwen van Kajafas, en met een gebaar van afgrijzen verscheurt hij zijn prachtig opperkleed. Wat hier gebeurt, is naar Kajafas' mening in feite godslastering. Kajafas, een verblinde dienaar van de duivel die de moordenaar is van het begin af, kan alleen nog denken aan de dood van de Heer Jezus. 'Hij is de dood schuldig' (vs. 64). Het is belangrijk op te merken dat de Heer door het volk Israël veroordeeld is op grond van zijn eigen belijdenis. Maar voor Pilatus (hoewel de Heer Jezus voor hem ook de waarheid van zijn komen in de wereld beleden heeft - Joh. 18:37), is Hij veroordeeld op grond van zijn bewering de koning van de Joden en als zodanig een rivaal van de keizer te zijn (Luk. 23:2).

Als 'beesten', wat ze in werkelijkheid zijn, storten zij zich op hun prooi. Later zullen zij hetzelfde doen bij Stéfanus. Wat zij nu met de Heer doen is in één woord schandelijk. Geen wonder dat Johannes dit voorval niet vermeldt. Maar de feiten moeten genoemd worden, ook om te laten zien hoe diep de mens kan vallen, of beter gezegd gevallen is. Deze schanddaad lezen we in vs. 65, en de drie synoptische evangeliën stemmen hierin overeen.

Het verslag van Mattheüs (26:57-68).

Annas had de Heer Jezus gebonden doorgestuurd naar Kajafas (Joh. 18:24). We moeten begrijpen dat dit niet het officiële verhoor is door het Sanhedrin, de godsdienstige hoge rechtbank van de Joden. Dat verhoor zou vroeg in de morgen plaatsvinden. Dit was in feite een niet-officiële rechtszitting, die iedereen kon bijwonen. Eigenlijk hoefden zij de zaak niet meer te onderzoeken want zij hadden al besloten om de beklaagde te doden. Toch was deze rechtszitting voor hen heel welkom, want dan konden zij bij de officiële zitting van het Sanhedrin deze zaak sneller afhandelen.

De wet eiste: 'Op de verklaring van twee of drie getuigen zal de ter dood veroordeelde ter dood gebracht worden' (Deut. 17:6). Aan deze voorwaarde probeert Kajafas nu te voldoen. Het was voor hen daarbij niet de vraag of de getuigen de waarheid spraken of niet, als er maar twee getuigen waren die hetzelfde beweerden. Alle getuigen die hier optraden, waren valse getuigen (vs. 59, 60).

Tenslotte komen er twee getuigen naar voren die beweren dat Jezus schuldig is omdat Hij gezegd heeft de tempel van God te kunnen afbreken en in drie dagen opbouwen. Dit schijnt een geliefkoosde beschuldiging onder de Joden geweest te zijn waarop zij iemand ter dood konden veroordelen (zie ook Hand. 6:13, 14). Als deze Jezus beweerde zo'n architectonisch wonder te kunnen verrichten, dan hield dit in dat Hij hiermee beweerde de Messias te zijn, volgens Kajafas. Maar de Heer zwijgt; op zo'n dwaze beschuldiging hoeft Hij niet in te gaan. Kajafas houdt evenwel niet op; hij wil de Heer dwingen om 'ja' of 'nee' te zeggen.

De woorden van vs. 63 vinden we alleen in Mattheüs: 'Ik bezweer U bij de levende God, dat U ons zegt of U de Christus, de Zoon van God bent'. Had Kajafas misschien bange vermoedens over deze Mens Jezus? Het is een vreemde vraag aan een gebonden, veroordeelde misdadiger die zichzelf niet kan verdedigen, gesteld door de hogepriester van het volk van God.

Als iemand een overluid gesproken vervloeking hoorde en het niet aanbracht, moest hij zijn ongerechtigheid dragen (Lev. 5:1). De Heer Jezus, die gehoorzaam is aan de wet, ontkent niet dat Hij inderdaad de Christus is, de Zoon van God. Maar Hij is nog méér.

Hij is ook de Zoon des mensen, zoals we in het voorgaande gezien hebben.

De hogepriester scheurt zijn kleren. Hierop staat, net als op lastering, de doodstraf. De wet zegt in Lev. 10:6 van de hogepriester: 'Uw hoofdhaar zult gij niet los laten hangen en uw klederen zult gij niet scheuren, opdat gij niet sterft'. Deze valse hogepriester scheurt zijn linnen kleed terwijl hij staat voor de enige ware Hogepriester!

Hoewel Kajafas en de zijnen Jezus schuldig hebben bevonden om te sterven (vs. 66), kunnen zij het vonnis niet uitvoeren. De beschuldiging die zij straks aan Pilatus zullen voorleggen moet goed voorbereid en goed geformuleerd worden. Dit kan pas in de morgen gebeuren. Ondertussen laten zij de Heer over aan de 'zorg' van de soldaten.

155. DE VERLOOCHENING VAN PETRUS

Mark. 14:54; 66-72; Matth. 26:58, 69-75; Luk. 22:54-62; Joh. 18:15-18, 25-27

Het verslag van Markus (14:54, 66-72)

We hebben zojuist het duidelijke *getuigenis* van de Heer Jezus gehoord; nu krijgen we een beschrijving van de *verloochening* van Petrus. Petrus volgde de Heer tot binnen in de voorhof, en hij was beneden in de voorhof (vs. 54, 66). Hieruit kunnen we afleiden dat de Heer Jezus gebonden in een hoger gelegen vertrek van het paleis stond. Als Petrus naar boven keek zag hij zijn Meester en als de Heer naar beneden keek kon Hij Petrus in de binnenste voorhof zien. Het dienstmeisje van vs. 66 is waarschijnlijk dezelfde die Petrus binnen liet (zie Joh. 18:17). Het is mogelijk dat zij Petrus eerst heeft binnengelaten, en dat zij hem later wat nauwkeuriger aankeek en toen bevestigde wat zij al vermoedde, en uitriep: 'Ook u was bij de 'Nazaréner, bij Jezus' (vs. 67). Door het woord 'Nazaréner' laat zij haar minachting blijken voor de Heer Jezus.

Markus beschrijft de verloochening van Petrus in duidelijke bewoordingen: 'Ik weet niet en ook begrijp ik niet wat u zegt' (vs. 68). In Matth. 26:70 lezen we alleen: 'Ik weet niet wat u zegt'. In Lukas zegt hij heel persoonlijk: 'Ik ken Hem niet, vrouw' (22:57), terwijl hij in Johannes zegt: 'Ik ben het niet' (18:17).

Alleen in Markus lezen we dat na deze eerste verloochening de haan kraaide (vs. 68). Dit zogenaamde 'middernachtelijk' gekraai gaf het begin aan van de derde nachtwake, terwijl het gekraai tegen de morgen het eind aangaf van die nachtwake. De andere evangeliën vermelden alleen het laatstgenoemde hanengekraai, terwijl Markus beide duidelijk onderscheidt.

Petrus probeert zich nu langzaam terug te trekken. Hij is waarschijnlijk van plan dit gevaarlijke terrein te verlaten. Maar hij trekt weer de aandacht van het dienstmeisje, de deurwachtster, die nu tegen de omstanders zegt: 'Hij is één van hen' (vs. 69): één van de volgelingen van deze Nazaréner. Vs. 70 stemt overeen met Matth. 26:72 waar we zien dat Petrus bij zijn tweede verloochening

ning zweert dat hij Jezus nooit gekend had. Maar zijn taal verradt hem (Matth. 26:73): ‘... u bent ook een Galileeër (vs. 70).

Dan ontkent Petrus voor de derde keer dat hij iets te maken heeft met ‘die mens over Wie u spreekt’. Hij weigert zelfs de Heer Jezus bij zijn naam te noemen. En om nog meer indruk te maken op zijn toehoorders begint hij zich te vervloeken en roept hij God aan als getuige dat hij de waarheid spreekt.

Nu is het genoeg! God sluit de mond van Petrus door het tweede gekraai van de haan. Het eerste gekraai van de haan had hij niet gehoord of het was niet tot hem doorgedrongen. Nu komt hij plotseling tot bezinning. Hij herinnert zich het woord dat Jezus gesproken heeft. Een ‘droefheid naar God’ (2 Kor. 7:10) vervult zijn hart en de grote, sterke en impulsieve Petrus stort in elkaar en weent bitter (Matth. 26:75). O, die blik, die doordringende blik van de Heer (Luk. 22:61)!

Het verslag van Mattheüs (26:58, 69-75)

Alleen Mattheüs geeft ons de reden waarom Petrus de Heer op een afstand volgde: ‘om de afloop te zien’ (vs. 58). Was het alleen nieuwsgierigheid of was het een verlangen om dicht bij de Heer te zijn? Hierover durven wij geen oordeel uit te spreken. Wel is het duidelijk dat Petrus de les moest leren niet op zijn eigen kracht te vertrouwen.

Na de eerste verloochening van Petrus kraait de haan voor de eerste keer als waarschuwing (Mark. 14:68). Het schijnt dat Petrus het niet gehoord heeft. Toch voelt hij zich niet op zijn gemak en probeert ongemerkt weg te komen van deze gevaarlijke plaats. Maar het dienstmeisje (van vs. 69) spreekt hem weer aan en een ander meisje voegt zich bij haar en spreekt hem ook aan (vs. 71).

Dan verloochent Petrus zijn Meester voor de tweede keer en hij probeert de omstanders te overtuigen door een eed’ (vs. 72). Daarop gaat hij weer terug naar het vuur, gaat er bij zitten en praat met de vijanden van Christus. En juist door zijn praten vestigt hij wéér de aandacht op zichzelf (vs. 73).

Even later kraait de haan voor de tweede keer (vs. 74). Nu hoort Petrus het wel. In Lukas lezen we dat hij nu naar de Heer kijkt en dat de Heer naar hem kijkt (Luk. 22:61). Dan wordt het Petrus te veel. Zo gauw hij kan gaat hij weg van deze verschrikkelijke plaats. Mattheüs en Lukas vertellen ons dat Petrus bitter weende.

Het verslag van Lukas (22:54-62)

Er zijn enkele verschillen met het verslag van Mattheüs en Markus. In vs. 55 lezen we dat Petrus ‘in hun midden’ zat. Hij maakt zich als het ware één met de vijanden van de Heer Jezus. En juist door te gaan zitten in het licht van het vuur wordt hij ontdekt (vs. 56). Alleen in Lukas lezen we hoe lang hij nog bij het vuur gezeten heeft na zijn tweede verloochening: ‘Na verloop van ongeveer één uur’ (vs. 59). Wat moet hij angsten hebben uitgestaan. Had hij maar gelet op het kraaien van de haan en was hij maar gevluht! Ook lezen we hier wat er gebeurde toen de haan voor de tweede keer kraaide: ‘En de Heer keerde zich om en keek Petrus aan’ (vs. 61).

Het verslag van Johannes (18:15-18, 25-27)

Dit verslag geeft ons een paar nieuwe gezichtspunten. In alle evangeliën lezen we dat Petrus (op een afstand) de Heer volgde; alleen hier lezen we dat ‘de andere discipel’ ook de Heer volgde (vs. 15). Ongetwijfeld doelt Johannes op zichzelf.

De feiten die we vinden in vs. 15b, 16 en 18 vinden we alleen in het Johannesevangelie. Johannes, die in dit evangelie nooit zijn eigen naam noemt, was bekend bij de hogepriester. Bovendien kende de deurwachtster hem en wist zij dat hij een discipel van Jezus was, een feit waarvoor hij zich niet schaamde. In vs. 17 zegt het dienstmeisje tegen Petrus: ‘Bent u ook niet één van de discipelen van deze mens?’ Met andere woorden: ik weet dat Johannes dat is, maar ben jij het ook?

Dit evangelie vermeldt ook waarom het kolenvuur gemaakt werd (vs. 18): ‘omdat het koud was’. We staan er vaak niet bij stil, maar in de landen in het Midden Oosten kan soms veel sneeuw vallen, in de Libanon soms meer dan een halve meter hoog. De schrijver van dit boek heeft het zien hagelen in de straten van Beiroet op 1 mei. Het was dus koud in die droevige wereld waarin Petrus zich bevond. Bovenal was het koud in zijn hart.

Hij stond daar (vgl. Ps. 1:1) midden in de ‘wereld’ en warmde zich bij het vuur. Het woordje ‘dan’ in vers 25 is veelzeggend. Hij ‘stond op de weg der zondaars en zat in dekring der spotters’. ‘Zij zeiden *dan* tot hem: Bent u ook niet één van zijn discipelen?’ Het is of Johannes zijn vriend wil sparen door alleen te vermelden dat Petrus het ontkende en zei: ‘Ik ben het niet’. Uit de andere evangeliën weten we dat Petrus zich vervloekte en zwerde: ‘Ik *ken* die mens niet’. Wat oneerbiedig spreekt hij over zijn Meester: ‘*die mens*’! Hij ontkent zelfs dat hij de Heer Jezus kent.

Petrus is door verschillende mensen aangesproken in de voorhof. Eerst het dienstmeisje, dat bij de deur stond en hem binnenliet (vs. 17). Het schijnt dat zij hem twee keer heeft aangesproken (Mark. 14:69). Ook een ander dienstmeisje ondervroeg hem (Matth. 26:71) en waarschijnlijk ook een andere man (Luk. 22:58), dan nog degenen die om het vuur zaten (Joh. 18:25). Dan wordt hier in vs. 26 ook nog een bloedverwant van Malchus genoemd. Van alle kanten worden de vragen afgevuurd op de arme Petrus. In dit evangelie lezen we niet van het berouw van Petrus.

156. DE HEER WORDT BESPOT EN GESLAGEN

Mark. 14:65; Matth. 26:67-68; Luk. 22:63-65

Hier spreekt de Schrift voor zichzelf. Het is niet nodig er veel van te zeggen. Het schijnt dat niet alleen de soldaten en de tempelwacht hebbes meegedaan met deze verschrikkelijke daad, maar ook de ‘eerbiedwaardige’ leden van de Joodse raad. In hun haat deden zij mee en bespotten de Heer, en vergrootten zo het lijden van de Zoon, des mensen.

Terwijl de meesten nu naar huis zijn gegaan om nog een paar uur te slapen voor de officiële zitting van het Sanhedrin in de vroege morgen, werd aan de Heer Jezus geen rust gegund. Hij bleef achter ‘omringd door honden, omsingeld door een bende boosdoeners’ (Ps. 22:17).

157. HET VERHOOR VAN HET SANHEDRIN

Luk. 22:66-71; Mark. 15:1; Matth. 27:1

De uitdrukking ‘toen het dag geworden was’ schijnt er op te wijzen dat we dit samenkomen van het Sanhedrin moeten onderscheiden van de samenkomsten die ‘s nachts hadden plaats gevonden.

Zoals we gezien hebben is de Heer Jezus eerst verhoord door Annas, daarna door Kajafas. Nu begint het officiële verhoor door het Sanhedrin bij het aanbreken van de dag.

Alleen Lukas beschrijft deze korte officiële rechtszitting. De Heer was al ondervraagd over zijn Godheid en ware Mensheid tijdens het voorlopig verhoor dat in de nacht had plaatsgevonden. Daarom kon men nu kort zijn. Begonnen wordt meteen met de zo belangrijke vraag (vs. 66): ‘Als U de Christus bent, zeg het ons’.

Lukas vermeldt niet het verhoor door Annas en Kajafas met het optreden van de valse getuigen, enzovoorts. De Heer bevestigt dat Hij de Zoon van God is (vs. 70). Vs. 67 en 68 verdienen ook onze aandacht omdat alleen Lukas deze woorden van de Heer vermeldt. De Heer weigert nu niet antwoord te geven op hun vraag, hoewel Hij weet dat zij vragen met een verkeerde bedoeling, alleen om Hem te kunnen veroordelen. Hij is de trouwe Getuige (1 Tim. 6:13). Net zoals Kajafas deed in de afgelopen nacht roepen zij nu uit: ‘Waartoe hebben wij nog getuigenis nodig? Want wij hebben het zelf uit zijn mond gehoord!’ Weer zien we dat de Heer Jezus niet veroordeeld wordt om het getuigenis van de valse getuigen, maar om zijn eigen getuigenis (in vs. 70): ‘U zegt dat Ik het ben.’

158. JUDAS PLEEGT ZELFMOORD

Matth. 27:3-10

Hoe is het verder met Judas gegaan? Alleen Mattheüs vertelt ons hoe zijn leven is geëindigd, terwijl we in Hand. 1:18, 19 meer bijzonderheden vinden over deze verschrikkelijke daad.

We mogen aannemen uit vs. 3 dat Judas niet verwacht heeft dat de Heer veroordeeld zou worden. Nu krijgt hij berouw, nu hij de gevolgen ziet van zijn verraad, maar het is geen 'droefheid naar God' die leidt tot behoudenis, zoals dat het geval was bij Petrus. De droefheid van Judas brengt hem in het eeuwig verderf. Deze 'zoon van het verderf' gaat 'naar zijn eigen plaats'. Toch is hij ongewild de eerste die getuigt van de onschuld van de Heer (vs. 4). Hoewel Judas inziet dat hij gezondigd heeft, vindt hij geen vergeving. Zij die eenmaal zullen staan voor de grote witte troon zullen ook inzien dat zij gezondigd hebben, maar dan is het te laat.

Wat een 'vroomheid' bij de overpriesters die wel de Zoon des mensen kunnen kopen voor dertig zilverstukken, maar het geld niet in de offerkist kunnen doen, (vs. 6)! Zij kochten de akker van de pottenbakker voor dit bloedgeld.

Het heeft ons veel te zeggen dat we deze geschiedenis alleen vinden in het evangelie van Mattheüs, dat speciaal voor de Joden is geschreven: hun land is in feite ook een 'bloedakker' geworden, die dient tot een begraafplaats voor vreemdelingen tot op de dag van heden. Het land is verontreinigd.

De daad van Judas is een beeld van de daad van heel Israël, dat zijn Messias verworpen heeft. Zij zijn verstrooid over de hele wereld, waar zij als vreemdelingen overal hun eigen begraafplaatsen hebben. Hun begraafplaatsen liggen vaak midden in 'een bloedakker'.

Sommigen hebben moeite met de profetie van vs. 9 en 10 die ingeleid wordt met de woorden: 'Toen is vervuld, wat gesproken is door de profeet Jeremia', terwijl de profetie een aanhaling is uit Zach. 11:12, 13. We moeten bedenken dat bijvoorbeeld de uitdrukking 'Mozes' (Luk. 24:44) een verzamelnaam is voor verschillende afzonderlijke bijbelboeken zoals Genesis, Exodus enz.. Zo kunnen we ook de naam Jeremia zien als een verzamelnaam voor verschillende profetische boeken waarvan Jeremia de eerste was. Jeremia staat voorop de lijst van profeten in de Talmud.

Hoewel in Jeremia ook over de pottenbakker gesproken wordt (18:1-4 en 19:1-3) moeten we toch deze woorden zien als een vervulling van de profetie van Zacharia. Dit kan geen moeite meer geven als we de profetie van Zacharia plaatsen onder de verzamelnaam: Jeremia.

159. DE HEER VERHOORD DOOR DE HEIDENEN. HET EERSTE VERHOOR VOOR PILATUS

Mark. 15:1-5; Matth. 27:2, 11-14; Luk. 23:1-5; Joh. 18:28-38

Het verslag van Markus (15:1-5)

Markus vermeldt niet het gesprek tussen de Heer Jezus en Pilatus dat we vinden in Joh. 18:33-38. Dat gesprek gaat vooraf aan het gedeelte uit Markus dat we nu behandelen. De beschuldiging die de Joden inbrengen tegen de Heer Jezus staat in Luk. 23:2: 'Deze maakt onze natie afkerig, en Hij verbiedt de keizer belasting te betalen en zegt van Zichzelf dat Hij Christus is, een koning'. Op deze beschuldiging gaat Pilatus in, en op sarcastische toon vraagt hij Hem: 'Bent U de koning der Joden?' Het antwoord van de Heer houdt een sterke bevestiging in. Alle vier de evangelisten gebruiken precies dezelfde uitdrukking: 'U zegt het' (Matth. 27:11; Luk. 23:3; Joh. 18:37).

Daarna beschuldigen de overpriesters de Heer van veel dingen, maar op al die beschuldigingen geeft de Heer geen antwoord, zodat Pilatus zich verwondert (vs. 5). Pilatus is na een persoonlijk verhoor van de Heer Jezus (Joh. 18:33-38) er van overtuigd dat Hij onschuldig is. Eigenlijk is de stadhouder van plan de Heer vrij te laten, maar hij is verwonderd dat de beschuldigde zichzelf niet verdedigt en zo het bewijs geeft van zijn onschuld. Wat Pilatus niet kan weten is dat de Heer Jezus gekomen is om het raadsbesluit van God te volbrengen en dat Hij moest lijden en sterven.

Het verhoor wordt onderbroken omdat Pilatus de Heer doorstuurt naar Herodes (zie Luk. 23:6-12).

Het verslag van Mattheüs (27:2, 11-14)

In dit verslag wordt in het bijzonder de nadruk gelegd op het zwijgen van de Heer. In vs. 12 lezen we: *'Hij antwoordde niets'* en in vs. 14: *'Hij antwoordde hem op geen enkel woord'*. Hier worden we herinnerd aan de profetie van Jesaja: *'Hij werd mishandeld, maar Hij liet zich verdrukken en deed zijn mond niet open ... als een schaap dat stom is voor zijn scheerders'* (53:7). De Heer Jezus is het slachtoffer dat zwijgt en helemaal onderworpen is aan de wil van de Vader, de Mens die Zich helemaal overgeeft aan de vijandigheid van de boze mensen, aan de vijandigheid van het volk. Hij verzet zich niet tegen degenen tot wie Hij gekomen was om hen te behouden.

Aan het lijden en sterven van de Heer zijn de godsdienstige leiders van het Joodse volk in de eerste plaats schuldig. Zij hadden de Heer gevangen laten nemen en zij waren de aanklagers voor Pilatus. Daarom zijn zij meer schuldig dan de heidenen.

Het verslag van Lukas (23:1-5)

In vs. 2 wordt de officiële aanklacht tegen de Heer Jezus vermeld:

1. Hij maakt het volk afvallig.
2. Hij verbiedt de keizer belasting te betalen.
3. Hij zegt van Zichzelf dat Hij Christus is, een koning.

De beide eerste beschuldigingen zijn leugens. De Heer had juist het tegendeel beweerd: *'Geef aan de keizer wat van de keizer is, en aan God wat van God is'* (Luk. 20:25). Maar zij verdraaiden met opzet de woorden van de Heer om Pilatus jaloers te maken.

Pilatus gaat alleen maar in op de derde beschuldiging: *'Bent U de koning der Joden?'*

Pilatus komt tot de uitspraak: *'Ik vind geen schuld in deze mens'* (vs. 4). Hij was al tot dezelfde uitspraak gekomen na zijn gesprek met de Heer (Joh. 18:38). Maar dan brengen de hogepriesters en de scharen nog meer beschuldigingen naar voren, die alleen in Lukas worden vermeld: (1) deze Jezus maakt het volk oproerig; (2) Hij brengt zijn leer in heel Judéa; en (3) Hij is zijn campagne begonnen in Galiléa.

Hoort Pilatus deze woorden goed? Is deze mens afkomstig uit Galiléa? Dan heeft hij een mooie gelegenheid om van deze lastige zaak af te komen. Hij zal deze Jezus doorsturen naar Herodes -die is verantwoordelijk voor Galiléa.

Het verhoor voor Herodes vinden we alleen in het Lukasevangelie. Maar eerst wijlen we nog luisteren naar het verslag van Johannes.

Het verslag van Johannes (18:28-38)

Het verslag van Johannes over het verhoor van de Heer voor Pilatus is veel uitvoeriger dan dat van de andere evangelisten.

Zij leidden Jezus van Kajafas naar het pretorium van Pilatus (vs. 28). Kajafas was de voorzitter van het Sanhedrin dat 's morgens heel vroeg was samengekomen. Het was nog vroeg in de morgen toen deze grote menigte verscheen voor het tijdelijk hoofdkwartier van Pilatus (vs. 28). Pilatus haatte de Joden. Omdat er tijdens de feestdagen vaak opstootjes voorkwamen onder de Joden was hij uit Caesaréa naar Jeruzalem gekomen. Wat zou er nu weer aan de hand zijn, zo vroeg in de morgen? Hij wordt nog meer geprikkeld door de huichelachtige houding van de Joden die in hun 'vroomheid' bang zijn verontreinigd te worden en weigeren de woning van deze heidenen binnen te gaan (vs. 28). Daarom is de landvoogd wel gedwongen naar buiten te gaan.

Zijn eerste vraag is: *'Welke beschuldiging brengt u tegen deze mens in?'* Volgens het Romeinse recht moest er een duidelijke aanklacht tegen de beschuldigde ingebracht worden, voordat hij veroordeeld kon worden. Maar de Joden willen geen gerechtelijk onderzoek, zij willen alleen toestemming hebben om de Heer Jezus te doden. Hun antwoord is onbeleefd, zelfs beledigend voor de

landvoogd: 'Als Hij geen boosdoener was, zouden wij Hem niet aan u overgeleverd hebben'. In bedekte termen willen zij de landvoogd duidelijk maken dat hij iets doms heeft gezegd door te vragen naar de aard van de beschuldiging. Als deze mens geen boosdoener was zouden zij geen moeite genomen hebben zo vroeg in de morgen bij hem te komen.

Maar Pilatus laat zich niet overbluffen door de Joden. Hij is niet tevreden met zo'n vage beschuldiging van 'boosdoener'. Als de Joden weigeren hun beschuldiging te kennen te geven, zodat hij deze zaak kan beoordelen, is hij niet van zins een vonnis uit te spreken. Hij kaatst de bal terug en zegt: 'Neemt u hem en oordeelt Hem naar uw wet' (vs. 31). Ongetwijfeld koken de Joden van woede als ze moeten uitspreken dat zij niet bevoegd zijn iemand ter dood te brengen. Dit recht had de Romeinse bezetter hen afgenomen. Zij willen de Heer trouwens niet ter dood brengen op hun manier, door Hem te stenigen, zij willen Hem laten doden op de Romeinse manier, door Hem te laten kruisigen. Dit was de ergste manier om iemand te doden, en bovendien was iemand die op deze manier gedood werd, vervloekt (Deut. 21:22, 23). Daardoor moest de voorspelling van de Heer vervuld worden (vs. 32), dat Hij zou sterven aan een kruis (Matth. 20:19), dat Hij 'verhoogd' zou worden (Joh. 12:33).

Pilatus doet verschillende vruchteloze pogingen om het leven van de Heer te redden:

1. allereerst door zijn antwoord aan de Joden dat zij Hem moeten nemen en oordelen naar hun wet (vs. 31);
2. door de Heer door te sturen naar Herodes;
3. door de Joden te dwingen te kiezen tussen Jezus en Barabbas -hij had verwacht dat zij zouden kiezen voor de Heer Jezus;
4. door te speculeren op de menselijke gevoelens van het volk, als hij de Heer voor hen brengt en zegt: 'Zie, de mens' (Joh. 19:5) en even later als hij zegt: 'Zie, uw koning' (vs. 14);
5. tenslotte door zijn handen te wassen en uit te roepen dat hij onschuldig is aan het bloed van deze rechtvaardige (Matth. 27:24).

Pilatus laat de Joden alleen, gaat het paleis binnen en roept Jezus tot zich om een onderhoud met Hem te hebben (vs. 33).

Zijn eerste vraag is: '*Bent U de koning der Joden?*' Is er medelijden in zijn stem als hij de Heer zo voor zich ziet staan, of misschien verachting?

De Heer beantwoordt deze vraag met een wedervraag: 'Zegt u dit uit uzelf, of hebben anderen het u van Mij gezegd?' Met deze vraag probeert de Heer het hart van deze Romein te bereiken. Maar het hart van Pilatus is verhard en hij snauwt terug: 'Ben ik een Jood?' Hij ziet met minachting neer op de Joden; hij kent hun wetten niet. Toch geeft de Heer een antwoord op zijn vraag: 'Mijn koninkrijk is niet van deze wereld. Als mijn koninkrijk van deze wereld was, zouden mijn dienaars gestreden hebben, opdat ik niet aan de Joden zou worden overgeleverd: maar nu is mijn koninkrijk niet van hier' (vs. 36). Met dit antwoord wordt de nieuwsgierigheid van Pilatus opgewekt en hij vraagt: 'Bent u dus toch een koning?' Het antwoord dat de Heer hierop geeft, herinnert ons aan 1 Tim. 6:13 waar we lezen dat Christus Jezus voor Pontius Pilatus de goede belijdenis betuigd heeft: 'U zegt het, Ik ben een koning. Hiertoe ben Ik geboren en hiertoe ben ik in de wereld gekomen, opdat Ik van de waarheid getuigen zou'.

Pilatus haalt ongeduldig de schouders op. Hij is een man van de wereld, die voor een moord niet terugdeinst; de godsdienstige vragen van de Joden interesseren hem niet, en nu spreekt deze beklagde over 'de waarheid'. Hij zoekt de waarheid helemaal niet en weet ook niets anders te antwoorden dan: 'Wat is waarheid?' Dan breekt hij het verhoor plotseling af en snelt naar buiten om deze godsdienstige dwepers eens zijn mening over deze zaak te geven. Wat is Pilatus rusteloos! Hij gaat naar buiten (vs. 29), hij gaat naar binnen (vs. 33), hij gaat opnieuw naar buiten (vs. 38), hij gaat weer naar buiten (19: 4), dan weer naar binnen (vs.9), tenslotte leidt hij Jezus naar buiten (vs. 13).

Maar de stadhouder is niet te verontschuldigen. De Heer heeft hem de kans van zijn leven gegeven om de waarheid te horen, maar Pilatus ziet geen kans om de Heer Jezus te 'redden', om Hem vrij te

krijgen. In vs. 38 spreekt hij zijn oordeel uit over de Heer: 'Ik vind geen schuld in Hem'. Dit oordeel herhaalt hij nog twee keer (19:4 en 6).

160. HET TWEEDE VERHOOR: VOOR HERODES

Luk. 23:7-12

De grootste tijd van zijn openbaar optreden is de Heer Jezus in Galiléa geweest, de landstreek van de heidenen (Jes. 9:1, 2). Herodes Antipas was een sadduceeër uit Iduméa. De Heer Jezus heeft eens zijn minachting uitgesproken over deze moordenaar: 'Gaat heen en zegt tot die vos ...' (13:32).

Waarom was Herodes 'zeer verblijd' toen hij Jezus zag? Waarschijnlijk dacht hij dat de Heer een soort tovenaars was die hem kon vermaken met een staaltje van zijn kunnen (vs. 8). Maar de Heer liet zijn minachting blijken voor deze goddeloze man door hem totaal te negeren: '*Maar Hij antwoordde hem niets*' (vs. 9). Dan komt de ware aard van Herodes naar boven. De Heer Jezus wordt door hem met verachting behandeld en bespot.

Ook Herodes vindt geen oorzaak om het doodvonnis over de Heer uit te spreken. In dit evangelie blijkt duidelijk dat de schuld van de dood van de Heer in de eerste plaats ligt bij de godsdienstige leiders van de Joden. Zie bijvoorbeeld hoe zij de vrijlating van de moordenaar Barabbas eisen (vs. 20-25). De 'nationale schuld' van de Joden komt nog meer naar voren in het Johannesevangelie, waar we de overpriesters horen roepen: 'Wij hebben geen koning dan de keizer' (Joh. 19:15).

Alleen Lukas laat ons weten dat er tot nu toe vijandschap was geweest tussen Pilatus en Herodes; vanaf deze dag werden zij vrienden (vs. 12).

161. HET LAATSTE VERHOOR: VOOR PILATUS

Mark. 15:6-19; Matth. 27:15-30; Luk. 23:13-25; Joh. 18:39-19:16

Het verslag van Markus (15:6-19)

Het feest dat hier genoemd wordt is natuurlijk het Paasfeest. Het gebruik een gevangene los te laten was een verzoenend gebaar van de Romeinse overheersers. In de gevangenis zit juist een politieke oproermaker, Barabbas, die tijdens zijn opstand een moord begaan had (vs. 7). Hij wordt in Matth. 27:15 'een beruchte gevangene' genoemd. Lukas vermeldt dat hij wegens moord in de gevangenis geworpen was (23:19). In Joh. 18:40 lezen we dat hij een rover was.

De menigte begeert van Pilatus dat hij zou doen zoals hij hun altijd gedaan had (vs. 8). Had hij misschien dit gebruik ingevoerd? Ongetwijfeld waren het de godsdienstige leiders die de mensen opstookten. 'Zij zetten de menigte op' (vs. 11).

Zowel in dit gedeelte (vs. 9) als in Joh. 18:39 wordt de titel van de Heer Jezus erbij vermeld: '*De koning der Joden*'.

Pilatus wil de Heer Jezus vrij laten, want hij is er van overtuigd dat Deze onschuldig is. Maar hij maakt een fout als hij denkt dat het volk de vrijlating van de Heer Jezus zal vragen. De Joden hadden een verschrikkelijke hekel aan de Romeinen en vooral aan Pilatus. Ieder die zich verzette tegen dit gehate juk was in hun ogen een nationale held en een ijveraar voor de God van Israël. Zij hadden gehoopt dat deze Jezus een voorvechter voor hun zaak zou worden en hen zou helpen om te strijden tegen de vijand. Omdat aan hun nationale verwachtingen niet voldaan was, kiezen zij nu niet voor Jezus, maar voor Barabbas die wél in opstand was gekomen tegen de gehate bezetter.

Menselijk gezien was de Heer een 'speelhal' in de handen van twee politieke machten die elkaar vijandig gezind waren: Pilatus aan de ene kant en de Joodse godsdienstige leiders, vooral de overpriesters, aan de andere kant (vs. 10). Pilatus wist dat de overpriesters Hem uit afgunst hadden overgeleverd (vs. 10).

De overpriesters, de oudsten (Matth. 27:20) en de menigte die door hen beïnvloed is, roepen nu om de vrijlating van Barabbas, en als bloeddorstige wolven eisen ze de dood van hun eigen Messias (vs. 11-14).

Pilatus is totaal verrast door deze plotselinge uitbarsting van woede. Zijn vraag: 'Wat wilt u dan dat ik zal doen met Hem die u de koning der Joden noemt?' (vs. 12) is niet bedoeld om verdere inlichtingen te verkrijgen, maar getuigt van zijn verwondering over hun vreemde keuze: een moordenaar, een rover kiezen zij in plaats van deze Jezus?

Maar de Heiland kwam om anderen te redden en niet Zichzelf. Ook hier is Hij het middel waardoor een zondaar, Barabbas, vrij komt. Ongetwijfeld zou Barabbas door de Romeinen gekruisigd worden. Hij zal straks vrijuit kunnen gaan, terwijl de onschuldige Heiland de dood zou sterven die de moordenaar Barabbas verdiend had.

De eis van de Joden dat de Heer gekruisigd moest worden (vs. 13) is vreemd, want dit was de Romeinse manier om een misdadiger terecht te stellen. De Joden waren gewoon zo iemand te steninge. Zij staan er niet bij stil dat zij bezig zijn het woord van de Heer te vervullen, dat Hij aan een kruis zou sterven. Bovendien was iemand die op deze manier gedood werd, vervloekt (Deut. 21:22, 23; Gal. 3:13).

Pilatus staat voor een belangrijke beslissing, ongetwijfeld de belangrijkste beslissing van zijn leven. Aan de ene kant wil hij Jezus loslaten (Luk. 23:20), aan de andere kant wil hij de menigte ter wille zijn (Mark. 15:15). Hij kiest het laatste om de mensen een plezier te doen. Niet alleen Jezus kruisigde hij, hij kruisigde ook zijn eigen geweten. Hij leverde Jezus over aan de soldaten om het vonnis uit te voeren, en eigenlijk leverde hij Jezus over aan het volk, door te voldoen aan hun wens. De boosaardige wreedheid van Pilatus (vgl. Luk. 13:1) blijkt ook uit het feit dat hij de Heer liet geselen. Hiervoor was hij verantwoordelijk. Toch heeft hij ongewild de woorden van de Heer vervuld (Luk. 18:33).

Dan wordt de Heer voor de tweede keer bespot, bespuwd en geslagen. De eerste keer had dit plaatsgevonden in het huis van de hogepriester (14:65). In vs. 17 lezen we dat zij Hem een purperen mantel omdeden. In Matth. 27:28 lezen we dat zij hem een scharlaken mantel omdeden, dat is een scharlaken soldatenmantel die als purperen koningsmantel dienst moest doen. Johannes spreekt ook van een purperen kleed (19:5). De soldaten willen hiermee de Heer bespotten; ze tonen hun minachting. Het was een Romeinse gewoonte, dat wanneer een nieuwe keizer de troon beklom, men hem begroette met de woorden: 'Ave Imperator' - 'Wees gegroet keizer'. De soldaten riepen nu spottend: 'Wees gegroet, koning der Joden!'

We lezen in dit verslag niet dat zij Hem een rietstok in de rechterhand geven (zie Luk. 27:29), wel dat zij met de rietstok op het hoofd van de Heer sloegen (vs. 19).

Dorens zijn het teken van de vloek die op de schepping rust na de val van de mens (Gen. 3:18). De soldaten zetten een doornenkroon op het hoofd van Hem die geen zonde gekend heeft, en die voor ons tot zonde gemaakt en een vloek geworden is (vs. 17).

Het verslag van Mattheüs (27:15-30)

Het volk moet kiezen tussen Barabbas (zijn naam betekent 'zoon van de vader) en Jezus die genoemd wordt Christus (de Messias, de Gezalfde) (vs. 17). Barabbas wordt hier een beruchte gevangene genoemd. In feite moet het volk kiezen tussen de Zoon van de Vader, Jezus Christus, de vlekkeloze, zondeloze Zoon van God, de Heiland, en Barabbas de 'zoon van zijn vader'. Ieder mens moet kiezen tussen God en de satan. De haat tegen de Heiland maakt de mensen blind!

Alleen Mattheüs vertelt ons dat de rechtszitting hier even onderbroken is door de vrouw van Pilatus, Claudia Procula (vs. 19). Zij waarschuwt haar man: 'Heb niets te doen met die Rechtvaardige; want ik heb heden in een droom veel om Hem geleden'.

Was deze Romein niet voldoende gewaarschuwd om niets te doen te hebben met de veroordeling van de Heer Jezus?

Er is een verschil tussen vs. 22 en Mark. 15:12. In dit evangelie lezen we dat Pilatus zegt: ‘Wat zal ik dan doen met Jezus, die *Christus* genoemd wordt?’ En in Markus: ‘Wat *wilt u* dan dat ik zal doen met Hem die u de *Koning der Joden* noemt?’

Pilatus wast de handen (vs. 24, 25) en verklaart dat hij onschuldig is aan het bloed van deze rechtvaardige, en het volk antwoordt: ‘Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen!’ Dit voorval vinden we alleen in Mattheüs. Pilatus wil niet medeplichtig zijn aan deze verschrikkelijke misdaad, het laten kruisigen van een onschuldige. Hij neemt hier een joods gebruik over. In Deut. 21:6-8 lezen we het volgende: ‘En al de oudsten van de stad, zij die het dichtst bij de vermoorde wonen, *zullen hun handen wassen* boven de jonge koe, waarvan in het dal de nek gebroken is en zij zullen betuigen: Onze handen hebben dit bloed niet vergoten en onze ogen hebben het niet gezien.’ Pilatus denkt dat hij zo de verantwoordelijkheid van zich af kan schuiven op het hoofd van de Joden. Maar het is een verbazingwekkend feit dat het hele volk bereid is de schuld van het doden van hun Messias op zich te nemen. Zelfs nog meer: zij voegen er nog aan toe: ‘Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen’ (vs. 25).

Let op het woordje ‘toen’ in vs. 26. Toen hij er van overtuigd was dat de Heer Jezus onschuldig was, liet deze karikatuur-van-een-rechter, deze moordenaar van zijn eigen hart en van het recht, de Romein Pilatus ‘Jezus geselen en leverde Hem over om gekruisigd te worden’.

Pilatus had de Joden tegemoet willen komen, door de Heer te laten kastijden (Luk. 23:16, 22), dat wil zeggen Hem te laten geselen. We lezen in dit verslag niet dat de Heer inderdaad geseld is. Mattheüs, Markus en Lukas vertellen ons wel dat de Heer deze verschrikkelijke marteling heeft moeten ondergaan (Matt. 27:26; Mark. 15:15 en Joh. 19:1).

Uit het verslag van Johannes blijkt dat Pilatus hoopte, dat deze geseling de bloeddorstige menigte tevreden zou stellen. Hij brengt de Heer naar buiten en zegt tegen de menigte: ‘Zie, de mens!’ Het was in die tijd de gewoonte om misdadigers die de doodstraf moesten ondergaan eerst te geselen. Deze marteling was zo wreed dat het slachtoffer vaak het bewustzijn verloor of stierf van pijn. Maar de Heer stierf niet onder deze verschrikkelijke marteling. Hij zou sterven aan het kruis!

Na de geseling begonnen de soldaten de Heer te bespotten en op andere manieren te kwellen. Zij deden de Heer een scharlaken mantel om, vlochten een kroon van doornen en zetten die op zijn hoofd en gaven Hem een rietstok in zijn rechterhand. Deze zwakke rietstok herinnert eraan dat de Heer immers ‘in zwakheid gekruisigd is’ (2 Kor. 13:4). Straks zal de Heer Jezus terugkomen met in zijn rechterhand geen rietstok, maar een ijzeren staf waarmee Hij zijn vijanden zal verbrijzelen als pottenbakkersvaten. Dan zullen de volken Hem niet bespuwen of slaan, maar ze worden uitgenodigd de Zoon te kussen opdat Hij niet toorne en zij niet te gronde gaan (Ps. 2). Hier is Hij nog de lijdende Koning en wordt Hij bespot: ‘Wees gegroet, Koning der Joden!’

Het verslag van Lukas (23:13-25)

Zowel Pilatus als Herodes hebben de Heer verhoord en zij hebben bevonden dat Hij niet schuldig is en niets gedaan heeft dat de doodstraf verdient (vs. 13-16). Dit openbaar getuigenis vinden we alleen in dit evangelie. Beide mannen kwamen onafhankelijk van elkaar tot dezelfde conclusie nadat zij de Heer verhoord hadden.

De burgerlijke macht geeft toe aan de eisen van het afvallige volk van God. Dit is in de geschiedenis vaker voorgekomen, en het ergste is nog dat de ‘godsdienstige kant’ dikwijls het dichtst bij de satan staat.

Ook op Pilatus rust een grote schuld. Want dit is ongehoord! Een Man heeft zes maal terecht gestaan voor verschillende rechtbanken, zowel godsdienstige als burgerlijke. Openlijk is het ‘niet schuldig’ uitgesproken. En toch wordt Hij ter dood gebracht! Als zoiets in onze tijd zou gebeuren dan zou er een storm van protest losbarsten. De regeringen van andere landen zouden zich er mee bemoeien. Hier wordt zonder enig gewetensbezwaar de grootste misdaad gepleegd uit de wereld-geschiedenis.

Om tegemoet te komen aan de bloeddorstige zondaars die voor hem staan, is Pilatus bereid om een onschuldige te laten geselen. Zoals al opgemerkt, vermeldt Lukas de geseling van de Heer niet, hij

vermeldt alleen dat Pilatus dit voorstelt om daardoor de vrijlating van de Heer te kunnen bewerkstelligen (vs. 16 en 22). Maar ook dit plan van Pilatus mislukt. Dan probeert Pilatus nog op een andere manier de Heer vrij te krijgen door het volk voor de keus te stellen: Jezus of Barabbas. De beschrijving van Barabbas in vs. 19 is vrijwel gelijk aan die bij Markus (15:7).

Zowel Lukas als Johannes (19:6) vermelden het hysterische geschreeuw van de menigte: 'Kruisig, kruisig Hem!' Alleen Lukas vermeldt de woorden van vs. 22: 'Hij echter zei voor de derde maal tot hen: Wat heeft deze dan voor kwaad gedaan?' Dit stemt overeen met het verslag van Johannes, waar we lezen dat Pilatus drie keer verklaart dat hij geen schuld in de Heer Jezus vindt (18:38; 19:4, 6). Compleet in tegenstelling hiermee verklaart Pilatus dat hij de Heer Jezus zal 'kastijden' (vs. 22).

In vs. 25 blijkt nog eens duidelijk dat zowel de Joden als de heidenen schuldig zijn aan deze moord: Pilatus leverde Jezus over aan hun wil; hij geeft toe aan de wens van de Joden.

Het verslag van Johannes (18:39-19:16)

Herodes was net als Pilatus tot de conclusie gekomen dat de Heer onschuldig was - hoewel hij dit niet rechtstreeks zegt, maar hij veroordeelt de Heer ook niet (vgl. Luk. 23:15).

Verskillende feiten die we wel vinden in de andere evangeliën worden hier weggelaten: het verhoor voor Herodes, de rietstok in de rechterhand van de Heer, het slaan op het hoofd van de Heer met de rietstok. Maar Johannes vermeldt weer bijzonderheden die Mattheüs, Markus en Lukas niet vermelden.

Hij wijst er op dat het feest het Paasfeest was (18:39) en hij vermeldt dat Pilatus, nadat hij de Heer heeft laten geselen en bespotten Hem aan de menigte voorstelt om hun medelijden op te wekken (19:5). We lezen ook dat Pilatus bevreesd werd toen hij van de Joden hoorde dat de Heer zichzelf tot Gods Zoon gemaakt had (vs. 7). Het verhoor van de Heer in vs. 9-11 en het gedeelte van vs. 12-16 vinden we alleen in dit evangelie. De Heer Jezus wordt hier genoemd 'de Koning der Joden' (18:39). En Barabbas wordt hier 'een rover' genoemd (18:40).

'Jezus dan kwam naar buiten, met de doornenkroon op en het purperen kleed aan' (vs. 5). Zo staat Hij daar naast Pilatus, het gezicht bedekt met bloed en speeksel, met een rug die stuk geslagen is. Toch staat Hij met een Goddelijke verhevenheid en met een heilige kalmte voor de schreeuwende menigte. Een verschrikkelijk en tegelijk aangrijpend schouwspel!

Dan roept Pilatus het uit: '*Zie, de Mens!*' De Romein probeert met deze woorden medelijden op te roepen in de harten van de roepende menigte voor hem. Maar de harten van de Joden zijn totaal verhard. Zij zijn niet tevreden, maar willen nog meer bloed zien. Ze zijn alleen tevreden te stellen met de dood van de Heer Jezus. Zij beginnen nog harder te roepen: 'Kruisig, kruisig Hem!' In Jes. 53:2 en 3 staat: 'Hij had gestalte noch luister, dat wij Hem zouden hebben aangezien, noch gedaante, dat wij Hem zouden hebben begeerd. Hij was veracht en van mensen verlaten, een man van smarten...'

Hoewel Pilatus bekend staat om zijn wreedheid en moordzucht, is hij nog niet bereid een onschuldige ter dood te veroordelen. Natuurlijk speelt een verschrikkelijke haat tegen de Joden hier ook een rol. Hij is nu geërgerd en geprikkeld door de vasthoudendheid van de Joden. Daarom zegt hij: 'Neemt u Hem en kruisigt Hem; want ik vind geen schuld in Hem'. Dit zegt Pilatus in zijn boosheid, want hij weet maar al te goed dat het tegen de wet is dat de Joden zelf een misdadiger ter dood brengen. Toch spreekt hij hier nu al voor de derde keer zijn oordeel uit dat hij geen schuld in de Heer vindt.

Dan komen de Joden met hun ware beschuldiging, die niet van politieke, maar van godsdienstige aard is: 'Hij heeft Zichzelf Gods Zoon gemaakt'. Deze beschuldiging past bij het karakter van dit evangelie, waarin de Heer wordt voorgesteld als de Zoon van God. We mogen aannemen dat Pilatus bijgelovig was. Nu is hij bang dat de bovennatuurlijke wereld zich tegen hem zal keren. Zijn vrouw had ook al zo'n vreemde droom gehad.

Als deze gevangene nu eens een soort van god was!! De Romeinse en Griekse mythologie is vol van verhalen over goden en halfgoden en kinderen van goden, die soms de aarde bezochten. De stadhouder is bang (vs. 8). Nu wil hij meer van deze Jezus weten.

Weer wordt de Heer het pretorium binnengebracht en nu stelt Pilatus de vraag: ‘Waar *bent U vandaan?*’ Maar de Heer voldoet niet aan de nieuwsgierigheid van Pilatus. (Wat een verschil is er tussen deze vraag en de vraag die ook eens aan de Heer is gesteld: ‘Waar verblijft U?’ - 1:39).

Geprikkeld door de kalmte en het stilzwijgen van de Heer komt de ware aard van Pilatus naar boven, en hij roept uit: ‘Spreekt U niet tegen mij?’ Hij begint te bluffen, deze hulpeloze lafaard die zich zo uit deze moeilijke situatie wil redden: ‘Ik heb macht u te kruisigen’ roept hij uit. Maar de Heer Jezus moet hem in deze foute gedachte corrigeren: ‘U zoudt geen enkele macht tegen Mij hebben, als het u niet van boven was gegeven’.

De woorden van de Heer schijnen een geweldige indruk op de Romeinse landvoogd gemaakt te hebben. Wie is toch deze geheimzinnige Persoon die voor hem staat? In ieder geval is hij nu nog meer overtuigd van de onschuld van de Man voor hem. Hij probeert Jezus los te laten (vs. 12).

Dan spelen de Joden hun laatste troef uit: ‘Als u Deze loslaat, bent u geen vriend van de keizer’. Voor dit dreigement gaat Pilatus door de knieën. De naam van Caesar doet hem ineens krompen. Hij weet dat de keizer in Rome heel achterdochtig is en bang voor elke samenzwering tegen zijn bewind. Pilatus weet waartoe deze Joden in staat zijn; zij zullen zorgen dat het in Rome bekend zal worden wat hier gebeurd is; dat hij een samenzwering tegen het bewind niet heeft willen veroordelen.

Nog eens wordt de Heer voor de menigte geleid en Pilatus gaat op de rechterstoel zitten en zegt tot de Joden: ‘Zie, uw koning!’ (vs. 14). Met de huichelachtige verklaring: ‘Wij hebben geen koning dan de keizer’ verwerpen de godsdienstige leiders het geloof van hun vaders; ja, zij verwerpen God Zelf en de Messias die God hun gezonden had.

Waarschijnlijk heeft Pilatus op dit ogenblik de handen gewassen (Matth. 27:24), en heeft het volk gezegd: ‘Zijn bloed over ons en over onze kinderen’. ‘Toen leverde hij Hem aan hen over om gekruisigd te worden’ (vs. 16). Pilatus ‘besliste dat hun eis moest gebeuren’ (Luk. 23:24).

162. DE KRUISIGING VAN DE HEER JEZUS

Mark. 15:20-41; Matth. 27:31-56; Luk. 23:26-49; Joh. 19:17-30

Het verslag van Markus (15:20-41)

‘En zij leidden Hem weg om Hem te kruisigen’ (vs. 20). De wet schreef voor: ‘Breng de vloeker *buiten de legerplaats* ... daarna zal de hele vergadering hem stenigen’ (Lev. 24:14). Zo werd ook de onschuldige Naboth ‘buiten de stad’ geleid om daar gedood te worden (1 Kon. 21:13). Ook Stéfanus, de eerste christelijke martelaar, werd ‘uit de stad’ geworpen en daar gestenigd (Hand. 7:58). De Heer had dit ook voorspeld in de gelijkenis van de ontrouwe landlieden: ‘En zij grepen hem en wierpen hem *buiten de wijngaard* en doodden hem’ (Matth. 21:39).

Aanvankelijk werd het kruis op de Heer gelegd, en Hij heeft het kruis een eind gedragen (Joh. 19:17). Maar de Romeinse soldaten waren bang dat de Heer zou bezwijken onder die last. Daarom dwongen zij een zekere Simon van Cyréne het kruis te dragen. In Mark. 15:21 wordt er bij vermeld dat hij de vader was van Alexander en Rufus. De naam Rufus komt ook voor in Rom. 16:13.

Zij dwongen Simon het kruis van de Heer te dragen (Matth. 27:32). Simon kwam van de akker, en zij hielden hem aan en legden hem het kruis op (Luk. 23:26). Simon kwam ‘toevallig’ voorbij. Hoe wonderlijk is de leiding van God in het leven van elk mens afzonderlijk, zonder dat hij het vaak beseft. Hoewel Simon dit kruis met tegenzin op zich genomen heeft, zijn we er van overtuigd dat hij later dankbaar is geweest dat hij dit voor de Heer Jezus heeft mogen doen.

Alle evangeliën vermelden dat de plaats waar de Heer gekruisigd zou worden Golgotha heet, wat betekent ‘Schedelplaats’.

Alleen Markus en Mattheüs vermelden dat de Heer de wijn gemengd met mirre, een soort verdovend middel, weigerde te drinken. Mattheüs spreekt over zure wijn met gal gemengd. De Heer wilde niet in een verdoofde toestand zijn, maar Hij wilde in het volle bewustzijn de straf voor onze zonden dragen.

In vs. 25 lezen we dat de Heer op het derde uur is gekruisigd. Alle evangelisten, behalve Johannes, gebruiken de Joodse tijdrekening. Het derde uur is dan volgens onze tijdrekening negen uur 's morgens en het zesde uur is twaalf uur 's middags. Johannes gebruikt in zijn evangelie de Romeinse tijdrekening, het zesde uur is bij hem zes uur 's morgens (zie Joh. 19:14). De Romeinse tijdrekening komt overeen met de onze.

De Joden beginnen de nieuwe dag om zes uur 's avonds. Volgens onze tijdrekening at de Heer met zijn discipelen op donderdag het Paasmaal en is Hij op vrijdag aan het kruis gestorven. Maar volgens de Joodse tijdrekening heeft de Heer op één en dezelfde dag het Paasfeest gevierd en is Hij aan het kruis gestorven. Daarom was er voor de 'vrome' Joden die zo druk geweest waren met het gevangen nemen en veroordelen van de Heer, nog tijd om op deze dag het Paasfeest te vieren. Alleen moesten ze zich niet verontreinigen door het huis van Pilatus te betreden (Joh. 18:28). De voorbereiding van het pascha (Joh. 19:14) was niet de 13e maar de 14e Nisan. Het was de dag voor de paassabbat, een bijzonder heilige dag.

W. Kelly

Alle evangelisten vermelden dat aan de rechterzijde en linkerzijde van de Heer een misdadiger werd gekruisigd. Alleen Johannes, die ooggetuige van de kruisiging is geweest, voegt er nog aan toe: *'en Jezus in het midden'* (19:18).

Het opschrift van de beschuldiging is vrijwel gelijk in alle evangeliën: *'De koning der Joden'* (vs. 26). Markus is heel kort, hij vermeldt alleen de inhoud van de beschuldiging, en hij vermeldt niet wat er letterlijk geschreven stond op het stuk hout boven het hoofd van Christus. Het schijnt dat Mattheüs de Hebreeuwse, Lukas de Griekse en Johannes de Latijnse tekst weergeeft. De 'verschillen' in de opschriften zijn dan het gevolg van het feit dat de beschuldiging in verschillende talen geschreven is (Luk. 23:38).

Het lasteren en het schudden van de hoofden van hen die voorbijgingen wordt alleen door Markus (vs. 29) en door Mattheüs (27:39) vermeld. Lukas vermeldt het beschimpen door de oversten (23:35; vgl. Ps. 22:17).

Alle drie de synoptische schrijvers vermelden de uitdaging: *'Verlos uzelf en kom af van het kruis'*. Alleen Mattheüs voegt er aan toe: *'Als U Gods Zoon bent'* (27:40) en Lukas: *'Als Deze de Christus van God is, de Uitverkorene'* (23:35). In dit evangelie staat het in een wat andere vorm: *'Laat de Christus, de koning van Israël, nu van het kruis afkomen...'* (vs. 32).

In het volgende vers vertelt Markus ons dat aanvankelijk de beide misdadigers de Heer bespot hebben. Mattheüs vermeldt hetzelfde (27:44), maar Lukas vermeldt dat één van de boosdoeners de Heer lasterde (23:39); we komen hier later op terug.

Ook *de bovennatuurlijke duisternis* wordt vermeld door Mattheüs, Markus en Lukas. *'Er kwam duisternis over het hele land (wij geloven dat alleen het land Israël bedoeld wordt) van het zesde uur tot het negende uur'* (vs. 33). Het was dus donker van twaalf uur, midden op de dag, tot drie uur 's middags. Een zelfde soort wonder gebeurde eens in Egypte. Toen was het pikkedonker voor de Egyptenaren, maar voor de Israëlieten was het licht.

Het was nu op het heetst van de dag, de zon stond op zijn hoogste punt. Wat heeft onze Heer geleden door de hand van de mensen! Maar dit was nog niets vergeleken bij het lijden dat over Hem is gekomen in de drie uren van duisternis. Toen sloeg het zwaard van Gods gerechtigheid de Man die zijn metgezel is. Toen onderging de Goede Herder de eeuwige scheiding van God, die wij verdiend hebben. Dit is waarschijnlijk de reden dat er duisternis over het hele land kwam. Geen menselijk oog mocht dit lijden zien.

Mattheüs en *Markus* laten ons de Heer respectievelijk zien als het *zond-* en *schuldoffer*: Hij stierf in de plaats van de zondaar. *Lukas* laat ons de Heer zien als het *spijsoffer*: Hij, die de volmaakte Mens was, verworpen door de mensen, en verlaten van de hemel. In het evangelie van *Johannes* lezen we

niet dat Christus verlaten was van God: Hij is Degene die Zich als het *brandoffer* door de eeuwige Geest onberispelijk aan God heeft geofferd.

De omstanders kunnen de Heer niet zien, maar aan het eind van die verschrikkelijke uren kunnen zij zijn stem horen: ‘Eloï, Eloï, lemá sabachtáni?’ Dit is het enige van de zeven kruiswoorden die Markus vermeldt. De reactie van de omstanders wordt beschreven in Markus en Mattheüs. Zij denken dat de Heer Elia roept (vs. 35).

Daarop geeft iemand de Heer te drinken door middel van een spons die gevuld was met zure wijn. Johannes verbindt deze handeling met het vijfde kruiswoord: ‘*Ik heb dorst*’ (19:28). Zo wordt Ps. 69:22 vervuld. Het schijnt dat de omstanders spottend zeiden: ‘Zie, Hij roept Elia’. Er is geen reden om aan te nemen dat de omstanders de woorden van de Heer niet begrepen hebben, want de Heer riep met luider stem. ,

Hoe beschrijven de vier evangeliën het sterven van de Heer?

Mattheüs: ‘Jezus nu *gaf de geest*’ (27:50).

Markus: ‘Jezus nu *stierf*’ (vs. 37).

Lukas: ‘Vader, in uw handen *beveel Ik mijn geest*’ (23:46) en ‘Hij *stierf*’ (23:46).

Johannes: ‘En Hij ... *gaf zijn geest over*’ (19:30).

De uitdrukking die in het Johannesevangelie gebruikt wordt, is anders dan die in de drie andere evangeliën. De Heer stierf niet als gevolg van de kruisiging: Hij ‘gaf zijn geest over’. Het woord ‘sterven’ dat Markus gebruikt, kan gebruikt worden bij het sterven van ieder mens. Het is passend dat dit woord sterven gebruikt wordt in het evangelie van de Dienstknecht en ook in het evangelie van Lukas, waar we de Heer zien als de waarachtige Mens.

Alle synoptische evangeliën vermelden het scheuren van het *voorhangsel* van de tempel (vs. 38), de woorden van de hoofdman (vs. 39) en de vrouwen die op een afstand toezagen (vs. 40).

Het *voorhangsel* was een beeld van het Joodse systeem: het duidde op scheiding. God is er wel, maar de mens is buiten en kan niet tot Hem naderen. Daar is nu een eind aan gekomen. Ook aan het Joodse systeem is een eind gekomen. De weg tot het heilige der heiligen is nu geopend door het offer van het lichaam van Christus.

Men kan zich afvragen hoe het scheuren van het voorhangsel bekend is geworden, omdat alleen de priesters hiervan getuige zijn geweest. We weten dat later een grote schare van priesters tot het geloof gekomen is (Hand. 6:7). Zij zullen deze gebeurtenis ongetwijfeld verteld hebben aan de gelovigen. Het voorhangsel is ‘van boven tot beneden’ gescheurd. Het was een Goddelijke daad, die van boven doorging tot de mensen op aarde. God Zelf had de weg vrij gemaakt.

De heidense soldaat geeft een prachtig getuigenis: ‘Waarlijk, deze mens was Gods Zoon!’ Wij weten niet hoeveel deze man begreep van de woorden die hij sprak’. Misschien was hij zo onder de indruk van het gebeurde, dat hij alleen wilde zeggen dat deze Jezus meer was dan een gewoon mens. Er wordt hier geen bepaald lidwoord gebruikt; er staat: ‘Zoon van God’ en niet: ‘de Zoon van God’; sommigen hebben hieruit afgeleid dat deze heiden in zijn bijgelovig denken uitriep dat deze Mens een zoon van de goden was. Met deze opvatting kunnen we het niet eens zijn: de Romein heeft waarschijnlijk in zijn eigen taal uitgeroepen ‘*filius Dei*’ en in het Latijn komt geen bepaald lidwoord voor.

In vs. 40-41 wordt ons verteld wie er ook tussen de toeschouwers stonden: mensen die de Heer Jezus van harte liefhadden. In dit evangelie worden alleen vrouwen genoemd, maar we weten dat Johannes ook bij het kruis stond (Joh. 19:26) en Maria, de moeder van Jezus, en nog een andere Maria, de zuster van de moeder van Jezus. Zij wordt in Matth. 28:1 ‘de andere Maria’ genoemd; ze is de vrouw van Klopas (Joh. 19:25), en men neemt aan dat Klopas dezelfde is als de Kléopas van Luk. 24:18. Zij is dan de moeder van Jakobus en Joses (Matt. 27:56; Mark. 15:40). Verder stond nog Maria Magdalena bij het kruis en een vrouw die Salóme heette, kennelijk de vrouw van Zebedeus (vgl. Matth. 27:56 met Mark. 15:40). Maar aangezien er veel vrouwen waren (Matth. 27:55), afkomstig uit Galiléa, is het mogelijk dat de beide evangelisten niet precies dezelfde drie hebben genoemd.

In dit evangelie wordt geen melding gemaakt van de aardbeving, het opengaan van de graven en de verschijning van de heiligen in Jeruzalem. Maar dit evangelie, dat spreekt van de Dienstknecht en van de dienst, noemt wel de vrouwen die Hem gevolgd waren om Hem te dienen (Matth. 27:55). Zij hadden de Heer gediend tijdens zijn leven en nu wilden ze de Heer nog dienen toen Hij gestorven was. Maar toen ze de volgende morgen bij het graf kwamen waren ze te laat. De Heer was opgestaan!

Het verslag van Mattheüs (27:31-56)

De totale onverschilligheid en ongevoeligheid van de zondige mens wordt scherp getekend in de houding van de soldaten (vs. 35, 36); zij dobbelden om de kledingstukken terwijl de gekruisigden vlak boven hen verschrikkelijke pijn leden. 'En terwijl zij zaten, bewaakten zij Hem daar'. Zij hebben niet begrepen wat voor verschrikkelijks hier plaatsvond: de grote Schepper van hemel en aarde hing aan een kruis van schande.

Zoals we eerder vermeld hebben, is de beschuldiging hier in het Hebreeuws geschreven: 'Deze is Jezus, de Koning van de Joden' (vs. 37). Dit is helemaal in overeenstemming met het karakter van dit evangelie waarin de Heer wordt voorgesteld als de Messias, de Koning der Joden. In feite was dat ook de vraag die Pilatus aan de Heer gesteld had: 'Bent U de Koning der Joden?' en dat had de Heer niet ontkend (vs. 11). Hadden de Joden maar ingezien dat deze Jezus inderdaad hun beloofde Messias, hun Koning was!

In vs. 40 zien we hoe de Heer bespot werd, onder andere met de woorden: 'Als U Gods Zoon bent...'. In Lukas 23:35 lezen we: 'Als Deze de Christus van God is, de Uitverkorene'.

Zij bespotten de Heer, en riepen uit dat Hij die de tempel afbreken kon en in drie dagen opbouwen, Zichzelf niet eens kon verlossen. In werkelijkheid waren zij de 'afbrekers' van de tempel, het lichaam van de Heer. Reeds de volgende dag zouden ze getuigen van de waarheid zijn dat Hij na drie dagen zou opstaan (vs. 63). Het was inderdaad waar dat de Heer Jezus Zichzelf niet wilde verlossen (vs. 42). De meest bijtende spot, die we alleen vinden in Mattheüs, staat in vs. 43: 'Hij vertrouwt op God; laat Hij Hem nu redden, als Hij behagen aan Hem heeft! Want Hij heeft gezegd: Ik ben Gods Zoon'. Nu horen we niet de stem van God die zijn Zoon rechtvaardigt uit de hemel: 'Deze is mijn geliefde Zoon in wie Ik al mijn welbehagen heb!' Nu zwijgt de hemel.

Aan het eind van de drie uren van duisternis klinkt de hartverscheurende klacht van de Heer Jezus: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?' (vs. 46). Dit was voorspeld in Ps. 22:1 en daar vinden we ook de reden waarom God Hem moest verlaten: 'Gij zijt de Heilige' (vs. 4). Omdat God heilig is, moest Hij zijn aangezicht van de Heer Jezus afwenden, toen Deze voor ons tot zonde gemaakt werd.

In vs. 50 lezen we dat de Heer *met luider stem riep, en de geest gaf*. Hij stierf vrijwillig, niet zoals een mens sterft. Toen zijn werk voorbij was gaf Hij Zich over, beval Hij zijn geest in de handen van God.

Tegelijkertijd scheurde *het voorhangsel* van de tempel in tweeën en de *aarde* beefde en de *rotsen* scheurden en de graven werden geopend (vs. 51, 52). Mattheüs noemt twee gevolgen van de dood van Christus: het voorhangsel is gescheurd en de macht van de dood is overwonnen: dat laatste feit vinden we alleen in het Mattheüsevangelie. Let wel, ontslapen *heiligen* en geen *zondaars* werden opgewekt bij het sterven van Christus (vs. 52), en pas na de opstanding gingen zij uit het graf (vs. 53), niet op het moment toen de Heer stierf! Paulus zegt dat Christus de eersteling is van hen die ontslapen zijn (1 Kor. 15:20). Zij konden Christus niet voorgaan. Toen de Heer stierf werden echter hun graven geopend. Het gaat hier niet om enkele personen, maar '*vele* lichamen van de ontslapen heiligen werden opgewekt'. Wij geloven niet dat zij terugkeerden om weer te midden van hun vroegere familieleden te leven, maar dat zij met hun lichamen die niet bestemd waren voor deze aarde, maar voor de geestelijke wereld, '*aan velen verschenen*' (vs. 53). Ongetwijfeld volgden zij later de Heer naar het Paradijs.

Dit voorval vinden we alleen in het Mattheüsevangelie. Jeruzalem wordt hier de 'heilige stad' genoemd (vs. 53). Deze uitdrukking houdt een belofte in voor de Joden. Op grond van de genade van

God en het volbrachte werk aan het kruis zal Jeruzalem eens de ‘heilige stad’ zijn, wanneer er een bron ontsloten zal zijn ter ontzondiging en reiniging (Zach. 13:1).

Deze ‘opgewekte heiligen’ zijn een getuigenis van het voltooide werk van Christus voor de inwoners van Jeruzalem.

Ook Markus en Lukas spreken van het getuigenis van de hoofdman: ‘*Waarlijk, Deze was Gods Zoon!*’ Hier in Mattheüs wordt ook gesproken over hen ‘die met hem Jezus bewaakten’. In Markus en Lukas wordt het persoonlijke geloof van de hoofdman vermeld; in Mattheüs horen we het getuigenis van deze heidenen.

Het verslag van Lukas (23:26-49)

Hier lezen we de woorden van de hoofdman: ‘*Waarlijk, deze mens was rechtvaardig*’ (vs. 47).

Lukas vermeldt niet de roep van de Heiland in zijn Godverlatenheid, ook spreekt hij niet van de aardbeving en het scheuren van de rotsen, enzovoorts, zoals we vonden bij Mattheüs. Beide evangelisten houden hun doel voor ogen, en dit is het evangelie van de volmaakte Mens, of met de woorden van de hoofdman: *de rechtvaardige Mens*.

Alleen in Lukas vinden we de waarschuwing van de Heer aan de dochters van Jeruzalem (vs. 27-32). Ook vermeldt hij het eerste van de zeven kruiswoorden: ‘*Vader, vergeef hun, want zij weten niet wat zij doen*’ (vs. 34). Alleen Lukas, die spreekt over het welbehagen dat God in de mensen heeft, vermeldt het berouw van de ene boosdoener (vs. 40-43), en hij alleen vermeldt ook de laatste van de zeven kruiswoorden: ‘*Vader, in uw handen beveel Ik mijn geest*’ (vs. 46).

Na deze inleidende opmerkingen willen we nauwkeuriger ingaan op dit verslag van Lukas. Het was ongeveer 9 uur ‘s morgens toen ‘zij Hem wegleidden’ (vs. 26). Het was niet mogelijk dat de Heer zou sterven als gevolg van de geseling, en dus had Hij het ook niet nodig dat iemand voor Hem het kruis droeg als Hij dit niet wou. Maar in overeenstemming met het karakter van dit evangelie zien we de Heer als de afhankelijke Mens die afhankelijk is van een medemens om zijn kruis ‘achter Jezus’ te dragen (vs. 26). In Johannes lezen we dat de Heer zijn kruis droeg, en Simon van Cyréne wordt daar niet vermeld. We mogen aannemen dat de Heer eerst Zelf zijn kruis gedragen heeft, tot de Romeinse soldaten bang waren dat de Heer zou neerstorten onder deze last; daarom dwongen zij Simon van Cyréne het kruis te dragen.

Wenende vrouwen van Jeruzalem volgden Hem (vs. 27-32). Het schijnt dat er onder ‘de grote menigte’ die de Heer volgde geen mannen geweest zijn die medelijden toonden. In dit evangelie van de mensheid van Christus vinden we alleen een uitdrukking van menselijk medeleven bij de vrouwen. Maar de Heer zegt tot hen dat zij zélf en hun kinderen te beklagen zijn, want een verschrikkelijk oordeel zou over Jeruzalem komen. Er rustte ‘bloedschuld’ op hen. Met ‘het groene hout’ bedoelt de Heer Zichzelf (vs. 31). Hoewel Hij nu gekruisigd zou worden, had Hij nog niets van zijn ‘groenheid’ en frisheid verloren. Nog in de kracht van zijn jeugd is Hij plotseling ‘afgesneden uit het land van de levenden’ (Jes. 53:8). Met Hem, het ‘groene hout’ deden zij deze verschrikkelijke dingen, maar wat zou er gebeuren met hen die het ‘dorre hout’ waren geworden, zonder vrucht, zonder waarde en zonder God, zonder Messias en zonder de Heilige Geest? Zij waren gereed om ‘verbrand’ te worden tijdens de verwoesting van Jeruzalem onder Titus in het jaar 70. Dit zijn de laatste waarschuwende woorden die de Heer tot het Joodse volk richtte terwijl Hij nog op aarde was.

Golgotha wordt hier aangeduid met ‘Schedelplaats’. De schrijver van dit boek nam eens een kleurenfoto van de plaats die wordt aangeduid met de naam Golgotha, en was later verbaasd hoe duidelijk de vorm van een schedel op de foto te zien was.

In dit evangelie zagen we de genade van God die Hij aan de mensen bewezen heeft, het welbehagen dat God in de mens heeft. Daarom vinden we hier niet de roep van de Mens die van God verlaten was: ‘Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?’

Wel beluisteren wij het gebed van de lijdende Mens voor zijn medemensen. Hij bidt dat de Vader hen welgezind mag zijn en hun deze misdaad mag vergeven (vs. 34; vgl. Hand. 3:17).

Het opschrift boven het kruis luidt hier: ‘Deze is de koning van de Joden’. Sarcasme en minachting spreekt uit deze woorden.

De soldaten dobbelen om de kledingstukken van de Heer; dit feit vermelden alle evangelisten. maar Lukas richt onze aandacht enige ogenblikken op de heuvel waar het volk stond toe te zien (vs. 35). Er moeten wel veel mensen bij het kruis gestaan hebben. Allereerst natuurlijk de soldaten die Hem bewaakten (Matth. 27:36), verder de menigten die samengekomen waren om dit te aanschouwen (vs. 48); dan de oversten als vertegenwoordigers van het volk (vs. 35), de overpriesters, de schriftgeleerden en de oudsten (Matth. 27:41), die zich niet schaamden de Heer te bespotten, wat ook de voorbijgangers deden (vs. 39). Zelfs de heidenen deden mee - zij hadden het volk van God tot voorbeeld (vs. 36)! Tenslotte zijn er nog de twee boosdoeners die de Heer lasterden. In dit evangelie waarin we de Heer als Mens zien, wordt er meer dan in de andere evangeliën de nadruk gelegd op wat de mensen hun Medemens aandeden.

Wat getuigen de vijanden van de Heer? ‘Anderen heeft Hij verlost...’ (vs.35). Hoewel ze dit van de Heer zeiden, willen ze niet tot Hem komen om zelf verlost te worden. Dit maakt hun schuld des te groter. Om anderen te redden was de Heer gekomen. Zelfs nu nog wil Hij een zondaar redden!

De genade van God heeft namelijk zijn werk gedaan in het hart van één van de boosdoeners. Eerst had hij ook meegedaan met het bespotten van de Heer Jezus. Opeens is hij stil geworden en is gaan nadenken (vs. 40-43). Hij erkent dat hij schuldig is en deze straf verdient. Hij weet dat Jezus onschuldig is en dat Hij de Heiland is: ‘Deze heeft niets onbehoorlijks gedaan’, en: ‘Jezus, denk aan mij, wanneer U in uw koninkrijk komt’. Mét Judas Iskariot, Pilatus en Herodes verklaart ook hij dat de Heer onschuldig is, maar wat een verschil: hij gaat naar het paradijs, maar de anderen gaan naar de eeuwige verdoemenis. De Heer Jezus ziet het oprechte geloof in het hart van deze man en geeft hem een antwoord op zijn gebed. Hij hoeft niet te wachten tot de heerlijkheid van de Heer Jezus geopenbaard zal worden in de wereld, maar dezelfde dag nog zal hij bij de Heer zijn, die hij als Koning erkend heeft.

Wat een geweldige verzekering geeft de Heer Jezus aan deze berouwvolle boosdoener: ‘Voorwaar, Ik zeg u: vandaag zult u met Mij in het paradijs zijn’. Op het ogenblik dat de gelovige in Christus ontslaapt, is zijn ziel niet in het vagevuur, ook slaapt zijn ziel niet, maar hij is met Christus in het paradijs.

Drie uur lang is de aarde gehuld in duisternis (vs. 44). Daarna scheurt het voorhangsel van de tempel middendoor.

Nu komen we bij vs. 46: ‘En Jezus riep met luider stem en zei: Vader, in uw handen beveel Ik mijn geest’. In Mattheüs en Markus zien we dat de Heer verlaten was van *God* in de drie uren van duisternis, maar hier weet Hij dat *de Vader* bij Hem is. Ook in vs. 34 noemt Hij in zijn gebed de naam van de Vader. In Johannes wordt de Heer beschreven als de Zoon van God die één is met de Vader en nooit alleen gelaten is door de Vader (vgl. Joh. 16:32).

De Heer Jezus, als de volmaakte Mens, weet dat alles volbracht is en dat de dood nu nadert. Daarom beveelt Hij vol vertrouwen zijn ziel aan in de zorg van de Vader (zie Ps. 16; Ps. 31:6).

Tenslotte horen we nog de reactie van de hoofdman en van de scharen. De hoofdman ‘zag wat er was gebeurd en verheerlijkte God en zei: Waarlijk, deze mens was rechtvaardig’. Ook vóór hem zijn er veel mensen geweest die al de wonderen gezien hebben die door de Heer verricht werden, en die door deze feiten overtuigd werden en geloofden en getuigenis gaven van de Heer Jezus.

De menigten die samengekomen waren om dit te aanschouwen (vs. 48), zagen wat er gebeurd was, en sloegen zich op de borst. Uit wanhoop? Betreurden zij hun zondig leven? Kwamen zij tot de uitroep: ‘Hoe kon ik zo slecht zijn?’ Waren zij in hun hart getroffen? Dan was er voor hen nog hoop.

Het verslag van Johannes (19:17-30)

In dit evangelie wordt de Heer in zijn lijden en sterven voorgesteld als het *brandoffer*, als Degene die Zichzelf onberispelijk aan God heeft opgeofferd, tot een welriekende reuk voor God. Hier stijgt

de liefelijke reuk van een volmaakt gehoorzame Mens, die gehoorzaam is tot de dood, ja tot de dood aan het kruis, op tot God.

*Uit de vuurgloed van uw lijden
steeg een geur van lieflijkheid,
waarin God Zich kon verblijden
en kan rusten voor altijd.*

In dit evangelie lezen we dat de Heer *alleen* het kruis gedragen heeft (vs. 17). In het Oude Testament zien we al een voorafschaduwing van het feit dat de Heer Zelf vrijwillig het kruis droeg: 'Toen nam Abraham het hout voor het brandoffer en legde het op zijn zoon Izaäk' (Gen. 22:6).

In vs. 16 lezen we dat zij de Heer 'wegleidde', maar in vs. 17 dat de Heer 'uitging'. Zo ook in vs. 4 waar Pilatus zegt: 'Ik breng Hem tot u naar buiten', en in vs. 5 'Jezus ging naar buiten'. Noch Pilatus, noch de soldaten konden de Heer leiden als Hij niet vrijwillig ging als de Zoon van God.

Met de Heer werden twee anderen gekruisigd, aan elke kant één en Jezus in het midden (vs. 18). Hier vindt een scheiding plaats: één moordenaar krijgt berouw en wordt behouden, de andere sterft in zijn zonden en is verloren. De scheiding hangt af van de vraag: 'Wat dunkt u van de Christus?' en het is een scheiding voor eeuwig.

We lezen in vs. 19 dat Pilatus een opschrift schreef in drie talen:

- Hebreeuws - de taal van de godsdienst;
- Grieks - de taal van de cultuur;
- Latijn - de taal van de politiek.

Johannes geeft de uitvoerigste omschrijving van het opschrift: 'Jezus de Nazireeër, de koning van de Joden'. In dit opschrift proeven we iets van de minachting die Pilatus voor de Joden koesterde. De Joden ergerden zich aan dit opschrift. Zij vonden dat deze 'koning' het koninkrijk niet waardig was, maar in werkelijkheid was het 'koninkrijk', het Joodse volk, Hem niet waardig. Voor de Joden was hun uur van overwinning totaal bedorven door dit opschrift. Zij proberen van Pilatus gedaan te krijgen dit opschrift te veranderen. Maar Pilatus zendt de Joden weg met de woorden: 'Wat ik geschreven heb, heb ik geschreven'. Hij is niet van plan nog verder in te gaan op de verlangens van de Joden, die hem die morgen hebben gedwongen te handelen tegen zijn wil.

Johannes geeft ook het uitvoerigste verslag van wat er met de kleding van de Heer is gebeurd. Het onderkleed was zonder naad, van bovenaf in zijn geheel geweven. De soldaten besloten dit kledingstuk niet te scheuren, maar erom te loten. Dit is gebeurd opdat de Schrift vervuld zou worden; ongeveer duizend jaar tevoren had de Heilige Geest al voorspeld dat dit zou gebeuren (Ps. 22:19) - het is één van de bewijzen van de wonderbare en nauwkeurige vervulling van de profetie.

In vs. 25-27 zien we dat de Heer zelfs onder deze verschrikkelijke omstandigheden nog tijd heeft voor anderen. Wat hadden die vrouwen een moed dat ze hier durfden staan, tussen al deze vijanden van de Heer! Zij lieten hiermee zien hoe kostbaar de Heer voor hun hart was. We kunnen ons nauwelijks indenken hoe Maria geleden heeft toen zij hier bij het kruis stond. Wat de oude Simeon voorspeld had, is hier vervuld: 'En ook door uw eigen ziel zal een zwaard gaan' (Luk. 2:35).

Hoewel de Heer leed als het Lam van God, had Hij toch ook een volmaakte menselijke genegenheid. In het begin van het optreden van de Heer had Hij tegen haar gezegd: 'Vrouw, wat heb Ik met u te doen? Mijn uur is nog niet gekomen'. Maar nu was 'zijn uur' gekomen. Vóór de Heer sterft draagt Hij de zorg voor zijn moeder over aan de discipel die Hij liefhad, dat is Johannes, met de woorden: 'Vrouw, zie uw zoon' en: 'Zie uw moeder'.

In dit evangelie wordt niet gesproken over het lijden van de Heer, noch in Gethsémané, noch aan het kruis. In Mattheüs wordt wel het lijden van de Heer vermeld. In Lukas wordt meer gesproken over het lijden in Gethsémané dan over het lijden aan het kruis. Daar lezen we bijvoorbeeld dat het zweet van de Heer werd als grote bloeddruppels die op de aarde vielen. In Johannes lezen we ook niet dat de Heer Jezus van God werd verlaten. Natuurlijk wás het lijden er wel, maar het komt in Johannes' verslag niet zo naar voren.

Het lijden aan het kruis bracht een verschrikkelijke dorst met zich mee. Daarom, en ook omdat de woorden van Ps. 69:22 en 22:15 vervuld moesten worden, sprak de Heer de woorden: 'Ik heb dorst!' De Heer weigerde vóór het kruislijden de zure wijn met gal gemengd te drinken (Matth. 27:34; Mark. 15:23), want dit was een verdovend middel. Maar nu neemt Hij de zure wijn aan die in een spons gedaan was, omlegd met hysop (vs. 29). Alleen Johannes spreekt over de hysop. Dit herinnert ons aan de paasnacht in Egypte toen een bundeltje hysop gedoopt moest worden in het bloed en dat moest worden gestreken aan de beide deurposten. Dit hysop ziet op het verzoenend werk van de Heer. 'Want ook ons pascha, Christus, is geslacht' (1 Kor. 5:7).

Alleen dit evangelie vermeldt het volgende kruiswoord, waarvan we de diepte niet kunnen peilen: '*Het is volbracht*'. Niemand kan de diepte van deze uitdrukking doorgronden: het ene grote offer, dat zonden kon wegnemen, was gebracht! Alles wat gedaan moest worden om te voldoen aan de rechtvaardigheid en heiligheid van God, was volbracht! Er was vrede gemaakt door het bloed van het kruis. Alle profetieën en zinnebeelden uit het Oude Testament die spreken over het grote verzoeningswerk van de Heer, waren nu vervuld.

Daarna lezen we dat de Heer zijn geest overgaf, als een handeling van zijn eigen wil. 'Hij legde zijn leven af' (10:18).

'Niemand heeft macht over de dag des doods' (Pred. 8:8) - maar wat een gewoon mens niet kon, kon de Zoon van God wel. Hij is één met de Vader, Hij is niet alleen gelaten door de Vader (16:32). De dood van de Heer was een vrijwillige daad. Hij gaf zijn geest over uit eigen, vrije wil.

*'Het is volbracht!' - het werk van eeuw'ge waarde;
en God is nu verheerlijkt op de aarde
door zijn geliefde Zoon, die riep met kracht:
'Het is volbracht - het is volbrachte'*

*'Het is volbracht!' - God wilde aan zondaars denken
om hun zijn liefde en eeuwig heil te schenken.
Het werk dat hun dit heil heeft aangebracht,
dat is volbracht - dat is volbracht.*

*'Het is volbracht!' - klinkt door de eeuwigheden
tot lof van God, tot onze vreugde en vrede.
We aanbidden God en 't Lam voor ons geslacht.
'Het is volbracht - het is volbracht!'*

163. DE BEGRAFENIS VAN DE HEER JEZUS

Mark. 15:42-47; Matth. 27:57-61; Luk. 23:50-56; Joh. 19:31-42

Het verslag van Markus (15:42-47)

Markus en Johannes vertellen ons dat deze vrijdag waarop de Heer stierf, *de voorbereiding* was, dat is de dag vóór de sabbat (vs. 42). In dit geval zou het de sabbat van Pasen zijn (Joh. 19:31). We zullen iets meer van deze 'voorbereiding' zeggen bij het verslag van Johannes.

In alle evangeliën lezen we dat *Jozef van Arimathéa* op dit ogenblik komt om de Heer te begraven. Alleen in het Johannesevangelie lezen we dat ook *Nicodémus* nu openlijk kiest voor de verworpen Messias (19:39).

Markus deelt ons mee dat Jozef van Arimathéa een aanzienlijk raadsheer was die het koninkrijk Gods verwachtte (vs. 43). Volgens Mattheüs was hij een rijk man en een discipel van Jezus (27:57). Johannes vertelt daarbij dat hij *in het geheim* een discipel van Jezus was, uit vrees voor de Joden (23:50). Lukas zegt dat hij een goed en rechtvaardig man was die niet had ingestemd met de raad en handelingen van de Joodse Raad (23:50). Nu de Heer gestorven is, komt hij openlijk voor Hem uit, zonder vrees voor de Joden. Nu denkt hij niet meer aan zijn reputatie en vergeet alle voorzichtigheid. Hij 'waagde het naar binnen te gaan naar Pilatus en het lichaam van Jezus te vragen' (vs. 43). Het was een daad van geloof; hiermee beled hij dat hij bij de verachte Jezus van

Nazareth hoorde. Jozef vraagt om het lichaam (Gr. *sooma*), maar Pilatus gebruikt het Griekse woord *ptooma* (vs. 45), wat betekent 'lijk'. Uit deze twee woorden blijkt het verschil in waardering dat deze mannen hechtten aan het lichaam van Christus. Voor Jozef is dit lichaam kostbaar, de tabernakel van God op aarde, voor Pilatus is het gewoon een lijk zonder enige waarde.

Heel eerbiedig wikkelt Jozef het lichaam van de Heer in het fijne linnen en legt Hem in zijn eigen graf (vs. 46). Toen de Heer Jezus in deze wereld kwam werd Hij ook gewikkeld in doeken (Luk. 2:12). Wat heeft Hij Zich willen vernederen! Hij was de nederige dienstknecht.

Alleen Markus en Mattheüs vertellen ons dat een steen voor de ingang van het graf werd gewenteld, en in Matth. 27:66 lezen we dat de steen later werd verzegeld.

Er waren ook toeschouwers aanwezig toen de Heer werd begraven in de hof; het waren vrouwen, ongetwijfeld dezelfde die ook bij het kruis gestaan hadden: Maria Magdaléna en Maria, de moeder van Joses, die door Mattheüs 'de andere Maria' genoemd wordt (27:61). Deze twee worden bij name genoemd, maar ongetwijfeld waren er meer vrouwen aanwezig. In Lukas lezen we van 'de vrouwen die met Hem gekomen waren uit Galiléa'. Het was hun bedoeling om met specerijen terug te komen zo gauw de sabbat voorbij was om de Heer te gaan zalven. Maar zij kwamen te laat (16:1).

Het verslag van Mattheüs (27:57-61)

In dit evangelie, dat bestemd is voor de Joden, heeft Mattheüs steeds weer duidelijk gemaakt dat Jezus hun Messias was, door te wijzen op Schriftplaatsen die door Hem vervuld zijn geworden. Nu wijst hij er op dat deze Jozef van Arimathéa (misschien Rama of Ramathaïm, genoemd in 1 Sam. 1:1) een rijk man was en een nieuw graf bezat. Zo werd weer de Schrift vervuld: 'En men stelde zijn graf bij de goddelozen; bij de rijke was Hij in zijn dood, omdat Hij geen onrecht gedaan heeft en geen bedrog in zijn mond geweest is' (Jes. 53:9).

Het verslag van Lukas (23:50-56)

Niet alleen was Jozef een rijk man en een discipel, hij was ook een lid van de Joodse Raad en hij was bekend om zijn goedheid en rechtvaardigheid. In vs. 51 lezen we dat hij niet had ingestemd met de raad en handelwijze van zijn collega's die de Heer ter dood veroordeeld hadden. Lukas geeft meer bijzonderheden over Jozef dan de andere evangelisten. Zijn laatste getuigenis over Jozef is dat 'hij ook zelf het koninkrijk Gods verwachtte' (vgl. Mark. 15:43).

In dit evangelie van 'de volmaakte Mens' is het 'een rechtvaardige man' die zijn graf afstaat waarin nog nooit iemand gelegd was. Lukas vermeldt meestal bijzonderheden en treedt vaak in details; in vs. 55 echter is -hij heel beknopt door alleen maar te spreken over 'vrouwen die met Hem waren meegekomen uit Galiléa'.

In vs. 56 lezen we dat zij terugkeerden en specerijen en balsems bereidden en dat zij op de sabbat rustten. Zij hadden oprechte toegenegenheid tot de Heer en waardering voor Hem, maar toen zij kwamen, om blij te geven van die toegenegenheid door het lichaam van de Heer te zalven, waren zij te laat. Vergelijk dit met het zalven van de Heer door Maria van Bethanië (Matth. 26:6-13). Van haar getuigt de Heer dat zij dit gedaan heeft 'voor mijn begrafenis'.

Het verslag van Johannes (19:31-42)

Waar Lukas het getuigenis van de Romeinse hoofdman weergeeft: 'Waarlijk, deze Mens was rechtvaardig' (Luk. 23:47), in het evangelie waarin de Heer als de volmaakte Mens wordt voorgesteld, legt God in het Johannesevangelie er Zelf getuigenis van af dat de Heer Jezus rechtvaardig is.

De Heer Jezus heeft alles in vervulling doen gaan wat over Hem geschreven was. Zelfs in zijn sterven en daarna zorgde God er voor dat de Schrift vervuld zou worden (vs. 36 en 37). Het verslag van het breken van de benen van hen die met de Heer gekruisigd waren en het doorsteken van de zijde van de Heer staat alleen in dit evangelie.

Vrijdags ongeveer drie uur 's middags stierf de Heer. Drie uur later, om 6 uur 's avonds, begon de sabbat. Dit was een bijzondere sabbat: 'de dag van die sabbat was groot' (vs. 31). Het was de dag waarop het Pascha gevierd moest worden. Om aan dit feest deel te kunnen nemen moest een Jood ceremonieel 'rein' zijn; hij moest zich daarom op het feest voorbereiden, en daarom werd deze vrijdag 'de voorbereiding' genoemd.

Vandaar de haast bij de Joden om de kruiselingen te laten sterven: er was niet veel tijd meer over voor hun voorbereiding op het paasfeest. Ook was er daarom niet veel tijd meer voor de trouwe volgelingen van de Heer om nog een laatste dienst aan Hem te bewijzen. Als iemand ter dood gebracht was, door hem aan een paal te hangen, mocht zijn lijk gedurende de nacht niet aan de paal blijven (Deut. 21:23). Zo werden de twee rovers gedood door hun benen te breken. Maar dan zegt God Zelf: 'tot hier en niet verder'. De soldaten beseften niet wat zij deden toen zij besloten de benen van de Heer niet te breken omdat 'Hij al gestorven was' (vs. 33), maar zij vervulden hiermee de Schrift die zegt dat geen been van Hem zou gebroken worden (Ex. 12:46 en Ps. 34:21).

Het was een heidense soldaat die de zijde van de Heer doorstak. Niettemin wordt het volk Israël verantwoordelijk gesteld voor deze daad: 'Zij zullen zien op Hem die zij hebben doorstoken' (zie Zach. 12:10).

Het doorsteken van de zijde van de Heer is ook het bewijs dat de Heer werkelijk gestorven is. De Mohammedanen geloven dat God Jezus weggenomen heeft voordat Hij stierf. Als de Heer Jezus nog niet gestorven was, dan zou deze steek, gericht op zijn hart, dodelijk zijn geweest. Uit de wond kwam bloed en water (vs. 34), het bewijs dat de Heer zijn bloed gestort heeft (vgl. Hebr. 9:22). Bovendien kwam er water uit de wond. Het bloed spreekt van verzoening, het water van reiniging (1 Joh. 5:6, 7).

Tegenwoordig zijn er veel mensen die van deze dingen niet willen weten, maar het Woord blijft onveranderlijk waar: 'Het loon van de zonde is de dood', en: 'Zonder bloedstorten is er geen vergeving' (Rom. 6:23; Hebr. 9:22).

Vs. 35 is het getuigenis van een ooggetuige. Hier doet Johannes een appèl op iedere lezer: '... opdat ook u gelooft'.

Door deze gebeurtenissen werd de ene Schriftplaats' na de andere vervuld. Nu moest Jes. 53:9 nog vervuld worden. Ook hiervoor zorgde God. Hij had al in het hart van Jozef van Arimathéa gewerkt om deze profetie te vervullen. Dit is het bewijs van God Zelf dat zijn Zoon rechtvaardig, vlekkeloos en zonder zonde is. Zij die Christus vermoord hebben (menselijk gezien) wilden Hem een graf geven bij de goddelozen, maar God komt op voor de eer van zijn Zoon.

De begrafenis van de Heer door Jozef en Nicodémus wordt ook vermeld door de andere evangelisten. In elk evangelie vinden we weer andere bijzonderheden. Omdat Jozef een vooraanstaand lid van het Sanhedrin was, had hij ongetwijfeld invloed bij Pilatus. Onmiddellijk nadat de Heer gestorven was, ging hij dan ook naar Pilatus en vroeg of hij het lichaam van de Heer mocht weg nemen (vs. 38).

In Markus lezen we dat Pilatus verwonderd was dat de Heer al gestorven was (15:44). Dit vermeldt Johannes niet, maar wat hij ons wél vertelt in vs. 38 en 39, vinden we niet in de andere evangeliën. Nicodémus doet niet onder voor Jozef in zijn bewijs van eerbied aan de Heer. Hij brengt een mengsel van mirre en aloë, ongeveer honderd pond, mee (vs. 39). Zij wikkelden het lichaam van Jezus in linnen doeken met de specerijen, zoals de Joden de gewoonte hebben van begraven (vs. 40). Het graf lag op dezelfde plaats als Golgotha. 'In de tuin was een nieuw graf, waarin nog nooit iemand was gelegd' (vs. 41). Jozef en Nicodémus moesten zich haasten, want bij zonsondergang begon de sabbat. Alles wat zij nog konden doen was het lichaam wassen, en het in linnen doeken wikkelen met de specerijen en nog een zweetdoek om het hoofd van de Heer doen. Daarna werd Jezus in het graf gelegd (vs. 42).

164. HET GRAF VERZEGELD EN BEWAAKT

Matth. 27:62-66

De discipelen en de andere vrienden van de Heer 'rustten op de sabbat naar het gebod' (Luk. 23:56). De vijanden van de Heer echter niet. Het is treffend dat alleen Mattheüs vermeldt dat het volk Israël zijn Messias vervolgd heeft niet alleen tot de dood, maar zelfs ná zijn sterven. Dit laat ons nog duidelijker de schuld zien van hen tot wie Hij in de eerste plaats gekomen was.

Deze vervolgers van Christus gaan zelfs nog verder: straks zullen zij ook de Heilige Geest verwerpen. Zie het getuigenis van Stéfanus tegen hen (Hand. 7:51). Voor zulke mensen is geen hoop meer. De discipelen waren traag om te geloven wat hun Meester tot hen gezegd had, namelijk dat Hij na drie dagen zou opstaan. Maar de vijanden van de Heer waren deze woorden niet vergeten. Het schijnt dat zij begrepen hebben dat Hij zou opstaan uit de doden, en ze proberen dit te verhinderen., Wat een dwaze gedachte! Wat dachten zij toch gering van de Heer Jezus! Kon een graf Hem tegenhouden? Was de grote steen voor het graf een verhindering voor Hem om uit het graf te komen? De grote Schepper en Heiland had zelfs geen engel nodig om een steen te verwijderen. De duisternis is voor Hem licht; een stenen muur is voor Hem als lucht.

ZATERDAG

165. DE VROUWEN KOPEN SPECERIJEN

Mark. 16:1, Luk. 23:56b

Op deze droeve sabbat bleven de vrouwen die de Heer liefhadden rustig thuis. Zij wachtten tot de zon zou ondergaan, dan was de sabbat voorbij en zouden de winkels opengaan.

Op die avond van onze zaterdag (voor hen was het al het begin van de eerste dag van de week) gingen Maria Magdaléna, Maria, de moeder van Jakobus en Salóme meteen de nodige zalf en specerijen kopen. Dan konden ze de volgende morgen direct naar het graf gaan om het lichaam van de Heer te zalven, zoals het hoorde.

DE DAG VAN DE HEER

166. DE OPSTANDING

Matth. 28:1-4

Tegen het aanbreken van de dag, als de vrouwen onderweg zijn naar het graf, staan de soldaten nog steeds op wacht bij het graf. Ineens doet een aardbeving de aarde in de omgeving van de heilige stad beven. Een engel daalt neer uit de hemel, wentelt de steen af en gaat er op zitten als op een overwonnen vijand. Zonder twijfel was het graf op dat ogenblik al leeg. De engel kwam niet om de Heer er uit te laten, maar om de steen te verwijderen als een getuigenis voor de mensen van het feit dat de Heer was opgestaan.

De eersten die dit schouwspel zagen waren de soldaten ... de vijand zelf!

167. MARIA MAGDALENA BEZOEKT HET GRAF

Joh. 20:1

We mogen aannemen dat Maria Magdaléna in de vroege morgen niet alleen naar het graf is gegaan. Waarschijnlijk is zij de andere vrouwen vooruit gelopen. In dit evangelie wordt zij echter alleen genoemd. Als Maria bij het graf komt is zij rusteloos erf vervuld met, gedachten over Jezus ... maar wat ziet ze daar? De steen is van het graf weggenomen. Zij gaat het graf niet binnen, en blijft

ook niet in de hof staan, maar ‘zij liep snel en kwam bij Simon Petrus en bij de andere discipel die Jezus liefhad’ en vertelt hen wat zij gezien heeft.

168. ANDERE VROUWEN BEZOEKEN HET GRAF

Mark. 16:2-4; Luk. 24:1-3

De beide Maria’s en Salóme kochten op zaterdagavond (volgens onze indeling van de dag) specerijen (Mark. 12:1). Hier wordt Maria Magdaléna niet genoemd. Waarschijnlijk was zij er wel bij, en ook andere vrouwen. Samen gingen zij naar het graf.

Onderweg zeiden de vrouwen tot elkaar: ‘Wie zal ons de steen van de ingang van het graf afwentelen?’ Toen ze bij het graf kwamen, was de zon net opgegaan en zij zagen, net als Maria even tevoren, dat de steen al van de ingang van het graf afgewenteld was.

Lukas vermeldt nog dat zij het graf binnen gingen en het lichaam van de Heer niet vonden.

169. DE VERSCHIJNING VAN DE ENGEL

Mark. 16:5-7; Matth. 28:5-7; Luk. 24:4-8

Het verslag van Markus (16:5-7)

Er is een groot verschil tussen de verschijning van een engel aan de vrouwen en de persoonlijke verschijning van de Heer Zelf aan Maria Magdaléna. In de geschiedenis van de Joden is het niet vreemd dat God een engel stuurt om iets mee te delen of om tussenbeide te komen.

Toen de vrouwen het graf binnen gingen en de engel zagen, was het eerste woord dat zij hoorden: ‘Weest niet ontsteld’ (vs. 6), want zij waren geweldig geschrokken toen zij deze bovennatuurlijke verschijning zagen. De engel maakt hen duidelijk dat de Heer Jezus opgestaan is. ‘U zoekt Jezus ... Hij is opgewekt, Hij is hier niet; zie de plaats waar zij Hem hebben gelegd’. Deze woorden moesten hen overtuigen.

Ook krijgen deze vrouwen een opdracht: ‘Gaat ... zegt ...’. Apart wordt nog vermeld: ‘aan Petrus’. In dit evangelie wordt de val van Petrus zo nauwkeurig beschreven, daarom is het te begrijpen dat Petrus nu apart wordt genoemd. De Heer heeft zorg voor zijn gevallen discipel.

Interessant is het verschil tussen de opdracht die de vrouwen kregen en de opdracht die Maria Magdaléna kreeg. Tegen de vrouwen wordt gezegd: ‘Gaat heen, zegt aan *zijn discipelen* en aan Petrus: Hij gaat u voor naar Galiléa’ (vs. 7). Tegen Maria Magdaléna wordt gezegd: ‘Ga heen naar *mijn broeders* en zeg hun: Ik vaar op naar mijn Vader en uw Vader’ (Joh. 20:17).

In Mattheüs wordt tegen de discipelen gezegd dat zij de Heer zullen ontmoeten in Galiléa, maar in het Johannesevangelie wordt geen plaats op aarde genoemd. Hij zegt alleen tot hen dat Hij naar de hemel zal gaan naar zijn Vader en hun Vader. Waarom dit verschil?

Mattheüs beschrijft de verbinding van de Heer met het overblijfsel van het volk Israël. In dit karakter is Hij bij de discipelen in Galiléa en spreekt daar met hen. Maar de Heer Jezus neemt ook zijn plaats in als de verheerlijkte Mens voor de Vader. In dit karakter gaat Hij vanaf Bethanië terug naar de hemel; dat zien we in het verslag van Lukas. En tenslotte is het het onderwerp van Johannes dat Hij ons als zonen van de Vader en als. zijn broeders met de Vader verbindt.

Markus spreekt in vs. 5 van ‘een jongeman’. Mattheüs zegt dat het een engel was (28:5) en Lukas spreekt over ‘twee mannen in blinkende kleren’ (24:4). Johannes spreekt over twee engelen die in het graf zaten ‘één aan het hoofd en één aan de voeten’ (20:12). Markus noemt alleen de ene engel die de vrouwen aansprak. Het schijnt dat Maria Magdaléna twee engelen in het graf zag, maar

Maria, de moeder van Jakobus, en Salóme zagen in het graf één engel aan de rechterkant. De andere vrouwen zagen twee engelen buiten het graf, die hen vertelden dat de Heer is opgestaan. Deze verschillen in aantal komen in de Bijbel meer voor (vgl. Mark. 5:2 met Matth. 8:28 en Mark. 10:46 met Matth. 20:30).

Het verslag van Mattheüs (28:5-7)

Eén van de engelen stelt de vrouwen gerust met de woorden: ‘Weest u niet bang ...’ (vs. 5). Er is inderdaad niets te vrezen voor ‘hen die in Christus Jezus zijn’, die Hem kennen als hun Heiland en Plaatsvervanger. ‘Geen bange vrees knelt ons nu meer in hare banden ...’. Zelfs de dood is geen verschrikking meer voor de gelovige in Christus: de dood is overwonnen, de Heer Jezus is opgestaan. Dit is het bewijs dat wij ook zullen opstaan.

Om nog meer de nadruk te leggen op het feit dat de Heer is opgestaan, vermeldt Mattheüs ook nog de woorden van de engel: ‘Komt hier, ziet de plaats waar de Heer gelegen heeft’ (vs. 6). In dit evangelie worden de bewijzen geleverd, opdat de mensen het mogen zien en geloven.

We willen nog wijzen op de verschillende manieren waarop de engel de onwetende vrouwen aanspreekt: ‘Ik weet dat u Jezus zoekt, de gekruisigde’ (vs. 5). Markus zegt: ‘U zoekt Jezus de Nazaréner, de gekruisigde’ (16:6). Lukas: ‘Waarom zoekt u de levende bij de doden?’ (24:5). De woorden in Mattheüs klinken waarderend, in Markus bevestigend en in Lukas corrigerend. Met veel geduld wordt de waarheid van de opstanding duidelijk gemaakt aan de bevende vrouwen. Het Mattheüsevangelie is geschreven voor de Joden, en het volk, tot welks ‘heilige stad’ de Heer kwam om te regeren en waardoor Hij werd verworpen, wordt terzijde gesteld. Dit wordt hier aangeduid door het feit dat Jeruzalem gepasseerd wordt en de Heer zijn overblijfsel verzamelt in het verachte Galiléa van de volken (vs. 7).

Het verslag van Lukas (24:4-8)

Het is kenmerkend voor Lukas dat hij vaak menselijke gevoelens en emoties weergeeft. Ook hier in vs. 4 geeft hij de gemoedstoestand van de vrouwen weer toen zij bij het graf kwamen, en de steen afgewenteld vonden. ‘En het gebeurde toen zij daarover in verlegenheid waren ...’ Even later waren zij ‘erg bang’ toen zij twee engelen zagen in blinkende kleren - heel menselijk en begrijpelijk. We lezen hier niet de vertroostende, bemoedigende woorden: ‘Weest niet bang!’ Maar de vrouwen krijgen een zacht verwijt te horen. Ze hebben werkelijk liefde voor Christus, maar zij hebben weinig begrip of waardering voor wie Hij is en wat Hij gedaan heeft. De engel herinnert hen aan de woorden die de Heer gesproken heeft (vs. 6-8). We lezen hier niet van de opdracht die zij gekregen hebben. Toch is het resultaat gelijk: ‘Zij berichtten dit alles aan de elf en aan al de overigen’ (vs. 9).

170. PETRUS EN JOHANNES BEZOEKEN HET GRAF

Luk. 24:12; Joh. 20:3-10

Maria Magdaléna was bij het graf gekomen vóór de andere vrouwen, zij had gezien dat de steen weggerold was. Dat was zij meteen aan Petrus en Johannes gaan zeggen (Joh. 20:1, 2). Het schijnt dat de twee discipelen, toen zij dit nieuws hoorden, Maria lieten staan waar zij stond en meteen wegreunden naar het graf. Maar Maria volgde hen, ook zij ging weer naar het graf terug.

Beide evangeliën vermelden dat Petrus bij het graf kwam, zich bukte en in het graf keek. Als bewijs van de opstanding van Christus zag hij de linnen doeken liggen. De linnen doeken lagen niet in wanorde door elkaar (Joh. 20:7). Zoals iemand die geslapen heeft en ‘s morgens zijn nachtkleren netjes opvouwt, zo had de Heer, toen Hij opgestaan was, de linnen doeken en de zweetdoek samengerold en afzonderlijk neergelegd, niet in haast, maar kalm en weloverwogen. Uit het verslag van Lukas blijkt niet dat Petrus geloofde in de opstanding, maar slechts dat hij verwonderd was over wat er gebeurd was (vs. 12). Van de ‘andere discipel’, ongetwijfeld Johannes zelf, wordt wel gezegd dat hij geloofde (Joh. 20:8). In het verslag van Lukas wordt Johannes niet vermeld. Toch

drong de volle betekenis van wat hier gebeurd was niet tot hen door. Zij waren net zo onwetend als Kleopas en zijn metgezel toen dezen op weg waren naar Emmaüs. We lezen dat beide discipelen weer naar huis gingen.

HOOFDSTUK 8

DE VERSCHIJNINGEN VAN DE OPGESTANE HEER

171. MARIA MAGDALENA TERUG BIJ HET GRAF (EERSTE VERSCHIJNING)

Joh. 20:11-18; Mark. 16:9-11

Het verslag van Johannes (20:11-18)

Omdat Johannes het uitvoerigste is over deze gebeurtenis, zullen we eerst iets zeggen van zijn verslag. Petrus en Johannes waren Maria vooruit gesnel naar het graf. Als zij naar huis gaan komt Maria opnieuw bij het graf. Zij gaat het graf niet binnen zoals Petrus, maar blijft buiten het graf staan en huilt, overweldigd door droefheid. Ze wil niet naar huis gaan; zonder Jezus heeft ze geen rust. Na een tijdje gaat ze toch weer naar het graf toe en bukt zich voorover in het graf. Dan ziet zij, twee engelen zitten, één aan het hoofd en één aan de voeten, waar het lichaam van de Heer gelegen heeft (vs. 12). Maar Maria is zo in beslag genomen door het feit dat de Heer er niet is, dat zij niet bang is, en niet schrikt van deze plotselinge verschijning. Zij neemt aan dat iedereen hier zo mee bezig is, zelfs deze twee mannen.

Maria zegt tegen de engelen dezelfde woorden als ze gezegd heeft tegen de twee discipelen (vs. 2): 'Zij hebben mijn Heer weggenomen ...' (vs. 13). Even later zegt zij: 'Heer, als u Hem weggedragen hebt, zeg mij waar u Hem gelegd hebt en ik zal Hem wegnemen' (vs. 15). Met haar ogen vol tranen wil ze het zoeken naar haar Heer voortzetten. Maar dan ... vindt *Hij háár!* De Goede Herder die zijn schapen bij de naam noemt, zegt: 'Maria!' - en zij roept uit: 'Meester!' Het is goed dat zij Hem Meester noemt en zichzelf beschouwt als zijn leerling, want er zijn veel dingen, totaal nieuwe dingen, die zij nu zal leren.

Het eerste wat Maria moet begrijpen is dat zij Hem van nu aan niet meer kan 'aanraken'. De verhouding tot Hem is nu totaal anders dan vóór de dood en opstanding van de Heer. De Heer heeft nu een opstandingslichaam, een verheerlijkt lichaam.

Het tweede wat zij moet leren is dat de Heer zal opvaren naar zijn Vader: ... 'Want Ik ben nog niet opgevaren naar mijn Vader' (vs. 17). Dit houdt ook in dat wanneer Hij opgevaren zal zijn naar zijn Vader, Maria weer in verbinding met Hem zal zijn, op een geestelijke manier. Want dan zal Hij de Heilige Geest zenden, waardoor elke gelovige de nabijheid van de Heer Jezus kan ervaren op een manier zoals het nooit mogelijk was tijdens zijn leven op aarde. In dit evangelie heeft de Heer vaak tegen zijn discipelen gezegd dat Hij van hen weg zal gaan, en dat dit nuttig voor hen zal zijn (zie bijv. 16:7).

Nóg een wonderbare zaak wordt aan Maria geopenbaard in de boodschap die zij aan de discipelen moet overbrengen: 'Ga heen naar *mijn broeders* en zeg hun: Ik vaar op naar *mijn Vader* en uw *Vader*, naar mijn God en uw God' (vs. 17). Maria leert niet alleen dat de Heer is opgestaan, maar ook dat zijn discipelen door zijn opstanding in een totaal nieuwe verbinding met Hem gebracht zijn. Nooit tevoren had de Heer zijn discipelen 'broeders' genoemd, maar nu schaamt Hij Zich niet hen broeders te noemen (Hebr. 2:11).

Het is belangrijk dat de Heer niet spreekt van 'onze' Vader en God, maar van 'mijn én uw' Vader en God. Wij moeten ons altijd bewust blijven dat wij niet op dezelfde hoogte staan als Hij. Hij moet in alles de eerste plaats innemen. Het is daarom ongepast als wij Hem 'onze broeder' noemen, hoewel Hij Zich niet schaamt ons zijn broeders te noemen. Juist dit aspect wordt benadrukt in het evangelie van de Zoon van God.

Het verslag van Markus (16:9-11)

Maria Magdaléna bezocht zeer vroeg op de eerste dag van de week het graf (vs. 9). Zij heeft het eerst de opgestane Heer gezien. Hier wordt niet gezegd dat zij meteen naar Petrus en Johannes gegaan is, maar dat zij dit heeft gezegd aan ál de apostelen: ‘... aan hen die met Hem geweest waren’ (vs. 10).

Hoewel Maria in dit hoofdstuk al eerder genoemd was, wordt zij hier toch nader aangeduid met de woorden: ‘... uit wie Hij zeven demonen had uitgedreven’ (vs. 9). Reeds aan het begin van zijn dienst toonde de Heer zijn macht over de machten van de duisternis. Hij wierp duivelen uit (1:21-34), want Hij was ook gekomen om de macht van Satan te breken. Hier aan het eind van zijn dienst op aarde worden we er aan herinnerd dat Hij zeven boze geesten had uitgeworpen uit Maria Magdaléna. Hij verschijnt aan haar als de Overwinnaar van de dood en de duivel.

Alle evangelisten geven hetzelfde treurige verslag over de houding van de discipelen toen ze het blijde nieuws van de opstanding hoorden: ze geloofden het niet (vs. 11).

172. DE VROUWEN KEREN TERUG OM HET NIEUWS AAN DE DISCIPELEN TE ZEGGEN. ZIJ ONTMOETEN DE HEER JEZUS (TWEDE VERSCHIJNING)

Mark. 16:8; Matth. 28:8-10; Luk. 24:9-12

Het verslag van Markus (16:8)

De vrouwen hadden de engelen gezien en gehoord bij het lege graf. Ondanks de geruststellende woorden ‘Weest niet ontsteld’ waren zij bang: ze beefden en waren ontzet (vs. 8).

Alleen hier lezen we dat zij aan niemand iets zeiden, want zij waren bang. Maar nadat zij de opgestane Heer Zelf ontmoet hadden (zie Matth. 28:9, 10), vertelden zij het aan de elf discipelen en aan al de anderen (Luk. 24:9-11). De tegenwoordigheid van de Heer en het horen naar zijn stem verdrijft de vrees en geeft moed om over Hem te spreken.

Het verslag van Mattheüs (28:8-10)

Er worden verschillende woorden gebruikt om de gemoedstoestand van de vrouwen te beschrijven: ‘Vrees en grote blijdschap’ (vs. 8), ‘beving, ontzetting en angst’ (Mark. 16:8), ‘in verlegenheid’ (Luk. 24:4). Johannes spreekt alleen over Maria Magdaléna, en niet over de andere vrouwen. Het verslag van vs. 9 en 10 wordt alleen vermeld door Mattheüs. De Heer Jezus ontmoet hen terwijl zij juist op weg zijn om het aan zijn discipelen te berichten. Het verdient onze aandacht dat de vrouwen vol eerbied de voeten van de Heer grepen en Hem huldigden. Dit is hierom merkwaardig, omdat tegen Maria Magdaléna wordt gezegd: ‘Raak Mij niet aan’ (Joh. 20:17). Maar hier is het geheel in overeenstemming met de bedoeling van de Geest. Zij waren gewend Hem tevoren ook ‘aan te raken’. De ‘oude betrekking’ wordt hier als het ware voortgezet na de opstanding. In dit evangelie hervat de opgestane Heer zijn betrekking met het Joodse overblijfsel. Deze vrouwen zijn een voorbeeld van dit overblijfsel: zij genieten van de tegenwoordigheid van de Heer op aarde. In dezelfde lijn ligt het feit dat Mattheüs niet over de hemelvaart spreekt, hij zinspeelt er zelfs niet op.

Omdat de Heer door Jeruzalem verworpen is, zegt Hij tegen de vrouwen dat de discipelen Hem zullen weerzien in Galiléa.

Het verslag van Lukas (24:9-12)

De vrouwen waren gehoorzaam aan het bevel van de Heer en berichtten alles aan de elf en aan al de overigen (vs. 9).

In vs. 10 worden de namen van drie vrouwen genoemd. Er waren nog meer vrouwen; dat blijkt uit de woorden ‘en de anderen met haar’; zo wordt in Mark. 15:40 Salóme nog genoemd.

Droevig zijn de woorden van vs. 11: ‘En deze woorden schenen hun als kletspraat en zij geloofden hen niet’. Lukas laat het ongeloof zien in één enkel vers. Markus beschrijft het in verschillende gebeurtenissen:

1. de vrouwen wilden het lichaam van de Heer zalven (16:1);
2. zij vroegen zich af wie de steen van de ingang van het graf moest afwentelen (16:3);
3. zij waren ontzet en bevreesd toen zij het graf leeg vonden en gehoorzaamden aanvankelijk niet aan het bevel van de engel om het aan de anderen te vertellen (16:8);
4. zelfs na het getuigenis van Maria dat zij de opgestane Heer gezien had, geloofden zij het niet (16:11);
5. ook het bericht van de twee die naar Emmaüs gingen geloofden zij niet (16:13);
6. tenslotte moest de opgestane Heer hun hun ongeloof en hardheid van hart verwijten (16:14).

In Luk. 24:12 zien we dat ondanks het algemene ongeloof onder de discipelen het nieuws toch indruk maakt op Petrus. Hij wil zich van de waarheid overtuigen. Hij staat op en rent (met Johannes) naar het graf.

173. HET VERSLAG VAN DE SOLDATEN

Matth. 28:11-15

Er zijn ook anderen die getuige geweest zijn van de opstanding van Christus, maar dat zijn niet discipelen maar vijanden van de Heer. Zij hebben de Heer trouwens niet met eigen ogen gezien, want zij werden als doden toen zij de engel zagen die de steen voor het graf afwentelde. Dezelfde evangelist die ons vermeldt dat de steen verzegeld werd, vertelt ook hoe het zegel verbroken werd. Deze soldaten zijn, net als hun meesters, echte kinderen van hun ‘vader’, de duivel, die een leugenaar is (Joh. 8:44). Het was een dwaze leugen die zij bedachten: dat het lichaam van de Heer gestolen zou zijn terwijl de soldaten sliepen. God Zelf heeft gezorgd voor een overtuigend bewijs van de opstanding van Christus. Meer dan vijfhonderd getuigen konden verklaren dat zij de opgestane Jezus gezien hadden (1 Kor. 19:4-8). ja, Hij leeft, ondanks de leugen die de Joden toen verbreidden (vs. 15) en die ze nog geloven tot op de dag van heden. Voor de godsdienstige leiders van de Joden had zelfs het verslag van de gevluchte soldaten al een bewijs moeten zijn van de opstanding van de Heer. Maar hun harten zijn totaal verhard en daarom nemen ze de toevlucht tot een opzettelijke en weloverwogen leugen. Hun vijandschap brengt hen er toe de waarheid te verwerpen, tot hun eeuwig verderf.

174. DE HEER VERSCHIJNT AAN PETRUS (DERDE VERSCHIJNING)

Luk. 24:34

‘De Heer is werkelijk opgewekt en is aan Simon verschenen’. Wat er tussen de Heer en Simon gesproken is weten we niet, en het juiste tijdstip van deze verschijning evenmin. Als de beide Emmaüsgangers bij de discipelen komen om hun het blijde nieuws te vertellen, heeft de verschijning van Petrus al plaatsgevonden en zijn de anderen al overtuigd van het feit dat de Heer is opgestaan. Verder wordt deze verschijning alleen nog vermeld door Paulus in 1 Kor. 15:5: ‘... en dat Hij op de derde dag is opgewekt, naar de Schriften, en dat Hij aan Kefas is verschenen, daarna aan de twaalf’.

175. DE HEER VERSCHIJNT AAN DE TWEE UIT EMMAÛS (VIERDE VERSCHIJNING)

Mark. 16:12-13; Luk. 24:13-35

Het verslag van Markus (16:12-13)

Het verslag van Markus is hier heel beknopt, in twee verzen. Het verslag van Lukas is veel uitvoeriger, hij wijdt er 23 verzen aan. Toch zijn beide verslagen geschreven onder de leiding van de Heilige Geest.

Markus zegt dat de Heer Jezus Zich in een andere gedaante aan twee van hen openbaarde (vs. 12). Lukas zegt: 'hun ogen werden ervan weerhouden Hem te herkennen' (24:16). Dit wordt door sommigen als tegenstrijdig gezien, maar dat is het niet. Ongetwijfeld vond de Heer het beter dat zij Hem niet meteen herkenden, opdat ze des te vrijer met Hem zouden praten. De invloed van zijn woorden moest niet afhankelijk zijn van zijn lichamelijke tegenwoordigheid. Zo moeten wij ook leren te wandelen door geloof en niet door aanschouwen (2 Kor. 5:7).

Het verslag van Lukas (24:13-35)

Twee personen die de Heer liefhadden waren op de terugweg naar hun eigen woonplaats. Als Petrus en Johannes naar huis teruggegaan waren (vs. 12), waarom zouden zij dan nog bij de andere discipelen in Jeruzalem blijven? Maar de Heer Jezus zocht hen op en bracht hen terug naar de kring van gelovigen die met Hem verbonden waren. ‘

De Heer zal zijn aanwezigheid nooit aan iemand opdringen. Toen zij in Emmaüs gekomen waren, deed de Heer alsof Hij verder wilde gaan (vs. 28). Maar zij drongen er bij Hem op aan binnen te komen. Hun harten die al brandende waren, wilden méér ontvangen. Nu kon Hij Zich aan hen openbaren. Hun ogen waren er eerst van weerhouden Hem te herkennen, maar toen Hij het brood gebroken had werden hun ogen geopend.

Die middag was de Heer al verschenen aan Simon, maar wat hadden de Emmaüsgangers veel te vertellen aan hen die samenvergaderd waren: 'Zij verhaalden wat onderweg gebeurd was en hoe Hij hun bekend geworden was in het breken van het brood.'

176. DE HEER VERSCHIJNT AAN DE DISCIPELEN ZONDER THOMAS (VIJFDE VERSCHIJNING)

Mark. 16:14; Luk. 24:36-43; Joh. 20:19-25

Het verslag van Markus (16:14)

De Heer Jezus verschijnt voor de vijfde keer, nu aan 'de elf' (hoewel er maar tien aanwezig waren). Waarom verscheen de Heer niet het eerst aan de apostelen, maar eerst aan een vrouw, daarna aan andere vrouwen, daarna aan Petrus, daarna aan de twee op weg naar Emmaüs? Was het misschien om hun ongelooft en hardheid van hart? Zij hadden het getuigenis van de vrouwen niet geloofd, en zelfs nu de Heer Jezus Zelf in hun midden staat zijn zij verschrikt en bevreesd en menen een geest te zien (Luk. 24:37). Markus zegt dat 'Hij hun ongelooft en hardheid van hart verweet, omdat zij hen niet geloofd hadden die Hem gezien hadden, nadat Hij was opgestaan' (vs. 14).

Wat een genade van de Heer dat zij ondanks hun ongelooft, toch de opdracht krijgen: 'Gaat heen in de hele wereld en predikt het evangelie ...' (vs. 15).

Thomas was niet aanwezig bij deze verschijning van de Heer (Joh. 20:24). Hij was waarschijnlijk net zoals Petrus en Johannes en de Emmaüsgangers naar huis gegaan, zonder hoop, teleurgesteld. Maar de Heer heeft ook zorg voor hem, en door de zorg van de Heer is hij op de volgende dag van de Heer bij de andere discipelen en wordt hij bevestigd in zijn geloof.

Sommigen hebben er moeite mee dat hier de uitdrukking 'de elf' gebruikt wordt, terwijl er maar tien discipelen aanwezig waren. Nu Judas afgefallen is wordt met deze uitdrukking 'de elf' het groepje trouwe volgelingen aangeduid, en niet het aantal dat exact aanwezig is.

Het verslag van Lukas (24:36-43)

Terwijl de twee uit Emmaüs nog bezig zijn verslag uit te brengen, staat de Heer Zelf in hun midden. We horen geen verwijt, alleen de vertroostende woorden: 'Vrede zij u!' Dit is helemaal in overeenstemming met het karakter van dit evangelie.

Maar ondanks deze geruststellende woorden zijn zij verschrikt en bevreesd en menen een geest te zien. Zij kunnen niet geloven dat het werkelijkheid is wat zij zien. Vol geduld en medegevoel komt de Heer hen tegemoet en probeert hen te overtuigen: 'Betast Mij en ziet, want een geest heeft geen vlees en beenderen, zoals u ziet, dat Ik heb' (vs. 39). En Hij toont, hun zijn handen en zijn voeten. Johannes voegt er nog aan toe: '... en zijn zijde' (20:20). Van blijdschap kunnen zij het nog niet geloven en verwonderen zich; zij vertrouwen hun ogen en oren niet (vs. 41). De Heer geeft in zijn oneindige geduld hun nog een bewijs van zijn verheerlijkt lichaam en eet voor hun ogen (zie ook Hand. 10:41). Dan wijst de Heer erop dat alles wat van Hem geschreven stond in de Schriften vervuld moest worden. Hij opent niet alleen hun ogen (vs. 31), Hij opent ook hun verstand (vs. 45).

Het geopende graf (vs. 2); geopende ogen (vs. 31); geopende Schriften (vs. 27, 32); een geopend verstand (vs. 45); en tenslotte een geopende hemel (vs. 51) karakteriseren dit opstandingshoofdstuk.

Nadat de discipelen dit alles gehoord en gezien hebben, kunnen zij ook getuigen (vs. 48, 49). Ook wij kunnen niet getuigen voordat ons verstand geopend is door de Geest van God, en Hij in ons woont en ons de kracht geeft.

De opdracht die de Heer aan zijn discipelen geeft, komt in elk evangelie overeen met het karakter van dat evangelie.

Hier in Lukas (vs. 46-49) spreekt de Heer niet uitsluitend tegen 'de elf', maar ook tegen hen die met hen samenvergaderd waren (vs. 33). Hun dienst moest beginnen in Jeruzalem (vs. 47). Wat een genade voor deze zondige stad! Het is heel passend dat we dit vinden in het evangelie van de genade van God. En de boodschap die ze moesten brengen was een boodschap van bekering en vergeving van zonden!

Verder moesten zij hun dienst niet beginnen voordat zij datgene ontvangen hadden wat zij nog niet bezaten en niet van de Heer Jezus ontvangen konden terwijl Hij nog op aarde bij hen was: de kracht van de Heilige Geest.

In dit gedeelte wordt niet gesproken over 'tekenen' die hun woorden zouden bevestigen, en evenmin over de doop.

Hoe de apostelen deze opdracht uitgevoerd hebben lezen we in de Handelingen.

Het verslag van Johannes (20:19-25)

In deze zeven verzen vermeldt Johannes veel bijzonderheden die we niet vinden bij de andere evangelisten.

Lukas zegt ons dat de discipelen verschrikt en bevreesd waren. Johannes vermeldt dat zij de deuren gesloten hadden wegens hun vrees voor de Joden (vs. 39).

Eén van de laatste woorden die de Heer vóór het kruis tot hen richtte was het woord 'vrede' (16:33). Nu begroet Hij hen met hetzelfde woord: 'Vrede zij u!' Hij heeft vrede gemaakt door het bloed van het kruis (Kol. 1:20).

Hier laat Hij hen zijn handen zien, die doorboord waren geweest door de spijkers, en zijn zijde, die doorstoken was geweest met een speer en waaruit bloed en water gekomen was. Lukas spreekt ook over de voeten van de Heer. Deze beide dingen, het verkondigen van de vrede en het laten zien van zijn handen, zijn met elkaar verbonden; want er is geen vrede zonder het bloed van zijn kruis. Nu verdwijnt alle twijfel en vervult blijdschap hun hart (vs. 20).

Als de Heer voor de eerste keer zegt: 'Vrede zij u', doelt Hij wellicht op vrede voor hen persoonlijk, individueel. Zij moeten die vrede eerst bezitten voordat zij deze aan anderen konden doorgeven. Dan zegt de Heer voor de tweede keer: 'Vrede zij u!' (vs. 21). Deze tweede aankondiging van vrede staat in verband met de opdracht die Hij hun gaf: zij moesten het evangelie van de vrede ver-

kondigen aan anderen. Vrede voor hen die veraf waren (de heidenen) en voor hen die nabij waren (de Joden) (Ef. 2:17). Hier wordt niet gesproken over de opdracht die zij kregen. We lezen alleen dat zij gezonden zijn door de Vader (vs. 21). Maar om uit te gaan en de vrede te verkondigen moesten zij eerst kracht ontvangen van de Heilige Geest. Maar 'de Geest was er nog niet, omdat Jezus nog niet was verheerlijkt' (Joh. 7:39). De Heer Jezus blies in hen en zei: 'Ontvangt de Heilige Geest!' We moeten dit zien als een symbolische handeling. De Heer gaf door deze woorden te kennen dat zij persoonlijk de Heilige Geest zouden ontvangen. Deze belofte is in vervulling gegaan op de Pinksterdag. Hij bereidde hen als het ware voor op deze dag; het was een profetische en symbolische daad.

Dezelfde Heer die de levensadem in Adam geblazen had, was nu in hun midden in de heerlijkheid van zijn opstanding. Door in hen te blazen gaf Hij aan dat Hij hun een ander leven zou geven. Hij, de laatste Adam, is een levendmakende geest (1 Kor. 15:45). Hij is het begin van de nieuwe schepping, zoals de eerste Adam het begin was van de oude schepping. Het 'in hen blazen' betekent hier het medelen van het eeuwige leven, dat Hij geeft aan hen die in Hem geloven. Niet dat de Heer hen tóen het nieuwe leven gaf, want dat bezaten zij al. Het is een symbolische handeling; de Heer Jezus laat zien wie Hij is na zijn opstanding uit de doden; de laatste Adam.

Dit alles is kenmerkend voor het evangelie van Johannes waarin gesproken wordt over het eeuwige leven dat in Jezus Christus is en dat Hij als de Zoon van God aan de zijnen geeft.

Vervolgens (vs. 23) geeft de opgestane Heer aan de zijnen bestuurlijke bevoegdheden om zonden te vergeven of te 'houden'; niet voor de eeuwigheid natuurlijk, maar op bestuurlijke wijze op aarde. Vgl. Matth. 16:19; 18:18 - nu was het moment gekomen dat dit in vervulling gaat ten aanzien van het hele gezelschap van gelovigen dat straks de Gemeente zal vormen.

177. DE HEER VERSCHIJNT AAN DE DISCIPELEN MET THOMAS (ZESDE VERSCHIJNING)

Joh. 20:26-31

Vooraf kenmerkend zijn de woorden van Thomas in vs. 28: 'Mijn Heer en mijn God!' Nathanaël had uitgeroepen: '... U bent de Zoon van God!' (1:49). Dit is het grote onderwerp van dit evangelie: Jezus is de Zoon van God, God Zelf.

Nathanaël en Thomas zeggen dit van de Mens Jezus, en het feit dat de Heer dit accepteert, is een bewijs van de ware Godheid van Christus. Anders zou de Heer deze woorden afgewezen hebben. Het is góds'lastering als een mens zo'n eerbewijs aanneemt van een medemens. Koning Herodes wees zo'n eerbetoon niet af, en hij werd er meteen voor gestraft (Hand. 12:22, 23). De engel in Openb. 22:9 was geschokt toen Johannes neerviel om hem te aanbidden en zei: 'Zie toe, doe dit niet'. Maar de Heer Jezus verweet Nathanaël en Thomas niets toen ze zulke dingen van Hem zeiden. Hij keurde de woorden van Thomas veeleer goed.

Thomas gelóofde. Maar zijn geloof was gebaseerd op het zien van de feiten. Het zien en het voelen van de wonden in de handen, voeten en de zijde van de Heer overtuigde tenslotte de 'ongelovige Thomas'. Dit soort geloof is echter niet van de hoogste waarde. We kunnen in Thomas een beeld zien van het gelovig overblijfsel van Israël in de toekomst als zij Hem zullen aanschouwen, die zij doorstoken hebben ... (Zach. 12:10) en zullen uitroepen: 'Mijn God! Wij, Israël, kennen U!' (Hos. 8:2).

Met de woorden: 'Zalig zij die niet gezien hebben en toch geloofd hebben' - doelt de Heer Jezus op de gelovigen uit onze tijd, die samen het lichaam van Christus vormen. Wij hebben Christus 'niet naar het vlees gekend', wij hebben Hem niet aangeraakt, maar wij gelóven in Hem en verheugen ons in Hem met een onuitsprekelijke en verheerlijkte vreugde' (1 Petr. 1:8, 9).

178. DE HEER VERSCHIJNT AAN ZEVEN DISCIPELEN AAN DE OEVERVAN HET MEER IN GALILEA (ZEVENDE VERSCHIJNING)

Joh. 21:1-23

Het laatste hoofdstuk van het Johannesevangelie is duidelijk verdeeld in twee delen:

- (a) Na een nacht van vergeefse arbeid volgt de wonderbare visvangst (vs. 1-14).
- (b) De Heer is de bron van alle ware dienst (vs. 15-25).

(a) De wonderbare visvangst (vs. 1-14)

Vs. 14 verbindt dit hoofdstuk met het voorgaande: 'Dit was al de derde keer, dat Jezus aan de discipelen geopenbaard werd'. Hierbij moeten we niet denken aan de verschijning aan Maria Magdaléna, maar aan de verschijning aan de discipelen als totaliteit gezien, de 'elf'. De eerste keer was op de dag van de opstanding, toen Thomas niet aanwezig was (20:19-25); dit is een beeld van de verbinding van de Gemeente met de opgestane Heer. De tweede verschijning was op de volgende eerste dag van de week, acht dagen later. Een hele week was voorbijgegaan; dit is een beeld van het tot geloof komen van het gelovig overblijfsel van Israël, dat in de toekomst tot geloof zal komen als zij Hem zullen zien die zij doorstoken hebben. Thomas, die nu wel aanwezig is, is een beeld van dit gelovig overblijfsel. De derde verschijning vond 'hierna' (21:1) plaats. Deze derde verschijning en de daarmee gepaard gaande wonderbare visvangst is een beeld van het komende koninkrijk, dat opgericht wordt na de bekering van Israël en wanneer de volken van de aarde bijeenvergaderd zullen worden, als de tijd van de Gemeente en van de bekering van het Joodse overblijfsel voorbij zullen zijn.

In het begin van dit evangelie is ook gesproken over een 'derde' dag' (2:1). Op de derde dag was er een bruiloft in Kana in Galiléa, een prachtig beeld van het Koninkrijk dat komt na de bekering van Israël, waarvan Nathanaël een beeld is.

Kort opgesomd komen de volgende belangrijke feiten in dit gedeelte naar voren:

1. Een nacht van vergeefse arbeid.
2. Een morgen waarop de Heer Zich vertoont; wij zien Hem hier met 'de zijnen' op aarde.
3. Een wonderbare visvangst.
4. Het net scheurt nu niet, (in tegenstelling tot Luk. 5).
5. Het schip zinkt niet bijna (zoals in Luk. 5).
6. Hier wordt niet gesproken over de 'goede' vissen die in de vaten verzameld worden (Matth. 13:48); er worden veel grote vissen gevangen en er is geen sprake van 'slechte' vissen, die moeten worden weggeworpen, zoals in Matth. 13.
7. De zee is in de Bijbel een beeld van de rusteloze volken, in tegenstelling tot 'de aarde', 'het land'. Hier wordt gesproken over 'de zee van Tibérias', verwijzend naar de naam van de keizer van de heidenen.

Deze derde verschijning van de opgestane Christus, en de daarmee gepaard gaande wonderbare visvangst, is een beeld van het komend koninkrijk, dat opgericht zal worden na de bekering van Israël, wanneer de volken van de aarde bijeenvergaderd zullen worden. Als de val van Israël een Goddelijke zegen voor de gelovigen uit de volken tot gevolg heeft, hoeveel te meer zal de volheid van Israël (waarvan deze zeven discipelen een beeld zijn) een geweldig grote zegen betekenen voor de hele aarde (vgl. Rom. 11:12). Door de prediking van het Israëlitisch overblijfsel in de toekomst zal een grote menigte, die niemand tellen kan, uit de volken behouden worden.

In de gelijkenis in Matth. 13:47-50 worden 'goede en slechte' vissen gevangen. De vissers zelf verzamelen de 'goede' vissen in de vaten en de 'slechte' vissen worden weggeworpen. Dit is een beeld van de evangelieprediking in onze tijd. Niet alle vissen uit de zee worden gevangen, maar allerlei soorten (vs. 47). Niet de hele wereld wordt in de tijd van de Gemeente met het evangelie bereikt.

Het 'verzamelen' van 'de goede' vissen is wat de Geest van God doet in deze tijd. God heeft eerst de volken bezocht, om uit hen een volk aan te nemen voor zijn naam (Hand. 15:14). Met de 'slechte' vissen worden de naamchristenen bedoeld die achter zullen blijven. Maar in vs. 49 wordt gesp-

roken over de eindtijd wanneer de engelen (en niet de vissers!) bezig zullen zijn de bozen af te scheiden van de rechtvaardigen (en niet de goeden van de slechten, zoals in vs. 48!). De engelen houden zich niet bezig met de rechtvaardigen, maar alleen met de bozen.

In Joh. 21:12 lezen we: 'En niemand van de discipelen durfde Hem vragen: Wie bent U? daar zij wisten dat het de Heer was'. Is dit geen vervulling van Jer. 31:34? 'Dan zullen zij niet meer een ieder zijn naaste en een ieder zijn broeder leren: Kent de Here: want zij allen zullen Mij kennen, van de kleinste tot de grootste onder hen, luidt het woord des Heren, want ik zal hun onrechtigheid vergeven en hun zonde niet meer gedenken'.

(b) De Heer is de bron van alle ware dienst (vs. 15-25)

De genade van de Heer herstelt een dienstknecht die gevallen is en bemoedigt hem. Hoewel de andere discipelen de Heer ook alleen gelaten hebben, is de zonde van Simon Petrus veel erger. En juist hij had nog wel gepocht dat hij de Heer niet alleen zou laten, en dat hij wel voor de Heer wilde sterven! Nu is hij dieper gevallen dan de anderen.

We kunnen niet voor de Heer werken als er iets verkeerd in ons leven is achtergebleven dat niet is weggedaan. Voordat Petrus zijn werk als apostel kon beginnen moest hij hersteld worden in de aanwezigheid van de andere discipelen. Daarna kon de Heer hem een nieuwe opdracht geven. Dit prachtige gedeelte uit het Woord van God kan tot troost zijn voor ieder die iets voor de Heer wil doen, maar op de een of andere manier gefaald heeft.

Eerst houdt de Heer Zich bezig met de dienstknecht persoonlijk, daarna met zijn dienst. Eerst komt dus het herstel van Petrus. Het toneel bij de zee is bekend bij Petrus, en veel dingen uit het verleden zullen bij hem naar boven gekomen zijn. De menigte gevangen. vissen herinnert hem aan een vorige wonderbare visvangst, waarbij hij tegen de Heer gezegd heeft: 'Ga uit van mij, want ik ben een zondig mens, Heer!' (Luk. 5:8). Dan is er een kolenvuur. Met smart moet hij terug gedacht hebben aan een ander kolenvuur (Joh. 18:18) en de verschrikkelijke dingen die hij toen gezegd heeft. Drie vragen stelt de Heer die hem herinneren aan zijn drievoudige verloochening van de Heer (Matt. 26:75). Het brood en de vissen doen hem denken aan de wonderbare spijziging, die bij dezelfde zee had plaats gevonden (Joh. 6:9-11). Daar had hij het medelijden van de Heer gezien, en hoe Hij in de nood van de schare had voorzien. Wat moet er tijdens deze maaltijd, die waarschijnlijk in stilte heeft plaatsgevonden, in het hart van Petrus zijn omgegaan! Na de maaltijd richt de Heer Zich tot hem met de woorden: 'Simon, zoon van Jona, heb je Mij meer lief dan dezen?'

Het Griekse woord voor liefhebben dat de Heer hier gebruikt is *agapao*. Het duidt op een Goddelijke liefde zoals de liefde van God tegenover zijn Zoon (Joh. 17:26); het is de uitdrukking van de Goddelijke natuur (1 Joh. 4:8). Het is dus een sterke uitdrukking die de Heer hier gebruikt.

Maar Petrus had gezegd dat hij de Heer meer liefhad dan de anderen, dat hij bereid was voor de Heer te sterven. Om hem er aan te herinneren wat hij van nature was, gebruikt de Heer zijn naam Simon en voegt er aan toe: 'zoon van Jona'. De Heer vraagt eigen lijk: 'Heb je me meer lief dan Johannes en Jakobus en de andere discipelen Mij liefhebben?'

In zijn antwoord laat Petrus zien dat hij zichzelf enigszins heeft leren kennen. Hij heeft iets geleerd. Hij wil niet meer beweren dat Hij de Heer zo liefheeft, als het woord *agapao* uitdrukt, hij gebruikt het woord *phileo*, wat betekent 'houden van', 'gehecht zijn aan'. Dit woord gebruikt Petrus alle drie de keren.

De Heer Jezus gebruikt het woord *agapao* twee keer, in vs. 15 en 16. Maar de derde keer (vs. 17) neemt de Heer het woord over dat Petrus steeds gebruikt: *phileo*. Kon Petrus zelfs nog wel zeggen dat hij gehécht was aan de Heer? Hij had toch gezegd dat hij de Heer niet kende? Had hij eigenlijk nog wel iets met de Heer te maken? In alle zachtmoedigheid daagt de Heer Petrus uit deze vraag te beantwoorden. Hierbij raakt Hij de diepste gevoelens van Petrus.

Petrus had gedacht dat hij nog wel een zekere toegenegenheid tot de Heer bezat. Wat kan hij nu nog antwoorden? Kent hij zichzelf werkelijk? Uit zijn antwoord blijkt dat het oude 'ik' van Petrus nu veroordeeld en gebroken is. Weer heeft hij ervaren dat de Heer de verborgen schuilhoeken van zijn hart kent. 'Heer, U weet alles, U weet dat ik van U houd' (vs. 17).

Na deze belijdenis is Petrus hersteld. Niet alleen in zijn gemeenschap met de Heer, maar ook in de achting van de andere discipelen, want dit gesprek heeft plaatsgevonden in de aanwezigheid van de anderen.

Daarna wordt Petrus hersteld wat zijn dienst betreft, ook in aanwezigheid van de andere discipelen. Na het eerste antwoord van Petrus geeft de Heer hem de opdracht: 'Weid mijn lammeren'. Christus heeft lammeren en schapen, beide groepen hebben passend voedsel nodig (zie Jes. 40 :11). De kleinen in het geloof hebben speciale zorg en aandacht nodig. Alleen een gelovige die ervaren is, die zichzelf heeft leren veroordelen, die zachtmoedig en geduldig is, is hiertoe bekwaam. Maar ook in het omgaan met de 'schapen', de rijpere gelovigen, is veel wijsheid en geduld nodig. De tweede opdracht luidt: 'Hoed mijn schapen'. Hoeden duidt op gezag, begeleiden, aanwijzingen geven en beschermen. Alleen een rijpe, ervaren en nederige gelovige is voor deze dienst bekwaam. Hij moet niet over de kudde willen heersen. Er zijn helaas sommigen die houden van gezagsuitoefening. Alleen een geestelijk gezinde gelovige die de lammeren en de schapen echte voeding geeft, zal gewaardeerd worden door zijn broeders. Dit is het belangrijke punt, het voedsel geven, het weiden van de schapen. De derde opdracht aan Petrus luidt dan ook: 'Weid mijn schapen'. De Heer zegt 'mijn' schapen, ze behoren Hém toe en niet iemand anders.

Twee keer spreekt de Heer Jezus over 'weiden' en één keer over 'hoeden'. Hieruit blijkt wat het belangrijkste is en wat door de Heer het meest gewaardeerd wordt. Niet het heersen over de broeders, maar hun het geschikte voedsel geven.

Nu Petrus hersteld is in zijn dienst en een nieuwe opdracht heeft gekregen, is er voor hem aar één veilige weg die hij moet bewandelen: Dat is: alleen de Heer Jezus volgen en niet kijken naar wat de ander doet. Dit geldt voor iedereen die een verantwoordelijkheid heeft in de Gemeente.

De fout die Petrus had gemaakt was dat hij de Heer in eigen kracht, vol zelfvertrouwen wilde volgen. Als gevolg hiervan was hij gevallen. Nu hij geleerd heeft dat hij zelf tot niets in staat is, dat hij zwak is en dat hij alleen iets kan als de Heer hem kracht geeft, is hij in staat de Heer tot in de dood te volgen. Vs. 18 en 19 schijnt aan te geven wat voor dood hij zou sterven: de dood van een martelaar. Waarschijnlijk is Petrus gekruisigd.

Als we vs. 20-23 willen begrijpen moeten we niet denken aan de personen zelf, maar aan het karakter van hun dienst, en niet aan de duur van hun dienst.

Toen Petrus en Johannes in het begin van het openbaar optreden van de Heer geroepen werden, waren zij met verschillende dingen bezig. Petrus was bezig het net *uit te werpen* en Johannes was bezig met het *herstellen* van de netten (Mark. 1:16-20; Matth. 4:18-22; Luk. 5:1-11). Hun toekomstige dienst voor Christus in de Gemeente zou het karakter dragen van de bezigheid die ze uitoefenden toen ze door de Heer geroepen waren.

Petrus *wierp* het net van het evangelie *uit* en haalde een menigte vissen binnen als getuige van de Heer op de Pinksterdag in Jeruzalem, en later in Samaria en in Caesarea. Zijn dienst is na zijn sterven doorgedaan; anderen hebben zijn taak overgenomen en dit werk wordt nu nog verricht.

De dienst van Johannes was gekenmerkt door 'het *verstellen* van de netten'. Dit zien we duidelijk in zijn evangelie, in zijn brieven en in de Openbaring. Zij werden geschreven juist toen de fundamentele waarheden van de Bijbel werden aangevallen: de Godheid van Christus en zijn eeuwige Zoonschap, zijn ware mensheid, enz. De geest van de antichrist was aan het werk. Daarom legt Johannes in zijn schrijven vooral de nadruk op het blijvend karakter van deze eerste dingen, de openbaring van God in Christus Jezus. In deze zin moeten we vs. 23 begrijpen wanneer de Heer zegt: 'Als Ik wil dat hij blijft, totdat Ik kom ... '. Johannes is inderdaad 'gebleven' in wat hij geschreven heeft. Zijn dienst duurt nog voort. Johannes heeft als de laatste van de apostelen de Heer in heerlijkheid gezien zoals hij beschrijft in de Openbaring. Hij heeft de dingen mogen opschrijven die hierna gebeuren moeten, over de komst van de Heer. In principe dus gaat de dienst van Johannes door tot aan het eind, tot aan de komst van de Heer op aarde om te oordelen.

De Heer Jezus had niet tot Johannes gezegd dát hij niet zou sterven. De mogelijkheid om te blijven totdat de Heer zou komen was er niet alleen voor hem, maar bestaat ook voor ons zolang wij op aarde leven.

179. DE HEER VERSCHIJNT AAN DE APOSTELEN EN AAN MEER DAN VIJFHONDERD BROEDERS (ACHTSTE VERSCHIJNING)

Mark. 16:15-18; Matth. 28:16-20

Het verslag van Markus (16:15-18)

Het schijnt dat de opdracht gegeven wordt in Jeruzalem als zij nog bij elkaar zijn op de eerste dag van de week (vs. 14). Markus vermeldt verder weinig bijzonderheden. De reikwijdte van hun getuigenis is nog groter dan in Mattheüs: ‘Gaaf heen in de hele wereld en predikt het evangelie aan alle schepselen’ (vs. 15). De elf discipelen treden hier het meest op de voorgrond: zij worden in de eerste plaats aangesproken (vs. 14). Maar als we dit verslag vergelijken met de andere evangeliën, dan blijkt dat er ook veel anderen aanwezig waren.

Wat is hier hun opdracht? Zij moeten gaan, en het evangelie, dat is de blijde boodschap, prediken. In Mattheüs wordt in de eerste plaats gezegd dat zij discipelen moeten maken. In Markus wordt er aan toegevoegd dat sommigen zullen geloven en anderen niet (vs. 16). Hier wordt dus al voorspeld dat sommigen zullen weigeren het evangelie aan te nemen. Dat blijkt bijvoorbeeld in Hand. 28:24 als Paulus in Rome het evangelie brengt aan de Joden: ‘En sommigen lieten zich overtuigen van wat werd gezegd, maar anderen geloofden niet’. De volgorde is duidelijk: ‘... gelooft ... gedoopt ... behouden ...’. Het feit dat iemand gedoopt is, is geen absoluut bewijs dat hij behouden is. Simon de Tovenaar ‘geloofde’ en was ‘gedoopt’, maar hij was niet wedergeboren. De doop is een uitwendige zaak. God alleen kan zien of er oprecht geloof is, en daarom wordt er aan toegevoegd: ‘Wie niet gelooft zal veroordeeld worden’ (zelfs al is zo iemand gedoopt).

In dit evangelie wordt de nadruk gelegd op het geloof. In Mattheüs wordt geloof niet genoemd, al wordt natuurlijk wel verondersteld dat er geloof aanwezig is.

Noch Mattheüs, noch Markus spreken in dit verband over de Heilige Geest als een gave van de Heer Jezus in heerlijkheid, waarop zij moesten wachten voordat zij met hun dienst zouden beginnen. Alleen Markus spreekt over tekenen en wonderen (vs. 17-18). Deze gave van tekenen en wonderen zijn een bewijs van de echtheid van de predikers, van het feit dat God hen gezonden had. Deze tekenen waren kenmerkend voor de apostolische zending. De ooggetuigen predikten, en God getuigde mee door de tekenen en wonderen (vs. 20). Uit de Handelingen blijkt dat deze tekenen deze eerste predikers vergezelden, totdat het doel waarvoor zij gegeven waren bereikt was.

Het verslag van Mattheüs (28:16-20)

Nu is de Heer niet in Jeruzalem, maar in Galiléa, ook niet in Bethanië, zoals in Luk. 24:50, maar in het Galiléa van de heidenen (zie Jes. 8 en 9) waar Hij een groot licht heeft laten schijnen tijdens zijn openbaar optreden. Niet de ‘heilige stad’ maar het verachte Galiléa is de plaats waar de Heer de zijnen ontmoet na het kruis.

Het schijnt ook hier dat de Heer alleen een zendingsopdracht geeft aan de elf discipelen (vs. 16). We mogen aannemen dat bij deze gelegenheid veel anderen aanwezig waren. Wellicht zelfs was dit de gelegenheid waarbij Hij ‘verschenen is aan meer dan vijfhonderd broeders tegelijk, van wie de meesten tot nu toe in leven, maar sommigen ontslapen zijn’ (1 Kor. 15:6).

Het eerste wat hier opvalt is dat hun ‘zendingsveld’ groter is dan ooit tevoren in dit evangelie. In het verleden waren de discipelen alleen uitgezonden naar Israël. Nu moeten ze naar alle volken gaan. Hier is nog wel sprake van het koninkrijk, maar het is niet meer beperkt tot Israël alleen, maar strekt zich uit tot alle volken. Hier wordt niet gezegd, zoals in Lukas, dat zij moeten beginnen te prediken in Jeruzalem. Die stad had zijn Koning verworpen. Zij moesten *uit* Jeruzalem naar alle volken gaan.

Hun opdracht is driedelig:

(a) . . ‘maakt ... discipelen ...’ (vs. 19); volgens de woorden van Markus moeten ze het evangelie prediken (16:15) en volgens het verslag van Lukas moeten ze prediken ‘bekering en vergeving van zonden’ (24:47).

(b) ‘ ... hen dopend tot de Naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest’. De Naam van de Vader was niet bekend gemaakt aan Israël. Zoals al opgemerkt, het gaat nu niet in de eerste plaats om Israël, maar om alle volken.

(c) ... hen lerend te bewaren alles wat ik u heb bevolen’. De beginselen van het koninkrijk vinden we uitvoerig in de Bergrede (hoofdstuk 5, 6 en 7).

De prediking heeft hier tot doel ‘de bekering van de volken’, de hele wereld rondom Israël, met Jeruzalem als het middelpunt van de dienst van God. Gehoorzame volken verheugen zich met Israel in de Koning van de gerechtigheid.

Wat ook opvallend is in dit evangelie is dat de hemelvaart zelf niet beschreven wordt. De opgestane Heer lijkt in dit laatste hoofdstuk op aarde te blijven met dit gelovig overblijfsel. Ook het laatste vers houdt deze gedachte in: ‘En zie, Ik ben *met u* alle dagen tot aan de voleinding van de eeuw’.

De apostel Paulus zegt in 1 Kor. 15:7: ‘Daarna is Hij verschenen aan Jakobus ...’ Deze negende verschijning wordt in de evangeliën niet beschreven. Zo komen we tenslotte tot de laatste en tiende verschijning.

180. DE LAATSTE VERSCHIJNING VAN DE HEER OP DE OLIJFBERG (TIENDE VERSCHIJNING)

Mark. 16:19-20; Luk. 24:50-53

Het verslag van Markus (16:19-20)

In dit evangelie wordt de hemelvaart van de Heer Jezus beschreven. Maar hoewel de Heer is opgenomen in de hemel, wordt toch over Hem geschreven alsof Hij nog bij de discipelen op aarde is: ‘En zij gingen uit en predikten overal; terwijl de Heer meewerkte en het woord bevestigde door de tekenen die daarop volgden’. Dit evangelie tekent de Heer als de trouwe Dienstknecht. Na zijn hemelvaart werkt Hij nog mee met de apostelen.

Het verslag van Lukas (24:50-53)

De Heer leidt de discipelen uit tot aan Bethanië, dat dicht bij de Olijfberg ligt. Deze plaats brengt veel herinneringen naar boven. In Bethanië was Lazarus opgewekt en bij hem en zijn beide zusters was de Heer altijd gastvrij ontvangen. Zij openden hun hart en hun woning voor Hem toen Hij door het volk verworpen was.

Naar deze plaats keerde Hij terug om de verbinding met het gelovig overblijfsel (waarvan deze familie een beeld is) weer te herstellen. Vanaf deze plaats gaat Hij naar de hemel.

Het laatste wat zij die achterblijven van Hem zien zijn de uitgestrekte handen van de Heer die hen zegent als de Hogepriester. Met opgeheven handen werd de Heer opgenomen, en zó ging Hij de hemel binnen. Nu is Hij daar als onze Voorspraak bij de Vader, als de Mens in heerlijkheid.

181. SLOT

Joh. 21:24-25

Het slot van het Johannesevangelie is tevens een passend slot van dit overzicht van de vier evangeliën. Wat was het doel van dit evangelie? ‘Opdat u gelooft dat Jezus is de Christus, de Zoon van God; en opdat u gelovend het leven hebt in zijn naam’ (20:30, 31).

In deze laatste verzen van dit evangelie worden we er aan herinnerd dat de Persoon die we voor de aandacht gehad hebben in deze beschouwing, de oneindige God Zelf is. Het stempel van de Onein-

dige lag op alles wat Hij zei en deed. Daarom is het voor mensen met een beperkt, eindig verstand onmogelijk dit te begrijpen. Als alles opgeschreven zou kunnen worden zou de wereld zelfs de geschreven boeken niet kunnen bevatten.

In dit evangelie worden maar zeven wonderen genoemd die de Heer gedaan heeft, en na elk wonder wordt een Goddelijk beginsel duidelijk gemaakt. Uit de andere evangeliën weten we dat de Heer veel meer wonderen gedaan heeft dan zeven. De Heer heeft zelfs veel meer wonderen gedaan dan in de vier evangeliën vermeld worden.

182. EPILOOG

Geholpen door de genade van God zijn we aan het eind gekomen van het schrijven van deze overdenking, maar we zullen nooit aan het eind komen van het overdenken van de Persoon aan Wie we gedacht hebben, van wat Hij deed en zei, van wat Hij was en wat Hij is.

We zijn onze overdenking van Hem in dit boek begonnen met het beschouwen van de eeuwige Zoon van God. Nu legt de samensteller van deze gebrekkige en onvolledige aantekeningen het in de handen van Hem van Wie hij alles ontvangen heeft, met het gebed dat het anderen iets mag helpen om 'het Lam van God' te zien.

BEKNOPTE BIBLIOGRAFIE

- ALEXANDER, J. A. A Commentary on the Gospel of Mark
- BELLETT, J. G. Notes on the Gospel of Luke, The Evangelists
- DARBY, J. N. The Holy Bible, New Translation
SYNOPSIS of the Books of the Bible, Vol. 3
The Collected Writings, Volumes 3, 4, 5
Notes and Comments on Scripture,
Volumes 6, 7
Notes of Addresses on the Gospel of Luke
Notes on the Gospel of John
- FARRAR, F. W. The Life of Christ
- GAEBELEIN, A. C. Zie, uw Koning komt (Mattheüs)
Wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd (Johannes)
- GRANT, F. W. The Numerical Bible: Matthew - John
- HOCKING, W. J. The Lords Supper
- HOLE, F. B. The Gospel of John briefly expounded
- JAGER, A. de 'Uit het Woord der Waarheid' - Mattheüs
- JUKES, A. The Differences of the Four Gospels
- KELLY, W. Lectures introductory to the study of the Gospels
Inspiration of the Scriptures
Lectures on the Gospel of Matthew
Gekomen om te dienen (Markus)
Exposition of the Gospel of John
- KERR, J. H. A Harmony of the Gospels

LOCKYER, H.	All the Parables of the Bible All the Miracles of the Bible
MORGAN, C. G.	The Parables and Metaphors of our Lord
MORRISH, G.	New and Concise Bible Dictionary
PROD'HOM, S.	Simple entretiens sur les Evangiles
St. JOHN, H.	An Analysis of the Gospel of Mark
SCROGGIE, G. W.	Know your Bible, Vol. 2
TIESEMA, J.	De Trouwe Dienaar (Markus)
TASKER, Prof. R.U.G.	The Gospel according to St. Matthew
VINE, W. E.	John, his record of Christ
VOORHOEVE, H. C. Jzn.	Beschouwing over het Avondmaal